

סיפורו של חיל החימוש

בליבת העשייה בצה"ל

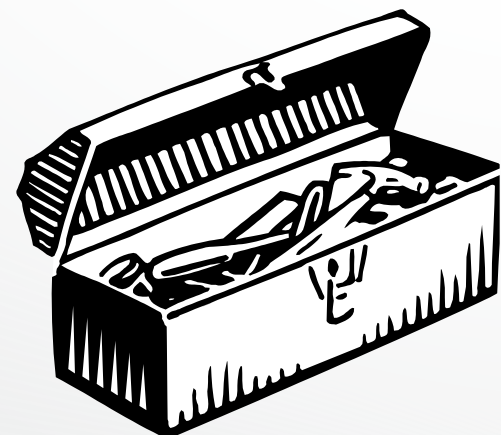
1985 - 2010

בספר זה אין מחקר היסטורי מקיף, אלא ריכוז של מחקרים, עבודות, עדויות, ראיונות סיכומים וחומרים שונים ומגוונים שמטרתם להציג את סיפורו של חיל החימוש על מפקדיו וחיליו המשרתים בכל יחידות צה"ל ועושים לילות כימים לשימור חוסנו הטכנולוגי של צה"ל בעיתות שלום וביום פקודה. עשיתי ככל יכולתי להימנע משגיאות, לדלג על מחלוקות, ולתת ביטוי הולם ועובדתי לכלל הפעילויות המגוונות שנעשו על ידי אנשי החיל בתקופה זו. בטוחני שהספר ישמש את אלה ששרתו בחיל ואת אלה שעתידיים לשרת בו, וישפוך אור על מורשתו המפוארת של חיל החימוש על מגוון יחידותיו ומערכיו.

"חימושניק"

"חימושניק" נמצא בצד הבמה מצויד בלב ובהמון נשמה
 חימושניק ממוקם מאחורי הקלעים עם נתינה אין סופית לא רואים לא שומעים.
 חימושניק מבין שצבא עם עוצמה בימים של שלום, או בעת מלחמה הופכת אותו באופן אישי משחקן די פשוט לכוכב הראשי
 חימושניק יודע שבכל מהלך בשדה, ברפ"ט, ביחש"מ, במצל"ח
השילוב המופלא של לב ושל מוח הם הנוסחה למכפילו של הכוח.

מחבר ועורך ראשי: סא"ל (מיל') שלומי דהן

שרת שנים רבות בחיל החימוש בתפקידי שטח, פיקוד והדרכה, בעל תואר ראשון בפילוסופיה יהודית תואר שני במנהל עסקים, ותואר שני נוסף בהסטוריה של עם ישראל, נשוי + 3 מתגורר בראשון לציון.

עריכה לשונית: הגברת זהבה מיוסף.

תצלומים: דובר צה"ל, ארכיון צה"ל, אתר חיל החימוש, בית הספר לחימוש, "במחנה" ארכיון מקח"שר.

תצלומים הסטוריים: ארכיון חיל החימוש.

הפקה והבאה לדפוס: גסטליט בע"מ
עיצוב גרפי: סטודיו גסטליט

הודפס בישראל: 2014

חברי הוועדה:

תת אלוף (מיל') איל אלוך - שרת שנים רבות בחיל החימוש בתפקידי שטח, פיקוד ומטה, שימש כקחש"ר בין השנים 2010 - 2007, בעל תואר ראשון במדעי המדינה ותואר שני במנהל עסקים, נשוי + 2, מתגורר בניר צבי.

אל"ם (מיל') אהרון מועלם יו"ר עמותת חיל החימוש - שרת שנים ארוכות בחיל החימוש בתפקידי מטה ופיקוד, בתפקידו האחרון שימש כראש מחלקת ארגון ומשאבי אנוש במפקדת קצין חימוש ראשי, משמש כיו"ר העמותה החל משנת 2010, בעל תואר ראשון במדעי המדינה, נשוי + 3, מתגורר בראש העין.

אל"ם מיכאל לוריה - משרת שנים רבות בחיל החימוש בתפקידי שטח, פיתוח ופיקוד, בתפקידו הנוכחי משמש כמפקד מצל"ח, בעל תואר ראשון בהנדסת אלקטרוניקה ותואר שני בהנדסת מערכות ומדעי המדינה, נשוי + 4, מתגורר בהוד השרון.

אל"ם (מיל') יהודה שלמון - שרת שנים רבות בחיל החימוש בתפקידי מטה, פיקוד והדרכה, שימש כמפקד בה"ד 20 בין השנים 2002 - 1998, בעל תואר ראשון בהסטוריה ותואר שני במנהל עסקים, נשוי + 3, גר בפתח תקווה.

רס"ן מירי מורלוי - משרתת בחיל החימוש בתפקידי פיקוד ומטה, בעלת תואר ראשון במדעי המדינה ותואר שני בביקורת פנים, משמשת כיום כמפקדת ב"מ במצל"ח, מתגוררת בקרית ים.

רעי וידידי אנשי החינוך!

החינוך נושאת את ראשה בגאון קדימה אך, חובקת באהבה את זיכרון הבנים ואת המשפחות השכולות ופועלת בכל עת לטפל בהם ולסייע ככל האפשר ליתומים, לאלמנות ולהורים השכולים.

העמותה תמשיך להרחיב ולטפח את מרכז ההנצחה של חיל החינוך בנתניה כדי שתשמש מרכז למורשת, לחינוך ולהתייחדות בקרב המשפחות השכולות ותפעל למתן סיוע לחיילים בודדים ולנצרכים.

אהרון מועלים - אל"מ (מיל')
יו"ר עמותת חיל החינוך

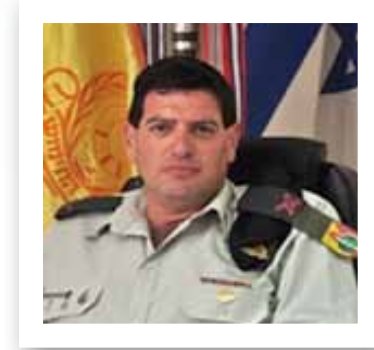
גאה אני לברככם לרגל פרסומו של הספר השלישי העוסק במורשת חיל החינוך. פועלו של חיל החינוך מושרש עמוק במורשת הלחימה של מדינת ישראל, והוא עטור בהישגים מפוארים ובעשייה מרשימה ומוצלחת.

עמותת חיל החינוך שמה לה למטרה להעצים את תחום הטמעת מורשת החיל ורוחו כדי להמחיש לדורות הבאים את העשייה המרשימה שנרכשה בעמל רב ובמלאכה מייגעת וטמנה בחובה לעיתים מחיר כבד של שכול וכאב.

ניגשנו לכתיבת ספר המורשת ביראת כבוד תוך מאמץ רב לא לפגוע חלילה בכבודם של חיילי חיל החינוך ומפקדיו. כלל הנושאים הכתובים בספר נדונו בכבוד ראש וברגישות רבה וזאת כדי לבטא באופן מיטבי את מורשתו האמיתית והמפוארת של החיל. עמותת חיל

אנשי חיל החינוך בעבר ובהווה

יחד עם עמותת חיל החינוך מצטיין החיל בשמירת הקשר בלכידות עם בני המשפחות השכולות, פצועי ונכי צה"ל, עשייה חשובה וערכית זו היא חלק בלתי נפרד ממשימות החיל.

הקשר בין המשרתים למשפחות בתוכנית "קשר של קבע", מעבר להיותו שם דבר בצה"ל מצביע על המסירות והמחויבות שלנו להיות משפחה אחת מלוכדת ומגובשת.

עם פרסומו של ספר זה, אני בטוח שתמצאו כולכם קשר וגאווה לקרוא ולהיות שייכים.

אני מוצא לנכון להודות מעומק הלב לסא"ל (במיל') שלומי דהן, המחבר והעורך הראשי ולשותפים לפרוייקט הספר השלישי - אל"ם מיכאל לוריה ורס"ן מירי מורלוי.

וכמובן שלמי תודה ליו"ר העמותה אל"מ (במיל') אהרון מועלים וחברי העמותה.

בהערכה רבה לכולכם,
צביקה קראוס, תת אלוף
קצין החינוך הראשי

כבוד גדול נפל בחלקי לעמוד בראש חיל החינוך בתפקיד החשוב של קצין החינוך הראשי של צה"ל בארבע השנים האחרונות ולחוש היטב את העשייה החילונית על כל גווניה ומרכיביה ביחידות השונות בשדה ובמטה, במגזרי האחזקה וביחידות הטכנולוגיה והפיתוח.

עמדתי מקרוב על ההשקעה העצומה, המקצועיות והערכיות לצד המסירות אין קץ למשימה ולאנשים, ובעיקר התרומה לצה"ל ולמדינה. למדתי כיצד מושתתת העשייה היומיומית על המורשת החילונית המפוארת.

יסודות חיל החינוך משמשים עד היום כנר לרגלי אנשי החינוך והם אלה היוצרים "D.N.A חינוכי" המהווה מקור גאווה למשרתים בחיל ומקור חיקוי לשאר החילות בצה"ל.

האמינו לי יש לנו במה להתגאות!

מורשת חילונית ניבנת מעשייה ברוכה ע"י מפקדים וחיילים מחיל החינוך. כל יום שעובר הופך לחלק מבניית ההיסטוריה והיא נארגת למורשת חילונית מפוארת וכל אחד בתפקידו עושה למען הארגון, למען המשימה, למען היחידה, למען חיל החינוך, למען צה"ל, למען מדינת ישראל.

יחד כולנו שותפים לעיצוב המורשת הזו בתחושת כבוד רבה וסיפוק.

לצד סיפורי המעשה איבדנו חברים רבים ויקרים אותם נזכור ונזכיר.

תוכן עניינים

137	אירועי גאות ושפל.....
140	הקמת מחלקת אומ"ן במקחש"ר.....
143	מבצע "חומת מגן".....
166	הפיגוע בצומת מגידו.....
168	הקמת מרכז המורשת בבה"ד 20.....
183	תעודות לוחם לחיילי החימוש.....
194	השינוי הארגוני והמעבר למז"י.....
195	מלחמת לבנון השנייה.....
209	הנופלים במלחמת לבנון השנייה.....
213	הפקת הלקחים ממלחמת לבנון השנייה.....
226	שינויים ארגוניים בחיל החימוש.....
248	שיא חדש לשילוב נשים בחיל החימוש.....
249	מבצע עופרת יצוקה.....
258	חלל חיל החימוש במבצע עופרת יצוקה.....
262	חניכת מרכז ההנצחה החילי.....
265	יו"ר עמותת חדש לחיל החימוש.....
273	גלגולו של חיל.....
278	יום הולדת לטנק המרכבה.....
286	חיל החימוש - הכל נשאר במשפחה.....
294	מקבלי פרס ביטחון ישראל.....
312	יזכור.....

8	תמונת מצב מערך האחזקה.....
10	היחש"מים בלבנון.....
11	קחש"ר מתפטר מתפקידו.....
14	אסון הספארי.....
21	פרס קפלן למפעל מרכבה.....
28	נסיגת צה"ל מלבנון.....
37	עשור למותו של עמנואל פרת.....
39	האינתיפאדה הראשונה.....
51	האתגר - במש"א.....
56	אומ"ץ לב במצל"ח.....
63	הקמת האנדרטה לחללי חיל החימוש.....
68	לראשונה טכס סיום קורס הקצינים באתר ההנצחה.....
71	מלחמת המפרץ.....
79	הקמת המכללה הטכנולוגית.....
91	אלופי חיל החימוש.....
95	ישראל טילן - האימא של טנק המרכבה.....
100	קצין חימוש: יכול - הכול.....
104	אסון המסוקים.....
117	הקמת היחט"ל.....
129	נסיגת צה"ל מלבנון.....
132	מיזוג יחש"מ הערבה ויחש"מ דרום.....
135	פרידה מחיים רזון.....

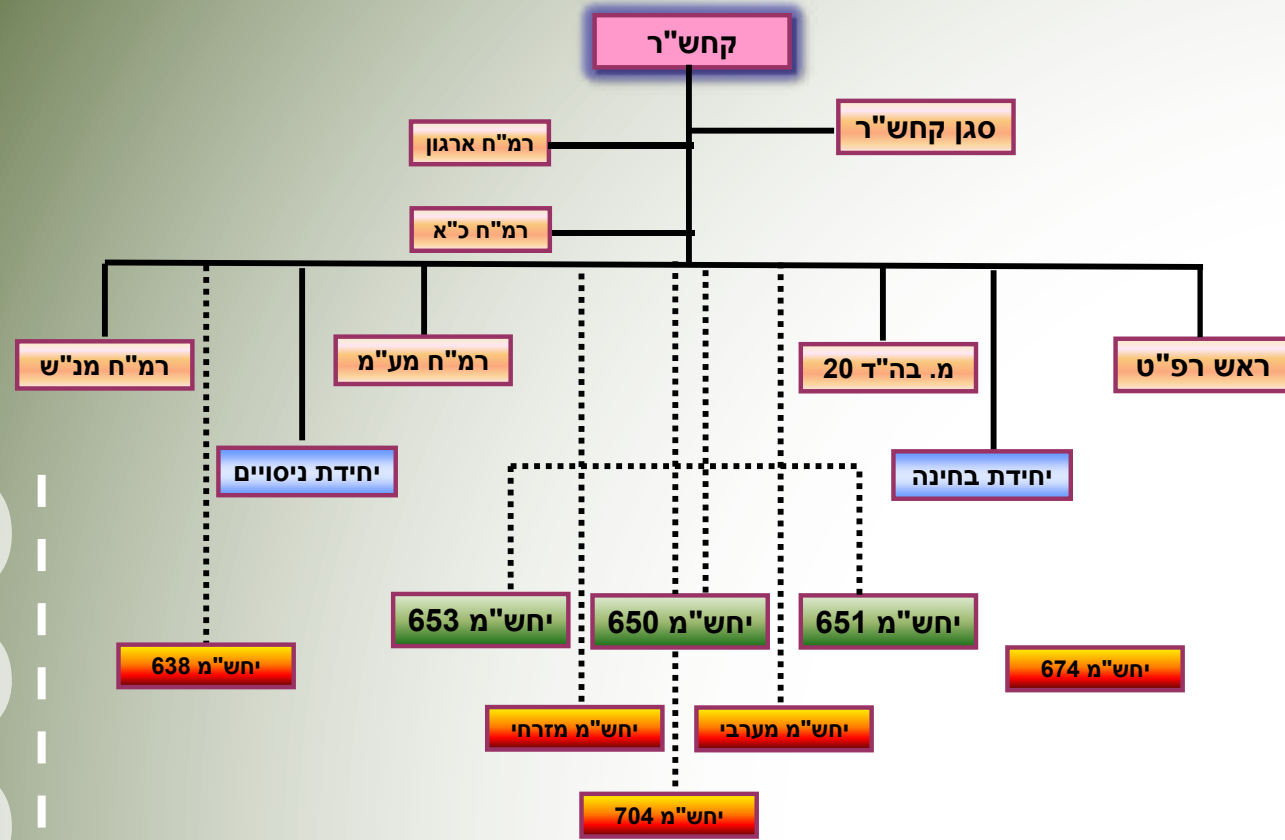

1985

תמונת מצב

מערך האחזקה

תמונת מצב האחזקה 1985

במפקדת קצין החימוש הראשי - שלושה אלופי משנה (סגן קחש"ר, רמ"ח ארגון, רמ"ח כ"א)

- תחת פיקודו הישיר של קחש"ר כלל המחלקות והגופים מהמגזר ההנדסי (מח' מע"מ, מח' מנ"ש, רפ"ט, יח' בחינה, יח' ניסויים).
- לחיל החימוש שלושה יחש"מים מרחביים (2 בפיקוד אל"מ, יחש"מ 653 בפיקוד סא"ל).
- מפקד בה"ד 20 כפוף ישירות לקצין החימוש הראשי.
- קיימים חמישה יחש"מים קדמיים בפיקוד סא"ל הממוקמים: 2 בלבנון, 1 בצנובר, 1 בבית אל ובחיון.

קצין החימוש הראשי הוגדר כמהנדס הראשי בצה"ל והוכפף ישירות לרמטכ"ל כקצין מטה בפרום המטה הכללי.

אל"ם שניידר יעקב ששימש כראש ענף תורה מספר "בשנת 1985 היה חיל החימוש ללא ספק החיל הגדול והמורכב ביותר מבין חילות היבשה. על אף היותו של קחש"ר מהנדס, הרי שתחומי אחריותו היו רבים ומגוונים וכללו פעילות נרחבת בתחום האחזקה והתיקונים, מחד גיסא, ופעילות רבה בתחום ההנדסי מאידך גיסא. על אף כפיפותו של קחש"ר ישירות לראש המטה הכללי, מספר שניידר, "לא היה ממשק עבודה יום יומי ביניהם ורוב יחסי העבודה של קחש"ר היו מול ראש אג"א וסגן הרמטכ"ל. אך יחד עם זאת, עצם ההבנה והידיעה של אנשי החיל שהכפיפות הפיקודית הינה מול ראש המטה הכללי, הגבירה את התודעה בקרב כלל אוכלוסיית המפקדים בחיל החימוש בנושא חשיבותו, ייחודו ומעמדו של מערך האחזקה בעיתות שלום ומלחמה"

בשנת 1985 ניצב חיל החימוש במלוא הדרו כחיל הגדול ביותר בחילות היבשה. שהיית צה"ל בלבנון טמנה בחובה פעילות שוטפת של חטיבות לוחמות שנזקקו באופן צמוד לתמיכה של מערך אחזקה מודרני, מתקדם ומיומן והביאה להקמתן של שתי יחידות חימוש מרחביות בתוך לבנון (יחש"ם מזרחי ויחש"ם מערבי).

את שלושת היחש"מים העורפיים (יחש"ם שמשון, יחש"ם נתן, יחש"ם גוליס) גיבו היחש"מים הקדמיים (יחש"ם חיון, יחש"ם בית אל, יחש"ם צנובר) זאת בנוסף לעשרות סדנאות שנפרסו ברחבי הארץ לצורך מתן מענה חימושי הולם.

מפקדת חיל החימוש פיקדה על המערך ההנדסי והטכני כאחד, ובנוסף למחלקות הטכניות הרבות, שעסקו בתחום הפיתוח (מחלקת מע"ם, מנ"ש, רפ"ט, יחנ"ס), היו במפקדת החיל שני אלופי משנה (רמ"ח ארגון ורמ"ח כ"א) שסייעו בידי קחש"ר לתכלול את מערך האחזקה בדרג הנפרס על כל היבטיו ונגזרותיו.

1985-1990

קחש"ר מתפטר מתפקידו

החלטת הרמטכ"ל קיבלה את אישורו של שר הביטחון דאז, יצחק רבין, שהדגיש את העובדה "שלקצין החיל הראשי תהיה זיקה מקצועית לרמטכ"ל שאינה מותנית בראש אג"א", והוסיף כי "נושא התקינה והבחינה יותרו בידי קצין החיל הראשי".

החלטה זו של השארת תחום כ"א בידי החיל, הטומנת בחובה את נושא קידום הקצינים והנגדים, הותירה אמנם נפח פעילות משמעותי לעצמאותו ולסמכותו של החיל כלפי חייליו ומפקדיו, אך פגעה בהגדרת החיל כסמכות המקצועית הראשית ולדברי קצין החימוש הראשי תת אלוף טוביה מרגלית: "ערערה את הסטטוס קוו בין השיקול המקצועי לשיקול התקציבי, כי ברגע שאג"א יחלוש על החילות מבחינת תקציבים ורכש, לא יהיה מי שייציג למטה הכללי את השיקולים המקצועיים לצורך קבלת החלטה איכותית ומהימנה".

במהלך חודש מאי 1985 פסק ראש המטה הכללי, רב אלוף משה לוי, שחיל החימוש שהיה כפוף עד לאותה העת ישירות לרמטכ"ל, יועבר יחד עם חיל התחזוקה וחיל הקשר לכפיפות אג"א (אגף האפסנאות) ויחדל למעשה לשמש כחיל המופעל ישירות על ידי המטה הכללי.

החלטת הרמטכ"ל הייתה תוצאה של עבודת מטה ארוכה וממושכת שהחלה שנים רבות לפני כן ועסקה ביעודו ובמהותו של החיל הלוגיסטי בצה"ל, אך לא הגיעה לכדי הכרעה. אולם עם הקמת המפח"ש (מפקדת חילות השדה) קבע הרמטכ"ל כי החילות הלוחמים (חי"ר, שריון, תותחנים והנדסה) יועברו לסמכותה, ולכן היה זה טבעי שבמקביל להחלטה זו יועברו החילות הלוגיסטיים לסמכות אג"א וזאת במסגרת רה - ארגון רחב מימדים שבוצע בצה"ל באותן השנים.

ואכן, ביום ה-14 למאי 1985 בתום פגישת עבודה שנערכה בין הרמטכ"ל, משה לוי לבין סגנו האלוף דן שומרון, הוחלט באופן סופי כי חיל החימוש, חיל התחזוקה וחיל הקשר יועברו לסמכות אג"א "תוך שמירת הזיקה הישירה לרמטכ"ל בתחומים מקצועיים".

1985-1990

היחש"מים בלבנון

יחש"ם מזרחי

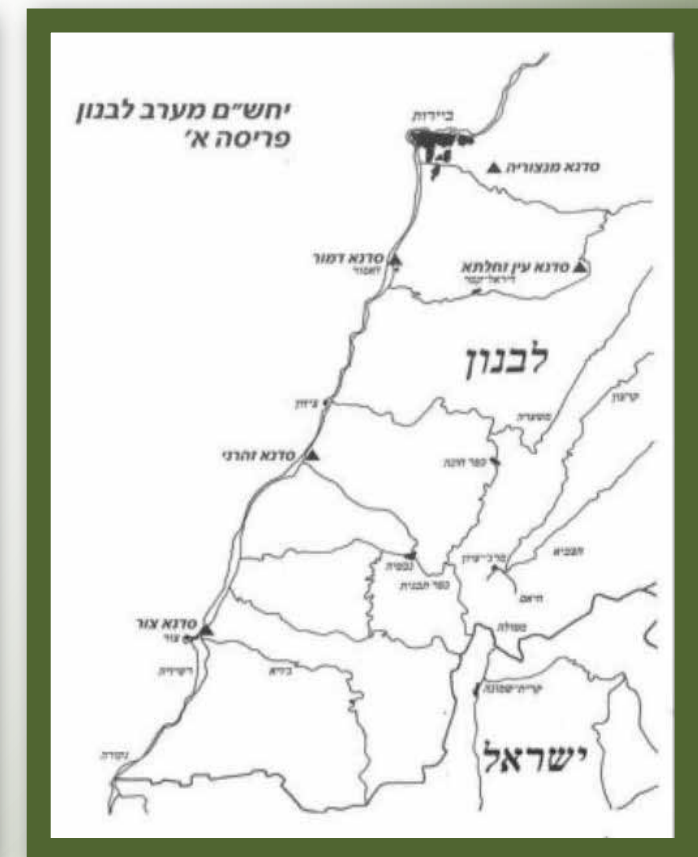
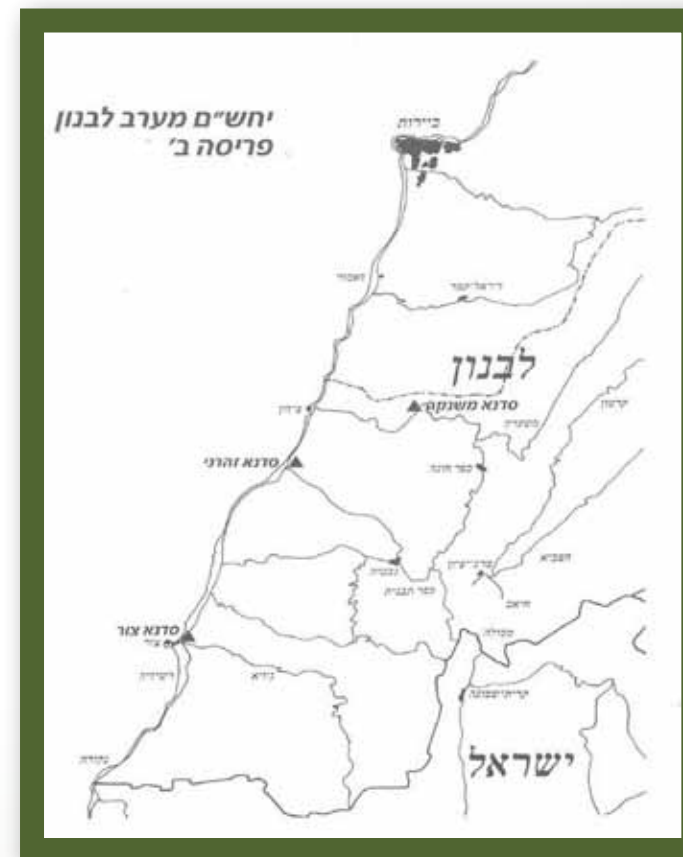
כ"א והאמצעים הועברו בעיקר מפיקוד הדרום, כאשר מפקדת היחש"ם המזרחי וסדנה אחת שלה הוקמו ב"אדמה 30" צפונית מזרחית למרג' עיון, וסדנה נוספת בקרעון.

לאחר הקמתם הועברו היחש"מים לאחריות פיקוד הצפון ותפקידם היה לתת אחזקה צמודה לכוחות בדרג א' וב' במרחב לבנון.

ביולי 1982 הוחלט על הקמת שני יחש"מים: יחש"ם מערבי (החוף) - 7353 ויחש"ם מזרחי - 7331, סא"ל מרדכי לרר נקבע כמפקד היחש"ם המערבי וסא"ל פנחס (פיני) אביטוב כמפקד היחש"ם המזרחי.

יחש"ם מערבי

כ"א והאמצעים לחמש הסדנאות של היחש"ם המערבי: סדנת צור, זהראני, דאמור, עין זחלתא ומנצוריה, הועברו בעיקר מפיקוד המרכז, מיחש"ם 650 ומפיקוד הצפון.

1985-1990

התפטרותו של הקחש"ר יצרה "גל ניפוץ" רחב בחיל החימוש, ורבים ראו בהחלטת הרמטכ"ל שחיקה משמעותית לזהות החילית הייחודית של חיל החימוש ופגיעה קשה בגאווה החיילית וזאת חרף הצהרתו של הרמטכ"ל כי נקודת המוצא בשינוי איננה מתוך ראייה שהארגון נכשל, אלא הצורך לענות על דרישות הזמן לניצול משאבים יעיל יותר, לשילוב מערכות רב יותר ובדגש על האיזון הנכון.

החלטתו של הרמטכ"ל התקבלה, כאשר שהה תת אלוף מרגלית בסיור מקצועי בארה"ב, עם חזרתו התעדכן על ידי סגנו אל"ם שמעון רוזנטל בפרטי ההחלטה והביע את תסכולו מקבלתה בעת שהייתו בחו"ל.

תת אלוף מרגלית נפגש פעמיים עם הרמטכ"ל ומשהבין כי אין בכוונת הרמטכ"ל לחזור בו מהחלטתו הגיש את בקשתו להתפטרות מיידית מתפקידו כקחש"ר.

תת אלוף טוביה מרגלית בטכס סיום קורס קצינים אקדמאים

שפותרו בחיל ועברו בהצלחה מרובה את מבחן הקרב הראשון. הלקחים שנלמדו יושמו בתהליכי פיתוח זריזים והועתקו מיידית לקו הייצור. פתרונות המיגון שהוכחו בטנק ה"מרכבה", הותאמו מהר מאוד לכלל סוגי הטנקים בצה"ל.

המאמץ הטכנולוגי העיקרי במהלך תקופה זו התבטא בתהליכי פיתוח וקליטה של מערכות בקרת אש מתוחכמות לטנקים, המבוססות על מחשב, מד טווח לייזר וסנסורים נוספים. הכנסת אמצעים אלה חייבה את מערך החימוש להתמודד עם ציוד בחזית הטכנולוגיה, מאמץ שהתבטא לא רק בפיתוח המערכות עצמן, אלא גם בפיתוח הצב"ד (ציוד הבדיקה) ומעבדות שנדרשו לאחזקתן בכל הדרגים והכשרת כח-אדם מקצועי ומיומן.

תא"ל טוביה מרגלית, נולד ב-1941 ואת שירותו בחיל החימוש החל בשנת 1962 כמהנדס תכנון בענף נשק במקחש"ר ממנו הגיע עד לתפקיד ראש הענף. בהמשך, שירת כמפקד יחידת הבחינה של החיל, האחראית למערך אבטחת האיכות של ציוד חדש ומשוקם עבור צבא היבשה. בשנת 1977, מונה כעוזר קחש"ר טכני בדרגת אל"ם וב-1981 מונה למפקד מרכז שיקום ואחזקה. בשנת 1983 מונה לתפקיד קצין החימוש הראשי ה-7.

בתקופתו נעשתה עבודת פיתוח רחבה בתחום המיגון והגדלת השרידות של הרכבים בדגש על רכב קרבי משוריין. במישור הארגוני, נבנה מערך סדנאות דרגי ב' והותאם לפריסה המבצעית בשלבי הנסיגה השונים. מלחמת שלום הגליל שימשה כר ניסוי לטנקי ה"מרכבה"

קחש"ר תת אלוף טוביה מרגלית בביקור בבה"ד

אסון הספארי

פחות משבועיים לפני הארוע כתב סרן מוטי גבע, קמב"ץ היחידה, את השורות הללו:

**"מי שאינו צוחק, אינו חוטא, חוטאים הם הנשאים בחיים
הם סובלים, אך למרות הסבל עלינו לצחוק
אחרת נאבד את הקשר שלנו עם המתים
זהו הקשר היחיד שנותר לנו, השריד האחרון לפליטה
אחי ורעי פזורים סביבי, בדידותם נצחית, צחוקם קפא
בוא אלי, צחק איתי, צחק עבורם, צחק עליהם
וצחק עלינו, כי אנו הסובלים.."**

"כשחצינו את גדר המערכת במטולה בצהרי יום א' הרגשתי תחושה מוזרה. המפגש עם החברים והנסיעה לסדנא העניקו לי מצד אחד תחושה של חזרה הביתה ומצד שני תחושה שמשהו רע עומד לקרות.

בספארי תמיד שורר מתח. אנשים מודעים לסכנות, למארבים ולמטענים, אך למרות הכל נהגנו ממזל יוצא דופן, וכמות הנפגעים מקרב חיילי הסדנא היה עד לאותו היום נמוך במיוחד. כמו תמיד לא הוחלפו מילים מיותרות במהלך הנסיעה וכולנו חיכינו בקוצר רוח להגעה לסדנא, שם בבת אחת היה המתח מתפרק, והשמחה הייתה מציפה את כולנו"

"באותו יום א' מקולל, ב-10 לחודש מרס 1985 הפנה המזל אלינו את גבו."

בהמשך היכה מוטי על חטא והסתגף כמי שהגורל הטיל עליו להשמיע נבואה אכזרית זו.

על מאפייני העבודה בסדנא מספר אחד הפצועים. "ביום חמישי בצהריים כשיצאתי לחופשת השבת ניקר במוחי חלום אחד, להשתרע על המיטה הרכה בבית הורי ולישון. בשבוע שקדם לו עבדתי בקצב מטורף, בשניים מתוך שלושת הלילות האחרונים כמעט ולא עצמתי עין, הן בגלל השמירות ובעיקר בגלל הצורך לסיים בלילה עבודה על כלי שנזקק לטיפול דחוף. ביחש"ם עצמו קשה לנוח, גם כשאינך בתורנות לילה העומס מסביב עצום, בעיקר כלפי מקבלי השירות, שחיהם תלויים בטיב העבודה שתבצע ובמהירותה."

השיירה חלפה על פני גשר צר, העובר מעל עיון, ואז הבחינו נוסעי הג'יפ המוביל בטנדר גדול אדום שבא מולם, אף שבדרך כלל נעים בכביש זה נהגים ידידותיים בשל קרבתו לגבול הישראלי, חשדו נהגי הג'יפ המוביל שמשהו אינו כשורה עם הטנדר האדום. הם סימנו לנהג בתנועת יד לרדת לשוליים הימניים של הכביש, הנהג ציית ועצר את רכבו סמוך לגשרון נחל עיון, לפתע נשמעה התפוצצות אדירה שזעזעה אפילו בתים במטולה וניפצה זגוגיות. הטנדר האדום התלקח לכדי כדור אש עצום. הדף אדיר עקר את משאית הספארי הכבדה ממקומה אשר הוטלה לשולי הדרך, המשאית החלה להתלקח, מעוצמת ההדף נזרקו חיילים למרחק 200 ואף 300 מטר.

שעת הצהריים של יום א' ה-10 במרץ 1985. שיירה בת 4 משאיות "ספארי", ובהן חיילי החימוש בסדיר ובמילואים, נעה לאיטה על פני כביש האספלט הצר והמשובש המוליך מ"שער עגל" שבמטולה לעבר העיירה הלבנונית מארג-עיון במרחק 300 מטרים מבתיה הצפוניים של מטולה. השעה 13:45 בצהריים, כמה עשרות חיילים, אשר שבו מחופשת השבת בבתיהם, עשו דרכם לעבר סדנת חיל חימוש, אי שם בדרום לבנון. שיירת המשאיות נעה על-פי ההוראות - ג'יפ חמוש אחד בראשה ושני בזנבה. החיילים נסעו עם שכפ"צים וקסדות, כאשר קני הנשקים שלהם מופנים מחוץ לרכב ומוכנים לכל.

משאית הספארי הפגועה

1985-1990

לוחות הזמנים שנקבעו לפירוק הסדנא הוקדמו בעשרה ימים ובכך בא הקץ לא רק לדברי ימיה של היחידה אלא גם לשלוש שנות שהייה בלבנון.

בשבועות הבאים התגייסו חיילי היחש"ם לביקור אצל חבריהם הפצועים וגם אצל משפחות ההרוגים, האוירה הייתה עכורה אך היחידה המשיכה בפעילותה, בסיוע מתנדבים מכל הארץ עד היום האחרון.

מספר זאב אנוליק מפקד היחש"ם:
"היחש"ם היה בנוי מחיילים שהגיעו משלושת היחש"מים: דרום, צפון, מרכז, תפקידנו היה לשרת את כל היחידות במרחב לא רק בתחום החימוש אלא בכל נושא שאותו התבקשנו לבצע. האוירה ביחש"ם הייתה מאופיינת בהווי מדהים ובגיבוש יוצא דופן."

מתנדבים מכל גוני הקשת: פועלים ופרופסורים, קיבוצניקים, מושבניקים ועירוניים, צעירים ומבוגרים שמעבר לתרומתם המקצועית למשימות היחש"ם סייעו רבות מבחינה נפשית לאנשי הסדנא הפגועה וליוו אותם בימים הקשים שאחרי האסון.

דווקא בשבועות שלאחר האסון הופעל על היחש"ם לחץ כפול ומכופל לצד הצורך להמשיך ולהעניק שירות בקצב מוגבר לכוחות המתפנים מלבנון זאת למרות מצבם הנפשי הקשה של חלק מהחיילים שלא השלימו עם טראומת הפיגוע, ההנחיה לפרק את הסדנא במו ידיהם הייתה כרוכה ברגשות מעורבים, למרות הכל עמדו בה הסדנאים בכבוד ובנחישות.

משאית הספארי נקרעת לחלקים, חלקי הרכב הפזורים מסביב, מתערבבים עם חלקי הגופות של חיילי החימוש ועם ארובות העשן והפיח הנוראים המופצים לכל עבר, קריאות הפצועים לעזרה זזקות הכאב מפלחים את הדממה הפסטורלית של הנוף הלבנוני המנומנם ונדמה היה שבין רגע השתלט התהו ובוהו על גורלם של נוסעי הספארי בדרכם ליחידה.

הידיעה על הפיגוע הגיעה למפקדת היחש"ם בשעה 13:45 ומרחק הנסיעה בן 40 הדקות נגמע בחצי מהזמן, המחזה הנורא התגלה בפני המפקדים ולא יישכח לעולם.

מספר מחש"פ צפון אל"ם יהודה זרעלי "תוך שתי דקות הגיעו שתי ידיעות: הקמ"ן קיבל דיווח על פיגוע המוני ומיד אח"כ הודיע זאב אנוליק מנבטיה על פגיעה בספארי שלנו, כשהבנתי שההמתנה למסוק עשויה להימשך זמן רב החלטתי לצאת לדרך בנסיעה, נסעתי בקצב מטורף והגעתי למקום דקות ספורות אחרי זאב, בהמשך הגיעו הרמטכ"ל ושר הביטחון"

אחת התופעות המדהימות שהתרחשו אחרי הארוע היתה הגעתם של גל מתנדבים גדול שהציף את היחש"ם וכלל בתוכו

השעה כבר אחת וחצי, יום חם ויפה, משאית הספארי החלה בנסיעה, חולפת על פני הביקורת הראשונה באיטיות, על פני השער השני והשלישי, עשרים ואחת חיילים בני משפחה אחת, ישובים זה ליד זה, גב נשען על גב, עופר רוכס קסדה, מביט בחבריו השותקים המתנועעים מצד לצד לקצב קפיצות המשאית, עוד כמחצית השעה מגיעים לנבטיה, בוזגלו יושב קדימה על יד סויסה, מחכך ידיו זו בזו, מוציא את כלי הנשק מבעד לחלון ונדרך. מישוהו צועק "חברה להפסיק לחלום, אנחנו בלבנון" הנסיעה דומה לכל הנסיעות הרבות שעשה כל אחד מהם בשנים האחרונות שגרתית, מוכרת ורגילה, הספארי סוטה שמאלה, בורחת מבור בכביש, סויסה צורח לנהג "עוד נקבל ממך מחלת ים" אבנר הנהג מחייך לעצמו ושותק.

הכל מתנהל כרגיל, שדות החיטה הרכים של לבנון משרים אוירה רגועה ופסטורלית, לפתע מזדחל מולם רכב אדום כצבע הדם, הספארי מתקרבת לאיטה, בטוחה, איתנה מהודרת, הרכב האדום סוטה מעט לשולי הכביש כמו מצהיר: אני שייך לשוליים, לשולי החברה, לשולי האדם, האדם היושב ברכב - מתאבד שיעי.

1985-1990

תיאור האירוע בלבנון בעיתון "מעריב"

אחת לשנה מתקיים טקס זיכרון להנצחתם של חללי הספארי בנוכחות המשפחות השכולות, מפקדי החיל בעבר ובהווה, ותושבי מטולה.

אנדרטת הספארי תוכננה ע"י האדריכל ישראל גודוביץ' ונמצאת במטולה, בכניסה לגן הלאומי. האנדרטה נבנתה לזכרם של חללי חיל החימוש שנהרגו בפיצוץ משאית הספארי ע"י רכב תופת בצאתם מלבנון במרץ 1985. האנדרטה מסמלת את הברית שנקמה בין חיילי הסדנא למושבה מטולה ואת קשר הדם בין ציבור האזרחים במדינה לבין צה"ל.

אל"ם זאב בעת שרותו בלבנון.

אל"ם ניסים אסייג ששימש כסגן מפקד הסדנא מספר: "בדקתי את החיילים לפני העלייה לספארי ויודאתי שרמת הכוננות של כולם גבוהה ולפתע פתאום... תוהו ובוהו... משאית הספארי נקרעה לגזרים ובתוכה חיילי החימוש שעפו לכל עבר מעוצמת הפיצוץ.. הגשתי עזרה לפצועים הרבים שחלקם שכבו במרחק רב מהספארי והשתדלתי לעשות ככל יכולתי לטפל בפצועים הרבים ששכבו מסביב".

מספר דני סרור אחד מפצועי הפיגוע: "בכל שנה, שאני עומד כאן אל מול המקום הארוך והמכאיב הזה, רוצה אני לשתף אתכם בהווי היחידה ובאיכות חייליה, היה לי הכבוד, הכיף והעונג להכיר את החברים המופלאים שליוו אותי בשירות ארוך, מאתגר, קשה ומייגע.

בוודאות אני יכול להגיד לכם: לא היתה ולא תהיה יחידה איכותית כמו שלנו, כי כל מי שהגיע אלינו ליחידה קורץ מחומר מיוחד והשתייך לזן נדיר של חימושניקים, לגולני יש את סיירת גולני לצנחנים יש את סיירת צנחנים ולחימוש יש את היחש"ם המערבי.

אומרים שהזמן מרפא ומחשל- אך הגעגוע רק הולך וגובר"

- בן גל (בוזגלו) אברהם.
- דהן משה.
- דיין עופר.
- חטיב זוהיד רוקן.
- אבנר חיים מאיר.
- מיכאל אפריים (אפי).
- ממן גיורא.
- מלמד דני.
- נגר (שלמה) שלומי.
- סגל צפריר (צפי).
- סוויסה יצחק (איציק).
- שניידרמן אלכסנדר.

1985-1990

פרס קפלן למפעל המרכבה

המפעל מעורר התפעלות של כל המבקרים בו, והטנקים עברו טבילת אש במלחמת לבנון והוכיחו את יעילותם. קבלו נא אתם ואתכם כל הפועלים, הקצינים, החיילים והמהנדסים את ברכתי החמה והערכתי העמוקה."

"אם תראה אדם אווז בורג בידו מסתכל עליו מכל צדדיו ובודקו היטב כאילו היה אוצר, דע לך כי יודע הוא, שהבורג הקטן הוא שיפעיל את המערכת המתוחכמת ביותר"

ביולי 1985 החליטה ועדת פרס קפלן להעניק למפעל המרכבה את הפרס הממלכתי הגבוה לפיריון העבודה והייצור לשנת 1985. במכתב ברכה ששלח שר הביטחון, יצחק רבין, למפקד מש"א, אל"ם ניצן, ולמפקד המפעל היוצא, אל"ם אליעזר בן-יעקב, שעמדו לקבל את הפרס בשם עובדי המפעל, כתב: "היה זה חזונו של חברי לנשק, האלוף ישראל טל, לייצר בישראל טנק, שיהיה הטוב שבין כלי השריון בעולם, שיכה באויב ושפגיעת האויב בו תהיה מזערית. והעיקר שכדורו של האויב לא יפגע בחיי לוחמינו. היו קטני אמונה, היו כאלה שראו בחזון זה אוטופיה, והנה קם המפעל וטנקי המרכבה נכנסו לייצור שוטף, הדגמים שופרו,

דם ושמן מכונות/ אהרון בכר (1974)

"אם להשוות את כלי המלחמה לתזמורת, סדנאות החימוש הן כלי ההקשה שלה. במלחמה הזאת אולי יותר מכל אלה שקדמו לה הן הכתיבו את קצב האש בקו החזית. ואם להתבטא בצורה אכזרית, אבל מציאותית מאוד:

קצב האש קובע את גורל המערכה- כל השאר הן מילים יפות.

כדי לנצח במלחמת שריון, עליך לרכז את מירב הכלים בנקודת התורפה הרופפת ביותר של הצד השני, ואם אין לך מספיק כלים כדי לעשות זאת- הפסדת במשחק.

כל אחד יודע שמספר הכלים העומד לרשות צה"ל מוגבל, וכל אחד יודע שרבים מהם נפגעו בצורה זו או אחרת ביומיים הראשונים של המלחמה הזאת, כדי להעמיד אותם בקו האש, אי אפשר היה לצפות לרכבת האוירית מארצות הברית, מפני שעד שזו הייתה יוצאת לדרכה, כבר לא היה לה אולי לאן להגיע.

החבר'ה האלה עשו את המלחמה הזאת, בכך אין כל ספק, זאת יאמר כל שריונר שאיבד את הכלי שלו בסערת המלחמה וקיבל אותו עוד באותו היום. מפקדי הסדנא קרי המזג יאמרו לך שזו היא בעצם המקצועיות של אנשיהם, העדיפות הטכנית שלהם, ידי הזהב שלהם, יכול להיות, אבל כשאתה משוחח איתם בהפסקות האוכל החטופות, מסתבר לך פתאום שזה החיל היחידי שגם לגארז'ניקים שלו יש מוטיבציה."

1985-1990

קורס לימודי טכ' תו"ן מסתיים לראשונה בבה"ד 20

אוכלוסיית הלומדים. בטכס הסיום ציין מפקד הבה"ד אל"ם שפיגל אנטול כי "איכות התיפקוד של מסיימי הקורס בהמשך דרכם הצבאית תהייה ללא ספק גבוהה מאוד, וזאת לאור הכלים המקצועיים שרכשו במהלך הקורס"

בחודש יולי 1985 מסתיים לראשונה בבה"ד 20 קורס טכנאי תעשייה וניהול בראשותו של מפקד הבה"ד אל"ם שפיגל אנטול, הקורס מיועד לקצינים ולנגדים מחיל החימוש, אליו צורפו מספר אנשי קבע מחיל האויר אשר השתלבו באוירת הלימודים הרצינית שאפיינה את

הענקת תעודות גמר למסיימים

מסיימי קורס טכ' תו"ן

סיפור הקמתו של גדוד רותם בחטיבת גבעתי

החימוש הגדודית שכללה: קליטת אמצעי לחימה ואמצעי אחזקה, מתקנים, גיוס אנשים מיחידות אחרות, עיצוב מדיניות וגיבוש תרבות יחידתית ואחזקתית, כן היה שותף אהוד בבחירת שם הגדוד והוא זה שהמליץ על השם "רותם" ואף צייר את הסמל של הגדוד. לאחר שנים נולדה לאהוד בת והוא קרא לה רותם, על שם הגדוד.

עם קבלת ההחלטה על הקמת הגדוד השלישי של גבעתי, אחרי "צבר" ו"שקד" ניקראו קצין החימוש הגדודי סרן אהוד דוד והשליש ששי למח"ט גבעתי ושם ניתנה להם ההנחיה להקים את הגדוד, לארגן את מוסדות המפקדה עד לצבירת הסדר"כ, להגעת המג"ד וכלל המפקדים. כך נפל בחלקו של אהוד להיות שותף להקמת גדוד רותם מיום היווסדו ולהקמת מחלקת

אהוד דוד קצין החימוש של גדוד רותם

הקמת עמותת חיל החימוש

עוד מטפלת העמותה במשפחות השכולות של חיל החימוש ומסייעת להם ככל הנדרש, היא מארגנת טכסי בר - מצווה ליתומים, סופי שבוע של כיף ליתומים ולמשפחות השכולות, פועלת להענקת תשורה לתלמידים שכולים עם החזרה לביה"ס לאחר חופשת הקיץ ואף מסייעת בתלושי שי לחגים לנזקקים.

העמותה מסייעת ליחידות החימוש ולחיילי החיל במקרים מיוחדים, הכוללים סיוע לחיילים בודדים בביקור משפחותיהם בחו"ל, סיוע במלגות לימוד, תלושי שי לחגים ובארגון ימי כיף לחיילים הבודדים והנצרכים.

"כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד"
(ירמיהו פרק ל"א פסוק יט)

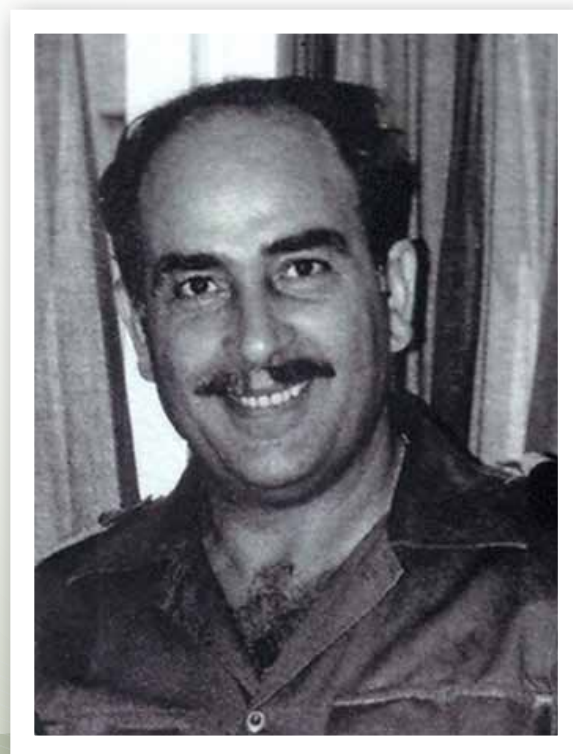
ביטוי להערכת פועלו של אלי ברק (בליטי) כקצין חימוש ולחלקו במהפכת שיטת האחזקה, ניתן למצוא בדברי ההערכה, שכתב לו מפקד גיי"ש אברהם אדן (ברן) לקראת פרישתו: "לדעתי, אתה האיש אשר יצר את דפוס עבודת אנשי החימוש בגייס, כדפוסים של עבודה עם השריון בשדה באשר הוא וכדפוסים של החזרת כלי הרק"ם הבלתי תקינים לכשירות מיד ובקצב שריון, שיתוף הפעולה האמיץ שלך עם מפקדי השריון בכל הדרגים - היו דוגמה לשיתוף פעולה ותרמו רבות לקידום נושא האחזקה בשריון."

בשנת 1984 הוקמה עמותת חיל החימוש למען המשפחות השכולות ולמען החימושניקים בעבר בהווה ובעתיד.

העמותה היא הכבל המגשר בין החימושניקים לדורותיהם באמצעות טיפוח הקשר עם אנשי חיל החימוש בסדיר ובמילואים ופועלת להטמעת מורשת החיל ורוחו.

מטרות העמותה הן להרחיב ולטפח את מרכז ההנצחה של חיל החימוש בנתניה כדי שישמש מרכז להנצחה ולחינוך ואתר להתייחדות המשפחות השכולות עם יקיריהן.

כמו כן עוסקת העמותה בפעילות מגוונת להנצחה והנחלת תולדות חיל החימוש ומורשתו לאלה המשרתים בו עתה ולאלה אשר ישרתו בו בעתיד.

אלי ברק (בליטי) יו"ר העמותה הראשון של חיל החימוש.

מפקד בה"ד 20 אל"ם שפיגל אנטול מסיים תפקיד

ואכן במהלך חודש אפריל 1985 זכה הבה"ד לקבל את דגל היופי מטעם המועצה לארץ ישראל יפה. במהלך כהונתו נתגלה מגרש המסדרים ששירת עשרות שנים קודם לכן את הצבא הבריטי. בבסיס המגרש היתה רצפה, בשוליה במת אבן קטנה עם עמודים, על העמודים היו חרוטים סמלי היחידות הבריטיות השונות כולל סמל של הגדוד הארצישראלי. כתוצאה מהחשיפה, מגרש המסדרים של הבה"ד שונה למגרש חניה, והמסדרים הועברו למגרש הישן/חדש. את אנטול החליף אל"ם דוד בראון.

במהלך חודש נובמבר 85 פרש מצה"ל מפקד הבה"ד אל"ם שפיגל אנטול. במהלך תפקידו המשיך את משימת שיפור התדמית של הבה"ד והתחיל בשיפור רמת ההדרכה, המדריכים והסגל. נוכח המצוקה התקציבית העמוקה שהייתה קיימת באותן השנים, טען אנטול כי כדי להשיג את המטרות יש לבצע את כל מה שניתן באופן עצמאי על ידי אנשי הבה"ד.

אל"ם שפיגל אנטול

במת מגרש המסדרים שנחשפה

1985-1990

קחש"ר חדש לחיל החימוש

מטה, פיתוח ואחזקה בכל הרמות. תא"ל קידר נמנה עם צוות תכנון ה"שוט קל", ועל כך זכה ב-1970 ב"פרס בטחון ישראל". בין תפקידיו העיקריים: ראש ענף טכני במרכז שיקום ואחזקה, ראש ענף טנקים במפקדת קצין החימוש הראשי, ראש פרויקט טנק המרכבה, ראש מחלקת מערכות ממונעות, ראש מנהלת פיתוח טנקים בדרגת תת-אלוף וקצין החימוש הראשי.

קצין חימוש ראשי חדש מונה לחיל החימוש: תת אלוף משה (מוצי) קידר שהחליף בתפקידו את תת אלוף טוביה מרגלית שהתפטר מצה"ל.

תא"ל משה (מוצי) קידר, יליד בולגריה (1935), בוגר בית ספר מקצועי "מכס פיין" - ת"א, התגייס לצה"ל ב-1953 והוכשר כמכונאי טנקים בקורס מס' 2 בצה"ל. משה קידר שירת כמכונאי טנקים עד דרגת רס"ר, נשלח ללימודים בטכניון מטעם צה"ל וסיים בשנת 1965 את לימודיו בהנדסת מכונות. מאז סיום לימודיו עסק בתפקידי

תת אלוף משה קידר

חיל החימוש למען הקהילה

בשודדי דרכים וגורמים מסוכנים אחרים. המסע לסודן נמשך בין שבועיים לחודש ימים, ורבים מתו בדרך במסע התלאות המסוכן. המבצע הופסק בעקבות הדלפתו לעיתונות ובגלל החשש של נשיא סודן מתגובת העולם הערבי.

בחודש אוגוסט 1985 נרתם חיל החימוש לארח את עולי אתיופיה במטרה להדגיש בפניהם את הערכתו הרבה למסע הייסורים שעברו עד להגעתם לארץ, ולפתוח בפני העולים הצעירים את דלתותיו לשרות מעניין ומאתגר.

במהלך מבצע עליית יהודי אתיופיה, בשנת 1984, עלו לישראל כ-8,000 יהודים. המבצע נקרא "מבצע משה" על שמו של משה רבנו, וכסמל לתפיסת גאולת היהודים מאתיופיה בדומה ליציאת מצרים. המבצע היה סודי ביותר לאור האיסור של יהודי אתיופיה לצאת מגבולות המדינה. העולים, שרצו להגיע לישראל, נאלצו לעבור מסלול ייסורים בדרכם אליה. תחילה היה עליהם להגיע בסתר לגבול סודן. לצורך כך התארגנו בקבוצות קטנות ובשיירות, ויצאו לדרך הארוכה. רובם צעדו ברגל ונתקלו בדרך

ביקור עולי אתיופיה בבסיס חיל החימוש

הטירן

מטנק שלל סובייטי

לטנק לחימה מודרני בצה"ל

אשר הביאו את ראשי מערכת הביטחון להבנה כי לאור היתרונות הרבים הקיימים בטנק ניתן להשמיש את הטנקים לטובת חיל השריון בתוספת שינויים אחדים שנעשו במערכות התובה והצריח.

העבודה הרבה שנעשתה בתחום זה, הפכה את הטנק, מכלי שתפעולו ואחזקתו מתישים את אנשי הצוות, לכלי נוח יותר, לפי מיטב המסורת המערבית. מערכת בקרת הצריח מתוצרת ארצות הברית ומערכת בקרת האש מתוצרת הארץ שיפרו לאין שיעור את דיוקו של התותח והקנו לו יכולת לפגוע במטרה בכדור ראשון.

בשנת 1978 קיבל לידיו צוות פיתוח של חיל החימוש את המשימה להעלות את הרמה הטכנית של טנק הטירן T-55 / T-54 ולהפכו לטנק מערבי ומודרני. משימת הפיתוח הייתה: שימור היתרונות הרבים הקיימים בטנק - שלד השריון המוצלח, הצללית הנמוכה, המזקו"מ האמין ומיזוגו עם מערכות מערביות מודרניות כגון - חטיבת כוח חדשה, מערכות הצריח ושיפור משמעותי של נושא הנדסת האנוש שהיה מאופיין ברמה נמוכה מאוד בטנקי הטירן.

מלחמת יום הכיפורים הביאה אל מגרשי השלל של צה"ל כמויות גדולות מאוד של טנקים סובייטים

T-55 עם תותח 100 מ"מ, בראשית צעדיו בצה"ל.

נסיגת צה"ל מלבנון

לאזור הביטחון

אחזקה באיזור הביטחון באופן מהיר תוך מתן מענה רציף לכוחות הלוחמים ומאידיך המשכנו במתן אחזקה ליחידות מיוחדות שנכנסו לתוך שטח לבנון.

על אף שפעילות צה"ל הפכה להגנתית באותה התקופה, היה עומס גדול על מערך החימוש בכללותו, לאור אחזקת המוצבים וביצוע סיורים ומארבים למניעת חדירות של לוחמי חיזבאללה, שדרשו ממערך החימוש כולו היערכות מעמיקה לנושא".

ב-6 ביוני 1985 השלים צה"ל את נסיגתו מלבנון. מעברו הצפוני של הגבול הבין-לאומי הוקם אזור ביטחון בפיקוח צבא דרום לבנון (צד"ל), שבראשו עמד עד מותו מייג'ור סעד חדד, אחריו מונה לתפקיד הבריגדיר-ג'נרל אנטואן לחד.

מספר אל"ם עזרא צוק ששימש כמפקד החימוש של פיקוד הצפון בעת נסיגת צה"ל לאזור הביטחון "התקופה הזאת הייתה מאתגרת במיוחד עבור מערך החימוש: מחד נדרשנו להקמה ומיסוד של מרכזי

אל"ם צוק בפגישה עם קחש"ר וקצינים מצבא דרום לבנון

1986

טוב שם משמן טוב

של חברי כנסת בראשותה של שרת הבריאות שושנה ארבל' אלמזל'ינו כדי להצטרף לנטיעות ט"ו בשבט ולהתרשם מקרוב אחר העשייה הרב גונית הקיימת בחיל החימוש הן בתהליך ההכשרה וההדרכה בבה"ד והן במכונות החיל לשעת חירום.

עלייה לרגל נרשמה על ידי מבקרים רבים מהארץ ומחול"ל שהגיעו להתרשם מהעשייה המקצועית והרחבה המתקיימת בחיל.

קצין החימוש הראשי של צבא ארצות הברית הגיע עם פמליה של אנשי אחזקה כדי ללמוד מקרוב את תפיסת האחזקה כפי שבאה לידי ביטוי בעת מלחמת לבנון ועם היערכות צה"ל באזור הביטחון. בנוסף, הגיעה משלחת

מספר אל"ם אברהם שהיה ראש צוות הפיתוח של הטירן המערבי:

"דרכו של רעיון הטירן המערבי לא הייתה "סוגה בשושנים" הרעיון התגבש בתקופה שבה מערכת הביטחון השקיעה משאבים ניכרים במספר פרוייקטים גדולים (ביניהם פרויקט המרכבה) והקופה, מטבע הדברים הייתה מדולדלת. כמו כן - טנקי הטירן נחשבו בצה"ל לטנקים סוג ב' המיועדים לפליטה, אולם, בגין חשש ממגבלות סיוע של ממשלת ארצות הברית באותה התקופה ניתן "אור ירוק" לקידום הפרוייקט. המשימה הציבה בפנינו אתגר מקצועי לא קל שהוכתר בסופו של דבר בהצלחה יוצאת דופן".

הטנק, שבמקורו היה בעל ניידות טובה, שופר לאין ערוך בעקבות התקנת חטיבת -כוח חדשה, מערכות נהיגה מודרניות, ושיפור משמעותי של נושא המיגון על ידי הוספת לוחות של שריון אקטיבי המגדילים במידה ניכרת את יכולת העמידה של הטנק בפני פגיעה של מטענים חלולים. התכונות הללו הפכו את הטירן המערבי לטנק לחימה מתקדם, המסוגל להתמודד בהצלחה עם כלי השריון של שנות ה-80.

ביקור הקחש"ר
האמריקאי

ביקור משלחת
ח"כ בבה"ד 20

הידעת:
רק בשנת 1953 הפך חיל הטכנאים ל"חיל החימוש", ולראשונה ניתן לו סמל ייחודי והוגדרו יעדי החיל ותפקידיו.

T-55 בדיגום צה"לי מלא.

1985-1990

מהלך מוצלח במצל"ח

המשיכו לאחזק את כלל צי כלי השינוע בתוך הבסיס וטיפולו במגוון גרנטורים ומלגזות דיזל. אולם, ביוזמת אל"ם חגי שלום, מפקד מצל"ח, הופסק מתן שירותי אחזקה לח"א, ח"י ולכלל צה"ל.

סדנת "ארז" שהייתה כפופה למצל"ח הועברה בתחילת שנות התשעים לח"א ובכך הפסיק מצל"ח לתמוך באחזקת כלי הרכב הייעודיים של חילות אחרים.

החל מ-1986 התגבשה תפיסה מחודשת בנושא עיסוק הליבה של מצל"ח, על פיה רכבים חדשים ינופקו ישירות ליחידות ולא ישהו לפרקי זמן ממושכים במחסני מצל"ח, המחייבים טיפול ברכבים אלו.

בהתאם לתפיסה זאת, החל תהליך עמוק של צמצום הפעילות של סדנת "סחלב", שהמשיכה לעסוק בהשמת מערכות בילום. בסדנא

ביקור שר הביטחון
יצחק רבין

ביקור ר' אג"א,
האלוף אילן
בירן בבה"ח
הדרומי

המש"א - פנים רבות לה

חניכת בית הוועד החדש

ביקור ראש אג"א

"השילוב הנכון בין שלושה יסודות הם הבסיס הכלכלי לקיומו של כל מפעל אזרחי: איכות, זמינות ועלות - פירושו של דבר, במקרה שלנו, לספק את התוצרת לצה"ל בזמן ובאיכות הנדרשת תוך שמירה על עלות ריאלית וכדאיות כלכלית. אין ספק שמפעל כמו שלנו עם וותק, מסירות ומיומנות מחוייב להצדיק בכל נקודת זמן את האמון הרב שניתן לו"

(מפקד המש"א - אל"ם יהודה אדמון)

ביקור ח"כ רפאל איתן במש"א.

ביקור קחש"ר במש"א.

הסתיים קורס קצינים ייעודי של חיל החימוש

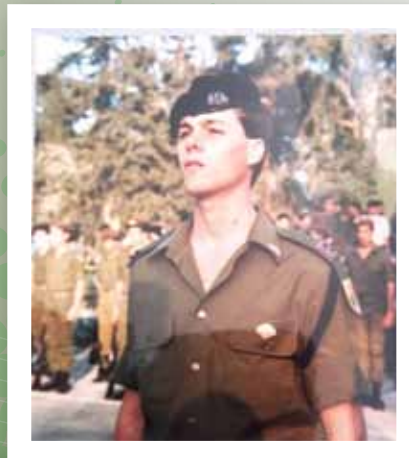
של הצוערים שהגיעו מבה"ד 1 ואת הנחישות והמוטיבציה שלהם, הבנו אני וחברי המד"כים שהחומר האנושי של הצוערים בשילוב ההכשרה שעברו יביא בסופו של דבר להכשרת קציני חימוש איכותיים ליחידות צה"ל"

מפקד הקורס רס"ן ניר שמריהו.

קורס הקצינים הייעודי הראשון של חיל החימוש הסתיים בטכס מרשים ורב רושם בבה"ד 20. מסיימי הקורס, שאותרו על ידי חיל החימוש טרם גיוסם, עברו מסלול הכשרה מקצועי ומורכב בו רכשו מקצוע חימושי ועברו בהצלחה את קורס הקצינים בבה"ד 1 ואת ההשלמה החילית.

סרן (מיל') קוטי בן עזרא ששימש כמד"כ (מדריך כיתה) בהשלמה החילית מספר: "לא מעט גבות הורמו עם קבלת ההחלטה להכשיר קציני חימוש במסלול הייעודי לקצונה, הרי ידוע שחיל החימוש הינו חיל מקצועי, וקשה היה להבין כיצד ניתן להכשיר קצין חימוש שיפקד על אנשי קבע וחילים לאחר שעבר מסלול הכשרה מזורז בן 14 חודשים. אולם, משראינו את רמתם האישית

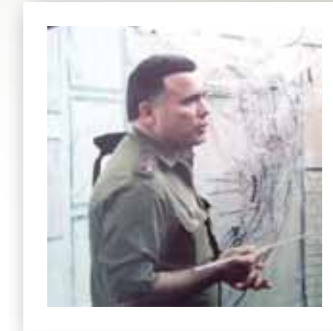

סרן (מיל') קוטי בן עזרא

טכס סיום קורס קצינים בבה"ד 20.

הקמת סדנת "גדעון" ביחש"ם 638

אל"ם (מיל') רון אברהם.

בשנת 1986 הצטרפה ליחש"מ 638 סדנא נוספת, סדנת "גדעון" שמוקמה באיזור בית שאן, וזאת לצורך מתן אחזקה בדרג ב' וסיוע בדרג א' ליחידות הרבות ששהו באיזור. הסדנא הייתה תחת פיקודה של מפקדת היחש"ם, אולם עברה בהמשך לפיקוד הצפון, זאת לאור שינויים שנעשו בגבולות הגזרה שבין הסדנאות.

אל"ם (מיל') רון אברהם שכיהן כמפקד היחש"ם בין השנים 84 - 86 אמר לחייליו בעת טכס הצטרפות סדנת "גדעון" לסד"כ היחש"ם:

הידעת:

סרן יוסף גרף הקים את הסדנא המרחבית הראשונה של פיקוד הצפון בבת גלים, שייעודה טיפול ברכבים מגויסים ובנשק קל.

"חיל החימוש הינו אחד החילות הגדולים ורבי הישגים בצה"ל, חיל מפואר זה מהווה משענת מקצועית עיקרית של כוחות היבשה. החיילים, האזרחים והמפקדים המשרתים בו עמלים על שמירת כוננותו המבצעית ועל האדרת אמצעי הלחימה בצה"ל.

בימים הקשים הצפויים לנו, נעמוד מול אתגרים פנימיים שלא ידענו כמותם - אני מוצא את עצמי משוכנע שנוכל לעמוד בכבוד מול האתגרים הרבים הצפויים לנו.

בכם תמון הפוטנציאל האדיר שלנו, הידע המקצועי והנחישות.

היו ברוכים!"

1990-1985

עשור למותו של עמנואל פרת - הקחש"ר הראשון

אל"ם פרת, יליד פולין (1911), עלה ארצה ב-1939 והצטרף לשורות ה"הגנה". בהמשך הצטרף לצה"ל ושימש כסגנו של אל"ם אשר פלד. במאי 1949 כיהן כראש שירותי הנדסת חימוש בדרגת סא"ל ובשנת 1950 פרש מצה"ל. סא"ל פרת חזר לשירות פעיל כדי לארגן את חיל החימוש ומונה למפקד חיל הטכנאים בדרגת אל"ם. באפריל 1951, מונה לקצין החימוש הראשי בדרגת אל"ם ושימש בתפקיד זה עד נובמבר 1954. בשנת 1955 שירת כנספח צה"ל בבורמה. עם פרישתו ב-1957 מונה למנהל החטיבה התעשייתית לאנרגיה אטומית ועל פועלו זה זכה בפרס ביטחון ישראל. אל"ם פרת היה ראש צוות התכנון למוסדות הביטחון בתל השומר. ב-1976 מונה למדען ראשי של מערכת הביטחון. עמנואל פרת נפטר בשנת 1976.

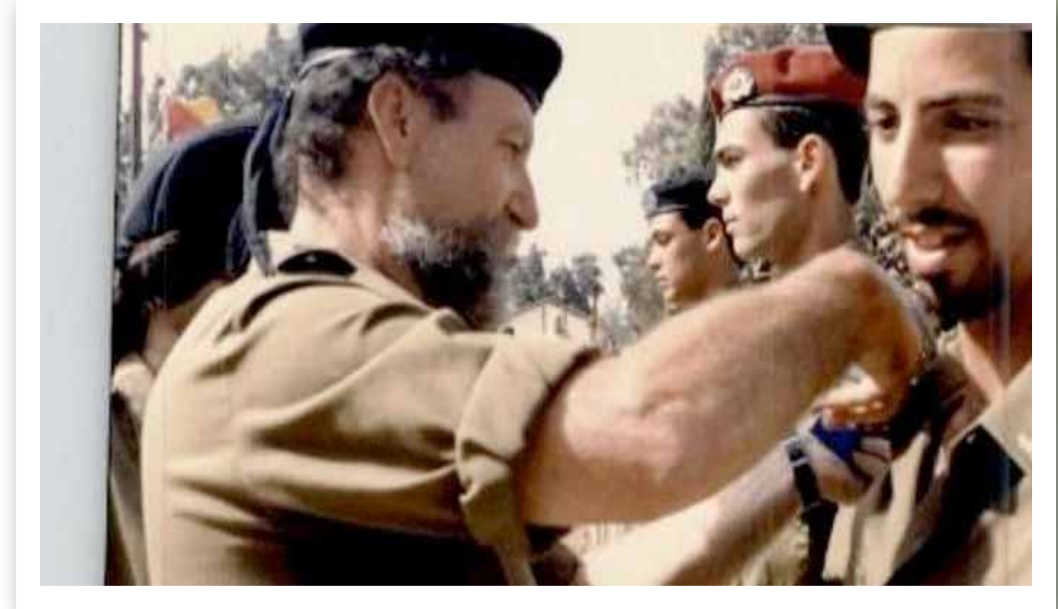
תקופת כהונתו של אל"ם פרת כקצין החימוש הראשי אופיינה בהנחת היסודות להקמת חיל טכני המסייע לכוחות הלוחמים בשדה הקרב ונותן שירותי אחזקה ושיפוץ כלי נשק. אל"ם פרת שאף להנהיג נוהלי עבודה ותקנים קבועים בנושא טיפול באמצעי הלחימה ובאחזקת כלי נשק מסוגים שונים, ולשם כך, הקים את מערך ההדרכה בחיל החימוש וארגן אותו. באותן השנים חיל החימוש גייס רבים מהעולים החדשים ושילב אותם ביחידות השונות, בעיקר מהנדסים ובעלי מקצועות טכניים. כוח-האדם שגוייס הוכשר ויועד לתפעל כלי נשק.

הידעת: בשנת 1968 הוקם צוות הווי סדנאי השריון שכלל בתוכו חיילי חימוש מיחש"מ 650 שהופיע ברחבי הארץ ושירם "שיר השבת" כיכב במצעד הפזמונים ברדיו.

תת אלוף משה (מוצי) קידר בטכס סיום קורס קציני חימוש.

מסדר סיום קורס הקצינים במגרש המסדרים בבה"ד 20.

1985-1990

האינתיפאדה הראשונה

שבו נהג, ופגע בשיירת מכוניות שהסיעה לרצועת עזה ערבים שעבדו בישראל. ארבעה ערבים נהרגו ושבעה נפצעו קשה. הלוויות ההרוגים הפכו להפגנות ענק. אלפים מתושבי רצועת עזה, יהודה ושומרון יצאו לרחובות וביטאו את זעמם ואת התסכול שהצטברו אצלם במשך עשרים שנות הכיבוש הישראלי. עד מהרה הפכו ההפגנות לאליומות יותר ויותר. ההמונים - ביניהם נשים, בני נוער וילדים אשר יידו אבנים ובקבוקי תבערה בחיילי צה"ל, הבעירו צמיגים, הקימו מחסומים בדרכים ומנעו מצה"ל לנוע בהן בחופשיות.

האינתיפאדה היא ההתקוממות של ערביי השטחים נגד השלטון הישראלי ביהודה, בשומרון ובחבל עזה (השטחים שנכבשו ע"י ישראל במלחמת ששת הימים) פירוש המילה אינתיפאדה בערבית הוא התנערות, התקוממות. האינתיפאדה החלה בדצמבר 1987 והסתיימה עם חתימת הסכם העקרונות בין ממשלת ישראל לבין הארגון לשחרור פלשתיין (אש"ף) ב-13 בספטמבר 1993. הגורם הישיר להתפרצות האינתיפאדה היה תאונת דרכים. בשמונה בדצמבר 1987 איבד חייל ישראלי את השליטה על מוביל טנקים

אל"ם יוסי אוחיון משנה את תפיסת ההדרכה בבה"ד 20

כולל מבחן בסיסי שנערך בבקו"מ ע"י פסיכולוג, ועל פי מיון זה סווג כלל הפוטנציאל לקורסים השונים בצה"ל ובחיל החימוש.

כמו כן יזם ומיסד שלוחה של הבה"ד בגבול לבנון, בו עסקו המדריכים בהקניית מיומנות מקצועית ומבצעית הן ללוחמים והן לחיילי החימוש.

אל"ם יוסי אוחיון

בנושא הפנימיה, נמשכה המגמה של קודמו בתפקיד, דוד בראון, ובמהלך תפקידו הוחלף סגל ההדרכה בפנימיה ונקלטו מדריכים ומורים מוסמכים. עוד נקבע, שיוגשו בכל שנה, שוחרים מצטיינים למבחני בגרות באמצעות שיעורים פרטיים שניתנו להם.

אומר אוחיון: "בה"ד 20 הוא בית היוצר של כל דור החיילים בחיל החימוש. הבה"ד מעצב את דמות החיל וממנו יוצאים המפקדים, התורה והמסורת. הבה"ד הוא יותר מאוסף של קורסים, יש לו נשמה הנמצאת בתוך הסגל, ומוענקת במסירות ובאהבה לכלל החיילים המשרתים בו".

על אף שאוחיון כיהן כמפקד בה"ד 20 במשך שנה אחת בלבד פעילותו הרבה בתחום ההדרכה והחניכה תרמה רבות להעלאת רמת המקצועיות בחיל.

עם כניסתו לתפקיד הבחין יוסי כי אוכלוסיית העתודאים המצטרפת לחיל החימוש לא עוברת מיון מקצועי טרם שיבוצה לקורסים השונים וזאת בשונה מחילות מקצועיים אחרים כגון חיל האוויר. אוחיון נוכח שכתוצאה מאי מיון של חיילי העתודה נוצר בזבוז של פוטנציאל גבוה מחד גיסא ונשר גדול מאידך. הוא שיכנע את ראש אכ"א לקבוע הוראה מהפכנית אשר חייבה את כל מערך הגיוס לבצע מיון ראשוני של המתגייסים המקצועיים,

1985-1990

פעילות חיל החימוש במהלך האינתיפאדה

ואלוף פיקוד המרכז כדי לחוות את דעתם על האמצעים החדשים והתאמתם ללוחמים.

זו הייתה תקופה שבה הלחץ היה אדיר. לחץ שנבע מהשחיקה הגוברת של הרק"ם, של כלי הרכב ושל האמל"ח. היחש"ם תוגבר מבחינה טכנולוגית ולוגיסטית בכוח אדם ובכלי עבודה. תגבור זה נועד לטפל בכמויות הגדולות של כלי הרק"ם שזרמו אל היחש"ם וכן בצידוד הלחימה הזעיר כגון משקפות, מצפנים ועוד.

תוך כדי האינתיפאדה היחש"ם נערך לטפל בכל הקשור לאמצעי הלחימה עבור מלחמת המפרץ "סופה במדבר", במלחמה הזאת לא היו הפיקוד והיחש"ם ערוכים דיים בתחום ההכרה של האמצעים לגילוי חומרי אב"כ ולזיהויים.

הידעת: פירוש המילה אינתיפאדה בעברית הינו: התנערות, התקוממות.

בתחילת האינתיפאדה הוקמו פלגות חימוש באזור גב ההר שתפקידן היה לסייע ליחש"ם 638 לאחזק את היחידות שבגזרתו. עם התגברות האירועים והעומס הוקמו בצמוד לחטיבות המרחביות (רמאללה, טול-כרם, בית-לחם וחברון) פלגות חימוש שנתמכו ע"י יחש"ם 650. בתקופה זו נפוצו תופעות שונות בשטחים, שנועדו לשבש את המהלך השוטף של חיי היום-יום באזור, מעשים כמו הנחת מסמרים על הכביש, הנחת מחסומים וצמיגים בוערים ועוד כהנה וכהנה. צה"ל ניסה למגר תופעה זו באמצעים שונים.

כחלק מהסיוע של היחש"ם למאמץ הביטחוני הוחלט בפיקוד המרכז לשתף את היחש"מים בפעילות הביטחון השוטף, כלומר מטעם היחש"ם יצאו מסגרות אורגניות תחת פיקוד החטיבות המרחביות וביצעו פעילות זהה לזו של הלוחמים. בנוסף לכך הייתה היערכות מיוחדת ומוגברת במטרה לתת מענה אחזקתי ומידי לכל היחידות הלוחמות במרחב פיקוד המרכז. יתר על כן מחלקות היצור נכנסו לפעילות מואצת של ייצור אמצעי מיגון ואמצעי לחימה מתוחכמים שיתאימו לפעילות בשטח. מדי פעם הוזמנו מפקדי כוחות צה"ל ביהודה ושומרון

ההתקוממות העמידה את צה"ל ואת ממשלת ישראל נוכח בעיה קשה, מלחמה נגד אזרחים. בצה"ל ניסו דרכים שונות לדיכוי האלימות, אך ללא הועיל. כשפרצו האירועים והמהומות, הופתע צה"ל מהיקפם ומחומרתם ואף לא היה ערוך לטפל בהם, לא מבחינת האמצעים ולא מבחינת צורת הלחימה. עד תחילת האינתיפאדה לא הוכשרו יחידות צה"ל לטיפול בהיקף רחב של הפרות סדר ושל התפרעויות בקרב אוכלוסייה אזרחית. תחילה הסתמך כושר ההרתעה על השימוש באש חיה בלבד, אך בהדרגה פותחו אמצעי הרתעה אחרים ותורת הלחימה הותאמה למציאות החדשה.

משימת צה"ל בשטחים הייתה השבת הסדר על כנו. פירושה המעשי היה פיזור הפרות סדר וסיכולן, הבטחת אורח חיים תקין לאוכלוסייה היהודית והערבית בשטחים, צמצום רמת האלימות, מאבק בהתארגנויות עוינות וסיכול פעילותן וכן הבטחת קיום סדיר ותקין של מערכות המנהל בשטחים. כדי לבצע משימות אלו וכדי לאפשר תגובה הולמת במצב החדש שנוצר בשטח, חל שינוי במערך צה"ל באזור יהודה ושומרון ובחבל עזה, ואף תוגבר בהתאם.

יהודים רבים נפגעו מפעולות האיבה של הערבים שגבו מחיר יקר משני הצדדים גם בתחום הכלכלי - פעם אחר פעם הגבילה ישראל את כניסתם של הפועלים הערבים לישראל, והמובטלים לא מצאו מקורות פרנסה בשטחי יהודה ושומרון וברצועת עזה. הרחקתם של פועלים פלשתינים מעבודה בישראל גרמה להאטה בבנייה ולקשיים במתן שירותים.

1985-1990

נינג'ות -

האתגר החדש ביחש"ם 638

יום, הפכו לחיילים קרביים ביחידה סגורה ומבצעית שעובדים ממש כמו ביחידות הלוחמות.

התקופה היתה קשה ומאתגרת כיון שמעבר לשינוי שעברו חיילי היחש"ם, אופי האחזקה השתנה מקצה לקצה וכלל פעילויות האחזקה שאליהן נדרשנו השתנו ללא היכר.

אחזקת כלי הרכב ותיקון תקרים הפכו לחלק המרכזי במערך האחזקה בגין העובדה שבאינתיפאדה הראשונה לא היה ירי, אלא בעיקר ידוי אבנים על כלי הרכב שנעו בכבישי איו"ש, שמשות שבורות והרבה מסמרים (נינג'ות) שנזרקו על הכביש, גרמו לתקרים במאות כלי רכב.

היחש"ם נדרש לתיקון מהיר של צמיגים במידה "אסטרונומית" והיה צורך להיערך לזה, מפקדת קצין החימוש הראשי ואגף האפסנאות נרתמו במהירות לנושא ההדרכה וההכשרה של מתקני תקרים לתחום האמצעים והציוד, ורתמו את היחש"מים האחרים לסייע.

תת אלוף במיל' אלי אהרוני ששימש כמפקד יחש"ם 638 מספר: "עם תחילתה של האינתיפאדה הראשונה, הוחלט בחיל החימוש להפסיק לי את הלימודים כדי להתמנות למפקד יחש"ם גב ההר.

מפקדת היחש"ם היתה ממוקמת בבית אל והפלוגות שלה היו מפוזרות ביהודה ושומרון, במחנה יוסף, בבקעה ובמחנה ישי.

כשפרצה האינתיפאדה, השתנה מהותית כל מערך האחזקה בפיקוד וזאת לאור הקמתה של אוגדת איו"ש שהייתה לפני כן חטיבה מרחבית.

נוצר צורך לבנות מערך אחזקה שישתלב עם הפעילות המבצעית ששינה לחלוטין את תכנית העבודה של פיקוד המרכז שהיה עד לאותה העת פיקוד שקט ועסק בעיקר בהגנה על גבול ירדן, לפתע הפך לפיקוד מרכזי.

נדרשנו לבנות מערך אחזקה שיתן מענה אחזקתי ליחידות מבצעיות רבות, חיילי היחש"ם שהיו עד לאותה העת "ג'ובניקים" שיוצאים הביתה כל

יחש"מ 638

"גב ההר על המשמר"

בסיומה של מלחמת של"ג שבו חיילי היחש"ם הביתה אל שגרת העבודה. בעיצומה של תנופת ההתרחבות פרצה האינתיפאדה במלוא העוצמה והפרה את מצב השגרה. המצב החדש גרם לשינויים מרחיקי לכת, אך בעיני היחש"ם השינוי המהותי היה הגידול העצום בצי הרכב שנדרש היה לתחזק, אם קודם לכן סיירו בשטח מעט כלי רכב, הרי בתוך חודשיים צמחה כמות הכלים למאות כלי רכב שנעו בשטחי איו"ש בתנועה מסביב לשעון.

כפועל יוצא התעצמו באופן קיצוני השחיקה והבלאי בכלי הרכב, וכמוהם גם הנטל הרב על פלוגות היחש"מ.

היחש"ם נדרש לשגר מתוכו פלוגות לצורך פעילות בט"ש מבצעי, כאשר כל פלוגה קיבלה אחריות במסגרת אחד הגדודים של מרחב בנימין והשתתפה בהקמת מחסומים, בפיזור הפגנות, ובביצוע סיורים 24 שעות ביממה.

האווירה הייתה מאוד מתוחה, היה חשש תמידי מנין יוצאו האבן או בקבוק התבערה, וגרמה לחוסר אמון בסיסי בין אוכלוסיית הערבים ליהודים.

מחנה בית אל שכן בלב האינתיפאדה, וסדנת יוסף הייתה כמעט במצור באזור שכם. הייתה תחושה של מלחמה, הקושי הרב ליכד את כל חיילי היחש"ם והחיילים שהבינו את המצב הקשה ניסו לתת את המקסימום.

בתקופה זו החל היחש"ם בפעילות שלא הייתה מוכרת עד אז כגון הרכבת ערכות מיגון בפני ידוי אבנים על רכבים, שיוצרו בפלוגה הייעודית ביחש"ם 650 העורפי.

מאבקם של ערביי איו"ש גלש מהר לפסים אלימים, פיגועי תופת ושימוש באש חיה הפכו למעשה שבשגרה, והיחש"ם נמצא בכוננות מתמדת שחייבה אותו לשלוח חוליות חימוש גם בשעות הקטנות של הלילה כדי לספק שירות בזמן אמת ללוחמים.

1987

יחידת ניסויים - יצירתיות מול ההתקוממות

תת אלוף מיכאל דיין ששימש כמפקד יחידת ניסויים בתקופה זו מספר: "יחידת ניסויים היא המקום שבו פיתח צה"ל את כל אמצעי הלחימה לאינתיפאדה, ניסונו יום - יום אמצעי לחימה מגוונים ושונים... זה נשמע ביזארי עד כמה צה"ל משקיע כיום והשקיע בעבר באמצעי לחימה שלא יהיו הרסניים וקטלניים וזאת מתוך כוונה ברורה שלא לפגוע באזרחים, ובאוכלוסייה אזרחית חפה מפשע"

בתקופת האינתיפאדה נרתמה יחידת הניסויים גם היא במלוא המרץ והעוצמה לפיתוח מיגון הולם לכוח הלוחם. בשילוב מאמץ של תחום המיגון והתחום האוטומטיבי נוצרו על ידי אנשי יחידת הניסויים פלטפורמות מופלאות שהצילו חיילים רבים בשדה הקרב ובלחימה היום יומית השוחקת והשוטפת.

"באינתיפאדה הראשונה" נזכר אלון גל "התחלנו לפתח מיגון נגד איום חדש, לכאורה, שהוא קטן הרבה יותר: **אבנים**".

"בעקבות האיום הזה" ממשיך אלון לספר "פיתחנו את המיגון שהפך עם השנים למיגון הנפוץ ביותר בעולם כנגד איום מסוג זה".

איום חדש - אבנים

יידוי אבנים על רכב צה"ל

אין ספק, שאנשי החימוש מוצאים בסופו של דבר את "פתרונות הקסם" לאפשר למערך המבצעי לבצע את משימותיו בהצלחה. הקוים הקצרים שנוצרו בין החיל ובין היחידות, אפשרו את השינויים המהירים האלה, שהתקיימו הודות לנחישותו ופעילותו של הקחש"ר - תת אלוף צביקה אורן שנתן דגש משמעותי לחיבור של מפקדת החיל על כל מנגנוניה למערך האחזקה בשטח."

יחש"מ 638

מפקדת יחש"מ 650 על כל פלוגותיה, כמו גם יחש"מ צפון ויחש"מ דרום, נרתמו למשימה וסייעו רבות להתמודד עם העומס הבלתי צפוי והפער האדיר שנוצר במשק הצמיגים.

למרות שאף אחד לא צפה את הפעילות האינטנסיבית והמאתגרת הוכיח מערך האחזקה על כלל נגזרותיו, כיצד ניתן לבצע שינויים ושיפורים באיכות ובזמן, הן בתשתיות, הן בתחום הארגון והן בנושא ההכשרה וההדרכה.

אחת ההצלחות הכי גדולות היו, שיצחק מרדכי שכיהן כאלוף הפיקוד אמר על אנשי החימוש

"הבעיה שלכם היא גם היתרון שלכם"

תת אלוף (מילי) אלי אהרוני

1985-1990

מיחשוב יחש"ם 651 והקמת המנועייה

פעולות אלו העלו באופן משמעותי את רמת הביצועים של יחש"ם והפכו אותו ליחידת חימוש מודרנית ומתקדמת.

בנוסף, ממשיכים אנשי היחש"ם במתן אחזקה ליחידות צה"ל באזור הביטחון והם הופכים לשותפים מלאים בפעילות החילוץ והגריירה ובמתן אחזקה לבית הלכוח.

בשנת 1987 מקבל אלוף משנה יאיר זלדין את הפיקוד על יחש"ם שמשון והחליף את אל"מ פיני אביטוב.

עם כניסתו לתפקיד הציב לעצמו יאיר 2 מטרות עיקריות:

1. מיחשוב היחש"ם.
2. הקמת פלוגת המנועייה.

ביקור שר הביטחון אריאל שרון ביחש"ם.

פינוי רק"ם תקול מאיזור הביטחון.

באיו"ש האינתיפאדה בעיצומה ובפצ"ן מתכוננים למלחמה

אל"ם אליעזר בן הרוש ששימש כקח"ש גד' 75 מספר: "מקצועיות אנשי החימוש של הגדוד הייתה גבוהה במיוחד, מה שגרם לנו בסופו של דבר לעמוד בכל אתגרי האחזקה שאליהם נדרשנו.

חיילי החימוש בחוליות הטכניות ובמח"ג העניקו "רוח גבית" למגוון המשימות ומימשו את האמרה:

בלי חימוש - אין כיבוש"

בגזרת פיקוד הצפון נמשכת הפעילות האחזקתית הענפה לאחר נסיגת צה"ל לאזור הביטחון, אך יחד עם המאמץ האחזקתי העמוק הנדרש ממשיכים באוג' 36 בהתכוננות למלחמה ומרחיבים את מעגל האימונים והתרגילים לצורך הכנת הכוחות לסיבוב נוסף.

אליעזר בתרגיל גדודי בפיקוד האלוף גרשון הכהן מג"ד 75.

לראשונה, יום הורים בבה"ד 20

סא"ל אלידר ראש ענף מע"ם.

לאחר התלבטויות רבות הוחלט בבה"ד 20 לקיים לראשונה יום הורים לחניכי הקורסים השונים, במהלך יום ההורים הגיעו מאות הורים ובני משפחה לבה"ד כדי להתרשם מקרוב מתהליך ההכשרה של חייל החימוש ולהכיר את מסלול ההכשרה אותו עובר במהלך שירותו בבה"ד.

את יום ההורים פתח ראש ענף מערכות ממונעות סא"ל אלידר שהציג ארוכות את תהליך הקליטה של חייל החימוש בבה"ד ואת לימוד המקצוע החימושי אותו ירכוש עם סיום הכשרתו.

בהמשך סיירו ההורים בכיתות הלימוד ובמגורי החניכים והתרשמו ממגוון כלי הרכב והרק"ם שהוצגו בפניהם.

בסיום המפגש נפגשו ההורים עם מפקדיהם הישירים של החיילים והביעו את הערכתם ליוזמה ברוכה זו.

בני המשפחה ביום ההורים בבה"ד 20.

1988 תא"ל צביקה אורן ממונה לקצין החימוש הראשי

מלחמת המפרץ, אשר העמידה בפני החיל אתגרים רבים. תת אלוף אורן פעל לפיתוח מסלולים לקידום קצינים ונגדים בחיל, הוביל את פיתוחן של מערכות מיגון שונות, פיתוח מערכות לבקרת אש, פיתוח האכזרית והקמת האגדרטה לחללי חיל החימוש בנתניה, העיר המאמצת של החיל.

במהלך חודש ספטמבר 1988 החליף תת אלוף צביקה אורן את תת אלוף משה קידר כקצין החימוש הראשי. טרם הצטרפותו לחיל החימוש שרת אורן בחיל השריון כמפקד מחלקה וכמפקד פלוגה במלחמת יום הכיפורים. בשנת 1973 עם סיום לימודיו בטכניון הוצב על-פי בקשתו, בחיל החימוש, ומילא שורה של תפקידים הנדסיים וטכניים.

אורן שימש כראש ענף ציוד כללי במפקדת קצין החימוש הראשי בדרגת סא"ל וכסגן מפקד מרכז שיקום ואחזקה.

בשנת 1982 הועלה לדרגת אל"ם ומונה לראש מחלקת מערכות ממונעות ולאחריו בגיל 39 מונה לקצין החימוש הראשי.

תקופת כהונתו של תת-אלוף אורן כקחש"ר התאפיינה בעשייה רבה: במהלך כהונתו התחוללה

צביקה אורן כראש מח' מע' ממונעות

האתגר - במש"א

שעשינו יותר ממה שנדרשנו. הדרך היחידה להתייעלות היתה או לבצע את העבודה בפחות כוח-אדם או לבצע עם אותו כוח-אדם יותר משימות"

במהלך כהונתו של אל"ם סגיס כמפקד המש"א בוצע שינוי בכל הליינים העיקריים והוכנסו ליינים חדשים של מג"ח 7 ומג"ח 6 ב', שאופיינו עד אז בבעיות טכניות קשות מאוד, שרבים הטילו ספק ביכולת המש"א לבצע את תוכניות העבודה שנקבעו.

"מדי ערב קיימנו במרכז דיונים עם אנשי מקחש"ר ונציגי חברת אלביט כדי לבדוק מה פוגע בליינים, על-מנת שבסוף השנה לא נצטרך לדווח על אי-ביצוע תוכנית העבודה. התחלנו לייצר את טנק המרכבה סימן 3 וראשוני הטנקים יצאו למערך השדה. ליין מרכבה סימן 2 הוסב לסימן 3,

במרס 1988 מונה אל"ם עמיעז סגיס למפקד המש"א והחליף את יהודה אדמון שמונה לראש מנת"ק. על תקופתו כמפקד מש"א מספר סגיס "עם כניסתי לתפקיד הבהרתי למטה ולמפקדי המפעלים בצורה חד-משמעית, שהחל מאותו הרגע לא יהיה דבר כזה שנקרא אי עמידה בתכנית העבודה."

מסביר אל"ם סגיס: **"קבעתי שנעמוד באופן מלא בתוכנית העבודה של המש"א, כפי שנדרשנו, ולא יתקבלו בסוף השנה כל הסברים. ואכן לא היה מקרה אחד שבו היתה סטייה מתוכנית העבודה. נהפוך הוא, ניפקנו כלים רבים מעבר לתוכנית, ובאחד מדו"חות המפקדים, שהצגנו לראש אג"א, את סיכום שנת העבודה, הוא אף נזף באחד מקציני המטה של אג"א על שהתלונן,**

עמי סגיס, אילן בירן, אורי שגיא, טליק, יהודה אדמון, צבי אורן בטכס סיום ייצור טנק מרכבה סימן 1.

שריפת מחסן 5 בנטפים

בבסיס. אירוע זה הביא להשפעה גבוהה בתחום רמות המלאי שנפגעו באופן קיצוני ומצל"ח נאלץ לפעול ביעילות ובמהירות להשלמת הפערים.

בשנת 2004 הוקם מחסן 7 על חורבותיו של מחסן 5 ובוצעו בו פעילויות רבות בנושא המודעות לתהליך השימור והאריזה בקרב כלל אנשי המרכז.

בראשית חודש נוב' 1988 נשרף מחסן 5 בבסיס מצל"ח בנטפים. השריפה פרצה במחסן חלקי החילוף של הטנקים תוך שהיא מכלה אלפי פריטים בשווי מליוני שקלים. למרבה המזל, לא היו נפגעים בנפש. בתחקיר שנעשה לאחר מכן על ידי מפקד מצל"ח עלה כי השריפה פרצה כתוצאה מרשלנותם של קבלנים אזרחיים שעסקו בפעילות שיפוץ ובנייה

מחסן 5 עולה באש.

1985-1990

סמל המש"א - על שום מה?

לאורך שנות פעילותה זכתה המש"א במספר רב של פרסי הצטיינות על פעילותה המקצועית והענפה וביניהם:

פרס שר הביטחון - על העשייה והתרומה רבת השנים לחוסנה של מדינת ישראל.

פרס הרמטכ"ל - על הצטיינות ועל תפקודו האיכותי של המרכז.

פרס "חצי יובל" - על 25 שנות זכייה רצופה ב - 5 כוכבי יופי בתחרות א"י יפה.

הסמל מייצג את הפעילות והעשייה ב - 3 החצרות של המרכז: את חצר תל השומר (מפעל המרכבה והרק"מ ומפעל המכללים) מסמל הטנק, את חצר חיפה (מפעל הרכב) מסמל הרכב, את חצר צריפין (מפעל התקשוב והאל אופ) מסמל הקשר, החיצים והאלאופ וגלגל השיניים מסמלים את היכולות התעשייתיות.

ביקור הרמטכ"ל דן שומרון במש"א, ינואר 1988

תרומה משמעותית למערך הלוחם ביצע המש"א בתקופתו של סג"ס בבניית ה"נגמחון" המשופר והכנסתו לאזור הביטחון בדרום לבנון. היתה זו עבודה מאומצת במשך כל שעות היממה של אזרחים עובדי צה"ל, מנהלי העבודה והקצינים, בעיקר במפעל הטנקים, במפעל המרכבה שסייע לו וכמובן במפעל 4 שייצר חלקים שונים. כאשר הגיעו הכלים לשטח הם שימשו כמכפיל כוח במלחמה נגד מחבלי החיזבאללה.

הידעת:

בשנת 1948 נקרא המש"א ב"מב' 1 ורק בשנת 1972 שונה שם המרכז למש"א 7100.

נגמ"חון מזווד.

לוחות הפלדה בשלב הפיכתם לטנק המרכבה.

עידן חדש במש"א

"כבר בראשית דרכי במרכז התחנכתי על ברכיהם של לא מעט מהעובדים הוותיקים שעדיין עובדים בו. כשחזרתי מדי פעם ומצאתי אותם בעמדות מפתח שונות הבנתי, שהמרכז נמצא בידיים טובות. יש בו שילוב נדיר של ותק וניסיון אדיר של אזרחים לאורך שנים רבות עם מיומנות מקצועית בלתי-רגילה לצד חדשנות".

הידעת: קובי אוז - סולנה האגדי של להקת טיפקס - שירת בחיל החימוש, שר הביטחון לשעבר - עמיר פרץ - שירת כקצין חימוש של חטיבת הצנחנים עד שנפצע בתאונת דרכים ורוני דואני - בתרגום חופשי: סופר-כוכב - שירתה בחיל כמשק"ית הסברה.

חתימות מפקדי המש"א

המפעלים נהלו כמפעלים כלכליים לכל דבר ונקבעו מדדים כלכליים לכלל פעולות מש"א החל ממחיר המוצרים, דרך התייעלות מתמדת, קביעת רמות מלאי וקביעת מחיר לשעת העבודה תוך שאיפה להורדתה. אחד הדברים המרכזיים היה קביעת מדד ברור, שכל קריאה מהשדה על טנק תקוע תיענה על-ידי מש"א תוך 24 שעות.

"במבט לאחור" קובע סגיס "ניתן לקבוע, כי המדדים שהוטמנו והתפיסה כולה הביאו למהפך באג"א כולו, שכן גם מפקדי המרכזים האחרים התעניינו בשיטה ואימצו אותה".

גם בתחום טיפוח ופיתוח המשאב האנושי עסק אל"ם סגיס במלוא המרץ "טיפחנו מאוד את כוח-האדם ובעיקר את או"כ האזרחים עובדי צה"ל, את ציבור מנהלי העבודה ציינו כגוף מאוד ייחודי בכלל המרכז והצבנו אותם כ"עמוד האש לפני המחנה". דרשנו מהם התייעלות ואחריות גדולה מאוד בתחומים שעליהם הופקדו. המרכז לא יכול להתקיים רק בזכות מפקדיו, וללא ספק שהתרומה האמיתית לכל היכולת האדירה הזאת של הצבא, הגמישות וההתעצמות טמונה באזרחים עובדי צה"ל ובנגדים".

בתקופתו של אל"ם סגיס הוטמנה תרבות חדשה של עבודה ע"פ מדדים ודו"חות מפקדים.

מספר אל"ם סגיס "היינו חלוצים בנושא מבין כל מרכזי אג"א. דו"חות המפקדים שהוגשו על-ידי מש"א 7100 היו מהמתקדמים ביותר, כל פעולה נמדדה, והכול היה מתומחר ומתוקצב".

המנון מפעל המרכבה

1985-1990

שניידר ממסד את תפיסת ההדרכה בבה"ד 20

P.C למשרדי הרענ"ים, הרמ"דים והמטה, ונפרסה רשת תקשורת, לצרכי ניהול.

בהמשך בהשקעה רבה, בנה תכנית אב לבה"ד בעלות מוערכת של 50 מיליון ש"ח, התכנית הוצגה לאלוף אילן בירן ולמרות התחזיות הקודרות, אישר האלוף את התכנית, ובשנת 1989 החלו ליישמה, תוך שיפור התשתיות והגדרת תקן הדרכה מחייב.

בה"ד 20 בינואר 1988 וזאת לאחר שביצע תפקידים רבים במערך הנפרס ובהם קצין חימוש גדודי במלחמת יום הכיפורים וקצין חימוש אוגדתי במלחמת לבנון הראשונה.

חשיבות רבה ראה שניידר בתהליך המיון של המדריך ובהידוק הבקרה על רמת ההדרכה באמצעות ביקורת של הצפ"ה ושל מקחש"ר. בתקופת כהונתו הוכנסו אמצעי המחשה רבים ונכתבו חוברות לחניך במרבית הקורסים, כמו כן תוקף ומוסד תחום התקלות האופייניות לצורך התאמה אופטימלית של תכני הקורס למציאות בשטח אותה הכיר שניידר מתפקידיו הקודמים.

בתחום המחשוב הוכנסו מחשבי

אל"ם שניידר יעקב - מפקד בה"ד 20 עם מדריכים מצטיינים

"אומ"ץ" לב במצל"ח

האלוף חגי שלום

מינויו של אל"ם חגי שלום לתפקיד מפקד מצל"ח בשנת 1985 הוליד את פרויקט "אומ"ץ" (ארגון ומיכון מצל"ח) שהפך להיות פרויקט דגל לכלל מערך האפסנאות והלוגיסטיקה בצה"ל והוטמע סופית בשנת 1988 עת כיהן תא"ל חגי שלום כסגן ראש אגף האפסנאות.

שלום שאף למסד מערכת מחשב אוטונומית למצל"ח, שתאפשר ניהול עצמי וזמינות גבוהה שתגרום למהפכה בתחום השליטה, בתהליכי העבודה ובמידע על רמות המלאי הקיימות, תוך בניית מערכת עצמאית התפורה למידות מצל"ח.

אל"ם שלום חייב את כלל בעלי התפקידים הבכירים במרכז להעלות את צורכי המחשוב שלהם תוך פירוט דקדקני של הדרישות מהמערכות השונות ולאחר שאופיינה המערכת במלואה החל למעשה האיפיון הטכני של "אומ"ץ" על ידי חברת IBM וחברת התוכנה "יעל".

מסכם האלוף שלום **"ללא ספק,**

ללא ריכוז האחריות בכתובת אחת הפרוייקט לא היה מצליח." הפרוייקט עורר התנגדות עזה מצד יחידות המחשב הצה"ליות: ממר"ם ומענ"א, שראו איום בהפיכת מצל"ח לגוף אוטונומי. הן ביססו את ההתנגדותן על הפן הטכנולוגי וניסו לשכנע את שלטונות צה"ל שאין פתרון טכנולוגי לקיים במקביל שתי מערכות מלאי מסונכרנות, אולם חרף התנגדותן החל תהליך הפיתוח של המערכת".

אל"ם שניידר יעקב מונה למפקד

1985-1990

תקן אל"ם למפקד יחש"ם דרום

אל"ם אריה בן דוד

בחודש ינואר 1988, מונה סא"ל אריה בן דוד למפקד יחש"ם דרום וקודם לדרגת אל"ם בכך הפך למפקד יחש"ם דרום הראשון שנושא דרגת אל"ם.

תהליך זה היה פועל יוצא של החלטת הרמטכ"ל להעלות את דרגת מפקד היחש"ם לאור מרחב הפעילות המגוון והרחב של פלוגות היחש"ם הפרוסות בכל אזור הדרום:

4 פלוגות במחנה נתן

פלוגה בעזה

פלוגה בקציעות

פלוגה בזיקים

פלוגה בצאלים

כך קיבל היחש"ם הכרה על פועלו וביסס את מעמדו מול יתר היחידות בפיקוד.

1985-1990

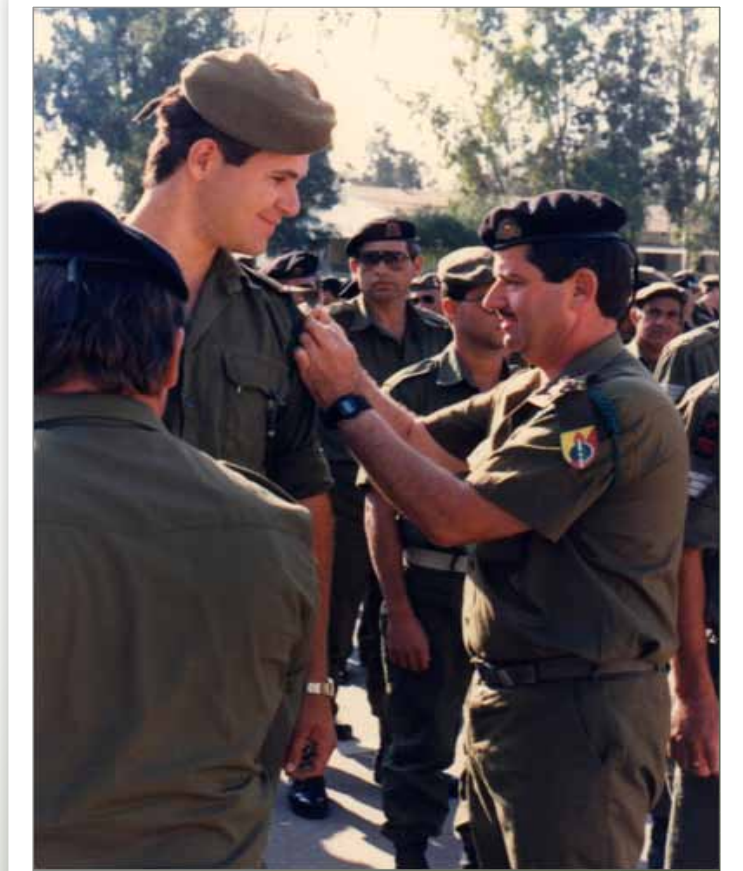
בה"ד 20 ספינת הדגל של חיל החימוש

בטכס מרשים ובליווי אנשי סגל ההדרכה של בה"ד 20 והוריהם, התקיים טכס הענקת דרגות למדריכי הבה"ד. במהלך הטכס הוענקו 32 דרגות למדריכי הבה"ד (חלקם בקיצור פז"מ) וזאת לאות הוקרה והערכה על פועלם להכשרת אנשי החימוש בקורסים השונים. הטכס נערך בהשתתפות קצין החימוש הראשי שהודה למדריכי הבה"ד על פועלם הרב להכשרת מאות חיילי חימוש במגוון מקצועות ועל המאמצים הרבים שמושקעים בתחום העלאת המוטיבציה לשירות בחיל.

אל"ם שניידר בפגש עם אנשי הסגל

האלוף טל בביקור בבה"ד

מפקד הבה"ד אל"ם שניידר יעקב בטכס הענקת דרגות

מפקד הסיירת - חימושניק לתפארת

יורם טהר לב/ המפקד

אם אתה קופץ כשצריך ועוזר
לנהג שלך להחליף טייר

אם חלק מידידיך חושבים אותך
לגבר, אך רובם חושבים אותך
לפראייר

אם אתה יודע לעבוד בצוות ולתת
לכל אחד הרגשה שהוא שייך

אם אתה אומר לחייליך: "יכולתי
להיות אבא שלכם", ובאמת
מתכוון לכך..

אם אתה מרגיש כי כוחך הגדול,
הוא לא רק לנצח, אלא להתמודד

כי אז אחי ראוי אתה להיקרא:
המפקד!

מספר קח"ש פלוגת הסיור של
חטיבת גבעתי על מפקד הסיירת
סא"ל אייל אייזנברג (לימים אלוף
פיקוד העורף) "כשהגתי למרכז
הטיפולים ראיתי להפתעתי את
מפקד הסיירת, אייל אייזנברג, בבגדי
עבודה, ללא דרגות, מתחת לאחד
הג'פים מגרז, מחליף ומתקן".

"מברור קצר עלה שפעם עד פעמיים
בשבוע אייל המ"פ מתייצב במרכז
הטיפולים ומתפקד כמכונאי רכב
לכול דבר. מיד אני מפשיל שרוולים
ומצטרף לאייל ומשיחה קצרה
עם אייל אני למד שכדי להכיר את
היחידה, את העשייה ואת האנשים
רצוי ומומלץ להיכנס לתפקידם,
להיות איתם, לגעת במו ידיך בדברים
ולחוש את מה שהם מרגישים".

"האירוע גרם לי להעריך את אייל
שהיה דוגמה ומופת לחייליו וממנו
למדתי שלפני שאתה מפקד על
החיילים, לפני שאתה מנחה אותם,
תיכנס לנעליהם, תיגע באנשים במו
ידיך, תהיה איתם בעשייה היומיומית,
תרד לפרטים ותיגע במו ידיך בכול
דבר ודבר... כך תכיר את היחידה
וחשוב יותר את הפקודים שלך".

"אודה ואתוודה שמאירוע זה חיקיתי
את אייל אייזנברג ופעלתי באופן
דומה לאורך כל שירותי בצה"ל"

בוגרי קח"ש גדוד לתפקיד מד"כים בהשלמה החילית

החלטה זו של אורן נבעה מהעובדה
שרמת הידע והניסיון של הקצינים
ששימשו עד כה בתפקיד זה
הייתה נמוכה, לאור חוסר הניסיון
בתפקידי שטח ולאור הפערים
הגדולים שנמצאו בין תכני הלימוד
שמועברים בהשלמה החילית לבין
המציאות בשטח.

ע"פ החלטתו של קצין החימוש
הראשי תא"ל צביקה אורן, ישובצו
לתפקיד (מד"כ) מדריך כיתה
בהשלמה החילית של חיל החימוש
רק קציני חימוש שסיימו בהצטיינות
תפקיד קח"ש גדודי.

סגל ענף אימון מפקדים שנת 1989 - שלישי משמאל אל"מ אליעזר בן הרוש
חמישי משמאל תא"ל אלי אהרוני, שישי משמאל אל"מ חיים נחמיאס

1985-1990

1990

הקמת האנדרטה לזכר חילי חיל החימוש

לרגלי הקיר הפסוק: **"הנה אני מביא בכם רוח וחיים"** (יחזקאל ל"ז, ה'). בצידו השני של הקיר מצבת זיכרון בצורת חצובה העשויה מקני תותחים. במרכזה, על לוחית מתכת, מילות שיר של משה טבנקין: **"היה נערנו כצוק הגלבע, היה כמעוף נעוריו נאדר, אמיץ ונועז, גבוה גבוה, עד אחרון רגעיו מול הצר"**

במטרה לתעד את סיפורי ההקרבה של חיילי חיל החימוש במלחמות ישראל, הושקעה מחשבה רבה בתכנון פני האתר.

האנדרטה נבנתה ע"י אנשי החימוש - חיילים בסדנאות, עובדי המש"א ואנשי מילואים של החיל אשר כל אחד מהם הטביע בה את חלקו.

בשנת 1990 בעת כהונתו של תת אלוף צביקה אורן כקצין החימוש הראשי, הוקמה האנדרטה לזכרם של נופלי חיל החימוש, האנדרטה ניצבת לשולי רחבת אבן גדולה בה פזורים פסלים בצבעים שונים שעוצבו מחלקי טנקים, תותחים ופריטים אחרים. האתר כולו מוקף בלוחות פלדה שעליהם תבליטים מחלקי נשק. כל פריטי הזיכרון באתר נבנו והורכבו על ידי אנשי חיל החימוש.

ברחבה קיר זיכרון העשוי לוחות פלדה עליהם חרוטים שמות הנופלים. לצד הקיר נר זיכרון המורכב מצריח טנק ומאחוריו שורת קנים ניצבים זה לצד זה, שניים מהם צבועים אדום וצהוב, צבעי חיל החימוש.

קיר הזיכרון

1989

כניסת ה"אכזרית" לצה"ל

בשנים האחרונות החלה האכזרית להימצא גם בשטחי איו"ש ואזח"ע. ב-2005 החלו לפעול גם "אכזריות" שהוסבו לנגמ"ש-אמבולנס.

האכזרית נמצאת כיום בשימוש בחטיבות גולני, גבעתי הנח"ל והצנחנים.

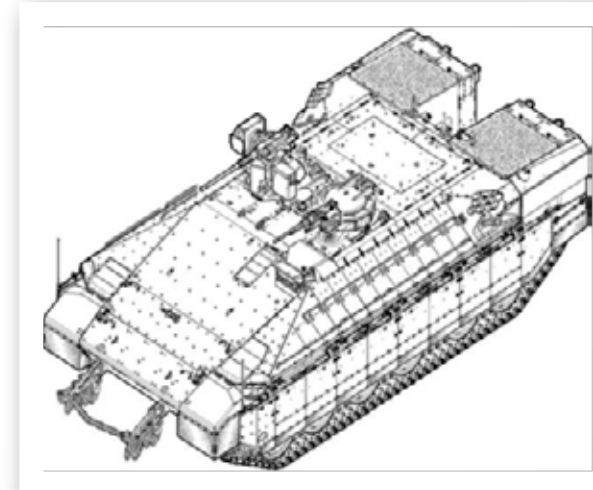
הידעת: בעלי המקצוע המאחזקים את האכזרית הינם טכנאי מערכות הנעה וטכנאי מערכות חשמל

בשנת 1989 הוכנס נגמ"ש ה"אכזרית" לצה"ל.

ה"אכזרית" הינו נגמ"ש המבוסס על טנק "טירן", טנק שלל רוסי T-54/T-55

הטנק הוסב ע"י חיל החימוש לנגמ"ש כבד, הוחלפו בו המנוע ותיבת ההילוכים, עובה המיגון, הותקן פתח יציאה אחורי והמזקו"ם שופר וזאת כדי לאפשר יכולות תמרון ועבירות טובות יותר.

על ה"אכזרית" מותקנות מערכות מיגון חדישות והיא חמושה בארבעה מקלעי מא"ג, אחד מהם מא"ג רפא"ל (מערכת ירי הנשלטת מתוך הכלי) ובמטול רימוני עשן מתוצרת התעשייה הצבאית.

מודל ממוחשב של נגמ"ש אכזרית

אכזרית בשטח

פסל הזיכרון -

עוצב ע"י האדריכל **זלמן עינב**

אדם במסגרת

עוצב על ידי הפסלת **דינה מרחב**

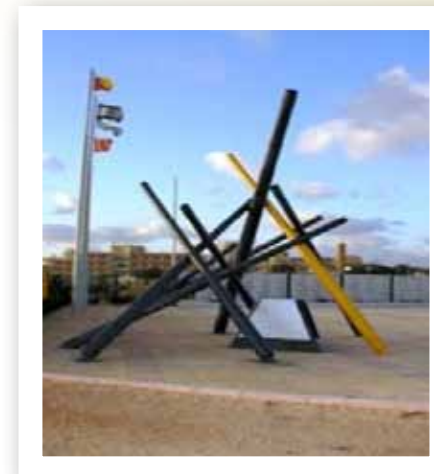
קיר הזיכרון -

עוצב ע"י האדריכל **זלמן עינב**

ראש מנוע -

עוצב ע"י תא"ל **טוביה מרגלית**

"הנה אני מביא בכם רוח וחייתם"
(יחזקאל ל"ז, ה').

באתר ההנצחה קיימים 4 מרכיבים קבועים:

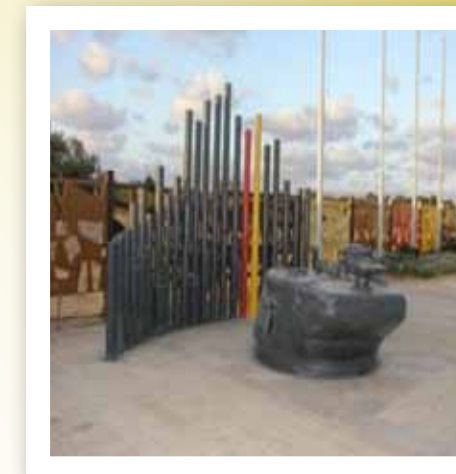
נר זיכרון

קיר זיכרון

תרני דגלים

מגרש מסדרים

לכלל המרכיבים מצטרף באתר ההנצחה - גן פסלים גדול המשלים את המסר של אתר ההנצחה.

האדריכל זלמן עינב מצביע על מספר אלמנטים אשר נלקחו בחשבון בעת תכנונו:

הצורות - הצורות שנחרטו באנדרטה שאולות מעולם החימוש, האתר נבנה כמוזיאון פתוח וכלי המשחית שבו הפכו למוצגים אומנותיים ולפסלים, קיר ההנצחה אף הוא מורכב מחלקים המיוצרים ע"י החיל.

הסימבוליות - כל מרכיב ומרכיב באתר משדר במודע או בתת מודע - את חיל החימוש בצבעים, בצורות ובחומרים.

חומר הבניה - החומר המוביל בעבודת חיל החימוש הוא הפלדה, ולכן נבנה אתר ההנצחה של החיל מפלדה.

1990-1995

חיים שניידרמן ממשיך בתנופת העשייה

חיים הבין שחרף העובדה שהיקף המשאבים של צה"ל לטובת המערכת הלוגיסטית עצום, נושא הרכש וההצטיידות נמצא בירידה מתמדת לנוכח האילוצים הכלכליים של הצבא. חיים פעל במלוא המרץ להשקיע בפריטים בעלי אורך נשימה לוגיסטי, תוך שימוש במודלים ובחקר ביצועים. בתקופתו פותחו מודלים כמותיים, שאיפשרו ביצוע סימולציות המנבאות צריכה בקרב אוכלוסיית המעטדים.

בשנת 1990 מונה אל"ם חיים שניידרמן לתפקיד מפקד מצל"ח והחליף את אל"ם דוד בראון, עם כניסתו, שם חיים דגש על שלושה נושאים עיקריים:

1. שיפור המוכנות למלחמה באמצעות רכש מודרני, איכותי ומתקדם.
2. שיפור התחום המקצועי באמצעות איתור וגיוס פוטנציאל קצונה מתוך המרכז ושילוב הקצינים בתפקידי מטה ביחידות השונות.
3. המשך תהליך המיחשוב.

ביקור מפקד מצל"ח, אל"ם חיים שניידרמן בבה"ח מרכז, שנת 1990.

הקמת מחלקת אחזקה באט"ל

הידעת: הזמר משה פרץ התחיל כפייטן בטבריה והתגייס לחיל החימוש בבסיס אי שם בצפון הארץ. כל זה השתנה בטקס יום הזכרון שם שר את "שיר למעלות" וקצינת החינוך שהאזינה לשיר החליטה שמקומו בלהקה צבאית. זמן קצר לאחר מכן מצא את עצמו משה פרץ כחבר מן המניין בלהקת פיקוד הצפון.

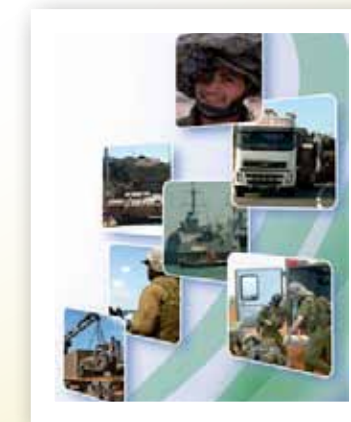
אלוף משנה יהושע דוד

בשנת 1990 הוקמה מחלקת האחזקה באג"א והוכפפה לחטיבת התחזוקה וזאת על מנת לתת מענה הולם לניהול ולתיאום כלל המאמץ האחזקתי בצה"ל. המחלקה הוקמה ע"ב ענף אחזקה וטנקים באג"א (אגף האפסנאות), אליה התווספו מדור תכנון אחזקה מענף שדה במקחש"ר ומדור הקשר מענף הספקה באג"א.

למפקד המחלקה הראשון מונה אל"ם דוד יהושע (יושע) שהתחיל עם כניסתו לתפקיד לעסוק בהקמה ובמיסוד של המחלקה.

יושע נרתם להכפפת הניהול השוטף של אחזקת משק הבק"ש מחטיבת התכנון באג"א למחלקת האחזקה ולקבלת האחריות על ניהול תנועות הרק"ם בצה"ל. כמו כן פעל יושע לניהול הסבות הרק"ם במסגרת רה ארגון הרק"ם בצה"ל ולאחידות הפלטפורמות בחטיבות השריון.

סיום קק"צ 1990 - דור המפקדים העתידי של חיל החימוש

טכס סיום קורס קציני חימוש
מחזור יולי 1990 מסתיים לראשונה
באירוע רב משתתפים באתר
ההנצחה של חיל החימוש בנתניה,
בין מסיימי הטכס תת אלוף חמי
סוקל, אל"ם מיקי לוריא, אל"ם איל
טנא ואל"ם יניב חדד.

בחודש נובמבר אלף תשע מאות תשעים
הסתיים בניחותא עוד קורס קצינים
אך היה זה קורס יחיד ומיוחד
שהפיק ארבעה אל"מים - במכה אחת
מישל ינקו, אילן אליהו, דוסטקם יעקב
חיים אזולאי ובנוסף סגני אלופים לרוב
אכן היה זה קורס מוצלח ומשובח

את הטכס כיבד בנוכחותו
האלוף אילן בירן ששימש כראש
אג"א וקצין החימוש הראשי
תת אלוף צביקה אורן.

1990-1995

חיל החימוש במלחמת המפרץ

אלפי ערכות מגורמים אזרחיים ויובאו מאות אלפים מחו"ל.

רכש זה נקלט על-ידי מרכז הציוד ונופק מיד לאוכלוסיה האזרחית. בנוסף לכך, החלה התקנת מגנים לרכבים עבור היחידות המיוחדות. כל זה היה נטל לוגיסטי כבד, אשר תבע עבודה רצופה במשך כל שעות היממה, התפרסות לוגיסטית מהירה בכל רחבי הארץ וטיפול בבעיות רבות שנוצרו בקרב מגוון האוכלוסייה בישראל.

חיילי החימוש ששרתו ביחש"מים לנו ביחידותיהם על-מנת לתת מענה במקרה של נפילת טיל באזור ונערכו למצב של פצועים ונפגעים רבים, תורגלו כיתות אלונקאים שתהיינה מוכנות לתרחישים שונים בעת נפילת טילים. כמו כן, נערכו היחש"מים למתן מענה אחזקתי במחלקת צב"ם ומחלקת קידמ"א ובכלים לטיהור אב"כ כגון: ריאו אב"כ ומקלחות שדה המיועדות לטיהור נפגעים לאור החשש משימוש בנשק כימי נגד מדינת ישראל.

מלחמת המפרץ, התרחשה מה-2 באוגוסט 1990 ונמשכה עד ה-28 בפברואר 1991, ופרצה בעקבות פלישת עיראק לכווית.

ארצות הברית בשיתוף בריטניה הקימו קואליציה שמטרתה הייתה לאיים על עיראק במתקפה במידה ולא תיסוג מכווית, כאשר עירק לא התייחסה לאיומים, פתחה הקואליציה במתקפה מסיבית עליה.

לאחר פתיחת המלחמה הותקפה ישראל באמצעות טילים ששוגרו מעיראק. מטרת ההתקפות על ישראל הייתה לגרור את ישראל לתגובה צבאית, וכן היו ההתקפות בבחינת תגובה ראשונה להפצצת הכור האטומי בעיראק על-ידי ישראל בשנת 1981.

הכנות למלחמה

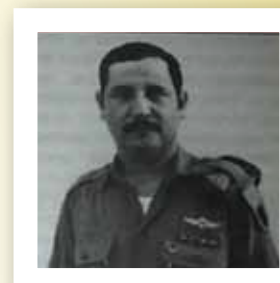
טרם תחילת המלחמה, צה"ל החל לנקוט אמצעי זהירות וכוננות חריגה. מרכז הציוד נקרא להערכות ולחלוקת חירום של ערכות אב"כ, ראשית בצה"ל ובמערכי המילואים ולאחר מכן סיוע לעורף האזרחי. במחסנים של בסיסי הציוד הוקמו שורות של שולחנות, עליהם נפרסו הערכות וסביבם מאות חיילים המטפלים בציוד. במקביל נרכשו עשרות

דרגה חדשה בצה"ל - רס"ם

בשנת 1990 הוענקה לראשונה בצה"ל ובחיל החימוש דרגת רב - סמל מתקדם (רס"ם) הקריטריונים הצהליים שנקבעו לדרגה זו היו: ותק של 7 שנים בדרגת רס"ר, שלוש חוות דעת אחרונות בציון של 90 ומעלה וסוג עליון במקצוע. הראשונים שקיבלו את דרגת הרס"מ מחיל החימוש היו נגדים מצטיינים שהומלצו בחום על ידי מפקדיהם ועמדו בכל הקריטריונים המבוקשים:

רס"ם גד בן רחמים

אחראי תפ"י בסדנת הרכב ביחש"ם מרכז: **"הדרגה בשבילי היא ביטוי של הערכה מצד אוכלוסיית המפקדים, אני מרגיש שאני חיוני למערכת וזה מעניק לי סיפוק".**

רס"ם ששון ששון

מנהל עבודה ראשי בסדנת הרק"ם של פיקוד המרכז: **"אחרי גל הפיטורין נשאר רק הטובים, העבודה שלנו היא שליחות וזאת אף על פי שהשכר טעון שיפור".**

רס"מ זכריה שמש

מדריך בכיר בבסיס ההדרכה החילי: **"יש חשיבות רבה ליצירת דרגת ביניים מכיוון שבמגזר הנגדים, להבדיל ממגזר הקצינים, נשארים בדרגה למשך זמן ממושך".**

1990-1995

"הילכו שניים יחדיו בלתי עם נועדו" עמוס ג', 3

השקעתי בזה הרבה: ביקרתי בהרבה מאוד יחידות ולמדתי את כל תורת האחזקה על כל מאפייניה ובצורותיה השונות כדי לתת לקציני השטח את הידיעה שקחש"ר מבין ומודע לדילמות ולקשיים ובקיא בתורת האחזקה, למרות שלא גדלתי כקצין חימוש בשטח ולא הייתי מחש"פ, אני חושב שעמדתי במשימה בצורה מכובדת ומקצועית".

"גם הקמת האנדרטה יצרה אפקט מרשים וחשוב מאין כמוהו, האיחוד של האנשים ושל המשפחות, של המהנדסים ושל אנשי השטח, של המש"א ושל היחש"מים, של יחידות הפיתוח וחיילי החימוש בגדודים גרמו לכך שבפעם הראשונה הייתה תחושה אמיתית **שהפכנו להיות חיל"**

תת אלוף צביקה אורן ואל"ם יעקב שניידר בטכס סיום קורס טכ' תו"ן.

1991 במלחמה: מצל"ח - לא נח

כדי לייעל את תהליכי קליטת הציוד פונה מחסן של 4,000 מטר ותהליך הקבלה שונה ושופר לאין שיעור. הקמתו של מחסן קבלה מרכזי יצרה שער כניסה יחיד לכל מכולות הציוד המגיעות מחו"ל עם עשרות אלפי פריטים מדי חודש, כך שכל הציוד שהגיע התנקז לאתר אחד, והמשאיות חדלו להסתובב בין המחסנים השונים.

התהליך איפשר טיפול על-פי סדרי עדיפויות וציוד שנדרש באופן דחוף בשטח אותר וטופל מיידית. בסיס בית שאן טיפל ברענון חלפים לחירום בערכות גדודיות ובגש"חים. המהלך בוצע תוך שימוש בשיטה המסורתית שהצריכה עבודה לא מבוטלת וחייבה רענון מלא של כל תכולת הציוד.

עם פרוץ המלחמה הוטל על מצל"ח לארוז תרופות לחלוקה בציבור במקרה של מלחמה ביולוגית.

בתקופה שלפני פרוץ המלחמה היו רמות המלאי במצל"ח מצומצמות והמלאי עצמו לא תאם בחלקו את הציוד שהיה מצוי בשימוש הצבא, לפיכך, התמקדה פעילות המרכז במאמץ לשכנע את מקבלי החלטות להגדיל את תקציב מצל"ח, על מנת להגיע לרמות המלאי המתאימות לצל"ם המודרני.

במסגרת שיפור השירות ליחידות הושם דגש על שיפור זמני התגובה ליחידות והקמת מחסן מרכזי לקבלת ציוד. בטרם הקמת מחסן הקבלה המרכזי, התבצע תהליך קבלת ציוד במחסנים שונים. משך הטיפול ארך זמן רב, ומשך איתור הפריטים לאחר קבלתם היה מגיע לשבועות ואף לחודשים.

מחסני מצל"ח - מוכנים לשעת מבחן

אריה בן דוד - מצעיד את הבה"ד לטכנולוגיית העתיד

קורס הקצינים בתקופתו של אריה נבנה בראי "עוצמה" והוטמע במהלך ההשלמה החיילית, כמו כן נפתחו עוד שתי כיתות של טכנאי רכב, ונעשו שינויים בתהליך ההכשרה במסגרת קורס הדרכה שכללו השתלמויות בשטח ביחידות בדרג א' וב' לפני הכניסה להדרכה, בנוסף בוצעו השתלמויות מקצועיות למדריכים וותיקים.

כשנכנס אל"ם אריה בן דוד לתפקיד מפקד בהד 20, פעל בראש ובראשונה להתגבר על חשיפתו של המלש"ב למידע על חיל החימוש, אריה הנחה את ראשי הענפים והמדורים לקיים ביקורים רבים בבתי-הספר, ובנוסף ערך כנסי הסברה רבים למשובצים למסלול היעודי, באמצעות המפגשים ותאום הציפיות הודק הקשר עם מערך החינוך הטכנולוגי, באמצעות מנהלי רשת 'עמל'. כמו כן, יזם אריה את מבחני הכשירות המקצועית לנגדים והעלה את רף הציון העובר ל-80.

מתקן "ברקת" שנכנס לעבודה לרענון מקצועי עבור מערך המילואים, נתקבל בברכה וההתייבבות לאימונים במתקן "ברקת" היתה מכובדת.

אריה בן דוד עם האלוף חורב על סימולטור הצריח.

אריה בן דוד במסיבת פורים.

האלוף עמיעז סגיס - מטכנאי אחזקה לקצין החימוש הראשי

של כוח אדם טכנולוגי באמצעות המכללה הטכנולוגית בבה"ד 20, וזאת לאור הרפורמה במשרד החינוך בנושא החינוך הטכנולוגי, שגרמה למחסור בכוח אדם טכנולוגי במדינת ישראל.

כקחש"ר הקפיד מאוד תת אלוף סגיס על נושא טיפוח ופיתוח כוח האדם, שיבוץ מהנדסים במערך האחזקה ועידוד קצינים איכותיים במערך הנפרש ללימודי תואר בתחום המדעים המדוייקים. כמו כן, נחקרו ופותחו שיטות אחזקה והוטמעו שיטות ניהול מתקדמות במפקדת החיל ובמערך האחזקה במטרה לשפר את פיתוח אחזקת אמצעי הלחימה וליעל אותו.

אלוף עמיעז סגיס מונה לקצין החימוש הראשי ה- עשירי, ב-6 בספטמבר 1991 והחליף את תא"ל צביקה אורן.

תקופת כהונתו מאופיינת בהתמודדות צה"ל עם ארועי ביטחון קשים ומתמשכים בלבנון, באיו"ש ובאזח"ע. בתקופתו נמשך תהליך פיתוח וקליטתן של מערכות נשק חדשות ושיפורן של מערכות נשק קיימות, שיפור מערכות נשק מונחה מדוייק, שיפור מערך הצליפה, מיגון רכבים לבט"ש, רכש וקליטת מערך ה- MLRS וחידוש משק הרכב לסוגיו. במהלך כהונתו שופר משמעותית תהליך ההכשרה

האלוף עמיעז סגיס -
קצין החימוש הראשי.

נס"א בשטח - אין מתח

באופן צמוד את לוחמי צה"ל בעת הפעילות המבצעית בלבנון. אנשי ענף מיגון של יחידת הניסויים ליוו את אנשי צה"ל בלבנון, גם בהיבט של מתן מענה טכנולוגי בזמן אמת, וגם בעת בדיקות המיגון לאחר אירועים של הפעלת מטעני צד אל מול כלי הרכב ששימשו את מפקדי צה"ל, ושיפרו באופן משמעותי את נושא המיגון.

בתקופת שהיית צה"ל באזור רצועת הביטחון בלבנון פעלה יחידת הניסויים ללא לאות לפיתוח מיגון איכותי והולם לאבטחת חיילי צה"ל ששהו ברצועת הביטחון. "התנועה בלבנון הייתה עם כלי רכב מסוג מרצדס ממוגן שהיה אמנם ישן, אך מבחינה טכנית היה ברמה גבוהה מאוד" מספר משה גבאי, מפקד עמדה 13 ביחידת ניסויים " ענף מיגון נדרש ללוות

כלי הרכב שבו נפגע תא"ל ארז גרשטיין ז"ל מפקד יק"ל

טכס האזכרה לחייל הבריטי

בבית הקברות מספר חלקות מיוחדות ובהן חלקה של חללי לגיון הזרים הצרפתי וחלקה של משטרת ארץ ישראל הבריטית שכל הקבורים בה נהרגו על ידי אנשי המחותרות היהודיות.

במהלך הטכס נשאו דברים השגריר הבריטי בארץ ישראל, וראש עריית רמלה, והונחו זרי זיכרון. בשנים האחרונות התעורר עניין רב באחד מקברי החללים הנושא את שמו של טוראי הארי פוטר שנהרג בחברון בשנת 1939.

כמו בכל שנה, בבית הקברות הצבאי הבריטי בעיר רמלה, נערך ענף אימון מפקדים של בה"ד 20 לטכס האזכרה השנתי לחללים הבריטים ששרתו בארץ ישראל החל ממלחמת העולם הראשונה ועד לסוף תקופת המנדט ב-1948.

בית הקברות ממוקם כשני קילומטרים צפונית לעיר רמלה וקבורים בו 5731 חללים מ-57 לאומים שונים (כולל 30 יהודים שנהרגו תוך כדי שרותם למען בריטניה).

נציגי המחותרות עם מפקד הבה"ד.

בית הקברות הצבאי הבריטי בעיר רמלה.

1990-1995

1992

הקמת המכללה הטכנולוגית

ומיומן וזאת לצורך שיפור רמת ההוראה שהתבססה עד לאותה העת על מורים בשירות חובה שהתקשו להעניק לאוכלוסיית הלומדים את הידע וההתנסות הראויים. הרמה של בית הספר התיכון עלתה, ולפיכך נוצרה עתודה לאיוש תלמידים ללימודי טכנאי והנדסאי, גם שני בני סיימו את לימודיהם במכללה במגמת תעשייה וניהול ובשנים שלאחר מכן ניתן היה להבחין בהיענות גבוהה מאוד של בוגרי בתי ספר תיכוניים מכלל האזור ללימודי טכנאי והנדסאי במכללה הטכנולוגית."

בשנת 1992 הוקמה המכללה הטכנולוגית של חיל החימוש, עד לאותה העת התבסס מערך השוחרות של החיל על הפנימייה הטכנית שהעניקה לבוגריה תעודת גמר והכשירה למקצועות הרכב בלבד.

מספר סגן אלוף חנניה אברמוב ששימש כמפקדה הראשון של המכללה הטכנולוגית "עם כניסתי לתפקיד הבנתי את גודל האחריות ההיסטורית והפדגוגית של הפיכת הפנימייה הטכנית למכללה טכנולוגית. בהתייעצות עם מפקד הבה"ד פרסמנו מכרז למנהלת פדגוגית ולסגל מורים מקצועי

הענקת דרגה לסא"ל לחנניה ע"י האלוף אילן בירן

גירוש פעילי חמאס ללבנון- הפשטות מנצחת

צד"ל ברח, ולא היה מי שיזיז את הטנק. לאחר מספר ניסיונות לחלץ ולהזיז את הטנק (שבניתיים שקע עוד יותר בבוץ), חשבתי לתומי שאולי הכלי בכלל כשיר, אך איך מניעים טנק סובייטי? בשעה 02:30 לפנות בוקר, עלה הרעיון להתקשר לנגד וותיק מאוד מהדרום ששירת ביחידה עם טנקי טירן (הטירן הינו טנק שלל מסוג T52) וללמוד ממנו איך מניעים את הטנק.

אני מתקשר למוני שהיה נגד מומחה לטירנים ומוני שהיה אז בבאר שבע, מסביר לי דרך הטלפון איך להניע את הטנק עם כול הפעולות המסובכות (בהשוואה לטנק מערבי). מההסבר של מוני בטלפון, הצלחתי להניע את הטנק, לחלץ אותו ולפתוח את הציר כך שיהיה אפשרי למנוע מהסורים לחבור למגורשים. המקרה הזה לימד אותי שלא הכול עושים בכוח ובתחכום ושלעיתים צריך ללכת מהשלב הבסיסי ביותר לפני שפועלים ובמילים אחרות

"הפשטות מנצחת!"

ב-13 בדצמבר 1992 חטפו פעילי חמאס את שוטר משמר הגבול נסים טולדנו וניהלו משא ומתן על דרישתם לשחרור אחמד יאסין תמורתו. טולדנו נחטף בעיר לוד, בעת שעשה דרכו מביתו לבסיסו. יומיים לאחר מכן, נתגלתה גופתו של טולדנו בסמוך לכפר אדומים כפותה ודקורה. לאחר שנמצאה גופת טולדנו והובהר שהוא נרצח מיד עם חטיפתו, עצרה ישראל במבצע רחב היקף 1200 פעילי חמאס וג'יהד ובבוקר ה-16 בדצמבר החליטה הממשלה לגרש ללבנון באופן מיידי 415 פעילי חמאס וג'יהאד, הרוצחים נלכדו וכעבור מספר חודשים נשפטו ונדונו למאסר עולם.

אהוד דוד ששימש באותה העת קח"ש גבעתי מספר על האירוע: "לקחנו את המחבלים ושמנו אותם מעבר לחצביה. מי שלקח את האחריות למבצע היה הכוח של גבעתי. אחרי שמיקמנו את המחבלים, היינו צריכים לשמור שלא יחזרו אחורה לכיוון ישראל. תוך כדי אבטחת המתחם מכיוון דרום נדרש היה להחדיר כוחות משוריינים כדי למנוע את כניסתם של כוחות לבנונים וסורים על הציר ישב טנק של צד"ל מסוג 52 T סובייטי והוא תקוע, חוסם את ציר הגישה היחידי, צוות הטנק של

נמצאים על המסלול בלימודי תעשייה וניהול

עם כניסתו לתפקיד של קצין החימוש הראשי תת אלוף עמיעז סגיס נורתה יריית הפתיחה להרחבה משמעותית של אוכלוסיית הקצינים והנגדים שאושרו ללימודי הנדסאי תעשייה וניהול.

לתפיסתו של הקחש"ר, לימודי תעשייה וניהול במכללה הטכנולוגית של חיל החימוש תקנה לאוכלוסיית המפקדים בכלל המערכים יכולות מקצועיות גבוהות ותשפר את ביצועי מערך האחזקה

ברמות השונות. תת אלוף סגיס אישר בתקופת כהונתו רבה מאוד של לומדים והעניק למכללה הטכנולוגית של חיל החימוש את מיטב הכלים לביצוע הכשרה רחבה של קורס טכנאים והנדסאים במקצועות התעשייה והניהול.

בטכס הסיום שנערך בחודש יוני 1992 אמר הקחש"ר תת אלוף סגיס כי "מגמת העלייה של אוכלוסיית המפקדים ללימודי התעשייה והניהול תמשיך ותרחב".

ביקור האלוף חגי שלום (בוגר המכללה) טכס סיום קורס הנדסאי תעשייה וניהול

מה אתה רוצה להיות שתהיה גדול? חימושניק!

הסירור כלל בתוכו הסבר קצר על כלי הרכב והרק"ם, נטיעת שתילים ברחבי הבה"ד ומפגש עם חיילי חימוש מקורס מכונאי רכב.

סמל רונית משקי"ת ח"ן בבה"ד 20 מספרת "האירוח של ילדי הגן היה ללא ספק עבור כולנו חוויה מרגשת ומדהימה, אני בטוחה שאחרי שהילדים המקסימים הכירו את חיל החימוש, רבים מהם ירצו לשרת בחיל בעתיד.."

בבה"ד 20 הועלתה יוזמה על-ידי סגל המדריכים של ענף מני"ש להזמין גני ילדים מראשון לציון לביקור בבה"ד. מפקד הבה"ד וראשי הענפים קיבלו את היוזמה בברכה ובתאום עם ראש עיריית ראשון לציון תת אלוף במילי מאיר ניצן (שכיהן כקצין חימוש בתפקידים רבים ומגוונים) הוזמנו ילדי הגן לסיור בבה"ד.

ילדי הגן בשיר לכבוד חיילי חיל החימוש

נטיעת שתילים ברחבי הבה"ד על-ידי ילדי הגן

1990-1995

ולתפארת חיל החימוש

במשך כל שירותו בצה"ל שם יוסי דגש רב על טיפוח היחידה ועל חיזוק הקשר עם גורמי הרווחה בבסיס וראה את החייל במרכז העשייה.

הדלקת המשואה ע"י אל"ם יוסי פרחי הוותה תעודת כבוד לכלל אנשי החימוש באשר הם ומתן גושפנקא לכלל אוכלוסיית המפקדים בחיל על טיפול מסור ואיכותי בכ"א ועל טיפוח ופיתוח המשאב האנושי.

טכס הדלקת המשואות
בהר הרצל.

הידעת? מחנה שמשון נקרא על שמו של רס"ר שמשון אנדג'יקו, ששימש כמכונאי טנקים וכמנהל עבודה ביחש"מ, ונפל ביום כ"ד באדר תשל"ה (6/3/1975) בעת מילוי תפקידו.

אל"ם יוסי פרחי עם ראש אכ"א.

קח"ש "עוז 77" ממונה למפקד מחנה נתן

אל"ם זאב אלון

בשנת 1992 ממונה אל"ם זאב אלון (אנוליק) למפקד מחנה נתן. בתחילת דרכו שימש אל"ם אלון כקצין החימוש של אביגדור קהלני במלחמת יום הכיפורים, במהלכה ניתן דגש להפעלת מערך חימוש מקצועי ומיומן שבוצע ללא רבב ע"י אל"ם אנוליק.

אל"ם זאב הוזכר רבות בסיפורו הידוע של אביגדור קהלני "עוז 77" בזכות נחישותו המקצועית ודבקוּתו הבלתי מתפשרת בכשרות מערך האחזקה.

עם כניסתו לתפקיד קיבל אל"ם זאב אלון לידיו את יחש"ם דרום בהרכב 8 סדנאות:

- 4 סדנאות במחנה נתן.
- 4 סדנאות חוץ: בקציעות, בצאלים, בזיקים ובעזה.

אל"ם אלון ביצע שינויים ארגוניים רבים כגון איחוד סדנת זיקים עם סדנת צאלים, העברת סדנת עזה לכרם שלום.

במהלך כהונתו התמודד היחש"ם בקליטה וביצוע טיפולים תקופתיים לטנקי המרכבה סימן 3 ולמתן אחזקה לתומ"ת רוכב שהוסב לתומ"ת דוהר.

חימוש פיקוד העורף

חימוש פקע"ר אחראי לתמיכת משימות פיקוד העורף ברגיעה ובחירום.

* ברגיעה - תומך מערך האחזקה אימונים בבסיסים שונים של המרחב הפיקודי, תוך קיום שוטף של כוננות תמידית להקפצה לארועי הרס ונזקי טבע בכל העולם.

* בחירום - תומך מערך האחזקה את גדודי החילוץ והאב"ך בפעילותו בעורף המדינה תוך שמירה על רציפות והמשכיות של תקינות האמצעים הרבים והמגוונים המצויים בגדודים אלו.

* מערך האחזקה בנוי מאנשי מילואים וסדיר תוך שימור של יכולת מקצועית גבוהה וייחודית מאוד המתבטאת באימונים מקצועיים רבים, בכנסים ובהשתלמויות.

הקמת פיקוד העורף

מבחינה תפקודית משלב פיקוד העורף בייעודו הפעלת כוח, ובניין הכוח והן הכנת המרחב האזרחי לחירום. עד להקמת הפיקוד היה הטיפול בעורף באחריות מקח"לר - מפקדת קצין חייל ראשי להתגוננות אזרחית (הג"א) והגמ"ר - הגנה מרחבית. לאחר מלחמת המפרץ אוחדו ארגונים אלו והוקם פיקוד העורף.

פיקוד העורף, הפיקוד הרביעי הוקם ב - 17/2/1992 לאחר מלחמת המפרץ, מלחמה בה העורף הפך לחזית. הייתה זו מלחמה תקשורתית שבה נפילת פצצה שודרה בשידור חי, ותרמה לשינוי בסדר הלאומי.

ייעודו של פיקוד העורף הינו: חיזוק החוסן הלאומי והצלת חיים וזאת על ידי הכנת המרחב האזרחי טרם עימות, תמיכת המרחב האזרחי בעת עימות תוך ביצוע פעולות חילוץ והצלה באירועי תקיפת העורף וסיוע לשיקומו המהיר של המרחב האזרחי לאחר סיום העימות. פיקוד העורף הוא גוף צבאי, המשמש למעשה בשלוש ישויות ארגוניות:

הראשונה - שירות התגוננות אזרחית, בכפיפות ישירה לשר הביטחון, וכהגדרתו בחוק הג"א.

השנייה - פיקוד מרחבי.

השלישית - קצין חיל ראשי וסמכות מקצועית צה"לית בנושא ההתגוננות האזרחית, החילוץ, האב"ך בעורף האזרחי, מיגון, חומרים מסוכנים והצלה בעורף.

1990-1995

יעקב בקשי מפקד בסיס שקמה במצל"ח מהבלאי אל המלאי

לי יום אחד 'אני החלטתי, החתונה שלך תהיה בבסיס שלנו! בהתחלה זה נראה לי ולאשתי רעיון מוזר, אבל בסוף באמת עשינו את זה."

את מלחמת יום כיפור העביר בקשי בשלוחת מצל"ח בסיני, וכאשר חזר למרכז הארץ מונה לפקד על בסיס משנה מכללים וצויד מוחזר שבצריפין, את שירותו כקצין אמנם סיים בשנת 92, כסגן אלוף, אך במהרה נתבקש לחזור לצה"ל, "אותה גברת בשינוי אדרת", כפי שהוא מגדיר, כאשר אדרתו החדשה היא התואר אזרח עובד צה"ל.

יעקב בקשי -
חימושניק לאורך כל הדרך

את מסלולו הצבאי החל יעקב בקשי, עוד כשהיה נער צעיר, בן למשפחה בת עשר נפשות, שרק שנים ספורות קודם לכן עלתה ארצה מבגדד.

טרם השלים את לימודיו בבית הספר התיכון, פגש בקצין חימוש שהציע לו עבודה בחיל, בתנאי שתוך כדי העבודה ישלים את לימודיו בתיכון ואת תעודת הבגרות. "הוא אמר לי בסוף אתה תהיה מפקד בחיל החימוש".

"הרעיון קסם לי", הוא נזכר. "נכנסתי לעבודה ביחידה, שכמה שנים לאחר מכן הפכה להיות מצל"ח, כמחסנאי וטכנאי. לאחר שהרווחתי שלוש משכורות בזיעת אפי, רכשתי לי אופניים, כלי תחבורה שאיפשר לי ללמוד מדי ערב בבית הספר".

כך השלים בקשי את לימודיו במגמה הומאנית והתגייס ליחידה בה צמח וגדל. עם השנים התקדם בקשי בדרגות הנגדות, עד שמפקדו דאז, משה רבינוביץ', שלח אותו אל קורס הקצינים. "הוא מאוד העריך אותי, ואני ראיתי בו מנהיג וקצין בעל מוסר עבודה גבוה ואיכותי עד היום אני משתמש בחוכמת חיים ואבני דרך שהציב בפני", הוא נזכר.

אותו מפקד היה גם זה שהעלה את רעיון החתונה הצבאית. "הוא אמר

ייחוד מערך האחזקה בפיקוד העורף

המדינה, המתאפיין בעיקר בהכנת האמצעים בזמן שגרה, בהתעצמות באמל"ח ובביצוע פעולות לשמירת כשירות גבוהה לאורך זמן וזאת באמצעות כוחות חימוש שפרוסים בכל מרחבי הפעולה בעורף.

אנשי האחזקה בפיקוד העורף תומכים את הכוחות הרבים של פיקוד העורף במבצעים שונים, משתתפים בתרגילים, אימונים ומבצעים מיוחדים בארץ ובעולם ומהווים גוף אחזקה בינלאומי של האמל"ח המיוחד בשדה. המערך כולו עוסק גם בתחום הלמידה והפקת לקחים, החל בביקורות, השתלמויות וקורסים שונים, ביצוע פורום למידה, שיפור שיטות האחזקה ושדרוג תשתיות האחזקה במרכזי הטיפול השונים.

אפרים בן יצחק - קצין החימוש
הראשון של פיקוד העורף

ייחודו של מערך האחזקה בא לידי ביטוי גם ביכולת עבודה עצמאית אל מול המפעלים האזרחיים ברגיעה ובשעת חירום כאשר רמות המלאי הקיימות בו מנוהלות באופן עצמי ואוטונומי.

חימוש פקע"ר מעורב החל משלב האפיון וקליטת אמל"ח חדש וכמו כן ביצוע אחזקה לאמצעים ושמירה על כשירותם לשעת חירום. בשנים האחרונות ענף החימוש הגיע להישגים מרשימים ברמת המקצועיות של אנשי האחזקה: בוצעו שיפור בתהליכי העבודה ואנשי הקבע מהווים כיום מוקד ידע אחזקתי וניהולי בתחום אחזקת אמצעי החילוץ והאב"ך ובתחום החילוץ.

בנוסף, חונכים אנשי החימוש של פיקוד העורף את הפקמ"רים בפצ"ן, בפקמ"ז ובפד"מ בהשתלמויות בתחום.

אנשי החימוש בכל יחידות הפיקוד השתתפו בכל המבצעים והפעולות להם צה"ל נדרש, ובשימור איתנותו של עורף מדינת ישראל, וזאת על מנת לתת מענה מיטבי לאזרחים ולחזק את החוסן הלאומי בעת משבר ומלחמה.

מערך האחזקה נוטל חלק פעיל בעת לחימה ובהגנה על עורף

1990-1995

אל"ם אורי לוי מניע את גלגלי השינוי במרת"ח

מפקד המרכז אל"ם אורי לוי הקדיש מאמצים רבים לשיפור ולפיתוח שיטות לסילוק תחמושת, לאחר עבודת מטה מאומצת ושינוי המבנה האירגוני נורתה יריית הפתיחה לביצוע התהליך וסוף סוף "נפטרים" מצבר תחמושת פסולה.

אל"ם אורי לוי בכנס מפקדי מרת"ח לדורותיהם

1990-1995

1994 ארץ ישראל יפה - בית הספר לחימוש

כחלק מפעילות הבה"ד לתחרות ארץ ישראל יפה, הוחלט על ידי סגן מפקד הבה"ד לשלט מחדש את כלל המשרדים וכיתות הלימוד. למשימה נרתמו סגל המפקדים והחניכים ששילטו מחדש את כלל המבנים בבה"ד תוך גילוי יצירתיות וכישרון גרפי מרשים.

שילוט ללשכת מפקד הבסיס.

1995 אלופי חיל החימוש

עמיעז סגיס - האלוף השלישי של חיל החימוש

האלוף עמוס חורב

האלוף חגי שלום

האלוף עמיעז סגיס

בטכס השתתפו מאות קצינים ומפקדים מהמערך הלוגיסטי ומכלל צה"ל ובמהלכו הבטיח האלוף סגיס להמשיך, להעצים ולטפח את איכות כ"א במערך ואת שימור עוצמתו של האגף בצה"ל.

בטכס מרגש ורב משתתפים הועלה תת אלוף עמיעז סגיס לדרגת אלוף ומונה לראש אג"א. הטכס נערך בבה"ד 20 ולא בכדי, שכן תת אלוף סגיס החליף את האלוף חגי שלום שגם הוא נושא בגאווה את סמל חיל החימוש.

האלוף חגי שלום - בשנת 1963 התגייס האלוף חגי שלום לצה"ל והוצב בחיל התותחנים. לאחר שסיים את קורס הקצינים שירת כקצין חימוש ורכב בעוצבת סיני. במלחמת יום הכיפורים שימש כקצין חימוש בעוצבת ה"מפץ". בשנת 1981 מונה למפקד היחש"ם של פיקוד הצפון ובשנת 1984 מונה למפקד מצל"ח. בשנת 1987 שימש כסגן ראש אט"ל (אגף הטכנולוגיה והלוגיסטיקה) ובשנת 1992 התמנה לראש אט"ל.

האלוף עמוס חורב - בשנת 1949 מונה האלוף חורב לתפקיד קצין המבצעים של פיקוד הדרום. בין השנים 1953-1954 הקים את מחלקת אמצעי הלחימה במטכ"ל, ובשנת 1954 מונה לתפקיד קצין

הידעת? לחיל החימוש שלושה אלופים: האלוף עמוס חורב, האלוף חגי שלום והאלוף עמיעז סגיס.

האלוף עמיעז סגיס - האלוף סגיס התגייס לחיל החימוש בשנת 1966 ושירת תחילה כטכנאי אחזקה. בהמשך יצא לקורס קצינים ובשנת 1973 שימש כקצין חימוש סדנה חטיבתית בסיני. בשנת 1981 מונה לתפקיד ראש ענף ניסויים בנס"א של חיל החימוש. לאחר מכן מונה לתפקיד ראש ענף רכב במפקדת קצין חימוש ראשי. בשנת 1986 שימש כמפקד יחידת הניסויים ובשנת 1988 מונה למפקד מרכז שיקום ואחזקה (מש"א). בספטמבר 1991 מונה סגיס לקצין החימוש הראשי (קחש"ר). בשנת 1995 מונה סגיס לראש אט"ל.

1995-2000

תא"ל מיכאל דיין - ממונה לקחש"ר

והאחזקה בדרגת סא"ל. בשנת 1988 מונה למפקד יחידת הניסויים בדרגת אל"ם ולאחר מכן לתפקיד מפקד מש"א. בשנת 1995 מונה מיכאל דיין לתפקיד קצין החימוש הראשי בדרגת תא"ל.

תא"ל מיכאל דיין נשוי ואב לשתי בנות.

תא"ל מיכאל דיין מונה לקצין החימוש הראשי האחד עשרה ב- 9 בפברואר 1995. בתקופת כהונתו כקצין החימוש הראשי, מוחשבו תהליכי האחזקה במערך הנפרש והוסמכו יחידות בדרגי האחזקה השונים לתקן איכות (ISO) כמו כן, הוגדרה והוטמעה תורה חימושית לנושא אמינות ואחזקתיות, בוצעו חקרי אמינות ושופרו אמינותם של אמצעי לחימה רבים, בוצעו רה-ארגון במערך ההכשרות ואוחדו מקצועות, פותחה מערכת מדדים לכשירות, עודכנה תורת האחזקה ושונן שגרות אחזקה יזומה תוך חיסכון בכסף ובמשאבים.

בתקופתו נמשך תהליך פיתוח וקליטתן של מערכות נשק חדשות ושיפורן של מערכות נשק קיימות ביניהן שיפור מערך טילי הנ"ט והחימוש המונחה המדוייק, חידוש משקי רכב ושיפורים ברכב הקרבי המשוריין, פיתוח מערכות ראיית לילה ונווט ופיתוח מואץ של אמצעים מיוחדים כמענה לצרכי הביטחון השוטף בלבנון.

תא"ל דיין התגייס לחיל החימוש לאחר לימודי הנדסה בשנת 1971 ומילא תפקידי פיקוד פיתוח ואחזקה. בשנת 1982 מונה לתפקיד מפקד מפעל היצור במרכז השיקום

האלוף חורב למדען הראשי של מערכת הביטחון. במלחמת יום הכיפורים שימש אלוף חורב, עוזר מיוחד לסגן הרמטכ"ל - האלוף ישראל טל. בשנת 1975 שימש יו"ר הוועדה המייעצת למחקר ופיתוח ליד המדען הראשי של מערכת הביטחון. מאז פרישתו מצה"ל ב- 1973 ועד 1982 שימש כנשיא הטכניון-מכון טכנולוגי לישראל בחיפה.

האלוף עמוס חורב בתפקיד ראש אג"א

החימוש הראשי. בשנת 1968 התמנה לתפקיד ראש אג"א (אגף האפסנאות). האלוף חורב, יליד ישראל (1924) מראשוני הפלמ"ח, היה ב- 1945 מפקד פלוגה ו' בפלמ"ח וב- 1946 מפקד פלוגה ח'. האלוף חורב השתתף בקרבות ירושלים במלחמת השחרור, בגילוי "דרך בורמה" ובפריצתה, עם תום ההפוגה השנייה הועבר לחזית הדרום בפיקודו של האלוף יגאל אלון והיה עוזר קצין המבצעים של יצחק רבין, בהמשך השתתף בקרבות לשחרור הנגב ומונה כקצין המבצעים של אזור הדרום. ב-1950 נשלח על-ידי צה"ל ללימודים בארה"ב במכון הטכנולוגי של מסצ'וסטס M.I.T וקיבל תואר מוסמך למדעים בהנדסת מכונות.

האלוף חורב, הקים את מחלקת אמצעי לחימה במטכ"ל ועמד בראשה משנת 1953, ב- 1954 מונה לקצין החימוש הראשי בצה"ל. בשנת 1962, יצא שוב ללימודים מתקדמים בארה"ב ובשובו ארצה מונה בשנית לקצין החימוש הראשי במינוי אישי בדרגת אלוף. בשנת 1966, מונה לסגנו של פרופ' אפרים קציר ששימש כמדען הראשי במערכת הביטחון. בשנת 1968, התמנה לראש אגף אפסנאות במטה הכללי. בסוף 1972 ועד 1975 מונה

1995-2000

פטירתו של אל"ם ישראל טילן ה"אמא" של טנק המרכבה

בחטיבה 7. ישראל סיים בהצטיינות את קורס קציני חימוש וחזר לשירות בחטיבה. בשנת 1953 השתחרר מצה"ל בדרגת סגן והחל ללמוד פיזיקה ופילוסופיה באוניברסיטה העברית שבירושלים. לאחר שנה נאלץ להפסיק את לימודיו בשל קשיים כלכליים והתגייס מחדש לשירות בצבא הקבע.

לאחר תקופת שירות קצרה נשלח ב-1958 על חשבון צה"ל, ללמוד הנדסת מכונות בטכניון והוצב במפקדת קצין החימוש הראשי בצוות של קצין מטה טכני לרכב א' בדרגת סרן.

החל מ-1962 שימש כראש מדור רכב א' בענף רכב בדרגת רס"ן וב-1965 מונה לראש ענף רכב וטנקים והועלה לדרגת סא"ל. בשנת 1967 מונה לראש ענף טנקים במפקדת קצין החימוש הראשי ובאפריל 1969 יצא לבריטניה עם משלחת חיל החימוש ללמוד את תהליך ייצור טנק הצ'יפטיין.

בחודש מאי 1970 זכה יחד עם עוד ארבעה קצינים בפרס ביטחון ישראל על תרומתם לתכנון הסבת טנק הצנטוריון ל"ישוט קל". טילן הועלה לדרגת אל"ם והיה הראשון שמונה לראש הרשות לפיתוח הטנק (רפ"ט). טילן היה ראש צוות המתכננים של טנק המרכבה ומילא את התפקיד הזה עד פרישתו מצה"ל ב-1975.

כל תהילת המרכבה, טנק המערכה הנחשב לטוב ביותר בעולם, נפלה בחלקו של אלוף (במיל') ישראל טל, "אבי טנק המרכבה". רבים משוכנעים שהאמהות שייכת באותה מידה לקצין אחר, בעל שם דומה להפליא, שתיכנן את הטנק, הסתכסך עם טל ופרש מצה"ל. סיפורו של קצין החימוש ישראל טילן, האמא של טנק המרכבה.

אל"ם ישראל טילן

ישראל טילן (ליטווין) נולד ב-1932 במושב בלפוריה. אביו עבד כשומר שדות. בהיותו בן 10 עברה משפחתו להתגורר בקריית אונו שם גדל והתחנך. בתקופת נערותו סייע לנשק ה'הגנה' בשכונתו לטפל בכלי נשק שנשמרו בסליקים ולאחר שסיים את בית-הספר תיכון חדש בתל-אביב התגייס בשנת 1950 לצה"ל והוצב כאיש חימוש

איחוד המש"א 7100 ו-7200

בספטמבר 1995 הוקמה על-ידי ר' אג"א ועדה לרה ארגון מש"א ח"ח. הועדה המליצה על איחוד המש"א 7100 ו-7200 למרכז אחד הכולל 5 מפעלים, כאשר 7200 הופך למפעל הרכב בשלוחה הצפונית בחיפה.

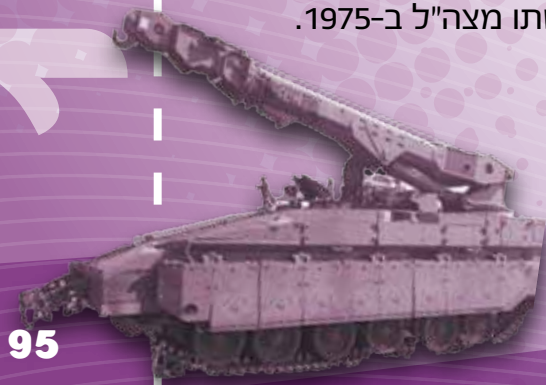
כל משימות דיגום הנגמ"ש הועברו לחצר תה"ש. שינוי זה גרר ירידה משמעותית בכ"א מסד"כ של כ-1600 עובדים לכ 600 עובדים הערוכים ב 5 בתי מלאכה ומטה מצומצם.

בשנים אלו החלה קליטה מסיבית של רכבי שטח חדשים (בדגש על רכבי ההמר והריאו מעודפים) אשר נקלטו ודוגמו במפעל הרכב תוך הערכות ושינוי סדרי העדיפויות, כמו כן הוחל בשיקום ג"פי הסופה הממוגנים.

טכס איחוד מש"א 7100 ו-7200.

1995-2000

1996

איחוד היחש"מים בפיקוד המרכז

האיחוד בוצע בשלבים: ראשית הועברה סדנת ישי, אחריה סדנת יוסף ולבסוף הועתקה סדנה בית-אל בד בבד עם פירוק מפקדת היחש"ם.

בזכות שני מפקדי היחש"ם נעשה החיבור בין היחש"מים בצורה משביעת רצון, הושם דגש מיוחד על ההיבט האנושי ולכלל בעיה שהתעוררה הייתה אוזן קשבת. עובדה נוספת שתרמה לתחושת ה"ביתיות" בקרב הנגדים הייתה שסא"ל איינהורן ששימש כמפקדם ביחש"ם 638, עבר איתם ושובץ כראש ענף הפעלה ביחש"ם 650, וכל הצדדים היו מלאי סיפוק מן השינוי המהותי שחל בתולדות היחש"ם.

האירוע המרכזי בשנת 1996 מבחינת החימוש בפיקוד המרכז היה איחוד שני היחש"מים שבמרחבו. הבעיה הקשה ביותר, אשר נקלע אליה מפקד יחש"ם 638 דאז אל"ם במיל' איינהורן דורון הייתה "איך לזמן אנשים ולהציג להם את הסגירה של היחש"ם ואת המעבר ליחש"ם 650".

ממשיך דורון "שום ייעוץ לא ניתן, לנגדים היו שאלות ותהיות רבות, אודות עתידם והמשך שירותם, לכן שררה אווירה של חוסר ודאות בקרב כלל משרתי הקבע."

מפקד היחש"ם התעודד כאשר הוא הגיע להבנה עם המחש"פ ועם מפקד יחש"ם 650 דאז אל"ם במיל' אהרון מועלם, שהנגדים לא ייפגעו ומה שסוכם לגבי כל אחד ואחד מהם ימומש.

טל להחליף את מרון הוא אל"ם חיים ודאי שהיה קצין בדרגתו.

אומר אלעזר ברק. "בסוף שנות ה-60 היה ודאי עוזר קצין החימוש הראשי ואחראי על ענף הטנקים, שהיה בראשותו של טילן. נוצר מצב שודאי נאלץ לעזוב את מפקדת חיל חימוש בגלל חילוקי הדעות שלו עם טילן וכעת ניצב ודאי בעמדת קידום לפני טילן".

לקראת פרישתו הצפויה של תא"ל ודאי מתפקידו כראש מנת"ק בקיץ 1975, הבהיר טל לטילן כי לא ימונה במקומו. טל העדיף לקדם את מהנדס הייצור אוריאל תמיר על-פני המתכנן. השאלה שנתרה היתה אם תינתן לטילן דרגה אישית של תא"ל. הרמטכ"ל זימן אליו את טל ואת קצין החימוש הראשי תת אלוף אליעזר ברק שנטה להעניק את הדרגה ובלבד שטיילן יישאר בצה"ל. טל הסכים, אך הציב תנאי: טילן יקבל את הדרגה רק אחרי שיעבור תקופת ניסיון שבה יוכיח שהוא בן אדם, כלומר - שיקבל מרות. זו היתה תחילת הסוף. טילן השתחרר סופית מצה"ל ובשנים 1976-1981 עבד בארצות-הברית בחברה שעסקה בפיתוח אמצעי-לחימה.

ב-1983 לקה באירוע מוחי ממנו לא התאושש עד מותו בפברואר 1996, **יהי זכרו ברוך**.

נתנאל גולן, גיבור ישראל במלחמת ששת הימים, שפיקד על "כוח נתי" ברמת הגולן באוקטובר 1973 אומר "אני לא יודע מה היינו עושים בגולן במלחמת יום כיפור ללא השוט קל. ייתכן שהיום הגבול בינינו לבין הסורים היה עובר בעפולה. אני אומר לך, אלמלא טילן אף אחד לא היה מבצע את הפרויקט הזה בלוחות הזמנים שלו. בכל חיל החימוש לא היה מהנדס ברמה של טילן".

השורה הארוכה של פיתוחים והמצאות שהפיק טילן הקשתה, על רבים מהאנשים שהיו קשורים לפרויקט המרכבה, לזכור אם הוא הגה גם את הרעיון המהפכני, למקם את מנוע המרכבה בחזית הטנק. הפטנט היה רשום כבר על שמו של האלוף טל והוא ריכז אליו, באומץ לב ראוי להערכה את כל האש והביקורת, כאשר ראש המבקרים היה ראש אגף האפסנאות והמדען הראשי של צה"ל, האלוף עמוס חורב.

באוגוסט 1973 פרץ הסכסוך הראשון בין טילן לבין טל, טילן היה מוטרד מקצב הקידום שלו וזאת לאחר שמנחם מרון מונה לראש מינהלת הטנק. בינואר 1972, עם מינויו של טל לסגן הרמטכ"ל וראש אג"ם, עמד מרון לפני קידום נוסף.

טיילן חש כי ספג מהלומה כפולה, לא רק שלא זכה בקידום, הוא התקשה לעכל את הבשורה שמועמדו של

1995-2000

הקמת חדר מורשת ביחש"מ 650

וכן להיחשף להיסטוריה המפוארת של היחידה בגילגוליה השונים"

"בעיני" מוסיף אהרון "העיסוק בתחום המורשת וההנצחה איננה בחזקת המלצה בתחום עיסוק של מפקד בצה"ל ובחיל החימוש בפרט אלא חובה פיקודית ומוסרית כי בסופו של דבר היא זו שמעניקה לנו את היכולת להיות גם בעתיד נכונים ונבונים יותר ומי שיודע את עברו מבטיח את עתידו".

חניכת חדר המורשת ביחש"מ 650 התקיימה ביוני 1996 בהשתתפות מפקד היחש"מ, קחש"ר ורמ"ט פיקוד המרכז.

"עם כניסתי לתפקיד מפקד יחש"מ 650 גמלה בליבי ההחלטה להקים חדר מורשת לזכרם של נופלי היחש"מ" מספר אל"מ במיל" אהרון מועלם" היה לי מאוד חשוב שביחידה יוקם חדר מכובד אליו יוכלו להגיע המשפחות השכולות וגם חיילי הבסיס ומפקדיהם כדי שאפשר יהיה להיחשף ולהכיר את פועלם ותרומתם של אנשי היחש"מ שנקטפו במהלך שרותם.

"בשנת 1996 התחלתי לפעול במשנה מרץ להגשמת רעיון חשוב ומקודש זה וצרפתי אלי את אוכלוסיית הקצינים והנגדים שנרתמו במשנה מרץ לביצוע המשימה, איתרנו חדר הולם ומכובד ובסיוע מרכז בינוי ובעיקר באמצעות משאבי היחידה הצלחנו תוך 3 חודשים למסד חדר מורשת מפואר בו ניתן היה לראות את סיפור חייהם של נופלי היחש"מ

מפקדי יחש"מ 638

 בן-ציון נסים 14/4/78 - 17/10/79	 בן-ציון טזר 27/8/76 - 14/4/78	 שמעון אנטול 1/8/74 - 6/6/76
 דפי מירמן 12/8/82 - 2/8/84	 עזר איתן 17/6/81 - 21/6/82	 כנען אדם 1/12/79 - 23/10/81
 אלחנן מאיר 27/12/87 - 13/6/90	 שוקי טזר 2/3/86 - 23/8/87	 רון אברהם 2/8/84 - 2/5/86
 שלמן משה 18/7/95 - 18/7/93	 שלמה רוטנברג 18/7/93 - 23/9/91	 אלי אהרוני 23/9/91 - 13/6/90
	 אבינורן דורון 1/6/96 - 18/7/95	

1995-2000

1997

מוכנות לחירום

יחש"ם 653

מפקד היחש"ם אל"ם סלמן משה הפגין מנהיגות יוצאת דופן ובעיצומו של התרגיל כינס את כלל המשתתפים לשיחת עידוד ומוטיבציה שסייעה רבות להצלחת התרגיל.

הידעת: מחנה נתן, נקרא על שמו של טוראי נתן אלבז זכרונו לברכה שנהרג ב11/2/1954, בעת שהוא וחבריו עסקו בפירוק רימונים ומשהופעל אחד הרימונים, השליך עצמו על רימון יד בכדי למנוע את היפגעותם של חבריו למחלקה.

במהלך שנת 1997 בוצע תרגיל יחש"ם רחב היקף במסגרתו תורגל היחש"ם עפ"י מתאר לחימה קיצון. בין יתר פלוגות היחש"ם שתורגלו תורגלה פלוגה ייעודית בתחום האופטיקה והאלקטרוניקה.

במסגרת התרגיל הוזרמו כמויות גדולות של מכלולי בק"ש לתיקון בפלוגה. משאיות וקרונוט בק"ש פרקו את מכלולי הבק"ש התקול בהמוניהם ובמחסן הפלוגה ומחלקות האלקטרוניקה נדרשו לעבוד מסביב לשעון על מנת לעמוד בקצב התיקון הדרוש. במסגרת התרגיל נבחן בפעם הראשונה תהליך עבודה צמוד כרטיס תיקון: עפ"י תהליך עבודה זה נדרש היה להזין את פרטי הצל"ם שנכנס לתיקון בטרם העברתו למחלקות לתיקון, תהליך זה גרם לצוואר בקבוק קריטי שהעמיד בסכנה את הצלחת התרגיל כולו. רף הלחץ בפלוגה הייעודית עלה והורגש עד מפקדת היחש"ם.

קצין חימוש יכול הכל

במהלך שנת 1994, פורסמה כתבה בעיתון "ידיעות אחרונות" המדרגת את קציני החימוש כקצינים המוערכים ביותר והמוגדרים על ידי חבריהם בשאלונים התקופתיים: "כטובים הרבה מעל האחרים".

תעודת הערכה

הקצינים של חיל חימוש – המוערכים ביותר

מאת עמיר רפפורט, כתבנו לענייני צבא

קציני חיל חימוש בצה"ל הם המוערכים ביותר. כך עולה מסיכום פנימי, שנערך כאחרונה בצה"ל, ואשר נועד לבדוק באיזה חיל הקצינים מוגדרים על ידי חבריהם, בשאלונים תקופתיים, כטובים, הרבה מעל האחרים.

בחיל החימוש מוגדרים לא פחות מ-61.5% מהקצינים כטובים, הרבה מעל האחרים. אחריו צועדים: חיל דפ"א (49%), חיל כללי (47%), הרבנות הצבאית (46%), חיל שריון (45%), חיל האוויר וחיל הנדסה (42%), משטרה צבאית (41%), חיל מודיעין (39%), חיל חינוך (38%), חיל דגלים (37%), חיל הים (35%), פיקוד העורף (32%) ובמקום האחרון – חיל תותחנים (27%).

1995-2000

"עמדה ושאלה למה?"

פרויקט הסככות היה פרויקט נרחב שארך 3 שנים וכלל כ-800 כלי רכב באוגדה. מצד אחד הוא הביא לחיסכון עצום בראייה ארוכת טווח ומצד שני דרש השקעה מרובה בשלבי הסגירה שכן נידרש היה להשמיש כלים רבים לכשירות מקסימאלית, שחלקם בני 20 ו-30 שנה.

האוגדה הייתה מובילה בכל תהליך ההכנסה להח"י. גם בקביעת תפיסת האחזקה וגם בקביעת התורה והשיטה בהכנסת הרכבים להח"י, בנוסף הוטל על האוגדה לבצע השתלמות הח"י צה"לית שכללה את פורום מטכ"ל בראשות הרמטכ"ל דאז רב אלוף שאול מופז.

באחד הימים חיילת חימוש המשמשת כאחראית הח"י בתפקידה, שאלה שאלה פשוטה: "למה בצבא מטפלים רק בנגמשים ובטנקים ומכניסים אותם להח"י ולמה לא לסגור את הרכבים במשטחים סגורים או בסככות?"

שאלת החיילת הגיעה עד לרמ"ח אחזקה במטה הכללי אל"מ אלי אהרוני והוא בשיתוף גופים טכנולוגיים פתח בעבודת מטה לבחינת הרעיון המהפכני.

אחרי כחצי שנה הוחלט בצבא לסגור את הרכבים בסככות הרכב שהוסבו בעזרת יריעות לסככות הח"י. הרעיון היה לסגור את הרכבים במסגרות גדודיות על כלל הזיוד והציוד ובכך לשפר את הכשירות ובנוסף להקל על המעבר משיגרה לחירום, כך שכול הזיוד מועמס על הכלים, וכול מה שנותר זה להניע את הכלים ולצאת.

נגדי עוצבת" עמוד
האש" בתצלום
עם סגן הרמטכ"ל
האלוף עוזי דיין.

המנון משא 7200

בין הכרמל לים, משתרע לו אי שם
בסיסנו הקט והחם, מבפנים גועש, אך מבחוץ נראה רגוע ותם
בעבר הרחוק נקרא ב.מ.ב וגם - 682
והיום קומפלקס ענק מפעל הרכב 7200
במשך 50 שנות קיומו
פיקדו עליו שלושה עשר מפקדים עד זה יומו
בעזרת עובדים ומפקדים שעמלו והגיעו לזו הרמה
כשכל אחד בזמנו תרם את התרומה
ממחנה "בריטי" מוזנח ונטוש
ומשכורת רעב, שהתביישנו להביט בתלוש
ממוסך גדול שתיקן רכבים עם פטיש ומפוח
למכונת C.N.C עם רובוט ענק אינטליגנטי וקשוח
וכיום יש סדנת מכללים
וסדנת ייצור ששינתה את הכללים
והיום איש בפני חברו תוהה ומביט
ונזכר, איך פעם ריתכו בעזרת "קרביט"
יחסי עבודה טובים ותקינים
בין העובדים - אזרחים וקצינים
יש מבנה מחשב ותכנון בעזרת תיב"מ
ושיפור התנאים ומזגן קר - וחם
השקעה בתשתית בפריסה נכונה
משנה לשנה משתפרת התמונה.

האנדרטה לזכר חללי המסוקים

בשנת 2008 נחנכה אנדרטה לזכר הנופלים סמוך למקום בו התרחש האסון, ליד בית העלמין של קיבוץ דפנה שבגליל העליון, האנדרטה בנוייה בצורת מסוק יסעור ובפתחה מזרקת מים עם שמות ההרוגים, מסביבה של האנדרטה גיזום דשא בצורת להבי המסוק עם 73 אבנים לזכר 73 הנספים.

בשנת 2001 נענה בג"ץ לבקשת משפחות הנופלים, לשנות את הכיתוב על מצבות הנופלים מהנוסח "נהרג בתאונת המסוקים בשאר יישוב" לנוסח "נהרג באסון המסוקים, בדרך לפעילות מבצעית בלבנון"

גן הסלעים לזכרם של 73 הנופלים

1995-2000

אסון המסוקים

בליל 4 לחודש פברואר 1997, התנגשו שני מסוקי יסעור של חיל האוויר מעל עמק החולה בעת שהובילו לוחמים ותומכי לחימה למוצבי צה"ל בלבנון, באירוע נהרגו 73 חיילים ואנשי צוות אויר ומתוכם ארבעה חיילי חימוש.

רס"ל גולן אביב ז"ל

רס"ל ארזי שגיא ז"ל

רס"ל מיזלס גל ז"ל

סמ"ר שובל צפריר (צפי) ז"ל

נופלי חיל החימוש באסון המסוקים

פעילויות בה"ד 20 - השמיים אינם כבר הגבול

א. העלאת אחוזי איש כ"א ביחידות
ושאיפה לצמצם את הנשר.

ב. איכות מקסימאלית בהכשרה.

ג. הכשרת כוח אדם להדרכה
לאחר קבלת ניסיון בשטח.

בשנת 1998 החליף אל"ם יהודה
שלמון את אל"ם זכריה חי שמונה
לרמ"ח אחזקה כמפקד בה"ד 20.
עם כניסתו לתפקיד ולאחר שצבר
שנות ניסיון רבות ומשמעותיות
בחיל החימוש הן כמחש"פ דרום
והן כקצין חימוש אוגדתי התמקד
יהודה כמפקד הבה"ד בשלושה
ערוצי עשייה מרכזיים:

איחולי הצלחה מקחש"ר

יהודה מקבל מפתחות
הלשכה מזכריה.

1998

תת אלוף שלום קורן לתפקיד קצין החימוש הראשי

תא"ל שלום קורן מונה לתפקיד
קצין החימוש הראשי ה-12 ב-4
במרץ 1998.

תקופת כהונתו של תא"ל קורן
מאופיינת בלחימה בדרום לבנון
ובאירועי בט"ש באיו"ש ובאזח"ע
שחייבו פתרונות טכנולוגיים לא
שגרתיים לצרכים המבצעיים.

על מנת לתמוך במערך השדה,
פותחו אמצעי לחימה ושופרו
מערכי האחזקה וכל זאת תוך שינוי
וארגון מחדש של צה"ל בכלל ושל
המערך הטכנולוגי-לוגיסטי בפרט.

בתקופת כהונתו הוקמה היחידה
הטכנולוגית של אגף הטכנולוגיה
והלוגיסטיקה, שבליבתה המסגרת
הטכנולוגית של חיל החימוש.
תא"ל שלום קורן, יליד ישראל
1951, הינו בוגר הפנימיה ע"ש
"בוייר" בירושלים, סיים את לימודיו

בטכניון בחיפה בהנדסת מכונות
ובוגר תואר שני באוניברסיטת
חיפה במדעי המדינה. בשנת
1969 התגייס לצה"ל, שירת
במסלול תפקידים בסיירת
חרוב ושימש כמפקד פלוגה
בסיירת, במלחמת יום הכיפורים.
בשנת 1974 השתחרר מצה"ל,
ולאחר סיום לימודיו בטכניון חזר
לשירות בחיל החימוש בו מילא
שורה של תפקידי מטה ופיקוד
בתחומי פיתוח, ייצור ואחזקה.
בשנת 1984 מונה לראש ענף
תובה בראשות פיתוח טנק
המרכבה (רפ"ט) בדרגת סא"ל
ובשנת 1989 מונה למפקד מפעל
המרכבה, במרכז שיקום ואחזקה.
בשנת 1991 מונה לתפקיד ראש
רפ"ט בדרגת אל"ם, ולאחר
שהשלים שנת לימודים במכללה
לביטחון לאומי הועלה לדרגת
תא"ל ומונה לראש מנת"ק,
ובתוך כך סגר מעגל שלם של
עיסוק בפיתוח, ייצור, קליטה
ואחזקה של טנק המרכבה.
בשנת 1997 זכה בפרס בטחון
ישראל על פיתוח מערכת בקרת
אש מהפכנית לטנק המרכבה.
בשנת 1998 מונה לתפקיד קצין
החימוש הראשי.

תא"ל שלום קורן נשוי ואב לשלושה
בנים.

1995-2000

אמצעי הדרכה מתקדמים בבה"ד

המנון בה"ד 20

כאן נלמד ונבין את נשמת המכונה

בצהוב ובאדום נדבר בשפתה

קדימה נשאף ולא נתפטר

פנינו תמיד אל הטוב ביותר

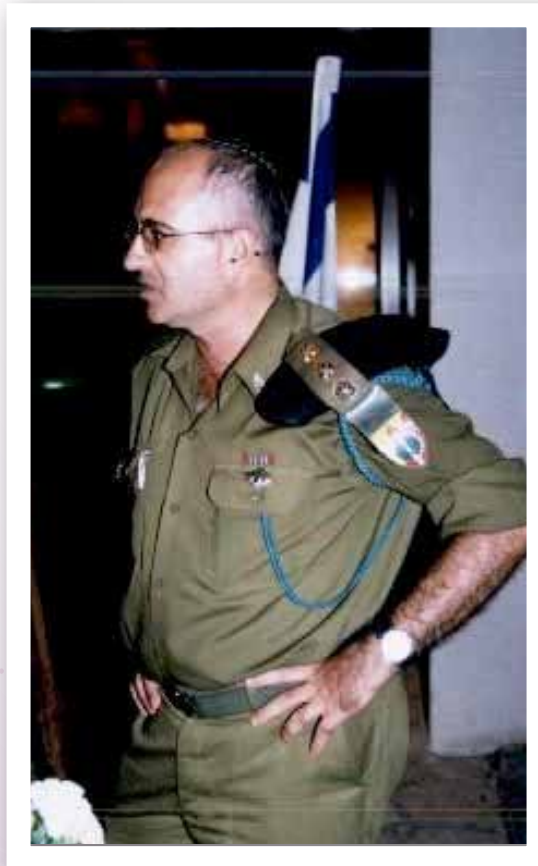
כאן נטפח נתיב של יוזמה

מוח חושב ועוצמה של פלדה

נחתור בכל עת לשיפור וייעול

בבה"ד 20 השמיים הם הגבול.

במהלך כהונתו של יהודה הוכנסו אמצעי הדרכה טכנולוגיים מתקדמים והמכללה הטכנולוגית הורחבה בכ-13%, כמו כן נפתחה כיתת תו"ן במסלול המודולרי וכיתת בגרות מלאה. רבות פעל יהודה לשינוי תכני קורס מ"כים וההכנה לבה"ד 1 ושיתף את הבה"ד במטלות צה"ליות ובהן "נשל הנחש", "גשם ראשון" ושותפות פעילה בנושא אבטחת ישובים.

בשיחה לאוכלוסיית המדריכים בבה"ד.

יהודה פעל להקמתו של גוף פיתוח הדרכה (גפ"ה) וזאת על מנת לקדם את ההדרכה בענפים, הוא הקים את חדר "שולחן עגול" ו"חדר 19" שמטרתו התאמת הכשרת הבה"ד למצב האמת בשטח.

חדר זה שהיה פרי מוחו הקודח של יהודה, לא היה אלא "מחסן" נטוש בענף אימון מפקדים ויהודה בעזרת נחישותו הבלתי מתפשרת ובסיוע מרכז בינוי הפך את החדר לאחד ממרכזי התחקירים המפוארים בצה"ל ובוצעו בו פעילויות רבות באגף הלוגיסטיקה וכלל צה"ל בנושא תחקירים וניתוחי אירוע שונים.

יהודה שלמון:

"מדריכי הבה"ד הם שחקני נשמה"

הידעת? הקורס הראשון של מערך החימוש בצה"ל, התקיים בשנת 1942 בג'וערה בו הוכשרו לראשונה חיילי ההגנה למקצוע מאחזק נשק.

1995-2000

בה"ד 20 מספר 1

איכותו המקצועית וההדרכתית של בה"ד 20 הפך לשם דבר בצה"ל, ומשלחות רבות מהארץ ומהעולם הגיעו לבה"ד בכדי להתרשם ולאמץ את שיטות ההדרכה שהונהגו בבה"ד וזאת לאור קליטת חיילים למקצועות אחזקה ללא רקע טכנולוגי והצלחה בלתי רגילה בתהליך הכשרתם כאנשי חימוש.

בה"ד 20 זכה במקום הראשון בתחרות ארץ ישראל היפה לאחר פעילות עניפה בחזות ובאסטטיקה בכלל ענפי הבה"ד הכוללת טיפוח מדשאות, שילוט כלל אתרי הבה"ד, ופעולות רבות בתחום הבינוי בניצוחו של רנ"ג ערמי יהונתן: צביעת כיתות, שיקום מבנים, הרחבת המכללה הטכנולוגית, ושיפוץ המרפאה היחידתית שזכתה בתחרות המרפאה המצטיינת בצה"ל.

ביקור משלחת לוגיסטיקה מאוסטריה בחדר שולחן עגול.

1995-2000

השיבוץ החזוי

מספר סא"ל במיל דוד אסולין" אין ספק שזו הייתה קפיצת מדרגה מרשימה של חיל החימוש בכל הנוגע לקליטת חיילים חדשים, עצם ההגעה לבה"ד של כלל נציגי היחידות יצרו תחושה חגיגית ומיוחדת והמחישו את החשיבות האדירה שהחיל מעניק לחייליו "

אל"מ שלמה רוטנברג ששימש כרמ"ח אומ"ן היה מיוזמי הרעיון לביצוע תהליך "השיבוץ החזוי" בו בוצע חיבור בין החניך בקורס המתקיים בבה"ד לבין יחידתו העתידית, שלמה הקפיד לקיים טכסים חגיגיים בנוכחות כלל נציגי היחידות כאשר במהלך הטכס חולק תג יחידה ושי צנוע לחניך ממפקדו העתידי וזאת בתוספת הסבר מפורט על אופי היחידה אליה ישובץ. כמו כן הקפיד אל"מ רוטנברג לקיים ישיבות חודשיות בנושא שרידות החיילים ביחידתם החדשה על מנת ללמוד לעומק את הנושאים אותם יש לשמר ולשפר.

"צה"ל מביט בנו"

O.J.T. - On Job Training

ראיון פרידה עם ראש אט"ל האלוף
עמיעז סגיס (1995 - 1998). הראיון
התקיים בשנת 1998.

במהלך שלוש וחצי השנים
האחרונות ביצע אגף הטכנולוגיה
והלוגיסטיקה בהנהגתך שינויים
רבים ברמה האסטרטגית
בהיבט של מבנים ארגוניים
ושיטות תפעול. האם אתה
מרגיש, שהגשמת את המדיניות
האסטרטגית, שקבעת עם
כניסתך לתפקיד? מהן,
להערכתך, המגמות להמשך?

צבא הוא גוף דינאמי, שחייבים
להתחולל בו כל העת שינויים
ארגוניים ותהליכים, שיהוו מענה
טכנו לוגיסטי הולם למצבים
המשתנים. מצד שני אנו נמצאים
בעידן, שבו המשאבים הכלכליים
הולכים ומצטמצמים, וחובה לנצל
את העומד לרשותנו באופן מיטבי.
בהתאם לכך נקט לפני כ- 3 שנים
אט"ל בתוכנית אסטרטגית של
ריסון ההוצאות, ביטול התקורות,
שינוי תהליכים, תפיסות וגישות
אחזקה, פישוט, קיצור והוזלה של
תהליכים מרכזיים כגון רכש, פיתוח
ובינוי והישענות על המשק האזרחי
בתחומים בהם הוא טוב יותר וזול
יותר מצה"ל.

תחת הנהגתך זכה אגף הטכנולוגיה
והלוגיסטיקה להישגים רבים
בצה"ל ומחוצה לו. צל"ש האיכות
הלאומי לתעשייה לשנת 1996
ופרס קפלן הם דוגמאות לכך.
המערך הלוגיסטי בצה"ל גאה
בעובדה, שאט"ל מהווה סמן ימני
בכל הקשור בשיפור תהליכים,
בעבודה אינטנסיבית ובהתעצמות
צה"ל. כיצד מהווה אט"ל דוגמא
לכל צה"ל?

אט"ל הוא חלק מצה"ל ונמדד כל
העת בתפוקות. המבחן הוא יומיומי
- אם מזון לא מגיע למוצב, אם
דלק לא מגיע לטנק, או אם טנק
לא מניע, אנו יודעים זאת בזמן
אמת, ומטפלים בבעיה מיידית. אנו
נמדדים בחירום אך גם בשגרה.
אט"ל מעורב בכלל פעילות צה"ל
ביומיום, ולכן צה"ל מביט בו, ורוצה
ליישם את התהליכים, שלדעת
מפקדי זרועות וראשי אגפים, אט"ל
מהווה בהם מודל לחיקוי.

לתהליך ה O.J.T שבו ביצע החניך
את החלק העיוני של ההכשרה
בבה"ד 20 ואת חלקה המעשי
ביחידת השדה היו מתנגדים רבים
אשר ראו בנושא מהלך מסוכן
שעשוי להביא לקיצוץ משמעותי
בתקני כ"א הקיימים בבה"ד.

אולם, בפועל תהליך ה O.J.T הצליח
מאוד, צמצם את כמות הנשר באופן
משמעותי ותירגל בפועל את החניך
במקצועו הצבאי ובסביבת עבודתו
הטבעית.

מספר סא"ל מיל רפי בן שבת
ששימש כקח"ש גבעתי" כשפנו אלי
מבה"ד 20 לקחת חלק בתהליך
ההכשרה של מכונאי הנגמ"ש,
נרתמתי מייד, שכן ראיתי בתהליך
זה הזדמנות פז להיות שותף
ולשתף את חיילי מערך החימוש
ונגדיו בנושא חשוב ומשמעותי
כל כך, בפועל קלטנו 10 חיילים
לביצוע החלק המעשי בתהליך
ההכשרה, כלל החיילים הוכשרו
וחטיבת גבעתי זכתה ל10 לוחמים
טכנולוגים גאים ומרוצים.

האלוף אהרון זאבי פרקש
מתרשם מתהליך ה O.J.T

1995-2000

אתגר חדש לאל"ם יצחק עוזרי

בתקופת כהונתו כמחש"פ בוצעו מבצעים רבים בלבנון אשר חיבו מתן אחזקה צמודה, יצירתית ומקצועיות אותה תכלול באומנות ובמימונת.

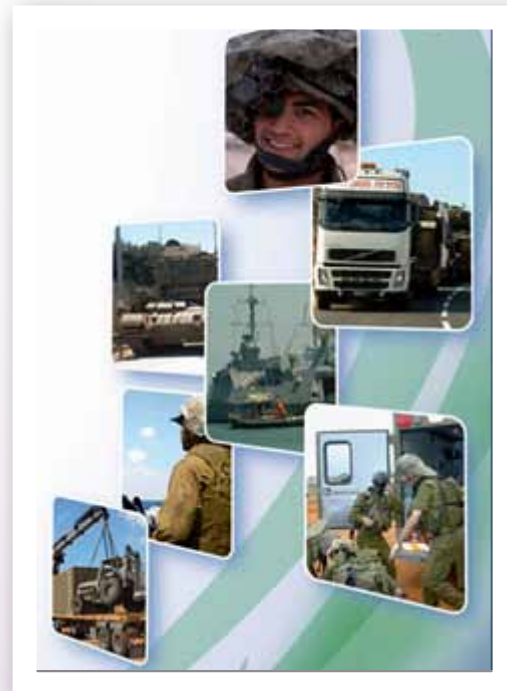
עוזרי פעל רבות גם לשימור ולשיפור מערכי אחזקה שאינם בתחום העשייה המרכזית בפיקוד ולתפיסתו "בדחוף" (שגרה/בט"ש) כולם עוסקים, ולכן על המפקד לעסוק יותר בחשוב (מוכנות לחירום). את עוזרי החליף כמחש"פ צפון אל"מ מיקי בניון.

עוזרי יצחק -
אחזקה במלוא העוצמה.

לאחר 3 שנות שירות כמחש"פ צפון מסיים אל"מ יצחק עוזרי את תפקידו וממונה לרמ"ח אחזקה, בתפקידו כמחש"פ עסק עוזרי במגוון פעילויות בתחום החימוש בהן: פעילות אחזקה בגזרת לבנון, ביק"ל ובאוגדות הסדירות וכן בהעלאת המוכנות למלחמה בקרב יחידות המילואים במרחב הפיקודי.

דגש רב שם אל"מ עוזרי בפיתוח ובקידום אנשי החימוש בדגש על אוכלוסיית המפקדים, ולדבריו "הדרך להצלחה בתפקיד מתחילה מבחירת הקצינים הנכונים תחת פיקודך".

היכן עומד היום החייל הישראלי בהשוואתו לעמיתו בצבאות העולם המודרניים בכל הנוגע לסוג הציוד וטיבו? החייל של היום "מפונק" יותר. איך אט"ל, כנותן שירות, נערך לתופעה?

חיילי צה"ל הם חיילים בשירות חובה ארוך בניגוד למרבית צבאות העולם, שבהם השירות קצר יותר או במסגרת התנדבותית. צה"ל מהווה חלק מהוויה הישראלית, זהו צבא העם. זהו צבא לוחם, ולפיכך עיקר המשאבים מופנים לחימה, ובתוך כך חיילי צה"ל מקבלים את שדרוש להם לתפקיד. החייל הישראלי הוא לא חייל "מפונק" יותר. הוא מגיע לצבא צעיר, והפער בין תנאי המחיה שלו בבית לבין תנאי המחיה שלו בצבא יחסית גדול. בעבר הפער היה קטן יותר היות שרמת החיים בישראל הייתה נמוכה יותר בהשוואה לרמת החיים כיום. אנו משתדלים לצמצם את הפערים בכל התחומים ולצייד את החייל במיטב האמצעים, אשר יאפשרו לו לתפקד ולפעול על פי הצורך המבצעי.

במקביל לתהליכים, שהתקיימו באט"ל, הוביל סגן הרמטכ"ל את תהליך "אביב נעורים". איך מתמשק התהליך במסגרת מדיניות אט"ל?

"אביב נעורים" היא תוכנית כלל צה"לית והדוגמא הטובה ביותר לכך שצה"ל מיישם תפיסה ותהליכים, שבוצעו בעבר באט"ל. התוכנית מטפלת במערכת ארגונית גדולה מאוד שלא ניתן להנהיג אותה ללא תוכנית אסטרטגית ארוכת טווח תוך קיום יעדים כמותיים.

כיצד באה לידי ביטוי מגמת הפרטה באט"ל?

חשוב להבהיר שזו אינה הפרטה אלא Outsourcing: אט"ל מוציא למכרז תהליכים, אך נשאר אחראי להם. התנאים לכך הם:

- התהליך בחוץ יבוצע טוב יותר ובעלות נמוכה יותר מאשר בצה"ל.
- הפעילות אינה בליבת העשייה של צה"ל - לתהליך אין השלכה על המוכנות למלחמה.
- קיום משק תחרותי.

האלוף עמי סגיס בביקור בבה"ד 20, ברקע רס"ן איתן הון ששימש כרל"ש ראש אט"ל.

1995-2000

1999

טכס אזכרה לחללי אסון ה"ספארי"

הקמת היחט"ל

על תהליך השיבוץ של קצינים מהמערך ההנדסי.

מספר זכריה חי שמונה לקחש"ר כשנה לאחר הקמת היחט"ל: "פעם ראשונה שמונה קצין חימוש ראשי מהשדה ולא מהמערך ההנדסי כך שהחיל קיבל תפנית שונה ממה שהוא היה עד אז, ברה - ארגון של הצבא הקימו את החטיבה הטכנולוגית ופיצלו אותה כגוף נפרד: חיל החימוש עסק בתחום האחזקה והיחט"ל בתחום הפיתוח.

אולם החיל עדיין שמר לעצמו את תחום ניהול כוח האדם בכפיפות לאגף הטכנולוגיה והלוגיסטיקה בניגוד למצב הנוכחי כיום מתוקף כפיפותו של חיל החימוש לאט"ל וכפיפותו של החט"ל לזרוע יבשה.

בתקופת כהונתי כקחש"ר הפיצול היה עדיין טרי, ולקח זמן להפנים ולהתרגל למצב החדש, עצם הקמת היחט"ל פגעה ביסודותיו ואושיותו של חיל החימוש ותהליך ההטמעה היה ארוך וכלל ויכוחים, אמוציות, חוסר ודאות, וסימני שאלה רבים.

בשנה הראשונה של הקמת היחט"ל נותרו הרבה מאוד דילמות ונושאים פתוחים שלא נפתרו עד תום ותוך כדי הפיצול נאלצנו לסגור קצוות ולסכם את הדברים באופן פרטני.

היחידה הטכנולוגית (יחט"ל) הוקמה בשנת 1999 על-בסיס שילובן של המחלקות הטכניות במפקדת קצין חימוש ראשי עם חטיבת התכנון באט"ל ומחלקת ציוד לוגיסטי במפקדת קצין תחזוקה ראשי.

יעודה של היחידה הטכנולוגית - להיות אחראית לפיתוח אמצעי לחימה, אמצעי תקשוב ואמצעי סיוע לכלל כוחות היבשה של צה"ל.

החטיבה הינה סמכות מקצועית וטכנולוגית בתחומי הפיתוח ועוסקת במתן מענה טכנו- מבצעי לכוחות היבשה בכלל מתארי העימות.

החטיבה הטכנולוגית מורכבת ממספר מחלקות טכניות, שכל אחת מהן אחראית לפיתוח ולניהול משקים בתחום מסוים של אמצעי- לחימה. עם זאת, בפרויקטים מורכבים ניתן למצוא מעורבות של שתי מחלקות ואף יותר.

עצם ההחלטה להקמת היחט"ל שינתה את מבנהו ההיסטורי של חיל החימוש שריכז תחת ידו עד לאותה העת את כלל המחלקות הטכניות ועסק הן בתחום האחזקה והן בתחום הפיתוח, הקמת היחט"ל הביאה להעברת מאות תקנים ממפקדת החיל ליחידה הטכנולוגית והקשתה

כמידי שנה, התכנסו בני משפחות, חברים, מפקדים וחיילים לטכס השנתי לזכרם של חללי אסון הספארי, בטכס נכחו אלוף פיקוד הצפון, קצין החימוש ראשי, מחש"פ צפון, מפקד היק"ל, ראש עריית מטולה ומאות משתתפים שהגיעו לאנדרטה הממוקמת במטולה להתייחד עם זכר הנופלים.

מימין: אל"מ אלי אלפסי מפקד 651, אל"מ מיקי בניון, רב אלוף במיל' גבי אשכנזי, רב אלוף בני גנץ מפקד יק"ל, קחש"ר תא"ל שלום קורן, ראש מועצת מטולה.

1995-2000

המבצעית ושל תקציב התעסוקה המבצעית, מחלקת האחזקה, סמכויות בניין הכוח במפקדות הפיקודים המרחביים וכן היחט"ל.

בהמשך, סוכם על הקמת החטיבה הטכנולוגית ליבשה (חט"ל) תוך התאמה ושינויים מבניים, שכללו בין היתר איגום גופי התקשוב בעלי אוריינטציה יבשתית בחט"ל, הכפפת יפת"ח ומח' אחזקה מאט"ל, והעברת מח' ציוד לוגיסטי מהיחט"ל למטה אט"ל.

בתקופה זו מוסדו תהליכי עבודה שונים בתוך החטיבה הן מול גופי המטה בזרוע היבשה והן למול אט"ל כגורם מוביל.

הקמת החטיבה הטכנולוגית ליבשה ועיקרי הפעילות בשנים 2006-2012

בשנת 2005 הוביל הרמטכ"ל דאז רא"ל (מיל) דן חלוץ שורה של מהלכים ארגוניים שמטרתם הייתה למקד את אגפי המטה הכללי בעבודת מטה על זרועית ולחזק את זרוע היבשה, לשם כך הועברו מהמטה הכללי לזרוע היבשה יחידות וסמכויות שנחשבו ל"יבשתיות". במסגרת הזאת הועברו מהמטה הכללי קציני החיל הראשיים מהחילות תומכי הלחימה (חימוש, לוגיסטיקה, תקשוב) סמכויות הניהול של גרף התעסוקה

חזון היחט"ל

להיות ארגון טכנולוגי מוביל ושותף מרכזי בהתעצמות צה"ל.

ערכי היחט"ל

- חדשנות ואתגר.
- מרכזיות המשאב האנושי
- ארגון טכנולוגי לומד.
- מצויינות בשירות ללקוח

תפקידי היחט"ל

- לשאת באחריות למחקר, לפיתוח, לריכוז ולליווי תהליכי פיתוח ולבחינת אמל"ח.
- לקבוע את עקרונות ושיטות ניהול הפרוייקטים, ההרכשה ההצטיידות והעיתוד.
- לגבש את תכנית ההצטיידות לשע"ח באפסנייה שבאחריות אט"ל תוך קביעת סדרי עדיפויות.
- לקבוע תכניות ייצור ושיקום אפסנייה שבאחריות אט"ל תוך מתן סדרי עדיפויות, בהתאם להחלטות המטה הכללי.
- לשאת באחריות לקביעת מפרטים, אפיונים טכניים ותקנים לניסויים ולבחינה.

היו המון אמוציות ואי הסכמות. תקופת כהונתי כקחש"ר לא הייתה קלה גם מהסיבה שהייתי הקחש"ר הראשון שלא היה מהנדס והרבה עיניים היו נשואות אלי, נאלצתי להתמודד עם תהליך רב היקף שכזה שדילל את תחום העשייה ואת תקני הקצונה בחיל בצורה מאוד משמעותית."

הסיבות להקמת היחט"ל

- קיצור תהליכי הפיתוח וההרכשה.
- יצירת כתובת אחת ללקוח ושיפור השירות לדרג הנפרס.
- יצירת חלוקת קשב בין קציני החילות למימוש מטרות ארגונים.
- ריכוז מהנדסים ככור היתוך טכנולוגי.
- צמצום מטה אט"ל והיחידות כגוף ביצוע
- ראייה ויכולת משימתית כוללת
- סינרגיה בין הגופים ויצירת התייעלות תהליכית.

1995-2000

בשנים האחרונות הובילה החטיבה תהליכי פיתוח והצטיידות במגוון רחב מאד של אמל"ח במשקי היבשה ובהם: מתן מענה למשבר חטיבות הכוח לרק"ם, שדרוג מערך פומה ואכזרית, פיתוח והצטיידות בכלי רק"ם הנדסי משולב "משעול הכסף", קליטת אלפי כלי רכב (זאב, דוד, והאמרים מעודפי צבא ארה"ב), רכש אלפי אמצעי ראיית לילה ואופטיקה למגוון רחב של שימושים, מענה להגנת גבולות והקמת חמ"לי איסוף, שילוב מערכות ניהול קרב לרק"ם, הרחבה משמעותית של מערכות מאמנים ביבשה, הצטיידות משמעותית בתחמושת וכלי נשק, עמדת נשק נשלטת "דרקונית", נגמ"ש מרגמה "קשת", הקמת מערך חימוש מונחה מדויק חדשני, "רוכב שמיים", הובלת פרויקט פיתוח מערך הגנת מסגרת לרק"ם, פיתוח של מערך רקטי "רומח" ועוד.

- תכנון וביצוע ניסויים טכניים של אמל"ח ואמסל"ח תוך מתן אישור בטיחותי והמלצות לאישורי דגם.
- בחירום-פעילות בכפיפות לאט"ל הכוללת הפעלת מכלולים בחמ"ל הפיקוד הלוגיסטי ובחמ"ל האחזקה המטכ"לית ת"פ אט"ל.
- הוצאת צוותים טכנולוגיים לטובת חקר תקלות, סקרי היפגעות ומשימות טכנולוגיות ייעודיות, כגון הטמעת אמל"ח, פתיחת הח"י, קליטת אמל"ח תו"כ לחימה והפעלת מערכים ייחודיים.
- תמיכה טכנית ואחזקתית בכוחות שבאחריות החט"ל.
- חקר טכני לתקלות והיפגעות רק"ם.

בתוך זאת פעלו אנשי החטיבה למתן מענה במגוון תחומים ובהם:

- פעילויות ייצור וקליטת אמל"ח.
- ייצור והתקנת מיגוני גחון לרק"ם ומיגון סטטיסטי לדחפורים, התקנת אמצעי שיבוש, הטמעת "מפצח האגוזים" בלון תצפית, אמצעי פריצה ועוד.
- קליטה, חניכה וסיוע בפיתוח כוח אדם טכנולוגי, בנוסף לפיתוח מוקדי ידע צה"ליים בתחומים נבחרים.
- ניתוח וגיבוש המלצות למשקים, תוך אישור משאבים תקציביים למימוש שיטת האחזקה לאמל"ח ולאמסל"ח שבאחריות זרוע היבשה.
- כתיבת הוראות הנדסיות וטכניות למערך האחזקה בכפוף לאישור קח"שר/קשר"ר תוך מתן סיוע טכני-הנדסי וסיוע למערכי האחזקה בדרגים השונים לכוחות השדה.
- ניהול תוכניות עבודה במש"א, מצל"ח ומרת"ח.
- תיעוד רכש, תוך בקרה ומעקב של רמות מלאי החלפים במשקי זרוע היבשה בכפוף לסדר עדיפות זרועי.

במלחמת לבנון השנייה השתתפו גורמי החטיבה בפעילות הזרועית והאט"לית ובתוך זאת הכנסת מערכים חדשים ובהם מערך "רוכב שמיים" ומערך "מלך האריות", וכן ייצור ודיגום אמצעים תוך כדי המלחמה בדגש על שב"שים, מיגוני גחון לרק"ם, אמצעים לוגיסטיים שונים ועוד.

לצד זאת עסקה החטיבה בניהול והערכת מצב בתחום חלקי חילוף ורמות מלאי מול מצל"ח ומש"א, הערכת מצב לתחמושת לרבות רכש ופתיחת מחסני מרת"ח. לאחר המלחמה ריכזה החטיבה את הטיפול בתהליכי החזרה לכוננות וכשירות והובילה את הפעילות הזרועית בתחום זה.

בשנת 2007 התחולל השינוי המשמעותי השלישי תוך עשור: במהלכו הועברה מחלקת האחזקה חזרה לאט"ל, ובהמשך הוחזרו לאגפי המטה הכללי חילות התומכ"ל.

מהלכים אלו חייבו הסדרה נוספת בין זרוע היבשה ואט"ל ובסוף דצמבר 2008 פעלה החטיבה הטכנולוגית לוגיסטית במסגרת מבצע "עופרת יצוקה" במתכונת החדשה שנקבעה בכפיפות לחמ"ל אט"ל ובתאום מלא עם מחלקת אחזקה וחמ"ל הפיקוד הלוגיסטי באט"ל.

ראשי החט"ל לדורותיהם

תת אלוף יעקב נקש
2002 - 2005

תת אלוף אבי עובדיה
2000-2002

תת אלוף שחר קדישאי
2009-2011

תת אלוף גלעד רז
2006-2009

תת אלוף חיים רובין
2011-2014

ששולבו במערכת התומכת את תהליכי העבודה הייעודים בחט"ל. לצד זאת פותחו ומומשו הכשרות ייעודיות ששולבו בפעילות בה"ד 20 ומהווים חלק ממסלולי הפיתוח במגזר ההנדסי.

בנוסף ריכזה החטיבה את פעילות עיתוד ורכש חלקי החילוף למשקי היבשה לצד ניהול משחק התחמושות, ובתקופה זו הוקצו משאבים משמעותיים להעלאת רמות המלאי, לצד אלו פעלה החטיבה לשיפור המקצועיות בתהליכי העבודה ומימשה פרויקט למיסוד מתודולוגיות העבודה במגוון תחומי הפעילות הכוללים את תהליכי הניהול הפוריקטאלי והמשקי. במסגרת זו נכתבו כעשרים "אשכולות ידע" הכוללים נהלים, תבניות, דוגמאות ועזרים

1995-2000

תת אלוף קורן פורש מצה"ל

דגשרב שם תת אלוף קורן על טיפוח ועל פיתוח כ"א ומיצב את המשאב האנושי במרכז עשייתו" אנחנו חיל שעובד קשה מאוד, חיים בסביבה קשה, עם הרבה קשיים, מבצעים עבודה אחראית ותובענית ומסוכנת לא פחות משאר הלוחמים - רק נחישות וגאווה יחידה יצליחו לשמור על הלכידות שלנו, על הגאווה המקצועית והסיפוק האדיר בידיעה שאנחנו המוח מאחורי הכוח".

לאחר 22 שנים בחיל החימוש פרש קצין החימוש הראשי תת אלוף שלום קורן מצה"ל. קורן שהתגייס לצה"ל בשנת 1969 ביצע שורה ארוכה של תפקידים במערך ההנדסי של החיל ועסק רבות בפיתוח טנק המרכבה, בשנת 1996 הוענק לתת אלוף קורן פרס ביטחון ישראל על חלקו בפיתוח מערכת בקרת אש "בז".

תת אלוף שלום קורן בפרידה מחיילי חימוש.

אלי אהרוני ממונה לראש חטיבת הלוגיסטיקה

תת אלוף אלי אהרוני

תת אלוף אלי אהרוני התגייס לצה"ל בשנת 1974 ובמהלך שירותו הצבאי מילא תפקידים רבים ומגוונים בחיל החימוש. הוא החל את דרכו כקצין חימוש בגדוד טנקים ועבר לשרת ב"חטיבת המחץ" כקצין חימוש חטיבתי. בהמשך שירותו מילא תפקידים ב"עוצבת הפלדה" וכמפקד פלוגה ביחידת חימוש מרחבית. לאחר שביצע בהצלחה רבה מספר תפקידי שטח, מונה למפקד קורס קצינים ולראש ענף מפקדים בבה"ד 20. במעלה הדרך התמנה לקצין חימוש מפקדת חילות השדה בדרגת אלוף משנה וכראש מחלקת האחזקה באט"ל. אלי הינו קצין החימוש היחידי שמונה לרח"ט לוגיסטיקה תפקיד "השמור" בדרך כלל לקציני לוגיסטיקה ולא לקציני חימוש.

מינויו של אלי לרח"ט הינו פועל יוצא לאישיותו הנעימה, למקצועיותו העמוקה ולתרומתו רבת השנים למערך האחזקה בצה"ל.

1995-2000

2000 ראיון סיכום תא"ל שלום קורן

2000-2005

בעיני מרשימה והביאה גאוה רבה לכלל מערכי החיל. גדולתם של קציני החיל היא לקחת את חיילי החימוש שנקודת ההתחלה שלהם הייתה מאוד נמוכה ולהוביל אותם להישגים מרשימים שבהם כל חיל יכול להתקנא"

"אני מסיים את תפקידי בתחושת גאוה וסיפוק רב ומשאיר אחרי חיל חימוש איתן, מקצועי וערכי שנכון לכל אתגר ולכל משימה שאליה יידרש."

"טרם פרישתי מצה"ל הייתה לי שיחה עם הרמטכ"ל רא"ל שאול מופז ששאל לגבי התוכניות להמשך ובניגוד לקצינים רבים שביקשו קורסים ולימודים ביקשתי פשוט לפרוש ולצאת מהר ככל האפשר לחיי האזרחות. פרשתי מצה"ל בתחושת סיפוק וגאוה על שנות עשייה פוריות וגדושות והשתלבתי במהירות בחיי האזרחות."

הידעת ? תת אלוף שלום קורן קצין החימוש הראשי החל את דרכו כמפקד פלוגה בסיירת חרוב ולאחר שיחרורו מצה"ל למד הנדסת מכונות והתגייס לחיל החימוש.

במקביל, החלו להתגבש רעיונות בנושא ביטול אגדי התחזוקה וביטול הגש"חים והקמת אגדים לוגיסטיים מרחביים, ההכרה שחיל חימוש עומד לשנות את פניו מקצה לקצה ושקצין החימוש הראשי אינו עוד הסמכות הבכירה והפוסקת בסוגיית פיתוח וקידום כלל קציני החיל הביאה למתיחות רבה בין המגזר ההנדסי לטכני ולידיעה שתם עידן בחיל החימוש.

ההוכחה הניצחת לכך הייתה מינוי של זכריה חי שלא היה מהנדס כמו קודמיו לתפקיד קצין החימוש הראשי, וזאת לאור הגדרת התפקיד המחודשת של קחש"ר שאינו נדרש לתחום הפיתוח הטכנולוגי ועוסק בתחום האחזקה בלבד.

יחד עם זאת לאורך כל שנותי בחיל החימוש, ובמיוחד בתפקידי האחרון כקחש"ר, התרשמתי כי אנשי חיל החימוש נדרשים לעבודה תובענית וקשה שבאה לידי ביטוי במבחן השגרה ובמבחן החירום, והם בעיני אנשים מופלאים שאליהם נחשפתי הן כלוחם וכמפקד במלחמת יום הכיפורים והן כקצין חימוש ראשי. יכולתם של החימושינים לקיים כל משימה בדבקות מופלאה, בנחישות ובביצוע המשימה בכל מחיר הייתה

הידעת ? תת אלוף זכריה חי החל את דרכו כמכונאי טנק טירן שיצא מסד"כ צה"ל בשנת 1990.

מהחשש שלא יחזור לצה"ל, השבתי לטליק שאין ספק שירון יחזור לרפ"ט וימונה בעתיד כראש רפ"ט וכראש מנת"ק, כך שנושא הפיתוח המקצועי והאישי של הקצינים עמד אצלי תמיד בעדיפות ראשונה"

בתקופת שרותי כקחש"ר החלו תהליכים מרחיקי לכת בנושא מיצובו של החיל: הרעיון להקמת היחט"ל והוצאתו של המגזר ההנדסי מחיקו של חיל החימוש החלה לקרום עור וגידים והביאה לסערת רגשות בקרב כלל הקצינים אשר חלקם באופן טבעי תמכו במהלך וחלקם התנגדו באופן נחרץ, אין ספק שתקופה זו זכורה לי כאחת התקופות הסוערות והרגישות ביותר שידע חיל החימוש מיום היווסדו.

"כשהגעתי למפקדה לאחר הלימודים, הגעתי לראיון אצל ראש רפ"ט אל"מ מוצי קידר שאמר לי בסוף הראיון שאין לו מה לעשות איתי בפרוייקט המרכבה, לאחר שהפכתי לראש מנת"ק הזכרתי למוצי את העובדה שלא רצה אותי כראש מדור ולבסוף הגעתי לקצה הפירמידה, שימשתי כראש ענף תובה למשך 5 שנים (משנת 84 עד שנת 89) וכשמונתי למפקד מפעל מרכבה נאמר לי על ידי חברי לעבודה" נתת את הבעיטה כראש ענף תובה, עכשיו תחטוף את הבעיטה כמפקד מפעל מרכבה "

"כראש רפ"ט פנה אלי ירון לבנת בבקשה ליציאה ללימודים בחו"ל, כשפניתי לטליק בבקשה לאישור הוצאתו השיב טליק שהוא לא מאשר את יציאתו ללימודים

טכס החלפת קחש"רים 9/2000

נסיגת צה"ל מלבנון

הבינלאומי עם לבנון עד להשלמת בניית המוצבים וגדר המערכת. תוך זמן קצר נערך החיזבאללה אף הוא לאורך הגבול. עם יציאת כוחות צה"ל ירדה במידה דרמטית רמת העימות בין החיזבאללה לצה"ל ובמרבית הזמן נשמר בגבול לבנון-ישראל שקט יחסי, מצב שקיבל ביטוי גם בשיפור בכלכלת היישובים בקרבת הגבול. כמו כן עברו כששת אלפים מאנשי צד"ל ובני משפחותיהם לשטח ישראל. רבים מהם לא מצאו את מקומם במדינת ישראל והיגרו למדינות אחרות או שבו ללבנון.

מספר אל"ם מיקי בניון ששימש כמחש"פ צפון בעת הנסיגה מלבנון: "תהליך הנסיגה תיקתק כמו שעון, חיילי החימוש במוצבים פעלו בצורה שקולה ומקצועית ודאגו להוציא את כלל הציוד והאמצעים שהיו

בתאריך 23/5/2000 החלה הנסיגה מלבנון, חיילי צה"ל עזבו את המוצבים בשיירות מאובטחות וארוכות תוך שהם סופגים אש כבדה מלוחמי חיזבאללה, ובמקביל הפגזי חיל האוויר את המוצבים הנתושים שנתפסו לאחר מכן על ידי פעילי חיזבאללה חוגגים. במהלך השהייה בלבנון יזם צה"ל שני מבצעים נרחבים "דין וחשבון" בשנת 1993 ו"ענבי זעם" בשנת 1996 שהצליחו לספק לאזור שקט זמני בלבד שהופר לאחר תקופה קצרה באמצעות ירי לשטחי ישראל.

ביום ה-24/5/2000 הושלמה הנסיגה כאשר אחרון חיילי צה"ל יצא מלבנון ללא פגע וזאת לאחר 18 שנות שהיית צה"ל בלבנון (החל מ-6/82) שבמהלכן נגבו חייהם של 1216 חללים. לאחר הנסיגה נערכו כוחות צה"ל לאורך הגבול

תת אלוף זכריה חי הקחש"ר הראשון שבא מהשטח

מלימודים, מונה לתפקיד קצין חימוש אוגדה סדירה בפיקוד הצפון. במהלך תפקידו זה, נקלטו טנקי מרכבה סימן 3.

עם קבלת דרגת האל"ם שימש כמפקד חימוש פיקוד הצפון ולאחר מכן כמפקד בה"ד 20. בשנת 1999 מונה לראש מחלקת אחזקה באגף הטכנולוגיה והלוגיסטיקה ובשנת 2000 הועלה לדרגת תא"ל ומונה לתפקיד קצין החימוש הראשי.

תא"ל זכריה חי נשוי, אב לארבעה ילדים ומתגורר בנהריה.

תא"ל זכריה חי מונה לתפקיד קצין החימוש הראשי ה-13, בספטמבר 2000 והיה לקחש"ר הראשון מהמערך הנפרש ולא מהמגזר ההנדסי. זכריה נולד בישראל בשנת 1955 והינו בוגר בית ספר מקצועי "בסמ"ת" בחיפה. בשנת 1974 התגייס לחיל החימוש ושירת כמכונאי טנקים. עם סיום קורס קציני חימוש מילא שורה של תפקידי שדה כמפקד סדנאות וכקצין חימוש גדודי.

בשנת 1984 מונה לתפקיד סגן מפקד יחידת חימוש מרחבית בלבנון במהלכו אירע אסון הספארי. בשנת 1985 מונה לתפקיד קצין אחזקה בפיקוד הצפון עת התמקם צה"ל ברצועת הביטחון. בשנת 1986 מונה לקצין חימוש אוגדת מילואים ובשנת 1988 יצא ללימודי תואר ראשון במדעי המדינה וחינוך באוניברסיטת חיפה ועם חזרתו

מקצוע חימושי - מיקצוע לחיים

המצטרפים לפרוייקט נהנים מסל הטבות רחב הכולל מימון של כ 80% משכר הלימוד השנתי וניתנת להם האפשרות בבחירת מקום שיבוצם ובבחירת המקצוע הצבאי אותו יירכשו.

פרוייקט יעד הוא המענה המשמעותי והמרכזי לפתרון מצוקת כ"א הקיימת בחיל, ובמסגרתו מתגייסים מדי שנה מאות חיילים איכותיים, מקצועיים ובעלי מוטיבציה גבוהה לשירות למערך הנפרס של יחידות צה"ל.

אחת הדרכים היצירתיות שיזם חיל החימוש לגיוס כ"א איכותי לשורותיו באה לידי ביטוי בפרוייקט "יעד", הפרוייקט אושר לאחר שאומתו הממצאים כי בוגרי העתודה הטכנולוגית הם אלה הממשיכים בשירות איכותי זמן ארוך מכל האחרים. במסגרת הפרוייקט נבחרים תלמידים בעלי רמה אישית ומקצועית גבוהה מכלל בתי הספר הטכנולוגיים הפזורים ברחבי הארץ ומוכשרים במסגרת אזרחית עד לרמת טכנאים והנדסאים (יג'), במקביל ללימודים מקבלים השוחרים הכשרה חימושית ממדריכי ענף קד"צ המגיעים עד לכיתת הלימוד בבית הספר בו לומדים השוחרים.

טכס השבעת שוחרי יעד.

שיחה של ראש ענף קד"צ עם שוחרים

ברשותם, למרות החשש הרב מהיפגעות חיילים על ידי ירי של לוחמי החיזבאללה. תהליך הנסיגה עבר בצורה חלקה בעיקר הודות לקציני החימוש בחטיבות ובאוגדות שפיקחו על התהליך מקרוב ווידאו בראש ובראשונה את ביטחון החיילים ואת האמצעים הרבים שהיו במוצבים, בשורה התחתונה מערך החימוש השאיר אחריו אדמה חרוכה ולא הותיר אחריו מאומה ללוחמי החיזבאללה, אני גאה בחיילי החימוש ומאושר שחזרו הביתה בשלום "

קח"ש צד"ל סאלמה סולימן וקצין שקיבל תעודת הוקרה מקחש"ר

2000-2005

מיזוג יחש"ם הערבה עם יחש"ם דרום

אל"מ מילי יורם נחמן היה המפקד האחרון של היחש"מ בעת סגירתו בשנת 2000 ועשה רבות לשימור מורשת היחש"ם ולהנצחת פועלם של אוכלוסיית המפקדים והחיילים לאורך 31 שנות קיומו.

אל"מ יורם נחמן - המפקד האחרון של יחש"מ חיון

אל"מ מילי אהרון מועלם ששימש כמפקד יחש"מ 674 בין השנים 1990 - 1992 מדגיש את תחושת הגאווה שהייתה מושרשת בקרב אוכלוסיית החיילים והמפקדים בעת שירותם ביחש"ם: "שירותי ביחש"מ הביא אותי להתגאות ולזקוף קומה, היחש"מ הצליח לעזור לכל יחידה בכל משימה. היחש"מ בחיון היה לאחד המחנות היפים בצה"ל, וזכה בתעודת חמישה כוכבים בתחרות א"י יפה".

וזאת למרות העבודה הקשה והמאומצת שנדרשה מכל אחד מאיתנו, בשרותי הארוך ביחש"מ צברתי ידע וניסיון רב שלימים סייעו לי להשתבץ כמבקר טנקים בחוליית הביקורת המטכ"לית, בתפקיד זה יישמתי את הניסיון הרב שרכשתי בעבודתי ביחש"מ ואת הידע שצברתי בתחום מכונאות הטנקים. ליחש"מ 674 תמיד תהיה שמורה פינה חמה בליבי".

במהלך חודש אוגוסט 2000 נחתם עוד פרק משמעותי במסגרת תהליכי השינוי הנגזרים מתכנית צה"ל 2000, יחש"מ הערבה התמזג עם יחש"מ דרום והפכו לגוף אירגוני אחד, תוך התאמת המבנה הפנימי ותהליכי העבודה.

בתהליך המיזוג בוטלה סדנת הנגמ"שים ומוזגה עם סדנת הרק"מ, אחזקת הציוד הייעודי בסדנא הועברה לאחריות הפלוגה לתיקון מערכות אלקטרואופטיקה ונשק, סדנת אילת בוטלה ומוזגה בסדנת הרכב, ומפקדת יחש"מ דרום אורגנה מחדש.

מספר רנ"ג דוד סוסנה ששירת ביחש"מ הערבה: "מעבר לחוויות העצומות שעברתי בתחילת שירותי הצבאי עת הוצבתי ביחש"מ 674 כמכונאי מרכבה סימן 1 האווירה ביחש"מ הייתה משפחתית ונעימה,

אל"מ מילי יורם לונדון שמונה למפקדו הראשון של גש"ח 784 בשנת 1969 (לימים יחש"מ 674) מספר: "הגש"ח לקח חלק משמעותי בתהליך שיפור כשרות הרק"מ בכל מרחב סיני והפך להיות גוף אחזקתי ממושמע, מסודר ומקצועי".

סיפורה של היחידה לאורך השנים

מהקמת גדוד שירותי חימוש 784 בשנת 1969 ליהידת חימוש מרחבית (יחש"מ) 674 וסגירת היחש"מ בשנת 2000

2000-2005

פרדה מחיים רזון - מר חילוץ של חיל השריון

הסדנא. בשנת 1982 נשלח חיים לקורס קצינים ועם סיומו התמנה למ"מ חט"ג בגדוד 82 ובהמשך כקצין חימוש גדודי.

חיים שהיה ידוע בכינויו "טרנזי" התפרסם כאיש חילוץ בעל מוניטין רב ששמו הלך לפניו בגין דבקו במשימה ומקצועיותו יוצאת הדופן שבאה לידי ביטוי בחילוץ רבים ומורכבים בהם השתתף ואותם ניהל במהלך שרותו.

בראיון הפרדה של חיים מקצין החימוש הראשי תת אלוף אלעזר ברק נכתב: "קחש"ר מביע לקצין את מלוא הערכתו לכושרו וליכולתו המקצועית ורואה בעזיבתו אבדה לחיל הן ברמה המקצועית והן בערכים הלאומיים שאפיינו את הקצין".

סא"ל חיים רזון - מר חילוץ

בשנת 2000 הלך לעולמו אחד מהמיתוסים הגדולים שצמח בחיל חימוש בכל הקשור לתחום חילוץ הטנקים ולא בכדי דבק בו הכינוי "מר חילוץ" סא"ל חיים רז-רזון.

חיים רזון, יליד בולגריה 1930, גדל בשכונת פלורנטין, למד בבית הספר המקצועי "מונטיפיורי" במגמת מכונאות רכב, היה בהכשרה בקיבוץ "תל יוסף" ובמסגרת ההכשרה השתתף בליווי שיירות לירושלים ולנגב. עבר קורס מ"פים בג'וערה ובהמשך שירת בחטיבת גבעתי והשתתף בקרבות בקיבוץ נגבה.

לאחר המלחמה השתחרר מצה"ל, ובשנת 1951 התגייס שוב כסמל והוצב בסדנה של בית הספר לשריון, בהמשך מונה כמפקד

מפקדי יחש"ם 674

רפי סדן - 1996 - 1998

יגאל ארז 1987-1989

משה כהן 1979-1977

יורם לונדון 1969-1970

יורם נחמן 1998 - 2000

יחזקאל לולצי' 1989 - 1990

זאב קליין 1980-1979

אברהם ניניו 1971 - 1970

אהרון מועלם 1992 - 1990

ישראל קרן -1982 1980

נחמן וגנר 1973-1971

יהודה שלמון 1994 - 1992

צביקה בר ניר 1984-1982

יצחק רוה 1975-1973

שולי סולימאן 1996-1994

אריה זלינגר 1987-1984

מאיר בן 1977-1975

2000-2005

אירועי "גאות ושפל"

במהלך חודש מרץ 2002 הגיעו מים עד נפש. 109 ישראלים נרצחו בפיגועים רצחניים במלון פארק בנתניה, במסעדה בחיפה, ברח' אלנבי בת"א ועוד. ממשלת ישראל החליטה לא להבליג וצה"ל יצא למבצע "חומת מגן" וכבש מחדש את מרבית ערי יהודה ושומרון. הרשות הפלסטינית, על משטרתה וגופי הביטחון שלה פורקה לחלוטין. צה"ל פעל להריסת תשתיות המחבלים בערים הכבושות והצליח להביא לירידה של 80% בפיגועים באותה העת. הוטל מצור על ערפאת ב"מוקעתה" ברמאללה, מהלך שמוטט באופן סמלי כמעט את שליטתו ברשות. גם כיום נמשך המאבק כנגד הטרור הפלסטיני בכל ערי הגדה וברצועת עזה.

אירועי "גאות ושפל" אופיינו באירועי טרור של הפלסטינים, אשר ניסו לפגוע בכוחות צה"ל ובאזרחי מדינת ישראל, באמצעות פיגועי ירי, פיגועי התאבדות, מטעני חבלה, זריקות בקבוקי תבערה, זריקות אבנים ועוד. זו הפעם הראשונה שלא עמד צה"ל אל מול צבא מאורגן, אלא אל מול "קבוצות גרילה".

אל המערכה נוספו כוחות המשטרה והביטחון הפלסטיני שהחלו מבצעים פיגועי ירי וכן ארגונים חדשים יחסית כגון "התנזים" ו"גדודי חללי אל-אקצה".

ביוני 2001 התבצע פיגוע על ידי מחבל מתאבד בכניסה למועדון הדולפינריום במהלכו נרצחו 21 אזרחים ונפצעו כ-120 איש בדרגות פציעה שונות.

האנדרטה לזכר חללי הפיגוע בדולפינריום

לחיים הוענק פרס מפעל חיים מטעם קצין החימוש הראשי על תרומתו ועל גידול דור שלם של מפקדים וחיילים על פי הערכים בהם חי.

יהי זיכרו ברוך.

סא"ל רזון עם סוללת מפקדים מחיל השריון - מוכן לפעילות חילוץ וגרירה

טקס הענקת דרגת סא"ל לחיים רזון

טקס ענידת דרגת סא"ל

2000-2005

פעילויות חיל החימוש באירועי "גאות ושפל"

אנשי מערך החימוש ביחידות הלוחמות ובסדנאות החימוש התייצבו למשימה, במקרים מסוימים, עוד לפני הלוחמים, עם פרוץ האירועים. אנשי המילואים גויסו לצידם של קציני החימוש וסייעו בעבודה.

במהלך הלחימה שופרו אמצעי הלחימה ופותחו אמצעים חדשים ובהם: מערכת כיבוי אש קבועה בהפעלה מתוך ג'יפ ממוגן ירי, וכן תוכנו, פותחו והורכבו מיגוני גג לג'יפים ובכך מנעו פגיעות בגג הרכב.

במסגרת ההכנות הרבות אותן ביצע היה חיל החימוש ערוך ומוכן לתרחיש מעין זה. היערכות מקדימה של החיל, איפשרה את הכנת הכלים, את מיגונם והשלמתם של אמצעים נוספים. האתגר שעמד בפני הלוחמים הטכנולוגיים בשלב הראשון של המבצע, התבטא במתן מענה מייד ואיכותי לכל מקרה ותקלה באחד מכלי הרכב ממוגני הירי או באמצעי הצליפה.

חוליית חימוש פלוגתית

2000-2005

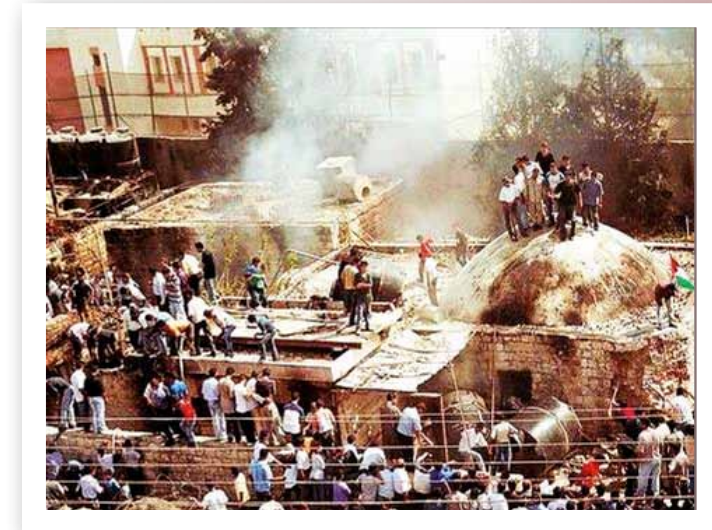
פירוט הנפגעים באירועי "גאות ושפל"

פירוט הנפגעים הישראליים ב"אירועי גאות ושפל"

פצועים - 1821
הרוגים - 184

פירוט הנפגעים הפלסטינאים ב"אירועי גאות ושפל"

פצועים - 10000
הרוגים - 650

הצתת קבר יוסף
על ידי הפלסטינאים

יידו' אבנים
על חיילי צה"ל

2001

החלפת צבע הכומתה

לא אושר על ידי הרמטכ"ל וחיילי החיל המשיכו לחבוש כומתות על פי השייך היחידתי אליו שובצו. למהלך אותו ניסה זכריה להניע היו מצדדים רבים שטענו כי יש להעניק לחיל כומתה ייחודית שתעלה את רמת המוטיבציה והזהות החיילית, אולם מצד שני היו למהלך זה מתנגדים רבים שגרסו כי כומתה ייחודית לחיילי חיל החימוש תפגע ב"חיבור" ליחידה בה הם משרתים ותפגום בהוויה החיילית הייחודית של החיל שהטמיע את עצמו לאורך שנות קיומו בתוך יחידות צה"ל ובחיילות השונים.

כחלק מהניסיונות להגברת תחושת הזהות החיילית בוצעה בתקופתו של זכריה פעילות רבה להחלפת צבע הכומתה, וזאת מתוך תפיסה שכומתה אחידה תייחד את פעילותו הרחבה והמורכבת של החיל ותביא לשימור הגאווה והמורשת לחיילי החימוש בכלל צה"ל, בתחילה תוכנן לעצב כומתה חדשה בצבע צהוב (צבעי החיל הם אדום וצהוב), אך בתום מחקר ומשובים שנערכו בקרב החיילים הוחלט על כומתה בצבע כחול-חציל, המזכיר את כומתות המשטרה הצבאית וחסבת גבעתי, אולם תהליך זה

כומתות ע"פ שייך יחידתי

2000-2005

הקמת מחלקת אומ"ן במקחש"ר

כתוצאה מצמצום תקן אל"מ במפקדת קצין חימוש ראשי נולדה ההחלטה להקמת מחלקת ארגון ומשאבי אנוש בח"ח, החלטה זו יושמה על ידי רמ"ח אומ"ן אל"מ שלמה רוטנברג שחרף המלצת קודמו בתפקיד אל"מ אהרון מועלם שאמר: "איחוד זה יגרור בהכרח שנושאים המטופלים כיום ע"י כל מחלקה בנפרד, לא יזכו בעתיד לרמת הקשב המיטבי הנדרש עבורם" נאלץ רוטנברג לאחד את מחלקת ארגון ומחלקת כ"א לאור קיצוץ תקן אל"מ (רמ"ח כ"א).

לאחר עבודת מטה ארוכה הוקמה מחלקת אירגון ומשאבי אנוש.

יעוד המחלקה - להוות סמכות לבניין הכוח בחי"ח בתחום התורה וכ"א

תורה	כ"א	זהות
גיבוש	תכנון	מוניטין
כתיבה	איתור	מוטיבציה
הפצה	הכשרה	הכשרה
הדרכה	שיבוץ	
תרגול	קידום	
בקרה		

2002 מבצע "חומת מגן"

במרץ 2002 הגיע מספר הקורבנות לשיא חסר תקדים: 135 בני אדם קיפדו את חייהם במעשי טרור. עם הזמן החל המוראל הלאומי להישחק, וחלקים בציבור הלכו ואיבדו את הביטחון בעוצמתו של צה"ל. נראה היה כי רק פעולה משולבת בעומק מרכזי הטרור תביא למפנה בזירה.

מבצע "חומת מגן" נמשך מספר שבועות. ישראל - מלוכדת ומגובשת כפי שלא הייתה שנים רבות - שילמה מחיר יקר וכואב בחיי לוחמים. במהלך המבצע הצליח צה"ל להרוס תשתית טרור רחבה ומסועפת - לרבות מפעלי נשק ואמל"ח ומוקדי מימון, ריגול והסתה - בכל אזורי הרשות הפלסטינית. השיא היה, כמובן, בחיסול עיר טרור מוסתרת בג'נין, בירת המתאבדים.

בעיצומו של ליל הסדר מרץ 2002 הגיעה הבשורה המחרידה על פיגוע ההתאבדות במלון "פארק" בנתניה, שעלה בחייהם של 29 בני אדם. 24 שעות לאחר מכן החליטה ממשלת האחדות, בראשותו של אריאל שרון, לפתוח במבצע "חומת מגן". ישראל נכנסה למערכה הזו במצפון נקי, לאחר חודשים רבים של מאמץ להנמיך את אש הטרור ושל ניסיון לבלום שורה ארוכה של פיגועי מתאבדים.

רצח השר רחבעם זאבי

הידעת? נקודת מפנה חשובה במהפך שחל בשורות החימוש היה בעת גיוסו של מנס פרת שהיה קפטן בחיל החשמל והאלקטרוניקה בצבא הבריטי בשנת 1949 לחיל החימוש. עם גיוסו נפתחה הדרך לבניית צוות טכני מיוצאי הצבא הבריטי. התחומים המרכזיים אשר עיצבו פרת היו, משמעת, נהלים ברורים והגדרת סמכויות וגישה טכנית.

בתאריך 17/10/2001 נרצח השר רחבעם זאבי במלון הייטבירושלים ע"י חוליית מתנקשים פלסטינאית שהשתייכה לארגון הטרור החזית העממית לשחרור פלסטין. זאבי היה השר הישראלי הראשון שנרצח בפיגוע טרור, והאדם הישראלי הבכיר ביותר שנרצח על ידי חמושים במהלך הסכסוך הישראלי ערבי כולו. ההתנקשות בזאבי הייתה פיגוע טרור יוצא דופן מבין פיגועי הטרור השונים שבוצעו במהלך האינתיפאדה השנייה אשר כווננו עד לאותה העת בעיקר נגד קבוצות אקראיות של אזרחים וחיילים ישראלים.

המוקטעה - בה הסתתרו רוצחי השר

2000-2005

הוצאת כלים מהח"י

במשך השנים יישמו אנשי החימוש ביחידות אלו את הלקחים, למדו את התקלות האופייניות, שיפרו את הטיפולים וביצעו אחזקה נכונה, נרחבת ויסודית, אשר בוצעה כהכנה ללחימה.

ואכן שוב הוכיח חיל החימוש כי "מי שטורח בערב שבת אוכל בשבת" ובמבצע "חומת מגן", שעט האמל"ח לעבר ערי הגדה ללא תקלות.

צווי ה-8 שנמסרו לאנשי המילואים, היו למעשה צווי התייצבות גם לכלי נשק, למשקפות, לכלי רכב, לטנקים ולנגמ"שים שהיו מאופסנים שנים ארוכות במחסני חטיבות החירום, עליהם מופקד חיל החימוש.

מבצע "חומת מגן" היה הפעם הראשונה מאז מלחמת "שלום הגליל", שבו הוצאו הכלים מההחסנה היבשה, שבה נשמרו. הכשירות הגבוהה של הכלים שיצאו ממחסני החירום לא היתה מקרית.

קטע מתוך ההודעה המדינית של ראש ממשלת ישראל, מר אריאל שרון, בכנסת ב-8/4/2002:

נהגנו בסבלנות ובמתינות גם כשזוועה רדפה זוועה. למרות שידענו היטב שבכוחנו לפעול, ייחלנו לכך שלא נאלץ להפעיל את כוחנו... אבל ערפאת בחר בדרך אחרת... לכן החליטה ממשלת ישראל להורות לצה"ל, ואיתו שאר זרועות כוחות הביטחון, לצאת למבצע "חומת מגן", שמטרתו אחת:

פירוק תשתיות הטרור.

2000-2005

החימוש ב"חומת מגן"

"הכלים שנפתחו יצאו ללחימה הזו ברמת כשירות גבוהה מאוד" מספר זכריה "תכניות האחזקה שילבו בתוכן תכניות חדשות, אחזקה מרחבית שולבה בדרג א' עם דרג ב' ועל אף השחיקה של כלי הרכב ואמצעי הלחימה נשמרה הכשרות על ידי פעילות נמרצת ויעילה של החימושניקים"

דני ליכטמן שכיהן כמחש"פ מרכז בעת המבצע מספר: "כלי הרכב נסעו במהלך המבצע מרחק רב של כ-300 ק"מ בממוצע, בשטח סלעי וקשה, לעיתים תחת אש, בסימטאות צרות ובשטח בנוי וכל התקלות שנבעו מפעילות קשה זו תוקנו מיד וביעילות, במהלך חודש ימים תוקנו כלי הרכב בממוצע שלוש פעמים והוחזרו למעגל הלחימה"

מלבד חילוץ טנקים וכלי רכב שהתקשו לצלוח את סמטאות הערים מבלי לגרור איתם בית או שניים, מתגאה הקחש"ר תא"ל זכריה חי בעובדה, שחיל החימוש עבר בהצלחה גם את מבחן כשירותן של הימ"חים (יחידות מחסני חירום).

"מבצע חומת מגן היה הפעם הראשונה מאז מלחמת "שלום הגליל" שבה הוצאו הכלים מהאחסנה היבשה שבה נשמרו. כל צמרת חיל החימוש החסירה פעימה בשעה שהורדו הכיסויים מעל כלי הרכב והרק"מ, כולם קיוו שלמרות השהייה הממושכת במחסני החירום, אמל"ח הפלדה יצליח לשעוט לעבר ערי הגדה ללא תקלות."

החלפת חטיבת כח בפאתי בית לחם

תשבחות בכלי התקשורת

בכנס פיקודי שנערך בראשות אלוף פיקוד המרכז ציין האלוף יצחק איתן:

"הטנקים, הנגמ"שים וכלי הרכב יצאו מאחסנה יבשה בכשרות של 100%. בנוסף למוטיבציה של הלוחמים בעת גיוסם, אני רוצה לציין את מערך החימוש על רמת הכשרות הגבוהה מאוד של אמצעי הלחימה ביציאה מהימ"חים ובמבצע כולו"

גם בתקשורת הארצית הפליגו בשבחו של חיל החימוש וברמת הביצוע הגבוהה שהופגנה החל מהיציאה ממחסני החירום וכלה ברמת האחזקה הגבוהה שניתנה לאורך כל המבצע:

"בשנה וחצי האחרונות נערך צה"ל לשפר את המוכנות של הימ"חים. התוצאה היא שהפעם למעלה מ-95% מהטנקים ומהנגמ"שים שהוצאו נסעו היטב. למעלה מ-90% מהרכב האחר, משאיות ריאומשאיות תובלה הניעו ונסעו, אף על פי שבחלק מן המקרים מדובר בכלי רכב בני עשרות שנים"

עמיר רפפורט, ידיעות אחרונות.
7/4/02

2000-2005

צביקה מדגיש את תהליך ההכנה הארוך והפרטני שבוצע טרם היציאה למבצע "כל המתארים וההכנות שבוצעו לאורך הדרך הארוכה שעד פרוץ האירועים: שולחנות עגולים, סימולציות

ומשחקי מלחמה, בהם היו שותפים אנשי אחזקה בכל הרמות באו לידי ביטוי במבצע. הכל עבד לפי תכנית האחזקה: חיילי חימוש סדיר ומילואים, חיילי היחידות בדרג א' וחיילי הסדנאות בדרג ב', חיילי המח"ג והפלק"ד, צוותי התיגבור וחוליות המש"א. כולם כאחד חברו לגוף אחזקה יעיל ומשומן היטב הפועל במסירות אין קץ ומספק מענה יעיל, איכותי ובזמן"

סא"ל צביקה קראוס ששימש כקצין החימוש של אוגדת איו"ש מציין את החשיבה הבלתי פוסקת על התאמת המענה האחזקתי למצבים משתנים" לפיכך אומר צביקה קראוס "ביצענו חשיבה והערכת מצב באוגדה ובפיקוד וגיבשנו תורת לחימה אחזקתית ותפיסת פעולה למתארי הפעילות המבצעית בשטח, היה ברור לכולנו שכדי שנוכל למלא את תפקידנו בהצלחה יש לבצע אחזקה בבית הלקוח ובמתקני אחזקה ניידים"

סא"ל צביקה קראוס קחש"א איו"ש ב"מבצע חומת מגן

בהערכת מצב יומית שהתקיימה ביום 2/4/2002 אמר הרמטכ"ל שאול מופז:

"גיוס המילואים הוא פועל יוצא של "קפיצת מדרגה" למדנו את לקחי הגיוס של הימים הראשונים"

המציאות החדשה אילצה את היחש"מ להתאים את תפיסת האחזקה שלה ללחימה במרחב איו"ש (אזור יהודה ושומרון). תפיסה זו התבטאה בהקמת אתר קדומני שריכז לתוכו את כוחות האחזקה בדרג ב' של יחידות המילואים ושל כיתות מהסדנאות ביחש"מ. את הפיקוד על האתר הקדומני קיבל מפקד סדנה בקעות רס"ן צוריאל אפרים. מסכם אל"מ גיורא אלמוג מפקד היחש"ם: "הסדנאות העורפיות שלחו כיתות אחזקה במקצועות השונים כדי לתת כתף למאמץ האחזקה, זו הייתה הוכחה חותכת כי יחש"מ 650 הוא ארגון חזק ואיכותי המסוגל לעמוד בריבוי המשימות וליישם אחריות כוללת על אחזקת פיקוד המרכז בשעת חירום".

חילוץ בכפר בני זייד

נושא השמישות הגבוהה לא היה מקרי, במשך שנים יישמו אנשי החימוש בימ"חים את הלקחים, למדו את התקלות האופייניות, שיפרו את הטיפולים ועסקו באחזקה מונעת רחבה ויסודית כהכנה ללחימה.

" הכל עבד לפי הספר" ממשיך דני: "אנשי המילואים התגייסו, בוצע זיוד, פתחו את הכיסויים, בחנו את הכלים, תיקנו את הנדרש ויצאו מן הימ"חים. הפלק"דים והסדנאות התמקמו בפאתי הערים הגדולות, עבדו תחת אש והמשיכו ביום ובלילה לתת שירותי אחזקה".

אל"מ דני ליכטמן

חילוצים בתנאי שטח קשים

הטנקים שנולדו במלחמה

"טנקים לא יוכלו להגיע לידי מלוא השפעתם האפשרית בשדה הקרב, אלא אם יפעלו לצידם ולמענם סיוע האש, האספקה והאחזקה - אשר עליהן נשען הכוח המשוריין להשגת אותה רמה של מהירות ושל כושר צליחת שטחים".

[מדברי אלוף חיים לסקוב, (לימים הרמטכ"ל) בהקדמה לספר "אורחות שריון", הוצאת "מערכות" 1956, לפני "קדש"]

גם במטה הכללי הרעיפו שבחים ומחמאות על אנשי חיל החימוש בגין רמת הביצוע הגבוהה שהופגנה במהלך המבצע שבאה לידי ביטוי במתן מענה אחזקתי איכותי, מקצועי, בזמן אמת. ובעיקר בגין תהליך ההכנה הארוך של כלל מערך האחזקה בנושא שיפור המוכנות והכנת הכוח.

בפורום חשיבה שנערך במטה הכללי ציין האלוף אודי אדם:

"תחום האחזקה ראוי לציון, זהו מודל שיש לחקות ולהשליכו על תחום הרפואה והתחזוקה"

חיילי החימוש ביצעו תיקונים, חילוץ רק"מ ואף נטלו חלק במשימות אגמיות: טנק שנפל לתעלה בכניסה לשכם, טנק שהתהפך בכניסה לתוך וואדי צר ברמאללה, מיכלית ממוגנת שעלתה על מטען והחלה לבעור בציר העליה בהר עיבל ועוד. אנשי האחזקה הגיעו ראשונים לכל מקום ומערך החימוש התגלה במלוא עוצמתו. "עמדנו באתגר של להיות חיל חימוש בלחימה, הוכחנו שאנחנו גוף מלוכד, מקצועי חיוני ותומך, כזה שנכון לכל משימה, תהא אשר תהא"

חילוץ בג'נין.

"עוצבת האש" במבצע "חומת מגן"

עם סיום ההערכות בימ"ח הגיעו הטנקים לאזור "נחל עוז" ולאחר התארגנות בשטח השתלבו במשימות הלחימה השונות, פלק"ד ב' שגויס והתארגן בצאלים סייע במתן האחזקה לכוחות החימוש בדרג א' ותיקן תקלות שונות ורבות בדרג א' וב', בכל תקופת מבצע "חומת מגן" ואחריה שארכה כ- 4 חודשים השתתפו גדודי השריון של האוגדה בלחימה באזח"ע לסירוגין כאשר גדוד אחד מחליף את משנהו כל הפעילות האג"מית נעשתה עם 38 טנקים מקוריים מהימ"ח שתוקנו שוב ושוב והוחזרו למעגל הלחימה.

בסה"כ עמדו הטנקים במשימה וזאת הודות לטיפול המסור של חיילי החימוש שעמלו יומם וליל כדי לא לבטל אף משימה אג"מית.

בשנתיים שקדמו למבצע "חומת מגן" התרחשה האינתיפאדה ברצועת עזה, והשתתפו בה כוחות מהאוגדה במאמץ ההתקפי בסד"כ של חט' גבעתי וגד' 603 ובנוסף גדודי מילואים מחטיבות הטנקים לסירוגין. מערך החימוש באוגדה תמך באמצעי הלחימה באזח"ע ובדגש על היחידות הסדירות, במבצעי החזרה לכשירות בכל תקופת התארגנות (סד"כ גדודי בכל פעם), ולאורך כל השנה ע"י סיוע בכיתות ובבוחנים שסייעו לגדודים השונים.

בתאריך ה - 1/04/02 האוגדה קיבלה פקודה לגייס 2 גדודי טנקים מחט' 8 מהח"י, האוגדה נערכה לקבלת חיילי המילואים של החטיבה ולשם כך התארגנה המת"א בכיתות סיוע בנושא טנקים, נגמ"שים ורכב.

עם הגעת חיילי החימוש מהגדודים נפתחו הטנקים והנגמ"שים מההחסנה היבשה והוכנו לקראת הנסיעה לצאלים ולאזח"ע מצב הכלים לאחר ההוצאה מההח"י היה טוב למעט תקלה במנוע ומספר תקלות בתחום בקרת האש.

סה"כ גוייסו עשרות חיילי חימוש בדרג א' וב' ואחוזי ההתייצבות היו כ- 100%.

2000-2005

מאיזור הקסבה של שכם. הידיעה והסיפוק הרב שהנגמ"ש שתוקן חוזר למערכה ובכך מגן על חיי הלוחמים הייתה לאורך כל המבצע נר לרגלי אנשי החימוש".

חילוץ באיתמר

מספר רנ"ג ישראל קציר" באחד הלילות נתקע טנק ליד הישוב איתמר, על צלע הר, כשהוא חשוף לירי צלפים מכיוון הכפרים שבסביבה, אותרה תקלה של דליפת דלק ממיכל הדלק שחייבה תיקון ממושך בן מס' שעות, גררנו את הטנק לשטח פחות מסוכן, והצבנו סביבו חומה של כלי רכב ונגמ"שים, אנשי החימוש עבדו כל הלילה ללא תאורה מחשש לפגיעה על ידי צלפים, ולאחר שעות רבות של עבודה מאומצת חזר הטנק לפעילות מבצעית".

חילוץ בשכם

בלילה גשום וחורפי, עשתה את דרכה מרכבה סימן 2 באזור שכם במסגרת סיור בט"ש. לפתע מבצע הטנק בלימת חירום בעלייה ומחליק, זחליו ננעלים, והטנק מתהפך על צידו במורד אחת הגבעות באיזור. קנה הטנק טעון בפגז ומקלע המאג טעון בכדורים. "נוכחנו שהטנק נמצא במצב חילוץ קשה, הגישה לטנק הייתה קשה מכיוון שהטנק נמצא על הטרסה" נזכר רס"מ יואב אלחדד: "בחוץ ירד שלג וכל איזור החילוץ מלא בבוץ הבאנו דחפור D-9 ולאחר מאמצים מרובים ירי מסביב הצלחנו להפוך חזרה את הטנק".

חילוץ בהר ברכה

"ביום שישי אחה"צ", מספר מפקד סדנת בקעות בעת המבצע רס"ן אפרים צוריאלי: "קיבלנו הודעה על תקלה בנגמ"ש בהר ברכה, הנסיעה בצירלהר ברכה ידועה כמסוכנת מאוד, ובעבר גבתה חיי אדם מירי צלפים שהתמקמו על הגבעות. כאשר הגענו ליישוב התקבלנו על ידי התושבים בזרועות פתוחות ולאחר תיקון הנגמ"ש הזמינה אותנו אחת המשפחות לארוחת ליל שישי. תוך כדי העבודה, מספר צורי, "נשמעו הדי יריות ופיצוצים

האלוף אודי אדם - ראש אט"ל

חיילי חימוש לפני יציאה לחילוץ.

בלדה לאיש החילוץ

כמו מלאכתו של צורף או שטן
איש החילוץ הוא מגה מקצוען
מיומנות, רגישות, נסיון וחכמה
בעיתות של שלום ובעת מלחמה
כי המוטו שלו ברור וידוע
בלי כיצד בלי מתי בלי היאך ומדוע
ובכל פעם מחדש עולה ההוכחה
כשחוזר האמל"ח ללב המערכה

אל"מ אלמוג מפקח מקרוב על
חילוץ בבית ג'אלה

אל"מ אלמוג לפני יציאה
לחילוץ עם חייליו

לא מתרגשים ביחש"מ 650

במהלך מבצע "חומת מגן" גילו קציני היחש"מ, הנגדים והחיילים מוטיבציה ומקצועיות יוצאת דופן בעיקר בעת ביצוע משימות האחזקה ומשימות החילוץ אשר התבצעו לרוב תחת אש. כיתות האחזקה של היחש"מ פעלו בשיטת "נהג מרוצים": כאשר כוח לוחם יצא מהערים הפלשתיניות לצורך רענון, כיתות האחזקה הגיעו אליו וביצעו טיפולים ותיקונים במקום. מערך האחזקה ביחש"מ 650 פעל ללא דופי ואפילו זכה לשבחים רבים, הגדיל לעשות הרמטכ"ל בכנס נגדים כשאמר כי הוא מוקיר את עבודת היחש"מ של פיקוד המרכז במבצע "חומת מגן" ומעריך אותה.

2000-2005

יחש"מ מס' אחד - 651

בכלי עבודה, בחלקי חילוף ובעיקר בהמון מוטיבציה ועשו את דרכם לכיוון סדנת בית אל למפגש עם מערך האחזקה של חטיבת גולני. מספר סמל קינן גגו: "ישנו עם הלוחמים, עבדנו על האכזריות והוכחנו לכולם את תרומתו של חיל החימוש כמכפיל כוח".

ביום שישי ה-29/3/2001 נתקבלה פקודה המנחה להוציא את מחלקת האכזרית על בסיס חיילי הסדיר של סדנת הטנקים, לחטיבת גולני, לטובת מתן מענה אחזקתי ב"מבצע חומת מגן". תוך 4 שעות הוקפצו 15 חיילים ונגדים מביתם, עלו על חמישה כלי רכב, מצויידים

התארגנות לפני יציאה לחילוף

חיילי יחש"מ 651 במהלך תיקון

מסביר גיורא:

אל"מ גיורא אלמוג

"במבצע חומת מגן לא נתקל היחש"מ בבעיות מיוחדות וזאת משום שהיטיב להפיק לקחים מתרגיל היחש"מ שנערך ב-9/2001. סדנאות היחש"מ הקדמיות: בית אל, בקעות, ישי ובית ליד קיבלו לידיהם אחריות למרחבי הלחימה בגזרתן, וניתנה אחזקה רציפה בבית הלקוח.

הפאזל של מערך האחזקה מורכב מאנשים שיוצרים ביחד תלכיד מופלא של עשייה מפוארת, מסירות, יצירתיות ומקצועיות, ולא נשאר לנו המפקדים אלא לטפוח על השכם איש איש לאנשיו ולהגיד כל הכבוד!"

2000-2005

צל"ש לרס"ם מוטי עטון

הידעת?

**23 חיילי חימוש קיבלו
עיטורים מטכ"ליים במלחמות
ישראל על גילוי אומץ לב
למופת, עוז או גבורה.**

ב-17 באוקטובר 2002, נתקע טנק מהגדוד בלב שכונה מוכת אש בשכם. רס"ר עטון התנדב מיוזמתו לבצע את החילוץ, אף על פי שהטנק לא השתייך לגדוד שלו, ונכנס תחת אש מחבלים לטנק הבוער. בעודו מסתכן בהרעלה עצמית כתוצאה משחרור גז הכיבוי לחלל הצריח הוא שחרר את בלמי הטנק ואפשר את חילוץ משטח המארב. על פעולתו זו הוענק לו צל"ש מפקד אוגדה 36.

צלש לרנ"ג ריצ'רד אויזרת

מכתב לריצ'ארד/ רס"ן אלון פל

**...גאוה גדולה ש"אחד
משלנו" עונד מעתה סיכה
מכובדת - צל"ש אלון.
תמיד ראיתי בדרך הארוכה
שעברתי איתך, אבן דרך
מיוחדת בשבילי, אולם
היום יותר מתמיד רוצה אני
להביע בפניך הערכה רבה
על היותך עמית למקצוע,
סמ"פ חרוץ, מהימן, חונך
ומעל הכל חבר.**

**ריצ'ארד, לי באופן אישי,
מעורר הצל"ש שקיבלת
תחושת סיפוק אדירה, אולם
קבלתו הייתה כנראה רק
עניין של זמן.**

**מבקש את הזכות להיות
בין מברכיך הרבים!**

בזמן מבצע "חומת מגן", כשמסביב היו טרודים כולם בפעילות ובמהלכים טקטיים, הייתה לרנ"ג (מיל') ריצ'ארד אויזרת דאגה נוספת, פרטית, שלא נתנה לו מנוח. בנו הצעיר, לוחם ביחידה מובחרת, פעל עם כוח מצומצם באזורי האש הבולטים של מחנות הפליטים - והוא, ששהה רק קילומטרים ספורים ממנו, לא יכול היה להירגע.

**בזמן המבצע ביצע ריצ'ארד
פעולות חילוץ רבות של
חיילים שנתקעו עם כליהם
- לעתים תחת אש. על
האחריות ועל קור הרוח
שהפגין, קיבל אויזרת את
צל"ש מפקד פיקוד המרכז.**

באט"ל מתכוננים למלחמה הבאה

**הידעת ? בשכונת נוה חוף
בראשון לציון ישנו רחוב
ששמו: חיל החימוש.**

אל"מ יצחק עוזרי אשר ששימש כראש מחלקת אחזקה באט"ל בעת מבצע "חומת מגן" יזם את התכנית לביצוע החזרה לכשרות של כלל האמל"ח שהשתתף במבצע תוך הקצאת ימי מילואים ומשאבים ליחידות וליחש"מים, וזאת כדי להאיץ ככל האפשר את העלאת רמת הכשרות והמוכנות לסבב לחימה נוסף.

2000-2005

תעודת הצטיינות מקחש"ר

במסגרת מבצע "חומת מגן" השתתף רס"ל אליהו בנימינוב בחילוץ עשרות כלי רק"מ, לעיתים תחת אש, תוך הפגנת תושיה ומקצועיות לדוגמא, תפקוד למופת שסחף אחריו נגדים וחילים מיחידתו. על כך הוענקה לו תעודת הצטיינות מידי קחש"ר.

רס"ל אליהו בנימינוב

מצל"ח במבצע חומת מגן

הידעת?

**בסיס ההחסנה הראשון
הוקם בגבעתיים בתוך
פרדס נטוש. הבסיס קלט
אליו את הנשק והתחמושת
שהגיעו באוניות שלא ניתן
היה לאחסנם ב"סליקים"
ששימשו עד אז למטרה זו.
בבסיס זה אוחסן הצל"ם
בתחום הנשק: רובים,
מרגמות, תותחים וכיו"ב.**

תספוקת, שנדרשה ע"י האגודות וסדנאות היחש"מים, לנקודות המפגש שנקבעו. כל פעם שהיה צורך בציוד, הנושא טופל מיידית. מלאי החלפים שצריכתם גבוהה קודם לשטחי הכינוס, כדי שתהליך הניפוק יהיה מהיר ויעיל וזאת בכדי לעמוד בצורכי היחידות, כן זורזו התהליכים שאיפשרו להעביר אמל"ח ליחידות הלוחמות והואץ תהליך השיקום בבימ"לים של מצל"ח ובמש"אות.

בעת המבצע נדרש מצל"ח לקלוט כמויות גדולות של שלל, החל באקדחים מאולתרים, רובים מסוגים שונים, אמצעי קשר ואמצעי צליפה ותצפית. במסיבת עיתונאים שנערכה בב"מ גפן הוצג השלל שנתפס והועבר למצל"ח בסיוע היחידה לפינוי שלל. במהלך המבצע נפקו 70000 פק"אות ליחידות המשתתפות במבצע ונפתחו קווי דחיפה בהתאם לצרכים. כמו כן זוהה חוסר משמעותי בחלק מהפריטים שחייב את מצל"ח בשיתוף היחט"ל, היחש"מים והמש"א לאתר פתרונות יצירתיים בפרק זמן סביר לצורך החזרה לכשרות של הכלים ובמקביל לבצע רענונים לערכות החלפים בקצב מואץ."

לפני המבצע פעל מצל"ח באינטנסיביות לקידום רכש ואספקות ועבר לעבוד באינטנסיביות כבר באותו סוף שבוע. הגישה היתה טוטאלית. כדי לשפר את הקשר עם היחידות הלוחמות, אימצו בסיסי מצל"ח שבמרחב את האגודות שבמרחבם. כל בה"ח אימץ אגודה ועם פרוץ המבצע החל מצל"ח לתת מענה מידי ליחידות, על מנת לאפשר להם להגיע לכשירות מקסימאלית ולהבטיח זמינות הכלים לכל אורך המבצע, תוך קליטה של שלל רב, שהועבר למצל"ח כתוצר מפעילויות הכוחות בשטח. במהלך המבצע בוצע ניפוק מוגבר ליחידות באמצעות דחיפת

סא"ל אילן הלחמי ששימש כרע"ן הפעלה במצל"ח במבצע חומת מגן מספר: "במבצע "חומת מגן" הפגין מצל"ח את יכולתו למתן מענה בנושא חלפים לכוחות הפרוסים בשטח הלחימה. עם ההכרזה על המבצע פתח מצל"ח מרכז שליטה שמטרתו לתת מענה סביב השעון לכל דורש, 24 שעות ביממה. לצורך כך הועסקו אנשי היחידה, חיילים וחיילות, אנשי קבע, אזרחים וקצינים, אשר נרתמו למשימה בדרך מעוררת הערכה מעבר להספקת החלפים הסדירה", מציין אילן, "שילבו הענפים הרוכשים פתרונות יצירתיים שכללו אף פתיחת בתי מסחר ברכש פרטי מדף בימים ובשעות לא שגרתיות".

מפקד מצלח גלעד רז בביקור בשטח

2000-2005

בלי חימוש - אין כיבוש

רצף הארועים ומורכבות המבצע חייבו קשר ישיר. המבצע הזה תרם למוניטין של חיל החימוש תרומה ניכרת, אף הרמטכ"ל שאול מופז ציין לשבח את מערך האחזקה באמצע הלחימה והעלה על נס את חיל החימוש ואת רמת הכשירות הגבוהה של הכלים. "הטנקיסטים

יוצאים מהפתח, והם אפילו לא יודעים שחיל החימוש הוא זה שחילץ אותם", מסביר תת אלוף זכריה חי, "אבל הטנקיסטים למדו במלחמה זו כמה דברים. חיל החימוש הוא חיל אפור, שלא תמיד מתעניינים בו, אבל פתאום אתה רואה בזמן אמת את תוצאות המבחן. החיל הזה

הוכיח את עצמו ברגעי משבר. גם המח"טים והמג"דים אומרים את זה. בסיכום עם הרמטכ"ל ללקחי חומת מגן, המח"טים עלו לבמה ואמרו שהחימוש הוכיח את עצמו מעל ומעבר".

תת אלוף זכריה חי
בביקור בסדת ישי.

2000-2005

מרת"ח במבצע חומת מגן

"מבסיס נחל שורק יצאו מאות משאיות מלאות בתחמושת עבור היחידות הלוחמות" מספר סא"ל יוסי אפרגן ששימש כמפקד מרחב המרכז במבצע חומת מגן. "התחמושת נופקה במשך 24 שעות ביממה, וחיילי המרחב היו עם הכוחות הלוחמים בשטח לצורך בחינה, הדרכה וטיפולים בתחמושת. ראוי לציין את הרצינות, האחריות, והמוטיבציה הגבוהה שחיילי המרחב, אזרחים עובדי צה"ל ואנשי המילואים גילו במהלך המבצע".

מגוון הפעילות של מרת"ח ב"מבצע חומת מגן"

לקחי חיל החימוש ממבצע "חומת מגן"

חיל החימוש קיים השתלמות חילית לחיזוק הפקת הלקחים בכלל מדרגי האחזקה ומיסד בבה"ד 20 חדר תחקירים חיילי בעל טכנולוגיה מתקדמת ואבזור מתאים המהווה תשתית לתכנון התרגילים בחיל, לתחקורם ולהפקת לקחים בניצוחו של מפקד הבה"ד אלוף משנה יהודה שלמון. לאור לקחי המבצע מוסדו מערכי האחזקה בתחום: אחזקת גנרטורים, מערך הצליפה, מערך התחמושת, מערך הצמי"ה, אחזקת מערך המוד"ש ועוד.

כמו כן נעשתה פעילות לארגון החטמ"רים כעוגן אחזקתי וזאת תחת התפיסה של התאמת חליפת אחזקה לכל חטמ"ר בגזרתו. לשם הגברת הכשירות החליט קצין החימוש הראשי על ביצוע ביקורות פתע ביחידות החירום תוך שימת דגש על מוכנות אמצעי הלחימה בסטטוס אחזקה יבשה ובוצעה קפיצת מדרגה משמעותית.

עם סיום המבצע, שקד החיל על החזרת הימח"ים לכשירות כפי שהיו בעבר וזאת חרף הקשיים התקציביים (מחסור בחלפים וכ"ע). חיל החימוש מינה 5 צוותים להפקת לקחים אשר עסקו בהפקת לקחים ובהמלצות להמשך בתחום החלפים, כ"א, האמצעים, מערך המילואים ותהליך ההכשרה בשעת חירום.

דגש רב ניתן לתחום האפקטיביות באימונים וזאת על בסיס הרחבת תדירות האימונים למסגרות חימושיות והתווית מתכונת לאימון דיפרנציאלי הנותן דגש למקצועות הליבה, בנוסף מוסד מרכז מידע ולקחים מתרגילים ואימונים אשר תוכנו הופך לכלל המערך הן באמצעות תקליטור והן באמצעות הצהל"נט.

2000-2005

סוג הרק"מ	שנה"ע	כשיר			לא כשיר שיגרה			מושבת למלחמה		
		2000	2001	2002	2000	2001	2002	2000	2001	2002
טנקים	2000	76.5	84.2	84.8	19.6	13.4	11.2	3.9	2.4	4
	2001									
	2002									
תומ"תים	2000	89.3	90	92.7	7.8	10	7.3	2.9	0	0
	2001									
	2002									
נגמ"שים	2000	91.1	91.8	91.7	5.2	5	5.1	3.7	3.2	3.2
	2001									
	2002									
רכב ב'	2000	37.4	48.4	52	16.6	12.8	9.6	46	38.8	38.4
	2001									
	2002									

הפיגוע בצומת מגידו

מעוצמת הפיגוע רוסק האוטובוס, בער והועף תוך שהוא מתהפך לפחות פעמיים. המכונית טנדר רנו מסחרי, נגנבה מלוד, ונשאה לוחית זיהוי צהובה של מכונית סובארו ישראלית. במשטרה העריכו כי המכונית חצתה את קו התפר עוד באותו בוקר והגיעה ליעדה.

בפיגוע נגדעו חייהם של עשרה חיילי חימוש אשר היו באוטובוס בדרכם ליחידה, יהי זכרם ברוך:

בתאריך 5.6.2002 בשעה 05:50, יצא אוטובוס בקו 830 של אגד מתל אביב לטבריה, האוטובוס יצא מחדרה ונסע דרך צומת מגידו לעפולה (כביש 65), סמוך לכלא מגידו נצמדה אל האוטובוס מכונית תופת ופוצצה אותו. האוטובוס היה עמוס אזרחים וחיילים.

סמל חיזגיאיב ויאולטה ז"ל

רב"ט בלימין דניס ז"ל

סמ"ר בוסקילה אלירן ז"ל

סמ"ר גלברד צביקה ז"ל

רב"ט אביטן לירון ז"ל

סמל רייזל דותן ז"ל

סמ"ר נביפור יגאל ז"ל

רב"ט מורי ולדימיר ז"ל

סמ"ל כץ שריאל ז"ל

סמל ברזילי אברהם ז"ל

ערבי מורשת והגברת הזהות החיילית

דגש רב ניתן בתקופתו של תת אלוף זכריה ושל יו"ר העמותה אל"מ (מיל') דוד שילה לנושא הגברת הזהות והשייכות החיילית ובתקופתם נעשו פעילויות רבות ומגוונות בנושא זה. הבולטות שבהן הקמת מרכז מורשת ומיסוד מארז מורשת חיילית, עריכת ערבי מורשת בראשל"צ, בחיפה, ובנתניה, קיום טכסים ואירועים חגיגיים הכוללים נציגויות רחבות מכלל מגזרי אוכלוסיית החיל ותמיכה בלתי מתפשרת במשפחות החללים והנפגעים בחיל החימוש.

2000-2005

הקמת מרכז המורשת בבה"ד 20

מרכז מורשת חיל החימוש נחנך בבה"ד 20 ב-15 באפריל 2002. את המרכז תכננה ועיצבה האדריכלית הגב' קלוד גרונדמן, בסיועו הרב של מפקד בה"ד 20 אלוף משנה יהודה שלמון. את הרעיון להקמת המרכז הגה מפקד בה"ד 20, אל"מ (מיל') יוסף פרחי אשר שם לו למטרה להנציח את פעילות החיל במרכז אחד על מנת להנחיל מורשת זו לדורות הבאים. למרכז שני מתחמים עיקריים:

מתחם התצוגה - בו מיוצגות כלל היחידות, מפקדי החיל לדורותיו, וההתפתחות הטכנולוגית המייצגת את ההתפתחות הטכנולוגית בחיל לאורך השנים, כן מוצגות מלחמות ישראל ובו מודגשת פעילות החיל במלחמות ישראל וביניהן. במתחם פינת יזכור חללי חיל החימוש ופינת צל"שים המציגה את בעלי העיטורים בחיל.

מתחם הספרייה - מכיל 60 מקומות ישיבה להרצאות ולסקירות, אמצעי מולטימדיה להצגת מצגות וסרטים, ספרייה וארבע עמדות מחשב. מרכז המורשת פתוח לכל המעוניין החל בחניכי הבה"ד, חיילי יחידות אחרות העוברים השתלמויות וקורסים, וכלה בוותיקי החיל ומשפחות החיילים.

2003

תת - אלוף חיים רונן מחמש צריח לקחש"ר מבטיח

בפיקוד הדרום.

בשנת 1991 מונה לתפקיד קצין חימוש באוגדת מילואים עוצבת האש בפיקוד המרכז.

בשנת 1993 מונה לקצין חימוש במל"י.

בשנת 1995 מונה לתפקיד רע"ן שדה ותורה במפקדת קצין החימוש הראשי.

בשנת 1996 מונה לאל"ם ושימש כמפקד חימוש פיקוד המרכז בתקופת האנית'פאדה.

בשנת 1999 מונה כמפקד מרכז תחמושת.

בשנת 2001 מונה לראש מחלקת ארגון ומשאבי אנוש במפקדת קצין החימוש הראשי ובסיום תפקידו עבר קורס מערכתי מתקדם (קומ"ם).

בשנת 2003 מונה לקצין החימוש הראשי.

תא"ל רונן מתגורר ברעות, נשוי ואב לשלושה ילדים.

תא"ל חיים רונן מונה לתפקיד קצין החימוש הראשי ה-14, בספטמבר 2003.

תקופת כהונתו של תא"ל חיים רונן כקחש"ר מאופיינת כתקופה רבת אתגרים בה צה"ל מתמודד עם אחת המערכות המורכבות בתולדותיו תוך לחימה נחושה בטרור ובשולחיו לצד משבר משאבים ושינויים דרמטיים ומרחיקי לכת בכל אמות מידה ארגוניות, אשר בעיקרם שינוי סד"כ, מיזוג ואיחוד יחידות וצמצומי מערכים.

חיים רונן יליד ישראל 1956, הינו בוגר אורט אשקלון.

בשנת 1975 התגייס לחיל החימוש ושירת כחמש צריח בסיני.

עם סיום קורס קציני החימוש שרת כקצין חימוש גדוד טנקים בחטיבת עקבות הברזל.

בשנת 1984 מונה לתפקיד מפקד סדנת צאלים.

בשנת 1986 מונה לתפקיד ראש מדור טנקים בבה"ד 20.

בשנת 1988 למד פו"ם ברק.

בשנת 1989 מונה לתפקיד סגן מפקד יחידת החימוש המרחבית

שירו של החימוש/ סרן יהודה אברהם

טכנאים, מדענים עטורי הישגים
עסקו בשקידה ופיתוח
תכננו לייצור כלים, פגזים
וגם טנק מרכבה לקינוח

שאו בזקיפות, שאו בגאון
את סימלו של חיל החימוש
כי יודעים גם החי"ר וחיל השריון
בלעדיו - דבר לא ימוש

בעומדנו היום במסדר חגיגי
בטקס מרהיב ורב רושם
נזכור בצנעה את אבני הדרכים
בדרכו של חימוש, חיל החוסן

בבתי מלאכה, עמלו עמלם
ליצור, לשפץ, להשביח
שיפצו ושיפרו מכללים חלפים
מזקו"מים, תובות וצריח

2000-2005

סגירת חטיבה 500

בתחילת חודש יולי 2003, במסגרת רה - ארגון הצבא, החליט המטה הכללי על סגירת חטיבה 500, החטיבה הוקמה ב-1972 ולקחה חלק פעיל ונכבד בפעילות מבצעית ובמשימות לחימה בגזרות השונות במלחמות ישראל. במהלך 31 שנות קיומה נטלה החטיבה חלק במלחמת "שלום הגליל", אירועי "גאות ושפל", במבצע "חומת מגן" ובפעילויות רבות אחרות והייתה מהחטיבות המובילות בצה"ל.

משיקולים כלכליים יתרה מזאת, החטיבה נסגרת כדי לטייב את כלל הצבא, ויש לעשות זאת בראש מורם ובגאווה, על הצד הטוב ביותר כפי שביצע מערך החימוש של החטיבה את המשימות עד כה."

רס"ן ירון גלאט ששימש כקצין החימוש החטיבתי במהלך סגירתה מספר" סגירת יחידה היא חוויה לא מייחלים. השמועות, החששות, הלחצים וחוסר הוודאות לפני האמירה החד משמעית של הורדת סד"כ החטיבה מצה"ל הינם תחילתה של תקופה מורכבת, שאין אנו כמפקדים שואפים לחוות בכל התפקידים אותם אנו מבצעים. הרצון הוא תמיד לבנות, לקדם ולעיתים אף לצמצם על מנת לייעל, אך לעולם לא לסגור. ההבנה כי סגירת היחידה היא צו השעה ואין מנוס מכך תוך השלמה בתודעה כי משימה זו היא ככל משימה צבאית אחרת זהו השלב הראשון בתהליך, הבנה זו ניתן להטמיע בשיחות ובהסברים ובמתן דגש ברור: החטיבה איננה נסגרת בגלל איכות אנשיה, אלא

מיקור חוץ בימ"חים

טיעון נוסף שהעלה תא"ל רונן הינו שמערך האחזקה בחירום עשוי להיפגע קשות אם יתבסס על אזרחים ולא על לובשי מדים ומהלך זה עלול לפגוע במישרין ברמת האחזקה בשע"ח המתבססת בעיקר על זמינות גבוהה ומהירות תגובה.

לאחר בחינה מעמיקה של אט"ל ושל חיל החימוש, ירד הנושא מסדר היום.

עם כניסתו לתפקיד נאלץ תא"ל חיים רונן להתמודד עם תוצריה של עבודת מטה רחבה שהמליצה בפני המטה הכללי לבחון את נושא מיקור החוץ ביחידות מחסני החירום של צה"ל, משמעות המיקור הייתה להעסיק חברות אזרחיות במתן אחזקה לאמצעי הלחימה הקיימים בימ"חים ובכך לחסוך את עלות השכר של אנשי הקבע והחיילים שמשוברים ביחידה.

תת אלוף רונן התנגד נחרצות למהלך זה מתוך הכרה שהתהליך יביא לפגיעה קשה בנושא המקצועיות והעדר יכולת לגידול דור צעיר בתחום אחזקת ציוד הלחימה.

טנקים בטיפול ביחידת מחסני חירום

2000-2005

אע"צ קריספי אברהם מבחון טנקים לאוטוריטה חילית

במהלך שרותו פיקד על עשרות קורסים (9 קורסים בממוצע בכל שנה). בפריסה ארצית ממעלות וכרמיאל בצפון ועד באר שבע בדרום ובכלל יחידות וחילות צה"ל.

אע"צ קריספי אברהם

קריספי אברהם יליד ישראל נולד ב- 1952 התגייס לצה"ל בשנת 1971. נשוי, אב לשני ילדים וסב ל-4 נכדים ומתגורר ברעות.

לאחר שירות ארוך כבחון טנקים גייסי, בשנת 1988 שובץ בבה"ד 20 במכללה הטכנולוגית של חיל החימוש. אחרי שסיים קורס הנדסאי תעשייה וניהול בהצטיינות יתרה החליף את רס"ב זיו אריה כמפקד קורסי הנדסאים וטכנאים במגמות תעשייה וניהול והנדסת מכונות בתחום הרכב.

קריספי ניחן ביכולת ניהולית ואירגונית מעולה תוך הקפדה על דיוק, ירידה לפרטים ושאיפה מתמדת לשלמות ולמקצועיות אירגונית ואישית. במסגרת תפקידו מרכז את מגמת תו"ן מבוגרים, פועל ועושה למען טיפוח הנגדים והקצינים בכל יחידות הצבא. הודות לאישיותו ליכולותיו המקצועיות הגבוהות וניסיונו הרב מצליח קריספי להקנות לתלמידים את הכלים הדרושים להשתלב ולסיים את לימודיהם בהצלחה יתרה. מסירותו, יכולתו המיקצועית ורגישותו לנגד, ולקצין באים לידי ביטוי בהישגים ובהצלחות של 100%.

סגירת סדנת אזור

למרות הרגישות הגבוהה והתסכול של אנשי הסדנה מההנחיה לסגירת היחידה אני גאה לומר שהקדמנו את לוחות הזמנים שנקבעו לנו על ידי מפקדת היחש"מ והיה חשוב לי ולאנשיי להביא לידי ביטוי את משמעת הפעולה של היחידה, סדנת אזור נסגרה, אולם **מורשת היחידה ופעילותה המקצועית תשאר בלב האנשים לנצח**

סדנת אזור המיתולוגית שעסקה בטיפול ובתיקון צמ"ה נסגרה והפכה למחלקה ביחש"מ 650. רס"ן קובי דוסטקם, מפקד הסדנה מספר: "כואב ועצוב לסגור יחידה בעלת עבר מפואר כל כך ומורשת יוצאת דופן, אך כולנו לובשי מדים ולכן כשהתקבלה הפקודה לסגירת הסדנה פעלנו ביעילות ובדייקנות לבצע את המשימה על הצד הטוב ביותר. היה חשוב לי באופן אישי לדאוג לשיבוץ ראוי ומתחשב לכלל חיילי היחש"מ ונגדיו ואני שמח שהצלחנו בסופו של דבר לבצע את המשימה באופן מושלם תוך דאגה לנכס החשוב ביותר שיש לחיל החימוש - המשאב האנושי.

תצוגת רק"מ לשיפור המוטיבציה

בה"ד 20 הראשון שמוסמך לתקן תל"ב

בינואר 2004 הוסמך הבה"ד לתקן התל"ב (תקן לאיכות בהדרכה) שלב א' וזכה במקום הראשון בתחרות "פרס יוספטל" לבטיחות וגיהות בעבודה.

כחלק מתהליך שיפור המוטיבציה לשירות בחיל החימוש, החל הבה"ד לקיים מסלול לתצוגת רק"מ אשר במהלכו צופים כלל חניכי הקורסים בטנקים, בנגמ"שים ובשאר אמצעי הלחימה תוך כדי נסיעתם בשטח.

תצוגת יכולות רק"מ למתגייסים החדשים.

סיום קורס מפקדים להדרכה

בה"ד 20 ו-4 שעות

את דור המפקדים הבא. מצד אחד הוא חייב להיות ידידותי, ומצד שני הוא צריך לשמש דוגמה, שבשעת מבחן, הפקוד ידע שלמילה 'אחרי' יש משמעות אמיתית".

"אתגעגע במיוחד לאנשים שעבדתי איתם. במהלך כל הימים ערכתי דיונים עם האנשים, שמעתי אותם וראיתי אותם מציגים יצירות מופת. את העוצמות האנושיות שנתקלתי בהן, אי-אפשר למצוא באף חברה אזרחית. המפגש הזה מילא את לבי בגאווה ובסיפוק רב, ובאמת שאין לו תחליף".

אל"מ מיקי בניון

עם סיום תפקידו כמפקד בה"ד 20, השתחרר מיקי מצה"ל לאחר שנות שירות רבות ומשמעותיות ותרומה אדירה לחיל החימוש, נזכר מיקי: "בזמן יציאת צה"ל מלבנון הייתי מפקד החימוש הפיקודי. הייתי בכלי הרכב האחרון שיצא מלבנון. זה, ללא ספק, רגע שאני אקח אתי לכל החיים. נכנסתי לגזרה הצפונית כסג"ם, לתוך מלחמה שלא ידעתי עליה הרבה, ויצאתי ממנה אל"ם. זו בהחלט הייתה תקופה משמעותית מאוד בשבילי. ברגע היציאה התחושה האישית שלי הייתה מעורבת - מצד אחד השארנו שם דם, ומצד שני ברכת: שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה".

במהלך שירותו חווה מיקי משבר עמוק כאשר אחיו, סגן יוסי בניון, נפל בלבנון: "הייתי אז קצין חימוש בביסלמ"ח, והוצבתי גם אני בלבנון. התלבטתי באותה התקופה אם להמשיך ולשרת בצה"ל, האם לתת להורי להמשיך לדאוג, או לצאת החוצה לאזרחות. תחושת השליחות - דווקא באותו הרגע - הכריעה את הכף. החלטתי שאני צריך להיות חזק ולהמשיך את דרכו של אחי".

לדבריו "קצין חימוש חייב להיות בעל תכונות אנושיות, רגיש לזולת, ובעל יכולת להנהיג את פקודיו ולעצב

הכשרות קצינים במרכז העניינים

לאור נסיונו הרב של אל"ם בניון בתפקידי השטח הרבים אותם ביצע בוצעו תחקירים מעמיקים לאוכלוסיית הצוערים תוך התמקדות בדילמות מיקצועיות ובתרחישים שונים ומגוונים.

כמו כן, פעל רבות לשיפור תנאי המחיה בענף מפקדים ומיסד את מאהל ההכשרות לקצונה ואת מגורי הצוערים.

דגש רב נתן אל"ם בניון לתהליך הכשרות המפקדים בבה"ד 20 בתקופתו שונה לחלוטין מתווה התרגילים שבוצעו במסגרת ההשלמה החילית, והושם דגש רב על הכנתו המנטלית והמקצועית של קצין החימוש העתידי.

בתמונה מפקד ההשלמה החילית רס"ן שמוליק טולדנו, קחש"ר תא"ל חיים רוני, מפקד הבה"ד אל"ם מיקי בניון.

2000-2005

תעודות לוחם

בתום הדיונים הוחלט כי מי שזכאי למעמד המכובד הם חיילי החוליות הטכניות הפלוגתיות וחיילי החימוש בדרגי הגדודים המסייעים לפעולות חילוץ של רכבי קרב משוריינים, דחיפת תחמושת ותיקון תקלות במערכות האש של הכוחות המבצעיים.

במלחמת לבנון השנייה שבו והוכיחו אנשי החיל את מרכזיותם בשדה הקרב לאחר שביצעו עשרות חילוצים של רק"ם תחת אש כבדה.

"מדובר במהפך של ממש עבור אנשי החיל המשרתים בתפקידים קרביים" - הסביר גורם בחטיבת כוח האדם של מז"ש שלקח חלק בעבודת המטה המאומצת.

"אנשי חיל החימוש שמסתכנים כמו לוחמים זכאים לאותן הטבות בדיוק כולנו תקווה שבעתיד יהיה ניתן להרחיב את ההטבה לדרגים נוספים הנמצאים ברמת סיכון דומה".

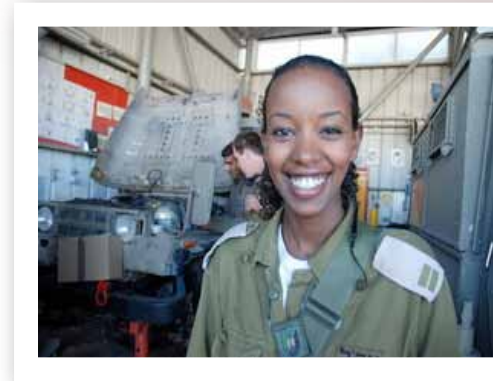
לאחר עבודת מטה ארוכה ורבת שנים, סוכם ע"י שלטונות הצבא כי חיילי החימוש המשרתים בחוליות הטכניות וצמודים לפלוגות הלוחמות יזכו בהכרה כלוחמים לכל דבר וזאת לאור רמת הסיכון אליה נחשפים בשגרה ובמלחמה ולאור העובדה שאופי השירות שלהם הינו מבצעי לכל דבר, והם נדרשים להגיע לכלים התקולים לעיתים תחת אש.

אנשי החיל המשרתים בחזית נהנים מהטבות שנשמרו עד כה ללוחמים בלבד וביניהן נסיעה בתחבורה ציבורית ללא מדים, מענק שחרור מוגדל והנחות לקניית ציוד ברשתות שיווק שונות.

חלוקת תעודות הלוחם לדרג המבצעי התאפשרה אודות לעבודת מטה ארוכה שביצעה מפקדת קצין חיל החימוש הראשי בשיתוף עם חטיבת כוח האדם של זרוע יבשה שבחנה אלו דרגים בחיל יזכו בתעודה.

שילוב נשים

סגן אסתי "אין" כמו חיל החימוש

סגן ולדה בולדסקו

במהלך שנת 2004 ולאור העלייה במספר הנשים המוצבות בחיל החימוש מחד והקושי בקליטתן בחלק ממקצועות האחזקה מאידך, בוצעה פעילות לבחינת עיסוקן של הנשים וזאת בשיתוף מפקדת קצין רפואה ראשי אשר ביצעה מחקרים פיסיולוגים לכלל המקצועות וניתוח עיסוקים שבאמצעותם מופו מחדש מקצועות האחזקה בהם ניתן לשלב נשים. פעילות זו הוכתרה בהצלחה רבה והביאה לעליה משמעותית בשיבוץ בנות למערך האחזקה ובהשתלבות במסלולי הקצונה.

מספר תת אלוף חיים רונן קצין החימוש הראשי:

"בעבר כמעט ולא ניתן היה לראות בנות בחיל החימוש ואם הייתה כבר חימושניקית זה היה אירוע נדיר ומיוחד. אך לאור העלייה המשמעותית בכמות הנשים המתגייסות לצה"ל והפער ההולך וגובר באחוזי האיוש, הובלתי עבודת מטה לשילוב נשים גאות ומקצועיות לרכישת מקצוע אחזקתי".

פיתוח מסלול הקצונה בחיל החימוש

הקמת המלט"פים

הוקמו מרכזי למידה טכנולוגיים פיקודיים ביחש"מים המשמשים שלוחות קדמיות של הבה"ד. אנשי החיל מקבלים שירותי הדרכה וחניכה במרכזים אלו, וזאת מבלי להגיע לבה"ד 20. באמצעות מערכת מחשב משוכללת המבוססת על רשת תקשורת ניתן להזין את הנתונים במרכז המבחנים החיילי. במלט"פים מבוצעים: הכשרות יסוד, רענון לקראת מבחני שלב, רענון לאנשי מילואים, מבחני שלב, מבחני מח"ץ (מקצועי, חימושי צה"לי)

קרדיטציה

בתיאום חיל החימוש, שלטונות צה"ל ומשרד העבודה, נקבע כי בוגרי החיל יזכו לקרדיטציה אזרחית שתתבסס על רכישת המקצוע בו עסקו בצה"ל.

במסגרת ההחלטה מוכרים 30 מקצועות חימושיים להסמכה אזרחית אשר יעניקו היתר לחייל החימוש המשתחרר לעסוק במקצועו בהתאם לוותק ולניסיון שצבר בצה"ל.

הכשרת נהגי מנוף חילוץ על בסיס קורס קדם צבאי

לאור הפער המתמשך והצורך המידי במקצוע נהג מפעיל מנוף בוצעה פעילות על ידי ענף הדרכה בחיל בשיתוף קורס מנוף בבה"ד 20 בראשותו של רס"ר שלום המדאני לאיתור מוקדם של בעלי מקצוע על בסיס הקד"ץ. תהליך זה איפשר לאייש באופן נרחב ומשמעותי את הפערים המתמשכים שאופיינו במקצוע זה ויצר קרקע פורייה להמשך פעילויות נוספות בתחום.

מסלול פיתוח הנגד

פותח מסלול לקידום הנגד בחיל החימוש, מסלול זה עוסק במתן כלים מקצועיים (המאגדים בתוכם- שלבים מקצועיים, רכישת מקצוע נוסף, לימודי תעודה וכו') וכן כלים פיקודיים וניהוליים הכוללים: קורס כניסה לקבע, קורס מפקדי מחלקות וקורס קבע בכיר.

חיל החימוש מפתח מסלול קידום והכשרה לקצין, אשר בסיומו ממשיכים הלומדים לקבוצת עמיתים של כ- 8 מפגשים אחת לחודש, באמצעות מפגשים אלו תומך החיל בקצינים בעת מילוי תפקידים ומוסיף ידע והפריה הדדית ובכך משפר את רמת האחזקה במערך הנפרס.

פתאום קצינים: חיל החימוש נותן צ'אנס לנגדים

נגדים בחיל ייצאו השנה לקורס קצינים במטרה לאייש את כל תקני הקצונה הפנויים ביחידות החימוש השונות • קורסי העשרה שונים ייפתחו במטרה לצמצם את פערי ההכשרה • בחיל קוראים לזה "הידד לנגד"

אלעד ארדן

קחש"ר, תאל"ל חיים זונן, עם צוערים, מתמקדים בנגדים צילום: ניר אייבלי

באוכלוסיית הנגדים, שנשנים האחרונות לא קיבלה את ההתייחסות הראויה בשל אילוצים שונים, לרב-ריו, עשרות נגדים בדרגות וסדרות יעברו את קורס הקצינים וישלבו במערך החימוש בתפקידים המיועדים לקצינים בדרגת סרן.

בנוסף, מנריה התוכנית לפיתוח הנגדים קהילות יעד מצומצמות וקובעת את הסדרים שיהיה עליון לעבוד. כך לדוגמה, הסתיים השבוע המחזור הראשון של קורס מפקדי מחלקות ביחידות הטכנולוגיות-אחוקתיות המרחביות של החיל, מרוב בקורס נוסיוני שבו השתתפו הנגדים, ובמסגרתו הוקנו להם כלים פיקודיים לניהול משימותיהם. בחודשים הקרובים אף צפויים להיפתח קורסים ראשונים מסוגם לאנשי לוסיות הנגדים הבכירים וקורס כניסה לתקופת "קבע מובהק".

המעבד הנכונה, שבו נגדים משרתים בתפקידי קצונה ופיקוד, על אף שלא זכו להכשרה הוזה לזו של הקצינים. "בחיל החימוש קוראים בשנה רצון עז למקד את תשומת הלב שלנו

עשרות נגדים מצטיינים בחיל החימוש ייצאו במהלך השנה הקרובה לקורס קצינים. ההחלטה על הכשרת הנגדים לקצונה הגה חלק מתוכנית מיוחדת לפיתוח אוכלוסיית הנגדים בחיל והיא נותנת ביטוי לשאיפה לאייש את כל תקני הקצונה הפנויים בסדראות וביחידות החיל ברחבי הארץ. במסגרת התוכנית לפיתוח אוכלוסיית הנגדים הוגדל באחרונה מספר הנגדים היוצאים ללימודים במסגרת החיל, והיום הוא מגיע למאות. במהלך השנה הקרובה אף צפויים להיפתח קורסים חדשים בבסיס ההדרכה של החיל, שמיועדים לצמצם את פערי ההכשרה שנוצרו בין הנגדים לקצינים. החוות הנגדים לקורס הקצינים עתידה לשפר את

2000-2005

חימושניקים בנשמה

סגן משה אמויאל חימושניק גאה, ביצע יותר מ-1000 ימי מילואים מיום שיחרורו מצה"ל.

בח"ק יצחק שחם משרת בחיל החימוש מזה 48 שנים וממלא במסירות את תפקידו כאחראי תיקי הקורסים וההכשרות בבה"ד.

ע"צ דליה ביתן משרתת שנים רבות בחיל, ופעילה מאוד בתחום ההנצחה והמורשת, בתפקידה הנוכחי במנת"ק משמשת דליה כחוליה מקשרת בין דור העבר לבין דור ההווה של החיל.

רס"ב (מילי) ניסים קלו שרת בחיל החימוש שנים רבות כמפתח הדרכה, עם שיחרורו המשיך במשנה מרץ להתנדב להשקת אתר האינטרנט החילי במסגרת העמותה. ומשקיע שעות עבודה רבות בעיצוב האתר ובהעלאת חומרים חדשים המועברים על ידי אנשי החימוש.

2000-2005

ש בביקודים המרחביים:

חדש בביקודים המרחביים: השלוחה הטכנולוגית של בה"ד 20

שלושה מרכזי לימוד טכנולוגיים של חיל החימוש יחסכו מהחיילים נסיעה לצריפין לצורך ביצוע מבחנים והשתלמויות

אלעד ארדן

שדנה בבה"ד 20 בצריפין. מבחני השלב ייעוץ בביקוד צילום ארכיון: עמית מייס

מרכז לימוד טכנולוגיים של חיל החימוש הוקמו לפני חודש בכל אחד מהמרכזים המרחביים. המרכזים משמשים מעין שלוחות של בה"ד 20, ומאפשרים לאנשי החיל להיבחן, לרענן וזמן לימודי קיום ולרכוש ידע מקצועי וסקר, וזאת מבלי להגיע לצריפין, משכן וקבע של כנסים והדרכה החילי. הקמת המרכזים נעשתה במסגרת ופיסת ה"הדרכה בבית הלימודים, שמשמשת גם למידה במקום נוח לחיל, ומאפשרת לו להתרכז רק בתהליך הלמידה. חיל החימוש בצפת וגורם להגיע לבה"ד 20 לעשות מבחן מסוים יצטרך שיהיה יותר מיומנים מחוץ לכניס יצודר כך, וזה מצב לא הגיוני, הסביר אש ענף הדרכה במקומה, סא"ל

עודם תהליכי למידה מורכבים. בנוסף, מבוססים המל"טים על רשת תקשורת המקושרת למרכז נתונים בבה"ד 20 ומאפשרת לערוך מבחנים והים במקביל בכל רחבי הארץ.

2005 המכללה הטכנולוגית

הידעת?

כל שבעת מפקדי חיל החימוש עד שנת 1973 היו חברי ההגנה או הפלמ"ח.

פעילות רבה בוצעה בנושא השוחרות והמכללה הטכנולוגית של החיל שהוקמה בשנת 1958 בפיקודו של ארי אבירם. המכללה מצרפת מדי שנה עשרות אנשי חימוש מקצועיים ואיכותיים לכלל היחידות במערך הנפרס. המכללה הטכנולוגית של חיל החימוש היא מסגרת תיכונית ועל-תיכונית מקצועית וקדם-צבאית. יעודה הינו להכשיר תלמידים/ות למקצועות טכניים לקראת גיוסם. המכללה משלבת לימודים תיכוניים ועל-תיכוניים מקצועיים עם עבודה מעשית ואימונים צבאיים, על-פי תוכנית מוכרת של חיל החימוש ומשרד החינוך.

מתקן אחזקה חדיש לנגמ"ש ותומ"ת במחנה נתן

מרכז טיפולים זה היה הראשון מסוגו בצה"ל, שבמסגרתו שולבו מערכי האחזקה בדרג א' וב' בתחום הרכב תחת אחריות הסדנה המרחבית בקציעות.

העברת תחום אחזקת הרכב בדרג א' לתחום אחריותה של הסדנא, אפשר מחד לצמצם את כ"א החימושי באלמ"ר, ומאידך העצים את תחומי האחריות של הסדנא, דבר אשר הביא לשיפור רמת הכשרות של תחום הרכב באלמ"ר.

במהלך פברואר 2004 חל שיפור משמעותי בתשתיות העבודה של היחש"ם, עם פתיחתו של מתקן אחזקה חדיש לנגמ"ש ותומ"ת במתחם מחנה נתן, אשר החליף את מתקן האחזקה הישן אשר היה ממוקם במתחם הפלוגה הייעודית.

המתחם שנבנה הינו מתחם חדיש וממוזג ומאפשר שיפור בתנאי עבודה ובטכנולוגיה מתקדמת המתאימה לשנות ה-2000. מעבר לשיפור התשתיות הדבר אפשר איחוד היסטורי בין מתחמי העבודה בפלוגת הרק"ם.

דגם מבנה מתחם הנגמ"ש החדש במתחם מחנה נתן.

2005-2010

טירונות בנים בבה"ד 20

פתיחה והסבר על צה"ל וחיל החימוש ועל התהליך אותו יעברו המתגייסים בבה"ד. במהלך תהליך קליטה זה כל חייל נפגש עם רופא, מש"קית תנאי שרות וראיון אישי עם מפקדו במטרה לסייע לו ולפתור כל בעייה או צורך של המתגייס.

חלק מהחיילים המתגייסים לחיל החימוש מוכשרים בטירונות המתבצעת בבה"ד 20. משך הטירונות כארבעה שבועות, לאחר הטירונות משובצים החיילים לקורסים בבה"ד 20 שבו הם מוכשרים להיות בעלי מקצוע. סגל ההדרכה של הבה"ד מגיע יום לפני הגיוס למיטב ומכין את הקליטה של המתגייסים על מנת שתהיה נעימה ופשוטה למתגייס. ביום הגיוס אנשי הסגל מלווים את המתגייסים בכל תהליך הגיוס ובשרשרת החיול. המדריכים עונים על שאלות המתגייסים ומנסים לפתור בעיות המתעוררות במקום במטרה לתת למתגייס את היחס הטוב ביותר.

קליטה רכה

הטירונות מבוצעת בפלוגת הטירונות בבית ספר השחר. לאחר סיום תהליך הגיוס נוסעים המתגייסים לבה"ד ומתקבלים בארוחת ערב חגיגית ועשירה עם מפקד וסגל הבה"ד. המתגייס מגיע לאחר יום מתיש למגוריו, ושם הוא מוצא על המיטה שלו את כל הציוד האישי מוכן ללא צורך לעבור ליל החתמות באפסנאות. בבוקר, לאחר השכמה ואימון בוקר קל מתבצע תהליך קליטה ורישום. הכרת סגל המפקדים, שיחת

השתתפות חיל החימוש בתוכנית ההתנתקות

לשטח תוך פחות מחודשיים. תוך שבועיים חובר מחנה "רעים" לקווי מקורות באורך של 5 קילומטר והחמ"לים ומרכזי השליטה חוברו לרשת תשתית חברת חשמל. שני המחנות ששימשו "מחנה אם" למרבית הכוחות המפנים היו "מחנה רעים" (א' ו-ב') בפיקוד הדרום ומחנה "עמוס" בפיקוד המרכז. מחנה "רעים" הוקם תוך פחות מ-3 חודשים והיווה הישג מרשים בכל קנה מידה אזרחי ובין לאומי, כפי שתואר ע"י וועדות ממשלתיות ונספחים זרים שביקרו במקום. במחנה היו 30 שערים, 1,200 אוהלים, 1,100 תאי שירותים ומקלחות, 50 חדרי אוכל ממוזגים ו-2,000 עמודי חשמל ופנסים. כמו כן, הוצבו ברחבי המחנה שק"ליות ומכונות שתייה רבות. בחדרי האוכל הוצבו טלוויזיות, עמדות טלפון חינם של "בזק" ודוכני "סלקום", "אורנג' ו"פלאפון" שהתמקמו במחנה במטרה לספק לכוחות השוהים שירותים במידת הצורך.

בקיץ 2005 פינתה ישראל באופן חד צדדי את ההתנחלויות הישראליות ואת מחנות צה"ל מרצועת עזה ומארבע התנחלויות מבודדות בצפון השומרון. משמעות תוכנית זו הייתה נסיגה מוחלטת של כוחות צה"ל לגבולות המדיקים של הקו הירוק (לרבות פינוי התושבים והצבא).

אנשי חיל החימוש לקחו חלק נכבד ביישום התכנית והשתתפו בפעילויות רבות ובהן מתן אחזקה לכלל הכוחות שפעלו ברצועת עזה ובשומרון.

אגף הטכנולוגיה והלוגיסטיקה של צה"ל (תחת פיקודו של האלוף אודי אדם וראש חטיבת הלוגיסטיקה, תא"ל ערן אופיר) היה הגוף המתכנן והמבצע בפועל של כל הפן הלוגיסטי במבצע. מחנות הכוחות המפנים או בשמם "ערי האוהלים", נבנו ותופעלו במהלך כל ההתנתקות ע"י חיילות ומרכזי אט"ל, כשבראש כל "עיר" עמד קצין לוגיסטי. ראש העיר של "זיקים" היה אל"מ מיקי בניון (מפקד ביה"ס למקצועות החימוש-בה"ד 20 בשגרה) וראש העיר של "עמוס" היה אל"מ עופר גולינסקי (מפקד מרכז תחמושת בשגרה) מספר אל"מ גולינסקי "מאות תאי שירותים ומקלחות, שיוצרו על פי סטנדרט חדש, הועברו

מלחמת לבנון השנייה

2006 השינוי הארגוני בשנת 2006

החטיפה ופתיחת המלחמה

ב-12 ביולי 2006 פתח חיזבאללה במתקפה ארטילרית מתוכננת לאורך גבול הצפון. בחסות הירי תקף מארב של כוחות חיזבאללה שני רכבי סיור של צה"ל שנעו לאורך גדר המערכת. בהתקפה נהרגו שלושה חיילי צה"ל ונפצעו שניים. שני חיילים נוספים - אהוד גולדווסר ואלדד רגב - נלקחו בשבי.

בעקבות החטיפה ירו כוחות צה"ל ארטילריה כבדה על מוצבי חיזבאללה שלאורך הגבול. כוח שריון שנכנס לשטח לבנון כדי לנסות להשיב את החטופים עלה על מטען נפץ כמה עשרות מטרים בתוך שטח לבנון, וארבעה לוחמים נהרגו. במהלך הניסיונות לחלץ את הטנק ולהחזירו לשטח ישראל נהרג חייל נוסף.

זמן קצר לאחר חטיפת החיילים אישרה ממשלת ישראל פה-אחד את היציאה למבצע "שכר הולם", שמאוחר יותר נקרא בשם "שינוי כיוון" - מבצע צבאי נרחב נגד כוחות חיזבאללה בשטח לבנון. על היציאה למבצע בלבנון החליטה ממשלת ישראל כשבועיים לאחר חטיפת חייל צה"ל גלעד שליט סמוך ליישוב כרם-שלום בידי ארגון חמאס. בעקבות חטיפת גלעד שליט יצא צה"ל למבצע צבאי בעזה, אשר כונה "גשמי קיץ".

הרקע למלחמה

עם נסיגתו החד-צדדית של צה"ל מלבנון במאי 2000 התעצמה התחמשותם הצבאית של כוחות ארגון חיזבאללה. בעידודן ובמימון של ממשלות איראן וסוריה הקים חיזבאללה בלבנון תשתית מורכבת של אמצעי לחימה, ובהם מגוון רקטות קרקע-קרקע בטווחים שונים, מתשעה ק"מ עד 75 ק"מ, ואף רקטות ארוכות טווח.

המערך הארטילרי המכוון לעומק שטח ישראל יצר מאזן הרתעה בינה ובין חיזבאללה, אשר היה בין הגורמים שריסנו את תגובות ישראל על פעולותיו. חיזבאללה הצטייד גם בנשק נ"ט מתקדם, במערכות קשר והאזנה, באמצעי ראיית לילה, בטילי קרקע-ים ואף במזל"טים.

בינואר 2004 הוצאה לפועל עסקת חליפין בין חיזבאללה ובין ישראל, שבמסגרתה החזיר הארגון לישראל את האזרח החטוף אלחנן טננבאום ואת גופות שלושת החיילים שנחטפו באוקטובר 2000, תמורת שחרור אסירים פלסטינים ולבנונים, ובהם שיח' עבד אל-כרים עובייד ומוסטפה דיראני, שהוחזקו במעצר כ"קלפי מיקוח" לעסקה עתידית להחזרת הנווט הנעדר רון ארד.

וחיל החימוש מצא את עצמו לאחר שנים ארוכות שהיה בסמכות אגף במטה הכללי עובר תחת סמכותה של זרוע היבשה.

שינוי זה חייב למעשה הקמה מחדש של זרוע היבשה, מבנה ארגוני חדש, כתיבת פקודות ונהלים אשר הותירו פערים רבים בהשתלבותו של החיל בזרוע היבשה בדגש על נושא הטיפול בכ"א אשר סבל מתת איוש חמור ומאיכות נמוכה.

לוגיסטיקה מרחבית

טרם מלחמת לבנון השנייה הוביל חיל החימוש פרויקט רחב היקף בהמשך לתפיסת הלוגיסטיקה המרחבית שהוביל ראש אט"ל שהתבססה על העקרונות הבאים:

- ביטול הגש"חים על כלל מסגרותיהם ובניית מסגרת אחזקה מרחבית.
- מתן מענה אחזקתי על ידי היח"ק שיגלם בתוכו את כלל מרכיבי האחזקה.
- התאמת היח"קים למבנה האוגדות בגזרה תוך מתן מענה ליכולת פיצול היח"ק.
- תמיכת היטא"מ בשעת חירום ביח"קים הן מבחינה מקצועית והן מבחינת תשתיות אחזקה.

ב-2006 כחצי שנה לפני מלחמת לבנון השנייה, החליט הרמטכ"ל דן חלוץ להנהיג שינויים נרחבים בצה"ל, הרעיון שעמד בבסיס השינויים היה שיש להעביר לזרוע היבשה את האחריות המלאה לבניין הכוח ביבשה, שבאופן מסורתי הייתה בידי המטה הכללי.

שינוי זה נבע מהבנה שהמצב הקיים שבו המטה הכללי אחראי לבניין הכוח ביבשה מקשה עליו לממש את אחריותו להפעלה משולבת של כוחות האוויר הים והיבשה וגם פוגע בבנין הכוח ביבשה, שכן המטכ"ל אינו יכול להקדיש לסוגיה חשובה זו את הקשב הנדרש.

לאחר שינוי ארגוני מקיף בצה"ל, קיבלה מפקדת זרוע היבשה אחריות על כל החיילות הלוחמים ביבשה, על חיילות תומכי הלחימה (חיל הלוגיסטיקה, חיל התקשוב, חיל החימוש וחיל השלישות) ועל החטיבה הטכנולוגית. גם מחלקת האחזקה שתפקידה לתת מענה לתיאום ולניהול של כלל המאמץ האחזקתי הועברה לזרוע היבשה במסגרת החטיבה הטכנולוגית ליבשה (החט"ל) בצה"ל.

גם שמו של אגף הטכנולוגיה והלוגיסטיקה (אט"ל) שונה לאלר"ם (אגף לוגיסטיקה, רפואה ומרכזים)

2005-2010

הלחימה

2005-2010

כמה שעות לפני אישור נוסח ההסכם במועצת הביטחון הורה ראש הממשלה אולמרט לצה"ל לפתוח במבצע צבאי מתוכנן. המבצע לא הופסק גם לאחר ההצבעה במועצת הביטחון וההחלטה על הפסקת האש.

בקרבות הקשים שהתנהלו במבצע הקרקעי ביומיים האחרונים של המלחמה נהרגו 33 לוחמים והופל מסוק יסעור.

ב-33 ימי הלחימה נהרגו 164 ישראלים, 119 מהם חיילים ו-45 אזרחים, ונפצעו מאות רבות של אנשים. קרוב ל-4,000 רקטות נפלו על הצפון. נזקים כלכליים כבדים נגרמו לישראל.

הנזקים והאבדות שנגרמו לארגון חיזבאללה במלחמה היו אף הם כבדים מאוד. מאות מלוחמיו נהרגו ונפגעה יכולתו האסטרטגית. מרכזו ברובע דאחיה בביירות נחרב.

במרס ה ח ל י ט ה הממשלה המערכה הצבאית שהתנהלה בלבנון בחודשים יולי עד אוגוסט 2006 תיקרא "מלחמת לבנון השנייה".

מלוחמי חיזבאללה ולהשמיד את מוצבי הארגון שבה.

צה"ל נקט כמה פעולות גם בעומק שטח לבנון, רובן באמצעות יחידות מיוחדות. בליל 1 באוגוסט פשטו כוחות על מפקדת חיזבאללה שפעלה מתוך בית-חולים במרחב בעל-בק.

בליל 5 באוגוסט פעלו כוחות בעיר צור במטרה לפגוע בכמה מבכירי חיזבאללה האחראים למערך שיגור הרקטות ארוכות הטווח לעבר יישובי ישראל.

סיום הלחימה

ב-11 באוגוסט התכנסה מועצת הביטחון של האו"ם לדיון מיוחד לצורך אישור הנוסח להסכם הפסקת האש שהושג במשא-ומתן בין צרפת (כנציגת לבנון) ובין ארצות-הברית (כנציגת ישראל). ההסכם אושר בהצבעה פה-אחד.

כוחות צה"ל נכנסים ללבנון.

בד בבד עם ירי ארטילרי ועם הפצצות של מטוסי חיל האוויר ביצע צה"ל גם פעולות ממוקדות על הקרקע בשטח לבנון.

ב-14 ביולי כבש צה"ל את חלקו הצפוני של כפר רג'ר, ב-17 ביולי נכנסו לשטח לבנון כוחות הנדסה מצוידים בדחפורים ממוגנים והחלו בניקוי זירות מטענים, בהריסת מוצבי חיזבאללה ובחשיפת השטח הסמוך לגבול. ב-23 ביולי פתח צה"ל במבצע "קורי פלדה", שבמסגרתו פשטו כוחות חיל רגלים ושריון על מוצבי חיזבאללה ועל יישובים שיעיים בשטח לבנון סמוך לקו הגבול. מטרת המבצע היתה להשתלט על רצועת שטח בקרבת הגבול, לטהר אותה

בראשית המלחמה פתח צה"ל במתקפה אווירית על אלפי מטרות בשטח לבנון; מוצבי חיזבאללה לאורך הגבול, מחסני תחמושת, בסיסי אימונים, בנייני מפקדה בשטח לבנון בכלל וברובע דאחיה של ביירות בפרט, נמל התעופה של ביירות, גשרים ועוד. בתגובה על מתקפת צה"ל פתח חיזבאללה בירי מאות רקטות לעבר ריכוזי אוכלוסייה בשטח ישראל.

תושבי היישובים מחיפה וצפונה נאלצו לשהות במקלטים ובמרחבים מוגנים. ב-14 ביולי ירו כוחות חיזבאללה טיל לעבר ספינת הטיילים הישראלית אח"י חנית, הטיל פגע בספינה וארבעה חיילי צה"ל נהרגו.

חיל החימוש במלחמה

הוצאת אמצעי הלחימה מאחסנה יבשה

מספר קחש"ר בעת הלחימה תת אלוף חיים רונן"כשפתחנות יחידות מחסני החירום ויצאו למלחמה, הכלים שלנו היו בכשירות וזה לא עניין של מה בכך, הוכחנו ששיטת האחזקה היבשה ושיטות הטיפול והאחזקה יעילות ומבוצעות באופן מיטבי, זו הפעם השנייה שאנו מוכיחים יכולת להוציא ציוד היישר לפעילות מבצעית, כמו במבצע "חומת מגן" ולמעשה נשבר המיתוס של טראומת יום הכיפורים. אנשי המילואים באו, הסירו את הכיסויים, עלו על הכלים ויצאו למלחמה" מסכם תא"ל רונן.

כשירות מבצעית גבוהה לכלי הרק"מ בהחסנה יבשה.

הלחימה בחיזבאללה התאפיינה במספר האתגרים הרב שהיא הציבה למערך האחזקה. מערך האחזקה שתוגבר באלפי אנשי מילואים חדורי מוטיבציה, סיפק לרוב מענה מהיר ויצירתי לרוב הפערים שהוצפו ע"י הכוחות הלוחמים. וכן הצליחו לשמור על רמת כשירות גבוהה של האמל"ח לאורך המבצע. טרום הלחימה הצליח החיל באמצעות החטיבה הטכנולוגית, רפ"ט והמרכזים לפתח את האמצעים הנכונים והיעילים שסיפקו מענה ויתרון טכנולוגי מול האויבים של החיזבאללה.

היחידות יצאו למלחמה בכשירות מלאה זאת הודות לשיטת האחסנה היבשה ושיטות הטיפול ששופרו עם השנים.

התייחסות וועדת וינוגרד לתיפקוד חיל החימוש במלחמה

"הכשרות האחזקתית של כלי רכב מורכב משורייני ביחידות מחסני החירום שהופשרו, הייתה טובה ואף טובה מאוד, אחוזי הכשרות של ציוד הלחימה המבוקר עמד על 2% לרכב ו15% לרכב קרבי משורייני. 75% מהתקלות שהתגלו ביחידות מחסני החירום תוקנו תוך 12 שעות..."

וועדת וינוגרד 31/1/2008

השופט
אליהו וינוגרד

כשרות הצל"מ במהלך הלחימה

שבוע ראשון	98%	תיקון 190 תקלות (דרג א' + ב)
שבוע שני	95%	תיקון 170 תקלות (דרג א' + ב)
שבוע שלישי	98%	תיקון 130 תקלות (דרג א' + ב)
שבוע רביעי	99%	תיקון 110 תקלות (דרג א' + ב)
שבוע חמישי	94%	תיקון 160 תקלות (דרג א' + ב)
שבוע שישי	95%	תיקון 140 תקלות (דרג א' + ב)

תיקון של כ-9000 תקלות

2005-2010

פיקוד הצפון - כוחות החימוש בחזית הלחימה

פעילות היטא"מים

על אף עבודתם היעילה והמקצועית של חיילי החימוש ביטא"מ צפון נתקלו מרכזי התיקון בבעיות וסכנת הבוחנים בסדנת בית הילל ספגה פגיעה ישירה של קטיושה ללא נפגעים, כמו כן נסגר למשך שבוע מרכז האחזקה בגורן בשל חשש למצררים שהתפזרו בשטח.

מסכם ברוך: "זו הייתה גאווה גדולה וסיפוק אדיר לפקד על חיילי יטא"מ צפון בלחימה"

מפקד היטא"מ -
אל"מ ברוך אלקיים
(במבינו)

היטא"מ הצפוני היווה בלחימה עוגן אחזקתי מרכזי ופעל לאורך כל הלחימה ללא הפסקה סביב השעון, סדנאות היטא"מ השונות שקלטו את אנשי המילואים מהיח"ק שלחו כ 50 כיתות בממוצע בכל יום לתקן ציוד מגוון, כל זאת לצד סיוע ליחידות המילואים שגויסו וקליטת יחידות מתגברות מיתר הפיקודים. היטא"מ החל את תפקידו כבר ביומה הראשון של הלחימה עם קבלת הידיעה על חטיפתם של שני החיילים בגזרת אוגדה 91. כלי הרכב שנפגעו בחטיפה הועברו מהשטח לסדנאות התיקון של היטא"מ.

מספר אל"מ ברוך אלקיים ששימש כמפקד היטא"מ בלחימה היטא"מ פעל בשטח וללא הפסקה, הצלחנו לתקן כ- 160 חטיבות כוח בחודש וכ- 10000 כלי נשק ואמצעים אופטיים, המספרים האלה" אומר ברוך" מהווים את המכסה השנתית שלנו במצב רגיעה, בדרך כלל בסיס היטא"מ מתרוקן בשעה שבע בערב, אולם בזמן הלחימה נדמה היה שבכל הלילה היה אור יום, הבסיס המה אדם והעבודות נמשכו ללא הפסקה"

אחזקת אמל"ח
בלחימה.

זמן קצר קרוב 20 טנקים והוחלט על ידי אלוף פיקוד הצפון להוציא אותם במייד משדה הקרב.

פתיחת אוגדת המפץ במלחמת לבנון השנייה

מספר אל"מ מישל ינקו ששימש כקצין חימוש אוגדת ה"מפץ" במלחמת לבנון השנייה: "היה זה מחזה מרהיב לראות את כלל אמצעי הלחימה שנמצאים במצב של תרדמה עמוקה כל ימות השנה מתחת לכסויי הברזט, מגיחים החוצה ממעמד האחסה היבשה ברמת כשירות מרשימה ויוצאת דופן ומוכנים ליציאה למערכה.

העבודה הסזיפית והשוחקת של אנשי חימוש בימ"חים לאורך כל ימות השנה הייתה מקצועית מאוד והביאה לידי בטוי את ההקפדה הרבה ואת הדגשים האחזקתיים שתרמו רבות למצב הכשרות של כלל אמצעי הלחימה באוגדה.

כשראיתי את כלל כלי הרק"ם והרכב ערוכים ומוכנים לתנועה לכיוון המערכה בלבנון עלתה בי תחושת גאווה על יכולתו של מערך האחזקה להכין את הכלים ליום פקודה בכל נקודת זמן ותחושת הערכה לאנשי החימוש שעשו מעל ומעבר להצלחת המשימה."

בסוף חודש יולי, בעיצומה של המלחמה איבד סמל אור בר און את שתי רגליו מפגיעת טיל נ"ט בטנק שבו שהה. שעות ספורות לאחר מכן פנה מפקד החטיבה אל"מ אמנון אסולין לכוחות החימוש בחטיבה בבקשה לתקן את הטנק הפגוע ולהחזירו למעגל הלחימה" זה עניין מוראלי ופסיכולוגי" מספר אל"מ רוני חממי ששימש כמחש"פ צפון בלחימה ואכן שלושה ימים לאחר מכן, בתום טיפול יסודי בסדנת הרק"מ הוחזר הטנק לפעילות מבצעית בחטיבה 7.

"סוגיית החילוץ" מוסיף אל"מ חממי "הייתה מאוד בעייתית ועדינה. בכל פעולת חילוץ קיימת התלבטות קשה האם להוציא את כוחות החילוץ במייד והאם זה שווה את הפגיעה האפשרית של אחד מחיילי החימוש. אולם בניגוד למרבית המקרים בהם הייתה התלבטות מסוימת, בקרב בוואדי סאלוקי היה המצב ברור. בהתחלה נפגעו רק מספר כלים בודדים אולם בהמשך נפגעו תוך

אל"מ חממי: בכל פעולת
חילוץ קיימת דילמה.

2005-2010

2005-2010

מרכז התחמושת

העיסוק בשיפור המוכנות האופרטיבית הביא את המרכז לעמידה מלאה בהספקת תחמושת לכוחות הלוחמים תוך שמירה על רציפות ההספקה. המרכז הוכיח רמת מוכנות ומבצעות גבוהה במלחמת לבנון השנייה, ועמד בכל המשימות שהוטלו עליו. אנשי המרכז הצליחו להתמודד עם העומס הגדול של ניפוק תחמושת, הקפאות, וכן הצריכה השוטפת תוך כדי לחימה. במלחמה "מובצעה" שיטת ניפוק תחמושת הארטילרית ע"י מגבהה נע תוך יישום כלל הלקחים מהתרגילים האחרונים. החזרה לכשרות לאחר הלחימה ליחידות הלוחמות התבצעה בבית הלקוח ע"י חוליות יעודיות שתוגברו באנשי מילואים שגויסו בתנאי קבע.

מרכז שיקום ואחזקה

אנשי המש"א פעלו בלחימה ללא הפסקה. במהלכה הוצאו כ-1600 חוליות אחזקה שפעלו בחזית לצד הלוחמים, כל זאת תוך ביצוע משימות רק"מ וצמ"ה. המרכז, לצד מתן מענה למרכבה סימן 4, טיפול בחט"כים ותיקון כלים פגועים, עסק בדיגום ל"א וחפ"קים. יחידת האחזקה גויסה ונתנה מענה מלא למערכים מרכזיים בכוח האש.

מערך החימוש באוגדה 162

"חיילי החימוש נכנסו עם הכוחות הלוחמים לתוך שטח לבנון" מספר סא"ל קובי ירושלמי קצין החימוש של אוגדה 162 במלחמה" התארגנו למהלך של תכנון האחזקה במקרה של שהייה ארוכה בשטח ועל אף המאמצים הרבים שנעשו לתקן את הכלים התקולים, נפגעו כלים רבים אותם נאלצנו לגרור ולהחזיר לשטח ישראל"

קובי נזכר "באחד מימי הלחימה ביקרתי בגדוד רשף של התותחנים שהוצב ליד קריית שמונה, במהלך הביקור נחתה קטיושה וגרמה לשריפה באזור כלי הרק"מ ומשאיות התחמושת. חיילי החימוש של הגדוד הגיבו מהר ובקור רוח והזיזו במהירות את המשאיות והטנקים. אפשר רק לדמיין מה היה קורה לו הייתה מתלקחת משאית תחמושת, ראיתי שחיילי החימוש לא פוחדים ועושים את עבודתם ביעילות ובמסירות".

סא"ל קובי ירושלמי - תרומה משמעותית של אנשי האחזקה

מערך החימוש באוגדה 91

עם פרוץ האירועים בגזרת הצפון הבינו אנשי החימוש של אוגדה 91 שהשבועות הקרובים יהיו שונים מכל מה שהכירו קודם לכן" כשאני מביט לאחור אני מבין ששום גורל לא יכול להחליף את חיל החימוש בלחימה "נזכר סא"ל מוטי ששון ששימש כקצין החימוש האוגדתי" אני בטוח שהיום כולם יודעים ומבינים את החשיבות הגבוהה של מערך החילוץ והאחזקה באוגדה בכלל ובאוגדה 91 בפרט" ואכן, רובן המוחלט של הפעולות שבוצעו על ידי אנשי החימוש הצילו חיי אדם וחסכו משאבים רבים לצה"ל, חיילי החימוש עסקו בפעילויות רבות החל מטיפול שוטף ברק"מ ועד לפעולות חילוץ נועזות של טנקים וכלי רק"מ שנפגעו בתוך שטח לבנון. "הדבר הראשון שראו הכוחות הלוחמים שיצאו מלבנון היה צוותים שלמים של אנשי חימוש שחיכו לבואם" מוטי ששון מוטי" הלוחמים הטכנולוגים פשוט התנפלו על כל לוחם" הוא משחזר" כל נשק אישי נבדק וכל טנק עבר בחינה יסודית, האמצעים האופטיים הוחזרו לכשרות ודאגנו שכל חייל יצטייד באופן מיטבי באמצעים תקינים למשימה הבאה."

היטא"מ הדרומי

היטא"מ היווה עורף קשיח במתן שירותו ליחידות בכל הדרגים במהלך מבצע "גשמי קיץ". מספר אל"מ יורם נחמן מפקד היטא"מ: "צוותי היטא"מ עבדו בתוך רצועת עזה באזורי הקרבות וסייעו רבות בהכנסה והוצאת כלי רק"מ מהרצועה, לעיתים מוסיף יורם נדרשנו לתקן רק"מ וציוד הנדסי במהירות על מנת להשיבם במועד לפעילות מבצעית, מאות חיילי החימוש שפעלו בגזרת הדרום ראויים לשבחים על המקצועיות והיצירתיות שגילו. אולם לצד ההצלחות הרבות שצויינו זיהינו פערים מקצועיים בקרב מערך המילואים אשר נבע בעיקר מהעדר הכשרות ואימונים". כמו כן סייע היטא"מ לחטיבות לוחמות בגזרת הלחימה בלבנון ובעיקר לחטיבת גבעתי בתחום אחזקת הציוד האופטי וכלי הנשק וכן בתחום החילוץ.

פתוחים מול איום מסיבי של טילי נ"ט. אל"מ ירון לבנת ששימש כראש רפ"ט מספר: המלחמה תפסה אותנו עסוקים בחבלי לידה של הכנסת מרכבה סימן 4 לחטיבה 401, ברור היה לנו שטנק חדש שנכנס למערכה גורר אחריו מחלות ילדות שאף ניסוי לא הצליח לאבחן אותן. ככל שהתקדמה המלחמה התווספו לאנשי רפ"ט עיסוקים נוספים ובכל מקרה של פגיעה של טנק הגבנו בפתיחת צוות חקירה כדי ללמוד ככל שיותר מהמקרה, כמו כן עסקו אנשי רפ"ט בהדרכות לקציני החימוש והשריון ובפיתוח אמצעים תוך כדי לחימה, הייתה אמונה שטנק מרכבה סימן 4 הוא בלתי פגיע, אך מבחן המציאות הוכיח אחרת" מסכם ירון" אני שמח לראות שנורמות שהושרשו ביחידה על ידי האלוף ישראל טל עדיין ניצבות כנר לרגלי האנשים"

רפ"ט הפעילה נוהל חירום במסגרתו הוחלט להפסיק את פיתוח הטנק ולעבור לתמיכת המערך, ככל שהתקדמה הלחימה התווספו לאנשי רפ"ט תחומי עיסוק, מחקר היפגעות, הדרכות של קציני חימוש ושריון, וכמובן פיתוח אמצעים שנבנו אל מול ההתפתחויות בשטח.

במרכז הובלה סא"ל עידו נוביץ "הסדנא הצפונית של מרכז הובלה נשאה ברוב הנטל, ומרגע שהחלה הלחימה הובלנו הכל ולכל מקום: טנקים, תותחים מתנייעים ואפילו ציוד לוגיסטי ומזון"

חט"ל - במסגרת מבצע "שינוי כיוון"

עסקו אנשי החט"ל במתן פתרונות טכנולוגיים ותמיכה במערך הלוחם ותומך הלחימה. קציני החט"ל תמכו בהטמעת אמצעי לחימה חדשים שהוכנסו לשימוש בצה"ל זמן קצר לפני הלחימה, והסיקו לקחים לגבי שיפורים נדרשים תוך כדי הלחימה. המש"א מיגן עשרות כלי רק"מ וצמ"ה, וכן פתרונות לוגיסטיים ממוגנים כדוגמת יצור ארגזי נשיאה ע"ג רק"מ, גרורים לנשיאת ציוד ומזון והתקנים לנשיאת מיכלי סולר. במסגרת פעילות החטיבה בתחום פינוי וחילוץ תחת אש, דוגמו כלי רק"מ לפינוי רפואי, וכן יצרו התקנים לחילוץ תחת אש במש"א.

רפ"ט

אחרי שבשנים האחרונות התרבו הקולות שהטילו ספק בנחיצות חיל השריון באה מלחמת לבנון השנייה והציבה אתגר משמעותי לטנקי המרכבה בלחימה בשטחים

אנרגיות לאספקה בהיטס. בנוסף, הפעיל המרכז צוותי פינוי שלל מהיחפ"ש (יחידה לפינוי שלל). העבודה התמקדה במתן מענה סביב השעון ע"י הפעלת חמ"לים ומשל"טים, ויושמה התפיסה השירותית של ניפוק ציוד עד בית הלקוח, אשר במסגרתה נופקו אלפי כלי נשק וחלפים באמצעות מאות משאיות עמוסות שהגיעו עד ליחידות. כדי להתגבר על המגבלות בצירי ההספקה לכוחות שנמצאו בתוך לבנון, הוקם צוות שטיפל בניפוק אנרגיות באמצעות אספקה בהיטס. מספר זייד טאפש ששימש כראש ענף הפעלה במצל"ח בזמן הלחימה: מהר מאוד, לאחר שהחלה המערכה פתחנו חמ"לים גייסנו אנשי מילואים והתחלנו לעבוד, פתחנו חלון קדמי של מצל"ח במל"ן (מרכז לוגיסטי נייד) ובו ניתנו שירותים בכל הקשור לכלי עבודה, חומרים, חלקי חילוף וזיודים"

מרכז הובלה

מערך האחזקה בזמן הלחימה הופעל במלואו, משלב ניפוק המובילים והנגררים מהאגדים דרך אחזקת הסד"כ לאורך הלחימה בכשירות של מעל ל 85%. במהלך הלחימה הפעיל המרכז סד"כ של מאות כלי רכב. מספר רע"ן אחזקה

"כבר ביום הראשון של הלחימה בצפון שונתה הגדרת המצב במרכז, ובעקבותיה השתנתה מייד התפיסה של העובדים" מספר סא"ל אשר מזרחי, ראש ענף ניהול הייצור במש"א "המרכז עבד 24 שעות, שבעה ימים בשבוע ונתן מענה איכותי ומקצועי לכלל מערכי הלחימה"

פיקוד העורף

מערך האחזקה של פקע"ר פעל בשני מישורים: הראשון, אחזקת כלל האמצעים ברמת כשירות גבוהה שתאפשר לכוחות החילוץ לבצע את משימותיהם והשני, נטילת חלק בפעילות הקהילתית והתמיכה של פיקוד העורף שכללו חלוקת מזון במקלטים הדרכות ואף עזרה בהקמת מחנה קיץ לילדי הצפון.

מצל"ח

מצל"ח סיפק מענה סביב השעון ע"י הפעלת חמ"לים ומשל"טים. המרכז פתח בלחימה שני חלונות קדמיים ב"עין זיתים" ו"יפתח" לניפוק ולהחלפת זיודים, כלי עבודה ואביזרים. כמו כן, ניפק המרכז אלפי אמצעי לחימה ושלח מאות משאיות חלפים עד בית הלקוח. לצד ההיערכות לניפוק

בית הספר לחימוש

מסכם תא"ל חיים רונן:

"הכשירות הנדרשת של הטנקים היא 85%, אנחנו יצאנו למלחמה עם 95% כשירות, כלומר שברנו הרבה מאוד מיתוסים שהיו צרובים באופן קולקטיבי אצל הוותיקים של החיל, ובצבא לא היה ביטחון וודאי שכשפותחים את הברזנטים, יהיו כלים בכשירות גבוהה. אני חושב שהיציאה למלחמה עם כשירות כל כך גבוהה ועם כאלו ביצועים של אנשי החימוש הביאה כבוד גדול למערך האחזקה כולו. במלחמה עצמה הייתי בקו, בשטח עם החיילים ולא בשום מקום אחר, אין חייל חימוש שבמלחמת לבנון לא ראה אותי בכל הגדודים ובכל הפריסה כי חשבתי שהנוכחות הפיזית שלי בשטח חשובה מאוד, היא אפשרה לי להיות נוכח בדילמות ובבעיות בזמן אמת ולפתור אותן במהירות המירבית.

כמובן, גם בה"ד 20 לא ישב בחיבוק ידיים בלחימה, בתחילה נופק רק"מ בחרום וקוצרו הקורסים, בוצעו הדרכות והסמכות ליותר מ 1500 אנשי מילואים ביחידות ובבסיסי האימונים. תוך כדי לחימה הבה"ד סייע לכוחות הלוחמים במשימות לוגיסטיות ואף תגבר אותם בבעלי מקצוע. בתום הלחימה פתח הבה"ד במבצע רחב היקף לשיקום הימ"חים. מספר אל"מ דודו אלמקייס ששימש כמפקד בה"ד 20 בתקופת הלחימה: "אחרי שהלחימה התחילה בוצעו הסמכות והדרכות לאלפי אנשי מילואים, כמו כן לקח על עצמו הבה"ד את הסיוע בהחזרה לכשרות של הימ"חים שבמהלכו הוצאנו את כלל אנשי הסגל של הבה"ד ליחידות השונות על מנת לתמוך בחזרה מהירה של אמצעי הלחימה לכשרות"

מפקדת קחש"ר

החת"ם. המפקדה החליטה לאמץ את עיריית קריית שמונה, ובהמשך לבקשתם בוצע מיפוי של כלל המקלטים בעיר ותיקון חלק מהם, גם חיילי המפקדה נרתמו למשימה ויצאו לצפון לחודש שהתחלק בפעילות חברתית לילידי העיר ששהו במקלטים וכן בעבודות לוגיסטיות בימ"חים.

עיקר עיסוקה של מפקדת מקחש"ר בלחימה התמקדה בתמיכת כוחות האחזקה, הפעילות כללה תגבור היחידות בבוחנים, והשתתפות קציני המפקדה בחמ"ל אחזקה. לצד ביקורים תכופים בשטח מינה החיל צוות למידה להפקת לקחים והטמעתם תוך כדי לחימה, במסגרת זו עודכנו הוראות קחש"ר העוסקות בטיפולים במערך

חיילי מפקדת קצין החימוש הראשי וביניהם כוכבת הפופ - רוני סופר סטאר בפעילות יצירה ופנאי לילדי הצפון השוהים במקלטים בזמן הלחימה.

2005-2010

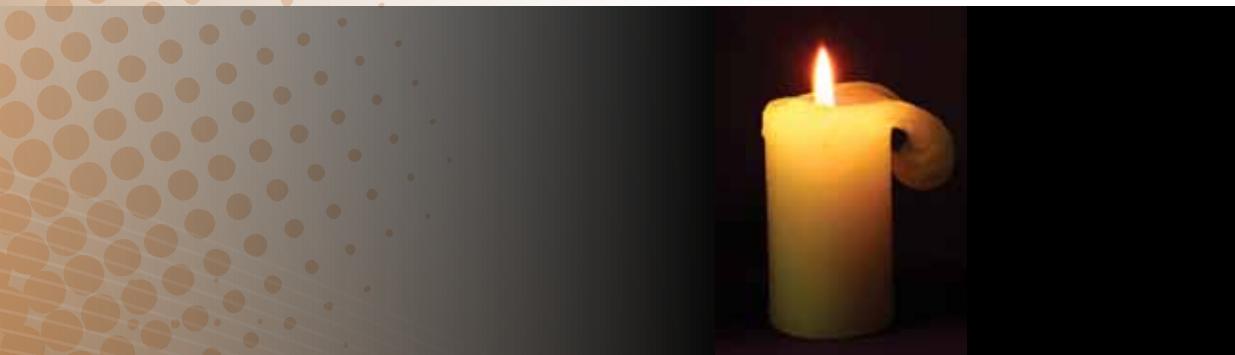
נופלי חיל החימוש במלחמת לבנון השנייה

מחיר המלחמה לא פסח על החיל, בלחימה איבד החיל שניים מחייליו. בשישה באוגוסט 2006 נהרגו סגן שמואל חלפון ז"ל ורס"ן אליהו אלקריף ז"ל מפגיעת קטיושה שנורתה משטח לבנון אל עבר כפר גלעדי.

סגן חלפון שמואל ז"ל - היה במקצועו מאחזק נשק ובלחימה שימש קצין אפסנאות, הותיר אחריו אלמנה, שלושה יתומים, אח ואם. בן 42 היה במותו.

רס"ן אלקריף אליהו ז"ל - היה קצין חימוש, הותיר אחריו אלמנה, שני יתומים וארבעה אחים. בן 34 היה במותו.

מערך המילואים של חיל החימוש במלחמה

אמל"ח רב ומגוון הצריכה התגייסות מלאה של מערך האחזקה על כלל מרכיביו, החל מכוחות האחזקה האוגדתיים בסדיר ובמילואים, דרך היטא"מים וכלה בגופי הפיתוח ובמרכזי אלר"מ. מוכנותו של חיל החימוש הודגמה במלחמה זו. מערך האחזקה ידע להתאים את עצמו לתרחישים המבצעיים השונים ולהיערך בפיתרונות הנדסיים ואחזקתיים נכונים, אחוזי הכשרות הגבוהים ביציאה מהימ"חים ואורך הנשימה שהתאפשר לכוחות הלוחמים הינם עדות לכך. עם זאת יש לשפר את יכולות החילוץ של כלי הרק"מ, לשדרג את כלי הניוד של כוחות האחזקה ולהעלות את רמתם המקצועית של אנשי החימוש במילואים שנפגעה עקב היעדר אימונים"

יותר מכל הגיע חיל החימוש להישגיו בזכות אלפי אנשי המילואים שלו שהתגייסו בשיעור של 100%, "רוח ההתנדבות שלהם הייתה למופת" משבח תא"ל רונן "הם הפגינו עמידה בלתי מתפשרת במשימות והוכיחו כי ליכולות שלהם לסייע בזמן אמת אין אח ורע בכל העולם. קיבלתי עשרות טלפונים מאנשים שהתחננו לבוא כדי לעזור, אנשים שסיימו את שרותם לפני 20 שנה אמרו לי: חיים אנחנו לרשותך, זה היה מאוד מרגש וממחיש את הרוח המיוחדת שיש בחיל הזה"

תת אלוף רונן מסכם את תפקוד מערך האחזקה במלחמה: "מלחמת לבנון השנייה, בה הופעלו כוחות אגמיים רבים והופשר למערכה

הצגת תכנית אחזקה בשטח לתת אלוף רונן.

צל"ש הרמטכ"ל למכונאי טנקים סג"ם דימיטרי קמשילין

סג"ם דימיטרי קמשילין נלחם בקרב במעבר נחל הסלוקי עליו גם קיבל את צל"ש הרמטכ"ל לאחר מלחמת לבנון השנייה: "במהלך הנסיעה החלו ליפול עלינו טילי נ"ט והטנקים מסביבי החלו להיפגע ולעלות באש".

"יצאתי מהטנק שלי ונכנסתי לתוך הטנקים הבוטחים מסביב כדי לחלץ מהם פצועים. האש מסביב לא הפסיקה לרגע דבר שהקשה על החילוץ אבל הוצאתי אותם מהטנקים כולל פצוע שהיה מחוסר הכרה".

"חשבתי רק איך מצילים עוד חיים. הייתי המכונאי היחיד בגזרה ואני הרי הכרתי שם את הטנק הכי טוב ולכן המשכתי קדימה למרות העשן הרב והיריות".

צל"ש מח"ט לרס"ב (מיל') רבאח ביסאן

ב-24 ביולי 2006, במהלך מלחמת לבנון השנייה, עלה טנק מרכבה סימן 4 של מפקד גדוד "הבוקעים" על מטען כבד משקל בשטח לבנון. רס"ב (מיל') רבאח ביסאן, מנהל עבודת החימוש בעוצבת ברעם, התנדב מיד. הוא חבר אל כוח חילוץ שנשלח לפנות את הטנק לשטח ישראל, ואיתו פעל במשך שלושה לילות.

"הבנתי את המשמעות של הצלחה או כישלון במשימת החילוץ", מסביר רס"ב (מיל') רבאח ביסאן. "היה ברור שאם הטנק יישאר בשטח האויב, נאבד מידע חיוני "רבאח ביסאן הוכיח רוח לחימה, חתירה לביצוע המשימה, מקצועיות, יוזמה וקור רוח. על כך הוענק לו בתום המלחמה צל"ש מידי מפקד עוצבת ברעם, אל"ם אופק בוכריס.

הפקת לקחים ממלחמת לבנון השנייה

בגדוד, הצוות הדגיש את החשיבות לנושא "המקצועיות לרמת הפרט והמסגרת על ידי יצירת מנגנון המיישם רצף אימונים לשמירה על הפרופסיה המקצועית"

צוות רביעי - הובל על ידי אל"מ צביקה קראוס ששימש באותה העת כמחש"פ דרום ודן בנושא הפעלת היח"ק והממשקים מול האלמ"ר / יטא"מ במרחב הפיקודי בחירום וקבע: "מערך האחזקה היווה סמן ימני לכלל המערכים תוך ביצוע משימותיו במקצועיות רבה ובדבקות"

צוות מס' 5 - בראשותו של ראש מחלקת האחזקה באט"ל דאז, אל"מ אייל אלוק ובחן את תחום מאמץ האחזקה. הצוות הדגיש את חשיבותו הרבה של השלם האחזקתי בדגש על כ"א מיומן, חלקי חילוף ואמצעים וזאת "על מנת לאפשר מאמץ אחזקתי איכותי ולאורך זמן".

הצוות האחרון צוות מס' 6 - היה בראשותו של מפקד יטא"מ 651 אל"מ ברוך אלקיים ובחן את אופן הפעלת היטא"מ במלחמה ואת חשיבות מערכת יחסי הגומלין בין דרגי התיקון השונים

עם תום הלחימה ביצעה מפקדת חיל החימוש כנסי הפקת לקחים בפיקודים המרחביים על מנת לאתר את הנושאים לשימור ולשיפור ברמת מערך האחזקה בפיקוד, ובמקביל מינתה צוותי תחקור שעסקו בשישה נושאים עיקריים לבחינת פעילות חיל החימוש במהלך המלחמה:

צוות ראשון - הובל על ידי אל"מ אהוד דוד שכהן כמפקד יטא"מ 650 ובחן את כשרות האמל"ח בימ"חים, מסקנות צוות הבדיקה היו: "מערך האחזקה גילה נחישות ורצינות במענה האחזקתי בשגרה ובמעבר משגרה לחירום, כשירות הצל"מ ומערך האחזקה בכללותו היה ברמה טובה מאוד"

הצוות השני - בראשותו של אל"מ רוני חממי, שתיפקד כמחש"פ צפון, עסק בתחום המענה האחזקתי במערך החילוץ לאור האתגרים שנבעו מהלחימה. הצוות הדגיש את החשיבות הרבה של הכשרת כ"א ואימונים מקצועיים וכן את הצורך לבניית מסגרות חילוץ והטמעת טכנולוגיות חדישות ומתקדמות בתחום השו"ב.

צוות שלישי - הובל על ידי אל"מ גיורא אלמוג ששימש כמחש"פ מרכז ועסק במבנה מערך האחזקה

שורות אלו שנכתבו לכבודם ולשבחם של אנשי החימוש ממחישות יותר מכל את תרומתם האדירה של החימושניקים לעוצמתו של צבא ההגנה לישראל:

**"לראשם לא קשרו עטרת
הם נטולי זוהר והילה
לא כתבו עליהם כותרת
ובניצחון - להם לא חלקו תהילה
בלהט האש, בשאון הקרב
ידם המיומנת ידעה נשק לתקן
ולפשפש בטוק בתוך קרביו
דמעת בנזין מעינים נוטפת
וכל גופם בצבע האדמה.**

**אז תנו גם להם כבוד
והשאירו עבורם פינה חמה
כי הדבר ידוע ואיננו סוד
הם תיקנו את הכלים - שניצחו במלחמה"**

2005-2010

מסקנות צוותי התחקור

רמ"ח אומן אל"מ ניסים אסייג.

למרות תפקודו המוצלח של חיל החימוש מונה ראש מחלקת ארגון ומשאבי אנוש במפקדת קצין החימוש הראשי כאחראי לתהליך הפקת הלקחים:

"גילינו פער משמעותי ביכולות החילוץ של החיל ביבשה" מספר ניסים "ויש לפעול בעתיד לשיפור משמעותי של מקצועיות כ"א העוסק בנושא משמעותי וחשוב זה וכן לספק אמצעים מתקדמים וטכנולוגיים לבעלי המקצוע"

נושא נוסף שעלה מהתחקירים, אותו מציין אסייג, הינו רמתם המקצועית של אנשי המילואים "הכשרות של מערך המילואים נמצאת בנסיגה מתמדת ומאופיינת בבעיה של מחסור בתקציב ובהעדר אימונים והכשרות הולמות"

"כמו כן" קובע ניסים, "קיימת פגיעה משמעותית ביכולות הגדוד עקב היעדר פלטפורמות נידוד ממוגנות ואמצעי אחזקה."

נושאים נוספים שעלו ממסקנות צוותי התחקור הם שרידות אנשי החימוש במתארי הקרב השונים ויכולת האלתור של איש האחזקה בלחימה.

תפיסתו של קצין החימוש הראשי תת אלוף חיים רונן כי אין לנוח על זרי הדפנה ויש להמשיך ולפעול במלוא המרץ לשיפור כשרות האמל"ח בימ"חים וביחידות הסדירות, בנוסף לתוצרי התחקירים שבוצעו על ידי פורום האל"מים, הביאה לפעילות נמרצת בקרב כלל אנשי החימוש ביחידות צה"ל ואיפשרה קפיצת מדרגה נוספת במערך האחזקה על כלל יחידותיו.

תת אלוף רונן - "לא נחים על זרי הדפנה"

2005-2010

סיכום פעילות חיל החימוש במלחמה

על רקע התמונה המורכבת המצטיירת מסיכומי המלחמה, הצליח חיל החימוש לעמוד במשימותיו בצורה טובה ומעוררת כבוד. בסיוע אלפי אנשי מילואים שהצטרפו למערך בכל רחבי הארץ, השכיל מערך האחזקה לשמור על אחוזי כשרות גבוהים לאורך כל הלחימה ולספק פתרונות בזמן אמת לאתגרים שבהם ניתקלו הכוחות בשטח. לכל אלו נוספו מבצעי חילוץ הירואים שנהלו על ידי קציני החימוש בגזרת הצפון, אולם למרות ההצלחה המרשימה של מערך האחזקה פסק קצין החימוש הראשי תת אלוף חיים רונן

"אל לו לחיל החימוש לנוח על זרי הדפנה, יש להחזיר את החיל לכשרות מירבית ולבצע תחקיר ברמה החיילית לצורך שיפור והפקת לקחים"

2005-2010

פעילות חיל החימוש לשיפור המוכנות לאור לקחי המלחמה

חילוץ

- ביצוע השתלמות חילוץ בכל אימון מרמת תרח"ט סדיר.
- כתיבת דמ"צ לטנק חילוץ עתידי.
- קביעת מודל לאימון חד שנתי של מחלקות החילוץ.
- ביצוע הסמכות להכשרת נהגים ומפקדים לצוותי חילוץ.
- תיקוף התורה החיילית בנושא חילוץ.
- הוספת פרק חילוץ להשלמה החיילית של קציני חי"ח.

מקצועיות

- קיום התמחויות לבעלי מקצוע והכשרות לאוכ' המילואים.
- קיום קורסי פיקוד לאוכ' המילואים.
- הוספת פרק לקחי המלחמה לכלל הכשרות המפקדים.
- הטמעת לקחי המלחמה בתרגילים החל מרמת הגדוד.

חיזוק הגדוד הסדיר

- בניית תכנית התעצמות תוך שימת דגש על פלטפורמות נידוד ממוגנות ויכולות חילוץ.
- הרחבת סמכויות תיקון - כתיבת תכנית בחתך מקצועות ויכולות (חלפים ואמצעים ומימושה)

הקמת סדנת נחשונים

הרעיון להקים סדנה חדשה שנמצאת מצד אחד במעטפת מול איו"ש ומצד שני על צירים ראשיים שיכולים לתת מענה להעתקת הכוחות צפונה וגם מענה לפיקוד המרכז וליחידות המנמ"ריות במרחב, הוצג לראש אט"ל דאז האלוף אודי אדם אשר אישר את התכנית באופן מיידי.

הידעת - יחש"ם 650 הקרוי גם מחנה עמנואל נקרא על שמו של עימנאול ברשי, סמג"ד בחטיבת גולני שנהרג ב 12/48 בקרב בחאן יונס.

ליחש"מ 650 היו 10 סדנאות מפוזרות בכל גזרת הפיקוד. לאור סגירת סדנת "אזור" שטיפלה באמצעי צמ"ה ונגמ"שים, הועברו טיפולי הצמ"ה לתוך מש"א ובכך נוצרו מקומות עבודה במש"א, מה שעשוי היה להביא לפיטוריהם של אנשי הקבע מהיחש"מ מחד גיסא ולגיוס עובדים למש"א מאידך.

בחיל החימוש הוחלט להציע הצעה נגדית שעיקרה להעתיק את כל נושא הצמ"ה והנגמ"ש לתוך סדנת הרק"ם (פלוגה א') באפס עלות ולהמשיך לתת את המענה בתחום הצמ"ה ללא השקעה נוספת.

כמו כן הוביל מפקד יחש"מ 650 מהלך שעיקרו לשווק את סדנת אזור ובית ליד לפינויי קרקעות, ובתקציב הפינוי להקים סדנה חדשה בנחשונים. התשתית של סדנת אזור ובית ליד היו תשתיות ירודות מתקופת הבריטים ולא ממוקמות במקום המאפשר מתן מענה מהיר ואיכותי לגזרת איו"ש וליחידות הפיקוד.

בלדה לחימושניק/ עלון הסדנאים

הרשו לי רבותי ללחוץ ולחוש
את ידו החסונה של חייל החימוש
את היד עם המגע המלטף והרך
המכופפת פלדה וגוזרת בפח.
היד המהלכת בין ברזלים ושסתומים
המתברגת בקלות בין זיזים ואטמים
הבונה צריח ומרכיבה תותח
המחשבת במחשב וקוראת במד הטווח.
הבזה לתקלה, למכשול למעצור
ומשחררת את הבורג הסרבני מהמצור
ללחוץ בחום ולהגיד בקול
כל הכבוד - ותודה על הכל.

2005-2010

סגן אלוף אדרי אברהם ז"ל

במהלך חודש מרץ 2006 נפל
אבל כבד על חיל החימוש כולו
עם היוודע דבר מותו של סגן אלוף
אבי אדרי ששימש כקצין החימוש
של אוגדת עזה.

דרכו של אבי בשירות הצבאי
החלה ביולי 1987, עת התגייס
לחיל החימוש שם שימש כטכנאי
גנרטורים ביחש"ם 653. עם גיוסו
לצה"ל מגלה אבי אהבה נוספת
והיא הצבא. עד מהרה נתגלו
תכונות האופי והפוטנציאל הגדול
הטמון בו והוא נשלח אל קורס
הקצינים ומילא שורה רחבה של
תפקידים אותם ביצע בהצטיינות
ובהצלחה מרובה.

2005-2010

הנחת אבן הפינה למרכז ההנצחה

סיכת הדרכה לבה"ד 20

מרכז הנצחה חדש לחיל החימוש

קצין החימוש הראשי, תא"ל חיים רוני, בטקס ההתייחדות

חיל החימוש התייחד בשבוע שעבר עם זכר 728 הנפלים
מהחיל באור הנצחה בנתניה. אל הטקס המרכזי הגיעו אלפי
אזרחים, בני המשפחות השכולות והמפקדים בחיל, ודואר נערך
במעמד מפקד דיוע היבשה, האלוף בני גנץ, סגנו, האלוף מאיר
כלופי, וקצין החימוש הראשי, תא"ל חיים רוני.

בטקס הונחה אבן הפינה למרכז ההנצחה והמורשת של חיל החי-
מוש, וכמהלכי הוסימה מגילת היסוד של בית ההנצחה, עליה
חתמו אורחי הכבוד. "חיל החימוש הוא חלק מרכזי מהמורשת החי-
לית, והחיל ימשיך לתפק את המשפחות השכולות ולהשקיע בהן
לאורך כל ימות השנה", אמר תא"ל רוני.

אלעד ארזן

קורס הכנה לנגדי חיל החימוש

המחזור הרביעי של קורס "מעבר לקבע" נפתח בשבוע שעבר
בבה"ד 20, בהשתתפות של כ-50 נגדים מחיל החימוש, רובם
בשנת הקבע הראשונה שלהם. במסגרת קורס "מעבר לקבע" ייחש-
פו הנגדים הצעירים לתנאים החדשים שמגיעים להם, ילמדו על
כלים שונים שצה"ל מעמיד לרשותם, ויעברו הרצאות שונות
בנושא מנהיגות ופיקודיות.

לדברי מפקד הקורס, רס"ל ערן כהן, מטרתו העיקרית היא להע-
ניק לנגדים כלים שיסייעו להם להפוך את המעבר לקבע למשט-
עוטי יותר בעבורם. "לפני הקורס לא היו לי את הכלים לפיקוד,
אף אחד לא הסביר לי את המקום שלי בקבע", סיפרה סמ"ר
שמרית נגר.

כמהלך הקורס, שאורכו כשבוע, נפגשים הנגדים עם מרצים
ועוזרים סדנאות שונות העוסקות ביכולות הרגשיות והניהוליות
של אנשי הקבע, בתהליכים מרכזיים בחיל החימוש ובצה"ל ואף
במסלולי הקידום וההתפתחות המוצעים לנגדים בחיל. "חשוב לנו
לתת לתבר"ה הצעירים רוגמה לחיפוי וליצור מפגש בינם לבין
נגדים ותיקים המבצעים שירות משמעותי", סיפר רע"ן הדרכה
בחיל החימוש, סא"ל שלומי דהן.

אלעד ארזן

קורס מעבר לקבע

**סיכה חדשה
לבה"ד 20**

סיכה חדשה המיועדת
לאנשי הסגל של בית-
הספר של חיל החימוש
(בה"ד 20) הושקה לפני
כשבועיים כחלק מאירועי
שבוע האיכות בצה"ל. הסיכה החדשה
(בצילום) נבחרה במסגרת תחרות פני-
מית שנערכה בבה"ד במטרה לייחד את
אנשי סגל הבסיס משאר אנשי החיל.
את עיצוב הסיכה יזם מפקד הבה"ד,
אל"ם רודו אלמקיס, שהכריז על שנת
הפעילות הנוכחית כ"שנת הסגל"
בבה"ד. "החלטנו להתמקד בטיפוח
הסגל מתוך הבנה שסגל עם מוטיבציה
יוציא הניכים טובים יותר", הסביר
אל"ם אלמקיס. "גולת הכותרת של שנה
זו הייתה למעשה הוצאת הסיכה החד-
שה". לדבריו, הראשונים לזכות בסיכה,
היו חברי הסגל המצטיינים של הבה"ד,
שקיבלו את הזכות כאות הוקרה על
מאמציהם ותפקודם.

2007 איל אלוק הקחש"ר ה17

חגיגת בר המצווה של יתומי צה"ל

אייל אלוק נולד בשנת 1958, בוגר המכללה הטכנולוגית של חיל החימוש. הוא נשוי עם שני ילדים ומתגורר בניר צבי. התגייס בשנת 1976 כחשמלאי רכב ונגמ"שים. בשנת 1980 שימש כקצין חימוש בחטיבה, ושנה לאחר מכן מילא את התפקיד בחטיבת "סער מגולן" בזמן מלחמת שלום הגליל. מאוחר יותר באותה השנה היה קצין החימוש של חטיבת "אלכסנדרוני".

בשנת 1984 היה מפקד סדנה ביחידת החימוש המרחבית "גליל". שלוש שנים לאחר מכן מונה להיות קצין אחזקה של עוצבת ה"גליל". בשנת 1990 התמנה לתפקיד קצין החימוש בעוצבת "כפיר", ושנה לאחר מכן ביצע את התפקיד בחטיבת "הזקן". בשנת 1993 מונה למפקד סדנה ביחידת החימוש המרחבית בצפון, ושנה לאחר מכן מונה לתפקיד קצין החימוש של עוצבת "אתגר".

בשנת 1996 מילא את תפקיד קצין החימוש בעוצבת ה"גליל", ולאחריו הפך לסגן מפקד החימוש של פיקוד הצפון. בשנת 2001 הועלה לדרגת אל"ם וקודם לתפקיד מפקד החימוש בפיקוד הצפון. בשנת 2005 מונה לראש מחלקת אחזקה, וב-2007 עם קבלת דרגת תת האלוף מונה לקצין החימוש הראשי ושימש בתפקיד זה עד שנת 2010.

בתפקיד זה כיהן עד שנת 2010. בתקופת כהונתו שונתה תפיסת הלוגיסטיקה ביבשה ונבנו האגדים הלוגיסטים, בעל תואר ראשון במדעי המדינה, ותואר שני במנהל עסקים.

איל נשוי + 2 ומתגורר בניר צבי.

על אף עומס הפעילות הקיים בחיל, לא שכחו גם השנה לחגוג את חגיגת בר המצווה ליתומי החיל, באירוע מרשים שנערך בעיר חדרה חגגו שישה יתומים מחיל החימוש את חגיגת בר המצווה בהשתתפות בני המשפחות וקצין החימוש הראשי.

כיצון מהול בשמחה חגגו אתמול בערב יתומי צה"ל בר המצווה

חגיגת הבר-מצווה העצובה של יתומי צה"ל

בכיון מהול בשמחה חגגו אתמול בערב יתומי צה"ל בר המצווה

2005-2010

תשבוחות לחיל החינוך

על אף העובדה שחיל החינוך היה אחד משני החילות היחידים שזכו בשבחים לאחר המלחמה במסגרת וועדת וינוגרד, העלו תחקירי הצוותים נושאים שנדרשו לפעילות עמוקה ויסודית, לפיכך החל חיל החינוך בביצוע פעילות רחבת היקף לשיפור המוכנות למלחמה לכלל המערכים ובהם

- שיפור רמתם המקצועית של אנשי החינוך במילואים (ברמת החיילים והמפקדים)
- השלמת פערי יידע מקצועיים בתחום חילוץ והפינוי.
- חיזוק מערך האחזקה ברמת הגדוד.
- ביצוע ביקורות כשירות בכלל הימ"חים.

2005-2010

ספר תורה בן 100 שנה מעיראק לצריפין

טכס הכנסת ספר תורה נערך השבוע בבסיס הדרכה 20 של צה"ל בצריפין. הספר נתרם ע"י קהילת יהדות עיראק והוא בן 100 שנה. הטקס התקיים במעמד הרב הראשי לצה"ל תא"ל הרב אביחי רונצקי, קצין חינוך ראשי, מפקד בה"ד 20 ואורחים נוספים. הטקס המרגש החל בשירה ובריקודים משער ירושלים של בסיס צריפין עד לבית הכנסת.

הרב הראשי אביחי רונצקי ומפקד הבה"ד אל"ם דודו.

קצין החינוך של הבה"ד רנ"ג ערמי יהונתן

קפיצת מדרגה אחזקתית

מאז המלחמה ביצע חיל החימוש קפיצת מדרגה באמצעים שברשותו ובאימונים שהוא עורך. כחלק מלקחי המלחמה, תוקפו מחדש כלל המודלים החיליים של סוגי האימונים וניתן דגש על הסמכות המפקדים במילואים. כמו כן, החיל תירגל חילוץ מורכב של רק"ם פגוע יחד עם כוחות פיקוד העורף, חיל הרפואה, כלי צמ"ה ואנשי הרבנות.

אימון חיילי חימוש במילואים.

2005-2010

ביטול השינוי הארגוני והחזרה לאט"ל

באוגוסט 2007 החליט הרמטכ"ל, גבי אשכנזי, להחזיר את המצב לקדמותו, חיל החימוש וחיל הלוגיסטיקה חזרו לאגף הטכנולוגיה והלוגיסטיקה שחזר לשמו הקודם אט"ל ומחלקת האחזקה חזרה אף היא לאט"ל, הגוף היחידי שנותר בזרוע היבשה היה היחט"ל שעם המעבר לזרוע היבשה בשנת 2006 שינה את שמו לחט"ל (חטיבה טכנולוגית) ואליה הוכפפו יחידת הניסויים (נס"א), יחידת יפת"ח ומספר ענפים מיחידת לוט"ם שהפכו ל"מחלקת מערכות תקשוב".

שינויים ארגוניים בחיל החימוש

שיפור הכשירות והמוכנות למלחמה בכלל המערכים

"המוטיבציה של החיילים היא האתגר של המפקדים, ואין שיטת קסמים לטיפול בנושא", מספר קצין החימוש של גדוד שקד, סגן סלימאן שאהין. "אנחנו משתדלים להקשיב להם ולדאוג להם, ולהיות להם כמו אמא ואבא, רק ככה הם מרגישים את תחושת השייכות"

חימוש אוג' 91 מתכוננים למלחמה הבאה

קחש"א 91, סא"ל עופר אזרד מספר: "פסגת הטכנולוגיה הוכנסה למוצבי האוגדה, ובשבילינו זו הזדמנות לשדרג את יכולותינו המקצועיות, כל שדרוג טכנולוגי שנכנס לשימוש באוגדה דורש מאנשי מערך האחזקה היערכות מיוחדת ולמידה מקדימה. ומוטלת עלינו אחריות לספק מענה אחזקתי לכל תקלה ובעיה שעלולה להתעורר."

חימוש גבעתי לא נחים על זרי דפנה

מערך החימוש של חטיבת גבעתי עבר שינויים רבים בשנים האחרונות, כשהעיקרי בהם הוא קליטת האכזריות "תהליך המעבר לשימוש באכזריות הוא ארוך מאוד ומעסיק מזה שנים את מערך אחזקה - מספר קצין החימוש החטיבתי רס"ן משה ארצי. "מבחינתנו זה כמו להפוך חירניקים לשריונרים. אבל כמו תמיד אנחנו לא מודאגים מהאחריות המוטלת עלינו. מערך החימוש של החטיבה ידע תמיד לקבל על עצמו כל משימה ולבצע אותה בצורה הטובה ביותר ולעמוד בכל אתגרי האחזקה להם נדרש", מספר רס"ן ארצי, לפי מילות הסלוגן החדש של מערך החימוש בחטיבה: כשאדם והאתגר נפגשים, החיילים, הקצינים והנגדים שלנו ידעו תמיד כיצד להתמודד עם הבעיות שהתעוררו ואיך להפוך את ביצוע המשימות מטוב למצוין." מלבד העמידה בדרישות המקצועיות של החטיבה הציב ארצי למערך החימוש יעד נוסף - טיפוח כוח האדם "לטפח את האנשים זה כמעט המרכיב הכי חשוב כמפקד, מכיוון שמאחורי כל משימה עומד אדם". קציני החימוש הגדודיים בשטח שיתפו גם הם פעולה עם משנתו של רס"ן ארצי, ולדבריהם

החלפת תג היחידה של מצל"ח

ביולי 2007 במעמד המפקדים, החיילים, ע"צ וותיקי הארגון נערך מסדר החלפת תג חגיגי בו הוחלף תג היחידה. התג מייצג את פעילות מצל"ח בהווה ובעתיד ומדגיש את ייעוד המרכז: התמיכה ביחידות הלוחמות בנושאי ציוד חימוש ותקשוב ואת השיוך לחיל החימוש ולאט"ל. הסמל כולל את החרב (המסמלת את הכוח הצבאי) המשולבת עם ענף עץ הזית (השאיפה לשלום) וסביבם אלמנט המייצג את תחומי הפעילות הייעודית - גלגל שיניים, כמייצג את תחום החימוש, והאלקטרון המייצג את תחום התקשוב, ושניהם משולבים יחד בתהליכי העבודה במרכז.

2005-2010

חימוש אוגדה 36 משלימים פערים

וכן של מערך החניכה והבקרה האוגדתית. הדגש הושם על תפקוד הקצינים בנוהל קרב וביכולתם להוביל טיפולים אחזקתיים מורכבים בשלבי הלחימה השונים. במסגרת שיפור יכולות המערך הסדיר והעלאת כשירותו, כינס קצין החימוש האוגדתי את קח"שי החטיבות והורה להם לנקוט בכל צעד הנדרש לשיפור ההתנהלות היום יומית. המשימה הוטמעה, וקציני החימוש החלו בעדכון פקודות האחזקה ביחידותיהם, בכתיבת פק"לים לחייליהם ולביצוע מסדרים למחלקות החימוש.

מערך האחזקה של אוגדה 36 עסק בהשלמת הפערים שנתגלו במלחמת לבנון השנייה: כוחות המילואים אומנו, המשרתים בסדיר תוגברו, ובוצעה פעילות רחבה להעלאת הכשירות המבצעית באמצעות תרגילים, אימונים ושמירה של כוננות המהווים אבני יסוד בהווה הצבאית היום יומית של אוגדה סדירה בצה"ל

"המציאות שאליה התעוררנו בפתח השנה החולפת, הובילה את כלל המערכים בצה"ל לעיסוק מתמיד בהכנת האוגדה ללחימה מכף רגל ועד ראש", מספר קצין האמל"ח של אוגדה 36, סרן דודי דביר: "מערך האחזקה באוגדה הצליח לאמן את כלל גופי האחזקה האוגדתיים ובראשם אנשי המילואים שגויסו לאימוני מחלקות במסגרת תרגילי החטיבות" מעבר לאימוני המילואים היוותה השנה האחרונה באוגדה 36 פלטפורמה לאימון המערך הסדיר בשטחים האופרטיביים, כלל חטיבות האוגדה ביצעו תרגילים בהם אומנו מחלקות החימוש במתן מענה אחזקתי לכוחות הלוחמים. האימונים החלו בתרגילים הגדודיים שבהם נבחנו, מערכי האחזקה הטקטיים וקח"שי הגדודים זכו לליווי ולחניכה צמודים של קח"שי החטיבות

חיים מור חיים ליחש"ם שמשון

חיים מור חיים הועלה לדרגת אל"ם והתמנה למפקד יחש"ם שמשון, בתפקידיו הקודמים שימש חיים כרע"ן שדו"ת במקחש"ר ומג"ד יחש"ם קדמי בפיקוד הצפון, חיים החליף בתפקידו את אל"ם ברוך אלקיים (במבינו) שהתמנה למחש"פ צפון.

2005-2010

בה"ד 20 - מלחמה על כל חייל

על אופי המשך שרותם. כמו כן, ההכשרה עצמה מתבצעת בהתאם לצורך המבצעי שעולה ביחידות, ובכך תומכים החיילים בכוחות הלוחמים כבר בשלב ההכשרה: "סגרנו את הפער באיוש התקנים שנוצר ביחידות דוגמת בית הספר למ"כים ולמקצועות החי"ר ובאוגדות הסדירות" - ציין בגאווה מפקד בה"ד 20 אל"ם גולינסקי.

"כיום מאוישים 81 אחוזים מהתקנים, בניגוד ל-40 אחוז בעבר. רק השבוע סוכם כי תהיה המשכיות להכשרה זו ואני מקווה שבשנה הקרובה נגיע למצב שבו כל תקני החימוש שביחידות השדה יאוישו. בנוסף, נערכים בבה"ד 20 לעלייתם של מסעות פרסום ושיווק בעיתונות וברדיו כדי לגרום למספר גבוה יותר של מלש"בים להתעניין בעשייתו של החיל, ובסופו של דבר גם להצטרף לשרותיו." סיכם גולינסקי.

בסיס ההדרכה של חיל החימוש, בה"ד 20 החליט לצאת למלחמה, אך הפעם מסוג שונה - מאבק על כל חייל המשרת בחיל. כחלק ממטרת הבה"ד להכשיר כוח אדם איכותי, מקצועי ומיומן נערכים בחיל החימוש, בשיתוף עם מח"כ"א בזרוע היבשה, ומפקדת קחש"ר, להקטין את אחוזי הנשר בהכשרות וליצור שרידות גבוהה יותר בשירות החובה. כדי לעמוד ביעד שהוצב, החל החיל בהכשרת החיילים ביחידות בהן יוצבו בשרותם הסדיר. המהלך שכונה תוכנית השיבוץ החזוי, הוביל לעריכת מספר קורסים ביחידות הקצה שמרכזות נפח פעילות גדול של היחידות הלוחמות. במסגרת השיבוץ החזוי מוכשרים מכוואי הנגמ"ש הטנקים והנשק ביחידות שבהן ישרתו.

ההכשרה ביחידות עצמן מקטינה את חששם של החיילים מהשירות העתידי ומקנה להם מושג וידע

אל"ם עופר גולינסקי

ענף שדו"ת מציב ייעדים

בנוסף, בין השנים 2007-2009 שם ענף שדו"ת כיעד את נושא כתיבה, עדכון, התאמה והטמעה של פרקי התורה החיליים בהתאם לשינויים הארגוניים שחלו בצה"ל ובחיל החימוש בשנים האחרונות.

כחלק מתהליך זה נקבעה תכנית "תר"ש תורות" לתקופה של שמונה שנים. כלל פרקי התורה עודכנו והפכו לנגישים על ידי הזנתם לצה"לנט והפצתם ככרכים קשיחים בעלי מבנה ארגונומי משופר.

"עבודת מטה זו יצרה שפה אחידה, עדכנית וזמינה בין כלל מערכי החיל" מציין סא"ל חיים אזולאי.

שחר גלעד ליחש"מ 653

שחר גלעד מונה למפקד יחש"מ 653 בתפקידו הקודמים שירת כקצין חימוש אוגדתי וביצע תפקידים רבים במערך הנפרס.

סא"ל חיים אזולאי

2005-2010

חדר מורשת במצל"ח

חנוכת חדר מורשת

על בסיס החומר הרב שנאסף, הוקם במפקדת מצל"ח חדר מורשת, אשר נחנך ביולי 2007 בהשתתפות ר' אלר"ם וכלל מפקדי מצל"ח לדורותיהם בעבר ובהווה. בחדר המורשת הוקמה תערוכת קבע המנציחה את ההיסטוריה של הטיפול בציד לחימה מאז מלחמת 'השחרור' ועד היום. מסמכים ותמונות המשקפים את הפעילות של המרכז מוצגים לעין המבקר. בחדר ניתן גם לעיין בספרי העשורים, אשר משקפים את ההיסטוריה של מצל"ח בכל עשור. פעילות זו היתה נדבך נוסף בשימור זיכרון "דור המייסדים" ובלמוד היסטוריית מצל"ח למען הדורות הבאים.

החל משנת 2004 הועמק הטיפול במורשת מצל"ח. מפקד מצל"ח דאז, אל"ם גלעד רז, הקים ועדת היגוי למורשת היחידה, ומינה 6 צוותים לאיסוף ולריכוז החומר בנושא המורשת, כל צוות נדרש להתייחס לעשור מסויים, החל מהקמת צה"ל. במסגרת הפעילות רואינו מפקדי מצל"ח לדורותיהם, נאספו תמונות מאלבומיהם של מפקדי היחידה וחייליה בעבר ובהווה, ונרשמו סיפורים רבים, אשר נשזרו למסכת אחת של תולדות הטיפול בציד לחימה בצבא.

ע.צ אליעזר רוזנפלד ריכז את פעילות התיעוד ואיסוף המידע והתמונות.

חנוכת חדר מורשת בנוכחות ר' אט"ל, האלוף אבי מזרחי, שנת 2007

הבה"ד הפך למוביל בתחום ההדרכה וניהול הידע באט"ל.

עופר היה חסיד של פעילויות לעידוד מצוינות ויוזמה הקוצרות את פירותיהן בטווח הקצר והארוך והאמרה "נעמוד על כל במה" הפכה לסיסמה שגורה בפי כל, וכך גם היה. בתקופתו קיבל הבה"ד את פרס מגן השר לאיכות הסביבה במשך 3 שנים ברציפות, זכה במגוון פרסים ואותות: אות ההתמדה בתחרות "ארץ ישראל יפה", בפרס יוספטל היוקרתי בתחום הבטיחות והגהות בעבודה, בפרס הרמטכ"ל והיה לבה"ד היחידי בצה"ל אשר הוסמך ל"תו הפלטינה" היוקרתי לאיכות ממכון התקנים הישראלי.

עופר ביצע מגוון רחב של פעילויות בתחום המשאב האנושי ופעל רבות להכשרת חיילי החיל למקצועות החימוש, תוך צמצום הנשר, "מלחמה למען כל חייל" ולמען חיזוק כשירות המערך והכנתו ליום פקודה.

בנוסף, במהלך כהונתו פעל רבות לטיפול ההון האנושי, פעל למען פעילויות בתחום טיפוח רווחת הסגל והחניכים ברחבי הבה"ד, הרחיב את מערך השוחרות והיקף הכיתות המונחות, ופעל להטמעת תוכנית "שחר אט"ל" להידוק הקשר בין העולם החרדי לשירות בצה"ל.

עופר ביצע פעילויות רבות בתחום ההדרכה כגון מיסוד מודלים תומכי הדרכה שונים: מודל הערכת הדרכה משודרג, מודל לתמחור עלויות הדרכה, מסלול פיתוח המפקד/מדריך בבה"ד, המהווה כיום מודל לחיקוי ביחידות ההדרכה בצה"ל, קידום תחום ההדרכה דיגיטאלית תוך קפיצת מדרגה משמעותית.

תו הפלטינה לבה"ד 20.

2005-2010

להיות חימושניק

"אם תראה אדם אווז בורג בידו, מסתכל עליו מכל צדדיו ובודקו היטב כאילו היה אוצר, אות היא כי בוגר חיל החימוש הוא, לדידם, הבורג הקטן הוא שהפעיל את המערכת המתוחכמת והמסובכת ביותר, כי זאת לדעת, מי ששם ליבו לבורג אות היא כי יפעיל גם מעבדה חדשנית ביותר, זוהי תרומתו הנצחית של חיל החימוש"

2005-2010

2008

מרת"ח - פרס הרמטכ"ל למצוינות

אנשי המילואים. בתוך כך, בוצעה השתלמות לכלל מפקדי הבסיסים באגף הלוגיסטיקה, הרפואה והמרכזים בנושא הפעלת יחידה באירוע רקטת קרקע- קרקע ובאירוע טיל קרקע- קרקע, תוך שימת דגש על שמירת ההמשכיות בתחום הספקת התחמושת. כמו כן, נערכו סדנאות בנושא פיקוד בחירום לכלל המפקדים בסדיר ובמילואים במרת"ח".

על מנת לאמוד את מוכנות מרחב הצפון, בוצעו כ-30 ביקורות ברמה המטכ"לית בשנה החולפת. בכולן צוינה היחידה לחיוב, וציונה המשוקלל הגיע ל-95. כמו כן, זכתה היחידה בפרס בטיחות בדרכים של מפקד זרוע היבשה ובפרס "יוספטל" האיזורי לבריאות בעבודה. היחידה אף זכתה לתשבוחות בניהול איכותי ותקין בתחום הכלכלי, וסיימה את הביקורת בציון 100. כלל הפעילות להגברת מוכנות המרכז לא נעלם מעיני המפקדים, ועל כך הועלה מרת"ח כמועמד לפרס הרמטכ"ל ליחידות מצטיינות.

באפריל השנה, בהיכל צה"ל בפו"ם, קיבל מפקד המרכז, אל"ם אייל טנה, את הפרס הנכסף מידי הרמטכ"ל.

מרכזת תחמושת (מרת"ח) זכה בפרס הרמטכ"ל למצוינות לשנת העבודה 2007. הפרס הוענק למרכז לאחר שהצליח לשוב במהירות לכוננות ללחימה, על-פי התנאים שנקבעו בהנחיית המטה הכללי בנושא מוכנות צה"ל לקיץ 2007.

"כחלק מתרבות של מצוינות הקיימת במרת"ח בכלל ובמרחב הצפון בפרט" הדגיש מפקד מרחב צפון של המרכז, סא"ל אמיר נבסו, "פעלה היחידה רבות, כגוף אחד, על מנת לעמוד ביעד ובצורה הטובה ביותר. לאחר מלחמת לבנון השנייה ביצע מרת"ח תחקירים והפקות לקחים ועל בסיסם בנה תוכניות עבודה שהתמקדו בשני מישורים עיקריים. בהיבט הפנימי, בוצעו פעילויות של חזרה לכשירות ולכוננות ברמת המרחב, תוך יישום הלקחים הייעודיים למרחב מהמלחמה. בהיבט המערכתי, בוצע תהליך דומה בשיתוף היחידות הלוחמות בסדיר ובמילואים של צה"ל בגזרת פיקוד הצפון".

"כחלק ממרת"ח", סיפר סא"ל נבסו, "התמקדה יחידת מרחב צפון במוכנות האופרטיבית, בהשלמת מלאי תחמושת ובאימון כלל אוכלוסיית היחידה, בדגש על אימון

זאב כתק"ל

נמר חט"פ

האמר כתק"ל

נמר אחזקה

דיפנדר כתק"ל ממוגן

מרומ 36

גרור אחזקה

פורד כתק"ל

אמל"ח ואמסל"ח

1. גרור אחזקה - גרור הכולל אמצעים למתן מענה אחזקתי מורחב וטיפולים שוטפים לרק"ם ולרכב בתנאי שטח. (תחליף לגרור הריתוך והסיכה הישנים).

2. איחוד משאיות החלפים בגדודי חת"ם וחי"ר מנוגמש - מעבר למשאית אחת, במקום שתי משאיות הריאו בגדוד, לנשיאת כלל החלפים.

3. ניידת חימוש לאחזקה - דיגום על בסיס הרכב הקיים לכיתת תיקונים קלים באמצעים ניידים, המאפשרים להגביר את יכולת התיקונים בשטח.

4. נמר חט"פ - דיגום על בסיס נמר לוחם, לצורך ביצוע תיקונים קלים והמשך רצף לחימה לכוח הלוחם וללא התנתקות מהפלוגה.

5. גרור חפ"ק - חפ"ק נייד, נגרר ועצמאי המאפשר למ"פ בפלק"ד וביח"ק פיקוד ושליטה על כוחות האחזקה הנמצאים במרחב הלחימה בשעת חירום.

בתקופת כהונתו של תת אלוף איל אלוך כקחש"ר, עסק חיל החימוש באופן נמרץ בקליטת אמל"ח חדש וטכנולוגיות מתקדמות כגון: נמר, מרכבה סימן 4, יואב, צי"ד, רוכב שמיים, קטלנית ועוד. במשך השנים, נוצר מצב בו הפער בין רמת האמל"ח ורמת האמסל"ח הלך וגדל, והקשה על רמת האחזקה בדרג הטקטי, כדוגמת סוגיית החילוץ והגרירה. הסיבה לכך היתה שכניסת אמל"ח חדש לא לוותה בהקצאת משאבים לאמסל"ח, ונוצר צורך משמעותי להשקיע בסוגיית האמסל"ח שעשוי היה להיות לא רלוונטי

בנסיון לצמצם את הפער שנוצר, קודמו מספר פרויקטים בתחום חשוב זה:

2005-2010

השתלמות חילוץ

ושיטות העבודה, מושב ב' שנערך במעמדו של מפקד פיקוד הצפון, האלוף גדי אייזנקוט, נפתח בהצגת רכבי הקרב המשוריינים המשמשים את המחלצים, ונחתם בהדרכות שונות של בעלי מקצוע על הכלים הייעודיים. בתום המושבים צפו המשתתפים בשמונה תרגילי חילוץ נועזים שהתבצעו על פי תרחישים בהם נתקלו המחלצים בעבר.

במסגרת הדגש הרב שניתן בחיל החימוש לתחום החילוץ בוצעה השתלמות חילוץ חיילית ב- 13 במאי בפארק אחמדיה שבקצרין. ההשתלמות, שהתקיימה במעמד קצין החימוש הראשי, תא"ל אייל אלוק, הורכבה משני מושבים: הרצאות בנושא החילוץ השונים

חילוץ טנק שהתהפך

חילוץ טנק בזיוונית

צוות חילוץ בפעולה

טעינה עצמית ע"ג משאית אושקוש

גנרטור, כלי חיתוך ואמצעי תאורה. "אם יהיה צורך לחתוך את הזחל, יוכלו המפעילים להשתמש בכלי עבודה המצורפים, כמו גם בגנרטור ברתכת ובשאר אמצעי האחזקה", הסביר רמ"ד צהר"ם, רס"ן זיו גולדברג. לדבריו, מנוף הטעינה העצמית מופעל בצורה אלחוטית מתוך קופסת פיקוד המותקנת על גבי המשאית, כך שניתן להפעילו תוך כדי שליטה מרחוק, יכולת זו, הופכת את המנוף לאחד מהכלים הגדולים ביותר בצה"ל הנשלטים בצורה אוטומטית. בנוסף משמשת קופסת הפיקוד גם כמחשב המסוגל לתת אבחון ופרטים שיועילו לאחזקת המנוף עצמו. "זהו אחד מפרויקטי הדגל בענף", אמר רע"ן ציוד ייעודי בחטיבה הטכנולוגית, סא"ל עמיעד פרנס. "כרגע ישנה הזמנה לשבעה כלים, כאשר רובם כבר מותקנים", בחודשים הקרובים צפויים להיכנס הכלים לשימוש מלא בדרג הנפרס.

מנוף הטעינה העצמית על-גבי משאית "אושקוש", צפוי לתת את המענה המלא לפער שנתגלה ביכולות השינוע וההרמה של חטיבת הכוח בטנקי מרכבה סימן 4. עד כה לא היה קיים כלי או אמצעי שהיה מסוגל לבצע את שתי הפעולות בו זמנית. ולכן, תולים במדור ציוד הרמה, חילוץ וגרירה (צהר"ם) בענף ציוד ייעודי של החטיבה הטכנולוגית תקוות גדולות בפיתוח החדש. ההחלטה להתקין את האמצעי על גבי משאית ה"אושקוש" התקבלה לאור יכולת העבירות הגבוהה המאפיינת את המשאית שתסייע לה להוציא חטיבת כוח של טנק מרכבה סימן 4. הרעיון שעומד מאחורי הפטנט הוא היכולת של המשאית להתקרב לטנק, ולבצע בשטח את ההחלפה של חטיבת הכוח. מנוף הטעינה העצמית המשופר שיותקן על גבי המשאית כולל כיתת אחזקה מדוגמת המכילה אמצעים נלווים לטיפול בחטיבת הכוח, דוגמת

מנוף לטעינה עצמית.

כל העורף הוא חזית

פרט למתן מענה מהיר וזמין לכוחות המתרגלים, שמה מחלקת החימוש הפיקודית דגש על חיזוק שיתוף הפעולה וקשרי הגומלין בינה לבין גורמי האחזקה ביחידות החימוש המרחביות (יחש"מים) של הפיקודים המרחביים. לראשונה בתרגיל אף הוצבו קציני חימוש של פקע"ר בכל יחש"ם, שתיווכו בין צרכיו של הפיקוד לצרכי הפיקודים המרחביים. בתוך כך, בהשתלמות החילוץ של החיל שנערכה באחרונה בפיקוד הצפון נחשף כי פיקוד העורף יקח חלק בחילוץ חיילים לכודים במתארים מבצעיים. בתצוגה תכלית של מערך החימוש, הנחשבת לגדולה ביותר שנערכה בעשור האחרון, הגיע צוות חילוץ של הפיקוד לזירת אירוע שדימה הילכדות חיילים תחת צריח של טנק שנפגע מידי נ"ט.

לדברי סא"ל צדוק" צוות חילוץ של פקע"ר, שמוכשר באופן ייעודי לחילוץ לכודים מיישם בצורה פשוטה ויעילה את יכולתו בזירת מבצעיות, כשלעיתים הכנסתו כרוכה בפחות סיכון מהשימוש בטנק חילוץ.

"טרם מלחמת לבנון השנייה, פקע"ר לא היה בפוקוס הצה"לי, טען סא"ל צדוק. "המלחמה ותוצאותיה שמו את פקע"ר ברמת חשיבות גבוהה".

בתום מלחמת לבנון השנייה הבין המטה הכללי שפרט לחזית הלחימה הלבנונית ישנה חזית נוספת עליה נדרש להגן - העורף. מאז, ביצע פיקוד העורף אימונים רבים, כשמערך האחזקה נרתם למאמץ וסיפק מענה. מפקד החימוש של פקע"ר סא"ל שי צדוק מדגיש את החשיבות הגבוהה של הצורך ביכולות האחזקה המתקדמות של הפיקוד

בתרגיל העורף הלאומי שנערך לאחרונה מתגאה סא"ל שי המשמש כקצין החימוש של פיקוד העורף בעובדה שהתרגיל התנהל ללא תקלות הודות למערך האחזקה בכלל המדרגים שאיפשר מתכונת אימונים רציפה ואיכותית לכוחות הפיקוד.

בתרגיל השתתפו כלל לובשי המדים בפקע"ר שאינם עושים בפעילות הביטחון השוטף, רשויות מקומיות, משרדי ממשלה, מוסדות חינוך שונים וגופי חירום והצלה לאומיים.

"קיימת חשיבות גבוהה מאוד לכשירותם של כלל האמצעים הקיימים ביחידות פיקוד העורף, הן החייל ברמת הפרט והן היחידה על כלל משימותיה לא יוכלו להתאמן ללא אמצעים כשירים ותקינים, מערך החימוש היה פרוס לצד כלל המתארים והבטיח שהתרגול והחזרה לכשירות יתקיימו בעבור כל איש מילואים וחייל בסדיר באופן מיטבי ומקצועי ועל כך גאוותינו".

עידוד למצויינות

רעות חימושיניקים

אל"ם אהוד מספר על חבר יקר בחיל החימוש: איש יקר במיוחד, חבר, שלימים היה מפקד יחש"ם 653 אל"ם יורם נחמן שהיה בלימודים באותם ימים. כששמע יורם על מחלת בני, עזב את לימודיו מרצונו והתייצב באוגדה לעזרה. יורם הגדיר את עצמו כעוזר הקחש"א שלי והיה לעזר רב... כך שזה המקום להביע את הערכתי הרבה ליורם... על עמית לשירות, קולגה בחיל החימוש חבר אמיתי לחיים! לימים אני ויורם התמודדנו על תפקיד קחש"א אוגדה 162 ועל מג"ד יחש"ם 674. כמובן לראיונות נסענו ביחד באותו הרכב. משנשאל יורם ע"י מפקד האוגדה מי משנינו מתאים יותר לתפקיד ענה יורם שאנוכי. מיד אחריו התראיינתי, מבלי לדבר עם יורם, וגם אני נשאלתי ע"י מפקד האוגדה מי מתאים יותר... תשובתי הייתה יורם. מפקד האוגדה כנראה יצא מבולבל והחליט לא לבחור והשאיר את ההחלטה למחש"פ מרכז דאז חיים רונן גם חיים שהיה עד לחברות בינינו בחר להשאיר את ההחלטה בידינו... כך היה שיוורם ואנוכי סיכמנו בינינו מי יתמנה לאיזה תפקיד, ולכלל המשתמע מכך.

במסגרת עידוד המצויינות בחיל החימוש התקיים טקס "ברכת הדרך", בו הוענקו תעודות הערכה למצטייני מערך החימוש בפיקודים, באגפים ובזרועות השונות. בטקס החגיגי, שנערך במפקדת קצין החימוש הראשי בתל השומר, הרימו המשתתפים כוסית לכבוד המצטיינים, ובכירי החיל בירכו את האחרונים על עבודתם "אתם המצטיינים מייצגים את כלל המצוינות במערך האחזקה", שיבח את המצטיינים רמ"ח אומ"ן, אל"ם אהוד דוד.

2005-2010

חמישים שנה ליפת"ח

חי בצל המיזם. אני זוכר אותו עובד על היחידה הזאת מאז שהייתי בגיל חמש-שש. ביום כזה, כל כך הרבה זמן אחרי, קשה שלא להיות גאה בו על מה שהשיג ואיך שהוא נראה בעיני כל האנשים כאן". הטקס הרשמי כלל סרטוני מורשת וברכות. נשיא המדינה שמעון פרס שלח אגרת ברכה המשבחת את פועלה של היחידה ובעיקר את מפקדה הראשון. "במובנים רבים לסקוב היה משורר של חומרים", כתב פרס. "הוא לא הסתכל על מתכת כעל דבר מרובע, או גמור או ממוצע. עמדה סתירה בין צבע הכסף של שיערות ראשו, צבע החאקי של מדיו וגזרתו הדקה והקפיצית. היה ברור שהוא מסמל צירוף של נסיבות ייחודיות. הוא תרם לצה"ל עד כדי כך שצה"ל החליט להתעלם מגיל הפנסיה שלו וציפה ממנו לעוד". מפקד הזרוע אלוף מזרחי ציין כי יפת"ח התקדמה במשך השנים תוך הקפדה להיות בחזית הטכנולוגית. "זה הודות לכם, אנשים מסורים ונאמנים", פנה לקהל. "בכל שנותיה נשאה יפת"ח את דגל היכולת לספק מענה מיידי ולתרום במאמץ המלחמתי. לא תמיד ברורה לכם התרומה הזו, אבל פעילותכם הכרחית לתפקודנו כבר יובל שנים".

יחידת פיתוח חיל ההנדסה (יפת"ח) ציינה יובל שנים להקמתה בכנס מפקדים וחילים לדורותיהם. באגרת ברכה של נשיא המדינה הוא כינה את מייסד היחידה "משורר של חומרים". את פני המוזמנים קיבלה תערוכה מיוחדת של אמצעי לחימה ופיתוחים תוצרת היחידה. אורח נרגש במיוחד היה סא"ל (מיל) אלכס זהבי, לשעבר ראש מדור חבלה שהגדיר את הכנס כאחד מרגעי השיא של חייו: "אני פוגש פה את עברי, לחמתי בלבנון עם החברים שלי, ואני רואה אותם שוב היום". בשנת 1987 איבד סא"ל (מיל) זהבי את רגלו כשעלה על מוקש בלבנון והתעקש לחזור ליחידה לאחר השיקום. עד היום הוא פועל לפיתוח מורשת היחידה והנחלתה לדור העתיד (גם בנו שירת ביחידה). על פעילותו זו זכה בתעודת הוקרה מיוחדת. פינת הנצחה גדולה יוחדה לתא"ל דוד לסקוב ז"ל, מייסד היחידה שנקראה בימיה הראשונים "חוליית לסקוב". הממציא המחונן פיקד על היחידה עד למותו בשנת 1989. ילדיו, פרופ' ראובן לסקוב והשופטת יהודית צור, השתתפו בטקס היובל. "זאת לא הפעם הראשונה שאני פוגש את האנשים שעבדו עם אבא", אמר פרופ' לסקוב בעיניים נרגשות. "ליוויתי אותו בכל התקופה שהוא

סדנת OutDoor, אל"מים בראשות קחש"ר

2005-2010

ציר הזמן 1996 - 2003

2002-2003

- איחוד יחש"מים בפצ"ן.
- ביטול מפקדת יחש"מ 703
- סגירת סדנת רק"ם נפח
- סגירת סדנת רק"ם קריית שמונה

1995-1998

- איחוד מש"אות 7100 ו-7200.
- איחוד יחש"מים פקמ"ז.
- סגירת פלוגה ג.
- סגירת סדנת גדעון.
- סגירת סדנא ייעודית בית אל

2006 - 2004

- איחוד מש"אות 7100 ו-7300
- ביטול הגש"חים ובניית היח"קים.
- סגירת סדנת תובלה קסטינה.
- מעבר למז"י והכפפת מחלקת אחזקה לחט"ל.

2000 - 1999

- העברת אח' ניהול כ"א לאט"ל
- הקמת היחט"ל.

2008 - 2006

- סגירת סדנת אזור
- סגירת המנועייה ביחש"ם 650
- הפרדת רפ"ט ממקחש"ר.
- חזרת מקשח"ר ומחלקת אחזקה לאט"ל.

2002 - 2001

- איחוד יחש"מים פד"ם.
- סגירת סדנת אילת.
- סגירת סדנת עין יהב.
- הקמת היח"קים.
- סגירת סדנא ייעודית בית אל.

"לסקוב ז"ל עיצב את היחידה בדמותו", אמר ראש החט"ל תא"ל רז. "היכולת לראות רחוק, הציונות והחריצות. גם כיום היא פועלת לאור מורשתו. אתם זכאים להרגיש גאווה על פועלכם ועל תרומתכם להגנתה של מדינתנו".

מפקד היחידה סא"ל עזרא הודה אף הוא לשושלת הדורות ביחידה. "אני חייב להודות שאני נפעם כל פעם מחדש מהעוצמה והאנרגיה המיוחדת שקיימת בתוך הארגון הקטן והמיוחד הזה", אמר. "זהו ערב הערכה, הוקרה והצדעה לכם, שעם השקט והצניעות מצליחים לעשות כ"כ הרבה לביטחון המדינה ולהרחיב את גבול האפשר".

2005-2010

2009 מבצע "עופרת יצוקה"

שיא חדש לאיוש בנות בחיל החימוש

כמות הנשים המגויסות לחיל החימוש רשמה שיא חדש בשנת 2008, כאשר 16% מאוכלוסיית אנשי החימוש בכלל המערכים מאויישים על ידי נשים, שילוב הנשים בא לידי ביטוי בכלל המגזרים והאוכלוסיות (קצונה, נגדים, חיילים בשירות חובה)

המקצועות בהם משולבות הנשים הינם רבים ומגוונים ובתוכם:

- בוחן תחמושת.
- ניהול מלאי.
- אלקטרוניקה חיושית.
- מכשירן אופטי.
- מדריך טכנולוגי.
- מכונאי רכב.
- מאחזק נשק.
- טכ' נ"ט מתקדם
- מאחזק ציוד ייעודי
- טכנאי גנרטורים.
- חשמלאי רכב.
- פקידה טכנית.

מבצע עופרת יצוקה נפתח ב-27 בדצמבר ונמשך עד ל-18 בינואר 2009, כאשר החלו לפחות מספר חודשים לפני, לנוכח ירי אסף מידע על המתרחש ברצועת עזה ובנה בנק מטרת של החמאס והג'יהאד האסלאמי ברצועה. כל זה תוך שמירה על יתרון ההפתעה ויצירת הלם, פחד ובלבול בקרב החמאס.

הידעת: מבצע עופרת יצוקה שהחל בחג החנוכה לקוח משירו של חיים נחמן ביאליק "לכבוד החנוכה"

2005-2010

סיכום המבצע

בתקופת המבצע נורו לעבר ישראל יותר מ-660 רקטות, כ-13% מהן רקטות לטווח ארוך. בצד הישראלי נמנו 13 הרוגים: 4 אזרחים נהרגו מירי רקטות ופצצות מרגמה, ועוד 9 חיילים הקרקעית. 699 פצועים טופלו בבתי החולים, ועוד רבים אחרים הוגדרו כנפגעי חרדה.

2005-2010

מהלך המבצע

במהלך המבצע נחרבו בניינים רבים ששימשו פעילי טרור למגורים ולאחסון אמצעי לחימה. כמו כן המבצע הביא לשיפור המציאות הביטחונית של תושבי דרום הארץ, אשר סבלו מירי טילים לעברם כשגרת יום-יום. תקיפת צה"ל החלה באמצעות ירי מסיבי של חיל האוויר שפגע בתשתיות ארגון החמאס ובאנשיו. דגש רב הושם על אלמנט ההפתעה, ואכן יומו הראשון של המבצע תפס את אנשי החמאס בלתי-מוכנים. חיל האוויר תקף בתוך דקות ספורות למעלה מ-100 יעדים שונים, בהם מפקדות, מחסני נשק, משגרים תת-קרקעיים ואתרי אימון של הארגון. ביום הלחימה הראשון נהרגו כ-230 פלסטינאים.

בהמשך המבצע הצטרפו ללחימה גם כוחות חיל הים, וב-4 לינואר החלה כניסת הכוחות הקרקעיים. תפיסת הלחימה של צה"ל במבצע הציבה בראש סדר העדיפויות את הבטחת שלומם של הלוחמים הישראלים שמשמעותו הפעלת כוח מסיבי שנועד למנוע סיכונים מיותרים (גם אם במחיר סיכון הפגיעה בחפים מפשע). לוחמת הכוחות הקרקעיים נעשתה בעיקר בשטח בנוי, תוך התמודדות עם מארבים של החמאס שהוכנו מראש, היתקלויות עם מחבלים מתאבדים ובתים ממולכדים.

במסגרת מבצע "עופרת יצוקה" תקפו כוחות צה"ל למעלה מ-300 יעדים הכוללים: מחנות אימונים ומפקדות, מתקנים צבאיים, מחסני אמל"ח ואתרי ייצור אמל"ח, מנהרות טרור, האוניברסיטה האסלאמית הנחשבת לאחד ממעוזי החמא"ס בעזה שם עסק החמא"ס בפיתוח ובייצור אמצעי לחימה, עשרות משגרים וחוליות שיגור. מבצע "עופרת יצוקה", שהחל ב-27 דצמבר 2008 הוא תגובה ישראלית לירי תלול מסלול שבוצע בידי חמ"ס וארגוני טרור נוספים מרצועת עזה לעבר ישראל. ירי זה התגבר בצורה דרמטית עם תום ה"הרגעה" (19 דצמבר), ובמהלכו שוגרו למעלה מ-200 רקטות לעבר שדרות, אשקלון ונתיבות. כתוצאה מירי זה נפצעו 49 בני אדם.

בשבוע הראשון של המבצע תקף חיל האוויר למעלה מ-300 יעדים ברצועת עזה, ולמרות שחמא"ס ספג מהלומה משמעותית עם תחילת המבצע, הוא המשיך לאחר התאוששות מההלם הראשוני בירי תלול מסלול לעבר ישראל, כאשר מידי יום נורו עשרות רקטות ופצצות מרגמה, כולל רקטות בטווח של 40 ק"מ. הירי ארוך הטווח בוצע לעבר יעדים כמו באר שבע, קריית גת, יבנה ואשדוד. כתוצאה מכך נהרגו 4 בני אדם: 3 אזרחים וחייל אחד, ונפצעו 75 אזרחים.

חיל החימוש במבצע "עופרת יצוקה"

2005-2010

נפגעים. מענה ההספקה פעל באמצעות דחיפת ציוד מהעורף למרכז הלוגיסטי הנייח הנמצא בצמוד לרצועת עזה (כ-90 משאיות ביום) משם נמשכה ההספקה על ידי הגדודים שביצעו השלמת מלאים לכוחות בתוך הרצועה. סיכומי המבצע הצביעו על שיפור ניכר, יישום לקחים ושינויים אשר הביאו להיערכות מיטבית מבחינה אחזקתית במבצע. במהלך הלחימה האינטנסיבית שהתנהלה בעזה בשבוע שעבר הזדקקו הטנקים, הנגמ"שים והאכזריות לטיפול צמוד של חיל החימוש. "אנו נותנים להם מרץ להיכנס ולצאת בשלום", אמר רס"ן ניסים פלג מיחידת החימוש של פיקוד דרום. "אנחנו מסתובבים עם מפתח ביד, ממלאים בשמן, דלק ומים. דואגים לכלים של החיילים". שיטת העבודה יעילה והאנשים בשטח עובדים בצורה טובה מאוד על הרענונים ושיקום הכלים. כל המערך תומך ביכולות האלה" - אמר קצין חימוש ראשי תא"ל אייל שפיקח מקרוב על עבודת הצוותים.

לבנון השנייה) נתנו מענה מהיר ללוחמים בתחומים מגוונים, כגון נשק ואופטיקה. על רמת האחזקה הגבוהה קצר החיל שבחים רבים.

חיל החימוש תמך במבצע החל משלב ריכוז הכוחות, דרך שלבי האש והתמרון הקרקעי ועד לפיזור הכוחות. לאחר הביקורת הציבורית בעקבות מלחמת לבנון השנייה, רבים נשאו עיניהם לעבר הפן הלוגיסטי על מנת לבחון האם הופקו לקחי מלחמת לבנון השנייה. אחד הדברים שצוינו לחיוב היה הפעלת מרכז לוגיסטי נייח (מל"ן) בפעם הראשונה, כחוליה מקשרת בין הדרג המטכ"לי לדרג הלוחם. לקחי מלחמת לבנון השנייה בתחום השלמת ציוד הלחימה יושמו במהלך המבצע בצורה מלאה: הכוחות יצאו לתמרון הקרקעי כשהם מצוידים בתרמילי לוחם גדולים, כלי רק"ם ממוגנים הוקצו לכוחות על מנת לשאת מלאים לוגיסטיים ובכלל הגזרות נשמרו צירי לוגיסטיקה פתוחים שאפשרו העברת הספקה לכוחות במהלך כל המבצע, כמו גם פינוי

תא"ל אלוק מאמין כי הצלחתו של חיל החימוש במשימות במבצע התאפשרה בזכות אנשי החיל שעבדו מסביב לשעון כדי להשיג את התוצאות המרשימות. "אני למשל", העיד הקחש"ר, "ירדתי לשטח ומצאתי מכונאי רכב שעובדים על אכזריות, ואנשי חימוש מצח"ם אחד מסייעים בתיקון כלים של צח"ם אחר. כולם עזרו לכולם בשם המטרה". בעופרת יצוקה ניתן היה לראות כיצד שינוע חלקי החילוף וחוליות האחזקה בא לידי ביטוי באופן מושלם. הנושא בא לידי ביטוי גם בכוחות הסדירים וגם בכוחות המילואים תוך הקפדה להכניס כוחות סדירים ככל שיותר קרוב ללוחמים, מערך האחזקה יצר נקודות פינוי חימושיות אליהן נגרר הרק"ם התקול ושם ניתן היה להשיבו למעגל הלחימה באופן יעיל ומקצועי, כוחות האחזקה שהיו צמודים לכוחות (להבדיל ממלחמת

חיל החימוש פעל באופן מקצועי ומיומן להצלחת הפעילות הקרקעית ברצועה: החל משדרוג מערך החילוף ועד לכניסת צוותי האחזקה עם הכוחות הלוחמים לשטח הרצועה.

"מערך החימוש עמד בכל משימותיו בהצלחה, אף מעבר למצופה" - כך אמר קצין החימוש הראשי, תא"ל אייל אלוק, בראיון לסיכום פעילות החיל במהלך ימי המבצע הצבאי. "בכל שעות הלחימה, עמד אחוז הכשירות של הכלים על מעל ל-92 אחוז. צוותי החימוש, בהם גם נשים, עבדו בשטח הרצועה תחת אש, והיו ימים בהם שהו עשרות רבות של חוליות בשטח". לדברי הקחש"ר, לקראת המבצע פעלו בשורות החיל ליישום לקחי מלחמת לבנון השנייה, בדגש על העלאת כשירותו של מערך החילוף כחלק מתוכנית אימונים אינטנסיבית. דגש נוסף הושם על הכנסת כוחות האחזקה לשטח הלחימה עם הכוחות הלוחמים. "מה שהיה ניתן לתקן בתוך שטח הלחימה - תוקן, ומה שלא - נגרר והוחזר בתוך זמן קצר ביותר, לרוב בתוך כ-12 שעות", סיפר הקחש"ר. "כלים שספגו פגיעות קשות הוצאו והוחזרו לאחר שעות בודדות בלבד. בסופו של דבר, מערך האחזקה אפשר ללוחמים להמשיך ולהילחם 24 שעות ביממה".

קחש"ר בביקור ביחידות במבצע עופרת יצוקה

הקחש"ר בביקור בעזה

אנשי חימוש בפעילות אחזקתית

מצל"ח במבצע "עופרת יצוקה"

חוליות האחזקה של היחש"ם הופעלו מתוך מחנה נתן עפ"י תיאום מפקד פלק"ד עזה מול אוג' עזה או עפ"י דרישות או קריאות לתיקון תקלות במגננים ושטחי כינוס.

בוצעה דחיפת מכללי חט"כ / בק"ש כשירים עד רמת הגדוד בשטח, ודחיפת חלפים עד לרמת הגדוד. לאור נפילת פצמ"רים בגזרת נחל עוז, התקשה מצל"ח לנפק פריטי צל"ם ליחידות ולכן הוחלט על הקמת "מחסן קדמי" בפלוגת צאלים לניפוק ולתמיכת היחידות בשטח, כמו כן נשלחו חוליות לאחזקת ציוד ייעודי לסיוע ליחידות באחזקת גנרטורים ובתפעול החמ"לים הפרוסים בשטח. כחלק ממישמות היחש"ם בלחימה בוצעה לראשונה הכשרה לרק"ם פגוע בשטח ע"י פלק"ד עזה ובנוסף הכשרה לרק"ם פגוע במחנה נתן ע"י פלוגת הרק"ם, וזאת כדי לצמצם את זמן השינוע והטיפול בכלים ולהחזיר בזמן את הצל"ם למעגל הלחימה.

הלוחמות במתאר עימות מוגבל ושיטת התספוקת של החלפים באו לידי ביטוי בשעת מבחן. השיטה הביאה לחיסכון בהובלות, מניעת הצטברות חלפים בכושר גבוה, ושיפרה את רמת זמינות המלאי ליחידות הלוחמות. רמת הכשירות הגבוהה בתחום החלפים השפיעה על רמת הכשירות והזמינות של הכלים ושל ציוד הלחימה. ממשקי העבודה והשת"פ של מצל"ח עם גורמי האחזקה, גורמי החוץ, פד"ם ומכלול האחזקה באט"ל הוכח כמוצלח ואף ראוי לציון.

יחש"מ 653 ב"עופרת יצוקה"

ב"עופרת יצוקה" הפעיל היחש"ם פלק"ד משימתי המבוסס על סדנת צאלים מתוגברת לצורך מתן מענה אחזקתי לגזרת אוגדת עזה. היחש"ם תמך את מאמץ האחזקה הפיקודי בהכשרת מכללי אל-אופ וחט"כ ע"ב יחידות המנועיה והאופטרוניקה, תוך גיוס "סלקטיבי" בהפעלה משולבת של כוחות הסדיר והמילואים.

הלוחמות בכל נקודה שאליה ניתן היה להגיע במהלך הלחימה. החוליה קישרה בין היחידות ובין מצל"ח וכל נושא או בעיה, שהועלו במהלך הלחימה, נפתרו בזמן קצר. פעילות החוליה היוותה "מכפיל כוח" של מצל"ח בשטח. מצל"ח פעל "סביב השעון" לצורך שמירה על היכולות לתת מענה לכל תרחיש בלחימה בתחום החלפים, הזיוד, הצל"ם והאמצעים.

עם תום המבצע, החל מצל"ח בסימולציות מלאים, בתמיכה ובהחזרה לכוננות וכשרות, שחרור אנשי המילואים, סגירת המל"ן והחזרתו למצל"ח.

במהלך המבצע הגיעו עשרות אלפי בקשות לציוד, ומתוכן אושרו כמעט כולן.

במהלך המבצע פונה והוחזר משטח הלחימה בלאי וכושר נמוך למצל"ח, והשאר הוחזר ליחש"מ הדרומי ולמש"א. העלות הכוללת של הבלאי והכושר הנמוך נאמדה בעשרות מליוני ₪.

במהלך המבצע הוכיח מצל"ח את יכולותיו. הכנת המרכז בשלוש השנים האחרונות באימונים והיערכות בכל הרמות בהתאם לתרחישים שונים לצורך מתן מענה אפקטיבי ויעיל ליחידות

עם פתיחת המבצע, הופעל מערך השליטה והבקרה של מצל"ח על בסיס חמ"ל מרכזי בענף ההפעלה וכן הופעלו חמ"לים זירות ומשל"טים וחמ"לים בענפי המטה, בענפי הרכש, ובבה"חים. צל"ם אישי ופרטי בק"ש נופקו למסגרות המילואים, שגויסו אף הן למבצע.

סדנת 'צאלים' שמשה כסדנה קדמית למסגרות הצח"מים (צוות חטיבה מוגבר) והיתלו"ם (יחידת תקשוב לוגיסטית מרחבית). באמצעות בה"ח דרום, הפעיל מצל"ח חוליות דחיפה של ציוד וחלפים באופן שוטף לסדנת צאלים, סדנת ג'וליס, בצ"פ דרום ולצח"מים. בבסיס הדרומי נפרס מל"ן (מתחם לוגיסטי) וצוותי היחפ"ש (יחידה לפינוי שלל) פינו שלל במסגרת המבצע ולאחריו.

במעבר מרגיעה לחרום, שהוגדר כ"תחילת התמרון ומאמץ האש", גויסו אנשי המילואים, גובשו תהליכים לניפוק עבור המבצע, זורז רכש משיקום ובוזר ליחידות.

החל מהיום השני למבצע פעלה בשטח חולית חצ"ב (חקר צריכה ובקרה) לקיצור ולזירוז תהליכים של החלפת ציוד וכלי עבודה במתכונת של "אחד תמורת אחד" והספקת חומרים לאחזקה ליחידות

2005-2010

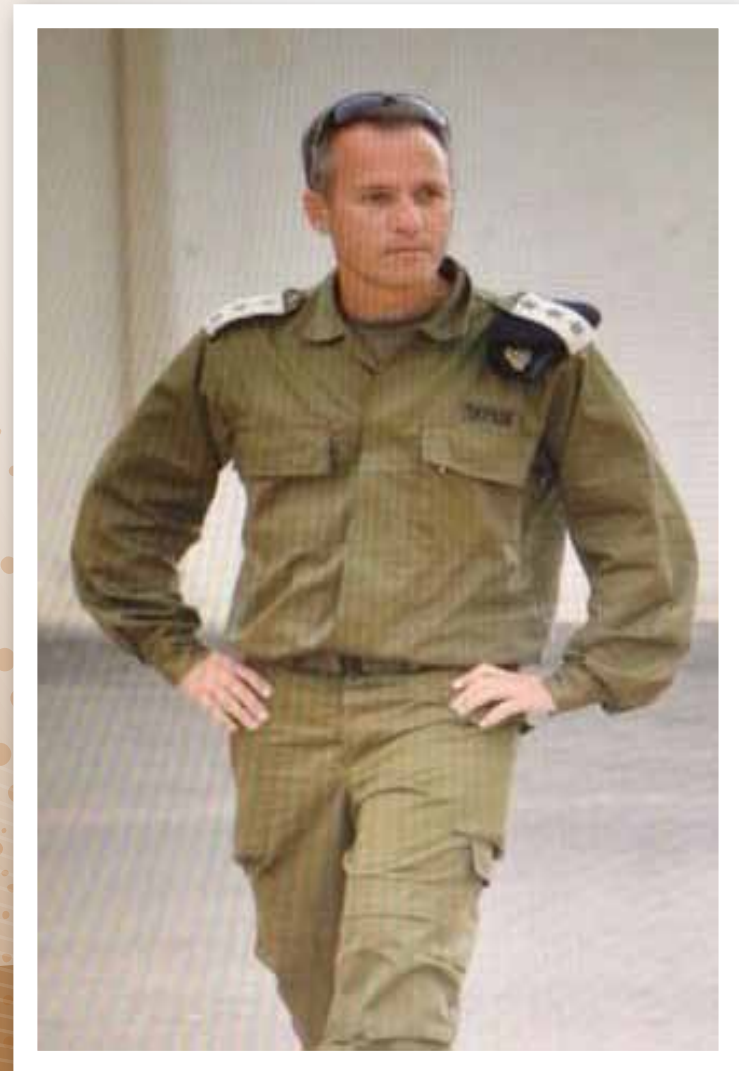
תובנות מרכזיות שעלו מהמבצע

- רמת כשירות הרק"מ הגבוהה נשמרה לאורך כל המבצע לאור גיוס סד"כ אחזקה מיומן ומקצועי.
- הצמדת כח אחזקה לכוחות ולמגננים בתחום הרכב, הנשק והאופטיקה הוכיחה עצמה כיעילה במבצעים מסוג זה.
- בצח"מים שבהם נתנו אמצעי חילוץ הכוללים טנק חילוץ ו D-9 היה תהליך החילוץ והפינוי מהיר ומקצועי

ממבצע "עופרת יצוקה" ניסח חיל החימוש מספר תובנות וזאת באמצעות צוותי חשיבה שמונו על ידי קצין החימוש הראשי ועסקו בתפקוד מערכי האחזקה.

התובנות המרכזיות שעלו היו:

- המענה האחזקתי במבצע פעל ע"פ תפיסת האחזקה בפיקוד הדרום - כלומר, "מרחב קדמי" בתוך הרצועה ומרחב עורפי כמעטפת מחוץ לרצועה, תפיסה זו הוכחה כמוצלחת וישימה ללחימה מסוג זה.

רמ"ח אל- אופ:
אל"מ מיכאל לוריה

2005-2010

איגרת מפקד היחש"מ אל"מ שחר גלעד לחייליו

איגרת מפקד היחש"מ אל"מ שחר גלעד לחייליו

חיילים, נגדים, קצינים, אע"צים ומפקדים,

סוף שבוע שניט נמצאים ישובי הדרום מביט חבל כוח תחת ירי מתמשך. למרות הירי, בחרו מדינת ישראל, במדיניות התכלה והאיזון. במקביל, ביצע הדרג המדיני ניסיונות חוזרים ונשנים לפשיטת הדרך מייביל. עם מיצוי ניסיונות אלו ולאור הירי המתמשך לעבר ישובי הדרום, יצא צה"ל במבצע "עופרת יצוקה".

המבצע הצבאי יצא לדרך, במטרה ברורה ומתונה ליצור מרחב קשה בהשגות המטרה, לצמצם את הירי ולשפתי מדינת ישראל וליצור מרחב לשיפור המצב הביטחוני בדרום, בתוך כך, נרחמם את אנשי היחשים ללא לאות, וכלמם חלק מסמכותי וחירוני במידע ללחימה. לצד אלו חמיים בקורים הקרביים ביותר, צודתם ב"השלמת הכוננות" ליחידות הלוחמות ובכל חשימה זו צורך שללחם מן השבוי, הוצגתם שותתם בשטח במקצועיות ובאיכותיות. כאח לידי ביטוי, יותר סבל באחזקה ובתשלום הכוננות.

האדם הינו קרוב פועמנו של צה"ל והוא המטבח העיקרי, אם לא היחיד המצוי ברשתות היחידים אונחנו "נבחרת מוצעת".

אל ששימה זו, כמו גם אל המשימות הנוספות הצמודות כפויכם כאנשי היחשים, אתם מבינים עם הידע, המקצועיות והזכריות אותם רכשתם במסגרת טעם פרוץ ומפסיק בשורה ובמניליים אותם ביצענו לאורך השנים. נעויבנו והתכוננו ימנו יב ליום שקורה וברבע האמת עמדנו כמבחוץ העליון שכל צבא נדרש לעמוד בו.

ראויים אתם לכל התעוררה והחוקרה על ששייתם ימים כלילות אינכיתם של חללים ועל ששישתם רונטם ומותם ומרסותם מניסיונכם בצורה מקצועית ומטורית.

מברך אני אתכם אנשי היחשים על כך שעוררתם ומכתתם לאורך כל שלבי המבצע, המשיכו לעבוד מתוך החושף של שליחות לאומית, באחריות ובמקצועיות, מתוך נחישות, ודבקות במשימתם.

אנשם מתוך תפילה לשלום המדינות.

זוהק את ידי מנני ארון קדישנו, והמחילכם, אלהינו, ייחשה, הנטרת ניצחון. וטנת יעלום בארון, הנמזות עולם לתעבירה.

ה' עה לעמו חזק ה' ויסרך את עמו בשלום' (תהילים כט,א)

גאה להיות מפקדיכם

שחר גלעד, אל"מ
מפקד היחידה

פקודת יום לסיום מבצע "עופרת יצוקה"

בהשגת יעדי המבצע.

"זכותנו לחיים שלווים ובטוחים במדינתנו גבתה מאיתנו מחיר כבד אף הפעם. שלושה-עשר מטובי בניה של הארץ הזו: לוחמים, מפקדים ואזרחים, נפלו במערכה על בטחון הדרום. אנו מרכינים ראשנו ודגלנו לזכרם ומאמצים אל לבנו את בני משפחותיהם. ברכת רפואה שלמה שלוחה לפצועים והבטחה כי נעשה כל שנוכל להשבתו של הלוחם גלעד שליט לחיק משפחתו".

את פקודת היום סיים האלוף גלנט במילים: "לא תם המאבק על בטחון ישראל בארצו. ניישיר מבטינו אל אתגרי העתיד ונוכל להם בזכות צדקת דרכנו ועוז רוחנו. פיקוד הדרום מוקיר את פועלם של לוחמי צה"ל להגנת העם והארץ".

עם סיום מבצע "עופרת יצוקה", פרסם מפקד פיקוד הדרום, האלוף יואב גלנט, פקודת יום אותה הפנה ללוחמי צה"ל ולמפקדיהם בחזית הדרום:

"במהלך החודש האחרון פעלו לוחמי צה"ל בסדיר ובמילואים, ואנשי שירות הביטחון הכללי להגנת אזרחי ישראל, במערכה מרוכזת כנגד הטרור הגואה ברצועת עזה. בשבת, ל' כסלו התשס"ט, נר שישי לחנוכה, החל מבצע "עופרת יצוקה" במתקפה אווירית על עמדות ומפקדות קדמיות של ארגוני הטרור ברצועת עזה ונמשך בשבועות שלאחר מכן בתמרון קרקעי אל יעדי אויב בכל מרחב רצועת עזה".

"מקץ שנים של טרור מתמשך ומתקפות כנגד תושבי דרום ישראל, נוצרה מציאות ביטחונית חדשה באזור. האויב הוכה באורח קשה, והובהר כי לא נאפשר קריאת תגר על נוכחותנו בחבל ארץ".

"לוחמי צה"ל ביבשה, באוויר ובים פעלו מתוך אמונה בצדקת הדרך והפגינו רוח קרב איתנה, נחישות ודבקות במשימותיהם, רעות ואחוות לוחמים. המפקדים הניצבים בחזית הלחימה ושיתוף הפעולה בין הכוחות הלוחמים היוו גורם מכריע

חלל חיל החימוש בעופרת יצוקה

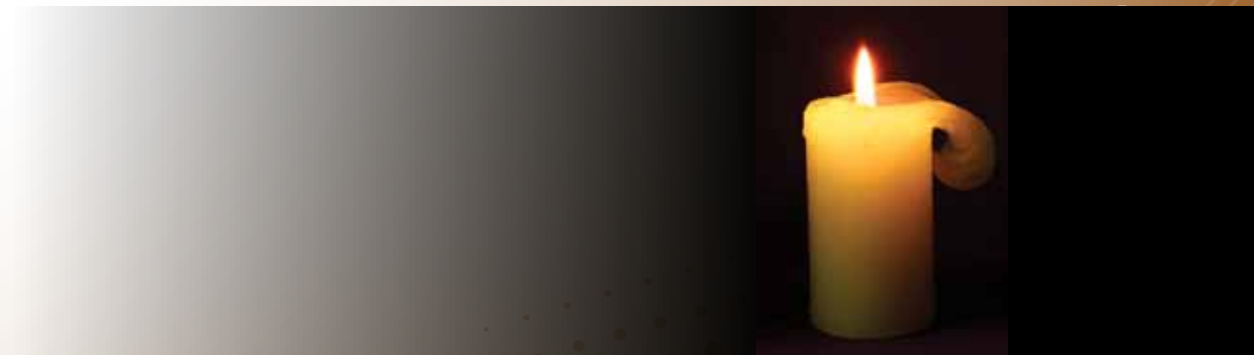
רס"ב נסראלדין לוטפי ז"ל

בן לטיפה וווגי'ה נולד ב-28.5.1970 תושב דליית-אל כרמל.

"הוא לא פחד מהמלחמה, הוא הכיר את המצב והייתה לו מחויבות למאבק בחמאס" אמר בן דודו דיין נסראלדין, "הוא איש משפחה, אדם חברותי, חייכן ופשוט בן-אדם טוב, ביום רביעי הוא היה בבית, דיברנו בטלפון, והוא סיפר לי שהם עוברים מרמת הגולן לעזה. אמרתי לו 'תשמור על עצמך'. הוא מאוד אהב את הצבא ואת המדינה, לחם במלחמת לבנון השנייה והיה עם החיילים בתוך השטח והקרבות".

"הוא המשיך במסורת המפוארת של בני עדתו, של משפחתו ושל הדוד שלו". הוסיף דיין.

לוטפי נסראלדין נפל ב-29.12.2008 מנפילת פצמ"ר בבסיס צה"ל בנחל-עוז שבטוטרף עזה. הוא הותיר אחריו הורים, אישה, בת, שני אחים ושתי אחיות. הובא למנוחת עולמים בבית העלמין הצבאי בעוספיא. יהי זכרו ברוך.

2005-2010

פעילות עמותת חיל החימוש

עמותת חיל החימוש

יום כיף
למשפחות
החללים

נופש אלמנות

נופש משפחות שכולות.

עמותת חיל החימוש הוקמה בשנת 1984 למען המשפחות השכולות ולמען החימושניקים בעבר, בהווה ובעתיד. העמותה היא החוט המקשר בין החימושניקים לדורותיהם, באמצעות טיפוח הקשר עם אנשי חיל החימוש בעבר ובהווה.

מטרות העמותה: להרחיב ולטפח את מרכז ההנצחה של חיל החימוש בנתניה כדי שישמש מרכז להנצחה, מרכז חינוך והתייחדות המשפחות והחברים עם חללי החיל, וכן מרכז להטמעת מורשת החיל ורוחו. העמותה מארגנת טכסי בר-מצווה ליתומים, סופי שבוע של כיף חיבוק ואהבה ליתומים ולמשפחות השכולות, אירועי חזרה לביה"ס לאחר חופשת הקיץ ואף מסייעת בתלושי שי לחגים למי שנזקק לכך. העמותה מסייעת ליחידות החימוש ולחיילי החיל במקרים מיוחדים, הכוללים סיוע לחיילים בודדים לבקר את משפחותיהם בחו"ל, סיוע במלגות לימוד, בתלושי שי לחגים ובארגון ימי כיף לחיילים הבודדים והנצרכים.

2005-2010

סיפור הקמתו של מרכז ההנצחה

חבר טוב שלו היה חימושניק שנהרג בתאונת דרכים, והוא בא לבקר את חברו בשבעה. מאיר אייזיק תרם 100,000 דולר ואז הבנתי שהחלום להקמת מרכז הנצחה יכול להפוך למציאות. התחלנו לאסוף תרומות מכל מי שרק יכול היה לתת: מאה פה, אלף שם, בנוסף התחלתי לעבור מפעלים וחברות והשגתי דרך קשרים תרומה של 25,000 ש"ח מבנק הפועלים ממש פרוטה לפרוטה. אך עדיין היינו רחוקים מאוד מהגשמת החלום של הקמת מרכז ההנצחה לחיילי החימוש"

הקמת מרכז ההנצחה של חיל החימוש בשנת 2009 הייתה פועל יוצא של דבקות במשימה ונחישות יוצאת דופן של יו"ר עמותת חיל החימוש היוצא אל"ם (מיל') דוד שילה ושל קצין החימוש הראשי תת אלוף חיים רונן, שפעל רבות בנושא גיוס כספים ומשאבים להפיכת החזון למציאות: "יום אחד" מספר דוד "התקשר אלי חיים רונן שהיה אז קחש"ר ואמר לי שלמחרת בבוקר אמור להגיע אליו אורח מחו"ל בשם מאיר אייזיק, שהבן של

חניכת מרכז ההנצחה החיילי

ההנצחה. מיקום זה נבחר לא בכדי, כדברי קצין החימוש הראשי, בטקס חנוכת האתר: "אתר ההנצחה אמור להוות, מלבד אתר התייחדות, מרכז פעילויות, אתר חי ונושם, מקור השראה, בו יושבעו חיילי ומפקדי חיל החימוש, מקום בו ינשא בגאון וביגון, זכר היקירים שבמותם ציוו לנו את החיים."

בשנת 2009 נחנך מרכז ההנצחה של חיל החימוש וזאת בנוסף לאנדרטה הקיימת, הרעיון להקמת מרכז ההנצחה נולד בגין הצורך בהקמת מרכז הנצחה ייחודי לחיל, אליו יוכלו להגיע משפחות החללים ולהתייחד עם יקיריהם. נתניה, העיר המאמצת של חיל החימוש, הקצתה את השטח הסמוך ל"בית יד - לבנים" לשם בניית מרכז

טקס חנוכת מרכז ההנצחה קחש"ר תא"ל אייל אלוך ומר דוד שילה

2005-2010

מרכז המורשת וההנצחה החילי יקם בנתניה

עמותת חיל החימוש צפויה להקים במהלך השנים הבאות את מרכז המורשת וההנצחה לחיל החיל בנתניה במקום ייבנו, בין היתר, אזור התייחדות למשפחות השכול, שלוחה של מדור נפגעים, אודיטוריום להרצאות ולימי עיון ומרכז מורשת

עמותת חיל החימוש תחל בקריוב ביקומה של מרכז מורשת והנצחה לחיל בנתניה. חנוכתה שמה לה לטובה עיקרית את טיפוח הקשר עם המשפחות השכולות, האלמנות והחניטים של חיל החימוש, כמו גם את כרום המורשת החילונית, הנצחת הלחי והסוד לחיל החימוש כנגיין המינה כחיליים בדרגים ונצי- כים.

אתר ההנצחה בנתניה, הסמוך לבית יד לבנים, חשט כבר עתה את חיל החימוש בארבעים שונים. בחשט ישנו קיר הנצחה המוקדש ל-746 החללי חיל החימוש. טיפוחו של קיר זה ישתנה בקריוב, כך שימנה לטריטוריה שתחשט סקום ישיבה לכאם לטקס ולאודיעי החיל. מהת לטריטוריה ייבנה מרכז המורשת וההנצחה לחיל החימוש, המכיל את תולדות חיל החימוש, ייבנה במקום אודיטוריום לטקס הרצאות, ריבו קיוב בתחום המורשת של חיל החי- מוש. באזור אתר במרכז ההנצחה, תופעל שלוחה של מדור הנפגעים והי- לי, ובסניט המרכז ייבנה מרכז המור- שת של חיל החימוש, ובחשט תעריבה שתעניב מבסס החיובו של החיל, המגוללת את תולדות חיל החימוש,

מכלולת המורשת ועד ישינו. "מה שהכי חשוב", קובע יו"ר העמו- תה, אל"ם ומיל' דוד שילה, "הוא לתת למשפחות את התחושה שיש להן תמי- כה". בין האודיעים שארגנה העמותה לטקס כר, ניתן לכצא ספי טבע לאלמנות וליתי- מים ובר מצווה ליתי- מים שטלא להם גיל מצווה. "מטבע הרביים נוצרות גם בחיזות", מספר אל"ם (מיל') שילה בחיוב. "כפי- בשכט, לויגנה, החינה אליה אחת האלמנות חסרות אלמנות שבא טבל הארץ. תן תוספת האחת כשנייה, זה בדיוק המסורה."

מכל וניאל

יו"ר חדש לעמותת חיל החימוש

בינואר 2010 התמנה (אל"ם מיל') אהרון מועלם ליושב ראש עמותת חיל החימוש.

אהרון שירת בחיל החימוש שנים רבות וביצע מגוון תפקידים רחב ובהם: קצין חימוש אוגדתי, מפקד יחש"מ וסגן קחש"ר. אהרון החליף את אל"מ (מיל') דוד שילה שכהן כיו"ר העמותה כ- 10 שנים וביצע פעילויות רבות למען החיל ובהן: הקמת מרכז מורשת חיל החימוש בבה"ד 20 והקמת מרכז ההנצחה של חיל החימוש הממוקם בסמוך לבית יד לבנים בעיר נתניה, כמו כן

פורסמו בתקופת כהונתו שני ספרים על תולדות חיל החימוש משורשיו, ערב הקמת צה"ל, ועד 1985 וחולקו לכל חברי העמותה ולמסיימי קורס קציני חי"ח. כמו כן פעל לחלוקת שי לראש השנה ולפסח לחיילי חימוש בודדים ולמימון כרטיסי טיסה לחיילים בודדים שהוריהם חיים בחו"ל.

יו"ר העמותה החדש אהרון מועלם והיו"ר הקודם דוד שילה בחפיפה

2005-2010

מהנדס העיר שהוא אב של קצין מחיל חימוש הגיע איתנו להסכמה שמרכז ההנצחה ייבנה כ- 200 מטר דרומה מהשטח עליו היה מתוכנן להיות בנוי "

"כך הפכנו חזון למציאות והגשמו את החלום להקמת מרכז הנצחה מרשים ומפואר לחיל החימוש" מתגאה דוד שילה.

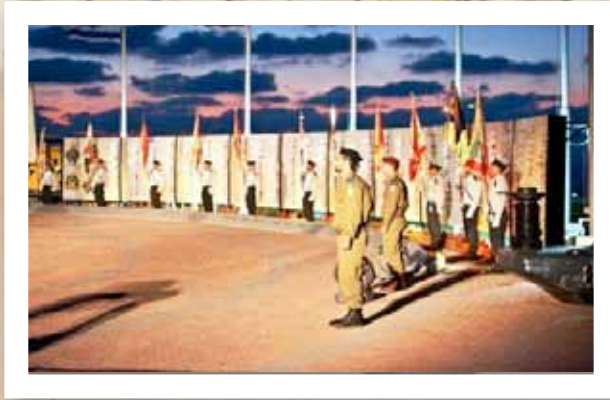
"בוקר אחד הרים אל"י תת - אלוף חיים רונן טלפון ועדכן אותי שיש יהודי בארה"ב שמעוניין לתרום ל"גרז'ניקים"- כלומר לחימושיניקים, והוא רוצה לתרום 362,000 דולר, הוא הסביר שזה קשור לגיל של אשתו והבן שלו, אמרתי לחיים שיבקש מהתורם 500,000 דולר ולאחר שחיים התקשר אליו התורם הסכים, היה ברור לי שאני יכול לאסוף עד 4 מיליון - אבל המכרז הראה לי שאני צריך 5 מיליון - אז בתוך הוועד "שברנו את הראש" מה לעשות, ואני המלצתי שנעשה את זה בשלבים, ובאמת במכרז שפורסם היו כמה קבלנים שנבחרו כמועמדים לביצוע הפרוייקט, ולבסוף נבחר קבלן שהסכים לביצוע העבודה בשלבים".

כאשר אימו של התורם הגיעה לביקור, הסתבר לי שהוא היה חייל שלי כשאני הייתי מחש"פ צפון הוא היה קח"ש בגדוד תותחנים... הזמנתי את התורם להתרשם מתחילת הבנייה, וכשהוא בא הוא התרשם עמוקות מחשיבות הפרוייקט ותרם סכום נכבד בנוסף על תרומתו הראשונה... וכך הסתדר הריצוף, החשמל והמושבים... הייתה בעיה רצינית עם הגב' מרים פיירברג ראש עיריית נתניה שהתנגדה בכל תוקף שהאתר ימשיך להיות יד זיכרון, עד שלבסוף

יושבי ראש וועד עמותת חיל החימוש לדורותיהם

שנות כהונה	שם פרטי	שם משפחה	דרגה
1984-1985	אליהו (אלי)	ברק (בליטי)	אל"מ
1985-1987	אלעזר ז"ל	ברק	תא"ל
1987-1992	טוביה	מרגלית	תא"ל
1993-1994	משה (מוצי)	קידר	תא"ל
1995-1999	צבי	אורן	תא"ל
2000-2009	דוד	שילה	אל"מ
2010	אהרון	מועלם	אל"מ

טכס התייחדות עם חללי חיל החימוש

מרכז ההנצחה-מבט על

2005-2010

סיפור מנויו של אל"מ מיל' אהרון מועלם ליו"ר העמותה

- מספר תת אלוף חיים רונן "משפנה אלי יו"ר העמותה דוד שילה וביקש לסיים את תפקידו לאחר 10 שנות פעילות, האדם הראשון שעלה בראשי היה אל"מ מיל' אהרון מועלם, שנחשב לאורך כל שנות שירותו בצה"ל כ"קצין וג'נטלמן" על אף הטרגדיה האישית שפקדה את אהרון לאחר מותו של בנו: סרן ברק מועלם ניא את אהרון לקבל על עצמו משימה מורכבת וחשובה זו והחל לפעול במשנה מרץ להרחבת פעילותה של העמותה."
- עם כניסתו לתפקיד גיבש אהרון את תפיסתו לניהול העמותה באופן שישפיע על מורשת החיל, הנצחת הנופלים וטיפול הקשר עם אנשי החיל, תוך מתן דגש על הנושאים הבאים:
- הפחת "רוח חיים" במרכז ההנצחה שעד למינויו של אהרון היה בתהליכי בנייה וחניכה.
- יצירת קשר בינאישי ומעמיק עם מפקדים ועם המשפחות השכולות תוך סיוע אישי לצרכיהם לבקשותיהם.
- השקת אתר אינטרנט אזרחי של מורשת חיל החימוש, המהווה רשת חברתית פעילה, ורחבה לאוכלוסיית הפורשים, המשרתים ובני משפחותיהם.
- ביקורים ויצירת קשר אישי והדוק עם המשפחות השכולות.
- הנחלת המורשת באמצעות הרצאות, ימי עיון והטמעתה בקרב המשרתים בחיל.

באחד המפגשים שערכנו עם המשפחות השכולות, ניגש אלי לפתע אב שכול ואמר "רציתי להגיד לך שעמותת חיל החימוש ואתה בראשה עושים למעננו כל כך הרבה: בצינעה, באהבה ובמסירות אין קץ, התחושה בקרב כולנו היא שעמותת חיל חיל החימוש מסוגלת לעשות הכל... מלבד להחזיר את בני".

אהרון נושא דברים בחגיגת בר ובת מצווה ליתומי חיל החימוש

ראיון עם יו"ר העמותה הנכנס אל"מ (מיל') אהרון מועלם

כמו כן מגיעים לאתר באופן שוטף בני המשפחות השכולות שרואים במקום בית חם ומתייחדים עם יקיריהם, הנחייתו של קחש"ר שכל סיום קק"צ יתבצע במרכז ההנצחה הינה בעיני חשובה ומבורכת שכן הקצינים החדשים נתקלים פעמיים במהלך הקורס במרכז ההנצחה. פעם אחת - ביום קבלת התגיות ותחילת ההשלמה החיילית ופעם שנייה - בסיום הקורס, כשהם מקבלים את הדרגות במעמד מרגש וחגיגי במרכז ההנצחה החיילי.

אתר ההנצחה ממוקם בלב ליבה של העיר נתניה במקום מאוד אסטרטגי ומרכזי והינו חלק מתוך קומפלקס גדול של פעילות שכולל בתוכו את: יד לבנים נתניה, את אנדרטת אלכסנדרוני ואת האנדרטה לזכרם של היהודים שלחמו בצבא האדום.

פעילות העמותה מאוד רחבה ורב גונית ומתבטאת בקשר הדוק עם המשפחות השכולות, בנושא זה מתקיימת פעילות שוטפת במשך כל השנה: לדגמא את חג ט"ו בשבט האחרון חגגנו השנה במרכז הנצחה והבאנו את ההורים השכולים, האלמנות והיתומים להופעה שהתקיימה באתר.

"אתתפקידי כיו"ר העמותה התחלתי בינואר 2010, קיבלתי את התפקיד לאחר הקמת מרכז הנצחה בנתניה שהיה בשלהי התהוותו, ולכן שמת לי כיעד - להפיח רוח חיים באתר שעלול היה בקלות להפוך ל"פיל לבן", ואכן יכול אני להגיד בגאווה שאתר ההנצחה של חיל החימוש חי ונושם, ומתקיימת בו פעילות יום יומית המאופיינת במספר רב של מבקרים שרובם חיילים ומפקדים של חיל החימוש.

ברצוני לציין את שיתוף הפעולה ביני ובין קחש"ר בנושא חשוב זה מכיוון שהנחייתו של קחש"ר לחייב כל חייל בחיל חימוש לבקר לפחות אחת לשנה במרכז הנצחה הביאה למחזור ביקורים רחב של חיילים רבים, אנשי קבע וקצינים שמגיעים במשך כל ימות השבוע למטרת לימוד המורשת והתייחדות עם חללי החיל.

במהלך הביקור מקבלים החיילים דברי רקע קצרים על העמותה ועל מרכז ההנצחה ובהמשך מתמקדים המדריכים בארוע רלוונטי המאפיין את היחידה המבקרת (כגון סיפור קרב, סיפור גבורה או פעילות חימושית יוצאת דופן), תהליך זה מחבר את האנשים למקום ויוצר תחושת שייכות וגאווה.

ראיון עם יו"ר העמותה היוצא אל"מ מיל' דוד שילה

תפקידם כיוון שהבינו שהתנהלות העמותה הולכת להשתנות מהקצה אל הקצה.

עם כניסתי לתפקיד קיבלתי טיוטה ראשונית לבניית מרכז ההנצחה בנתניה מתת אלוף במיל' צביקה אורן שאותו החלפתי כיו"ר העמותה, אולם בלי כסף לא ניתן היה ליישם משימה מורכבת וחשובה מעין זו, לכן התחלנו בפעולות התרמה כדי שניתן יהיה ליישם את הפרוייקט ולהוציא אותו לפועל, ואכן בעזרת מאמצים מרובים וכספי תרומות הקמנו את מרכז ההנצחה בשנת 2009.

חיל החימוש בעיני הוא אמנם חיל "אפור", אבל הוא זה שמכפיל את כוחו של צה"ל, ידוע שבמלחמת יום כיפור היו בצה"ל 2000 טנקים ובסטטיסטיקה שנאספה לאחר המלחמה התברר שבוצעו 6000 תיקונים בטנקים, זה אומר שכל טנק תוקן 3 פעמים, גם אני הייתי שותף לעשייהמרשימה זו, עם פרוץ המלחמה היו לאוגדה 252 כ-288 טנקים, והיא נשארה עם 94 טנקים בלבד ולמרות זאת המשיכה להילחם רק בעזרת אנשי החימוש שטיפלו עם כל מה שבא ליד וחילצו מאזור הקרבות טנקים תקולים, כולל פירוק טנק לשניים לצורך ביצוע הצרחה בין 2 טנקים לטנק 1 וזאת בכדי שיהיה ללוחמים עם מה להילחם".

"התגייסתי לצה"ל בשנת 1952 לחיל החימוש ומילאתי בו שורה ארוכה של תפקידים, התחלתי כעוזר מכונאי רכב, ובהמשך ביצעתי מגוון תפקידים רחב ומגוון, בתפקיד הלפני אחרון שלי שימשתי כמחש"פ צפון ובתפקיד האחרון מונתי לנספח צבאי בדרום אמריקה.

בכל שנות שרותי הייתי במערך השדה ואני חייב להודות שנהנתי מכל רגע, לא יצא לי להיות במפקדות או בבתי ספר ואת המיומנות רכשתי במסגרת התפקידים והלימודים שעשיתי. השתחררתי ב-1983 לאחר 3 שנות שהייה בחו"ל (במסגרת תפקידי כנספח צבאי) ולאחר שחרורי מצה"ל במסגרת עבודתי בסקטור האזרחי, שהייתי רוב הזמן בחו"ל למשך תקופה של כ-16 שנים, כך שלא הייתי ממש מעורה במה שנעשה בחיל חימוש עד שהתמניתי ליושב ראש העמותה בשנת 1999.

עם כניסתי לתפקיד השתדלתי לבצע את הדברים בנאמנות, באחריות ולא להתעסק בדברים שוליים שאינם רלוונטים לתפקידי כיו"ר העמותה, הנחתי בצד את הנוחיות הפרטית שלי ונתתי את העדיפות המלאה לביצוע המשימה במסירות, באחריות ומכל הלב. לדאבוני היו כאלה בהנהלת העמותה שעזבו את

2005-2010

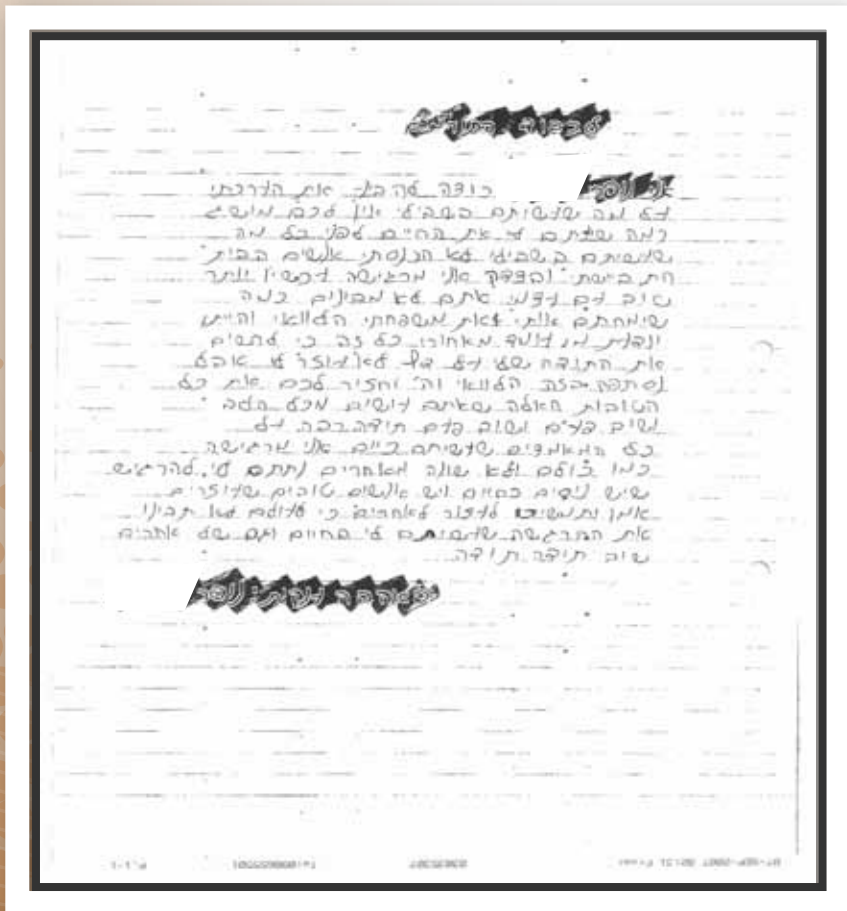

2005-2010

אל"מ (מיל) אהרון מועלם
בכנס גימלאים

בסוף היום. לצערי, מצבם הכלכלי של חלק מהחיילים הבודדים הינו רע מאוד ורק בשבוע שעבר הלכתי לקנות 2 מקררים, 3 מכונות כביסה, טלוויזיה 32 אינץ', תנור גז ארון בגדים, פינת ישיבה ואפילו מיטה ל- 2 חיילים בודדים נזקקים, הסיוע ניתן לאחר שמתקבל בעמותה טופס ביקור בית ממפקדיהם הישירים ומהתרשמות העמותה למתן סיוע. כשהתחלתי את התפקיד היו חברים בעמותה כ- 400 חברים, היום המספר הוכפל ל 850 חברים, היעד הינו להמשיך והגדיל את כמות החברים ובכך לממן ולהרחיב את הפעילויות".

מכתב תודה של נופר.

מחשב נייד והשתדלנו ככל האפשר לללות אותם באירוע חשוב ומשמעותי זה.

בנוסף משקיעה העמותה מאמצים רבים בטיפוח אוכלוסיית החיילים הבודדים: פעמיים בשנה (בפסח ובראש השנה), מעניקה העמותה לכל חייל בודד תלושים בסך של 180 שקלים שנראה לכאורה סכום זעום, אולם בהתחשב בכך שמדובר בכ- 550 חיילים, ההוצאה הכספית של העמותה בנושא זה מסתכמת בכ- 100,000 ₪ בחג, ובכ- 200,000 ₪ למשך השנה. לצערי יש גם משפחות שכולות שנזקקות לסיוע וגם להן אנחנו נותנים תלושי שי בפסח ובראש השנה ע"ס 500 ₪.

אחת לשנה, מוזמנים החיילים הבודדים מטעם העמותה ליום כיף המאופיין בפעילות רחבה בארוחה עשירה, במשחקים, ברחצה בבריכה ובמתן שי לכל אחד מהם

הדלקת נר חנוכה

פעילות חשובה נוספת שנעשית למען המשפחות השכולות היא ארגון נופש, הממומן בחלקו על ידי העמותה ומתקיים באחד מבתי המלון בארץ, נופשים אלה מגבשים מאוד את המשפחות השכולות וגורמים לתחושת אתנחתא מעננת השכול הקשה המאפיינת את חיי היום יום של אוכלוסיה זו.

ערוץ נוסף של פעילות העמותה המתקיים בדרך כלל לפני תחילת הלימודים בחודש אוגוסט הוא ארגון יום כיף לתלמידים המתבצע בדרך כלל בקאנטרי קלאב בראשון לציון העמותה מארגנת פעילויות מגוונות והפעלה מהנה, ולאחר ארוחת הצהריים מחולק שי לכל תלמיד ותלמיד בצרוף ברכת הצלחה לשנת הלימודים הקרובה.

כמו כן, בחג החנוכה מוזמנות המשפחות השכולות להדלקה משותפת של הנר הראשון ובאותה הזדמנות חוגגים בר מצווה לכלל

הילדים שהגיעו באותה שנה לגיל מצווה, השנה חגגנו בבה"ד 20 לשני ילדים והבאנו את מישל כהן (הילד שזכה בבית הספר למוסיקה), בשם עמותת חיל החימוש הענקנו לכל אחד מהם מתנות רבות ובתוכן

גלגולו של חיל

שנת 2000

הופרדו המגזרים הטכני וההנדסי עם הקמת היחט"ל (חט"ל)

שנת 2006

חיל החינוך, לרבות היחש"מים עובר לסמכות זרוע היבשה.

שנת 2006

מצל"ח, מש"א ומרת"ח נותרים באלר"מ ששינה את שמו מאט"ל.

שנת 2007

היחש"מים ומחלקת האחזקה חוזרים לסמכות אלר"מ.

שנת 2007

אלר"מ חוזר לשמו הקודם - אט"ל.

שנת 2008

חיל החינוך חוזר לאט"ל, והחטיבה הטכנולוגית נותרת בסמכות זרוע היבשה.

2005-2010

אברהם מילר ז"ל

אחים

אזולאי חיים, ינקו מישל, למדו באותה הכיתה ביחד, התגייסו לחיל החינוך באותה השנה וביצעו במקביל תפקידי שטח, פיקוד, והדרכה, שניהם התקדמו במקביל בסולם הדרגות וקיבלו דרגת אל"ם באותה השנה.

אל"ם חיים אזולאי
ואל"ם מישל ינקו

בסוף חודש יולי נפטר סא"ל (מיל') אברהם מילר, שליווה את דרכו החינוכי מיום היווסדו, את דרכו בחיל התחיל מילר בשנות ה-50 במרחב פיקוד המרכז. בהמשך שירותו הועבר מילר למפקדת החיל בתל השומר, בה כיהן במספר תפקידים, דוגמת קמ"ד מבצעים וסד"כ. בתפקידו האחרון שימש מילר קמ"ב (קצין מדור בכיר) נוהל עד יומו האחרון, ולמרות היותו בן 75, פקד סא"ל (מיל') מילר את משרדו יום-יום וביצע בנאמנות את תפקידו. יהי זיכרו ברוך.

סא"ל (מיל') אברהם מילר

הידעת שקצין החינוך הראשי תת אלוף (מיל') איל אלוק הינו בוגר המכללה הטכנולוגית של חיל החינוך.

2010

מפקד חדש לחיל החימוש

ראש אט"ל, האלוף דני ביטון אמר במהלך הטכס: "אייל, חותמך האישי ניכר בכל הרמות, השארת אחרך חיל מצוין ואנשים מקצועיים".

במהלך חודש אוגוסט 2010 החליף תא"ל צביקה קראוס את תא"ל איל אלוק כקצין החימוש הראשי, בטקס החלפת הפיקוד נפרד קחש"ר מצה"ל, אחרי 35 שנות שירות.

טקס החלפת קחש"רים

2005-2010

דור המשך בחיל החימוש

ועודד את בתו אדר להתגייס לקורס הקצינים הייעודי של חיל החימוש. אדר סיימה את הקורס בהצלחה ושרתה כקצינת חימוש בפיקוד הצפון.

במסגרת פרויקט "דור המשך" של חיל החימוש התבקשו אנשי החימוש לעודד את גיוס ילדיהם לשירות בחיל, קצין החימוש הראשי שהוביל את הקמפיין נתן דגמא אישית כיאה למפקד החיל

"דור המשך" בחיל החימוש

חיל החימוש כונה אליכם אנשי חיל החימוש בסדר ובמילואים לאפשר לדור המשך - בן/בתך להמשיך את דרכך בחיל החימוש. צבא הגנה לישראל וחיל החימוש יעלו את דור המשך במגוון אפשרויות שירות ומתגרות מתוך מיצוי מיטבי של הדור הבא - בחיל ובצה"ל.

קריטריונים

- אחד מהורי המלשב שרתו בשירות קבע בחיל לפחות 6 שנים
- המלשב אינו מאותר או נמצא בשלבי מון לתפקידים אחרים
- חזיתן עדיפת ללחימה לבעלי כוחות מתאים

לאבא שלי יש... חימושון!

דני ביטון, אלוף ראש אט"ל
איל אלוק, קצין החימוש הראשי

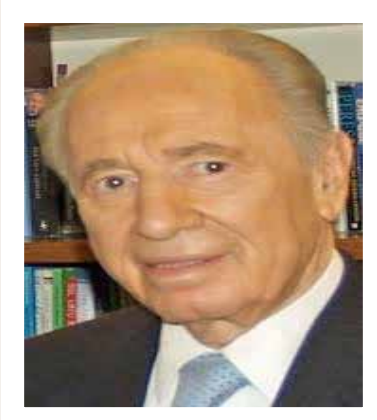
דני ביטון, אלוף ראש אט"ל
איל אלוק, קצין החימוש הראשי

התוכנית כפופה לנהלי אב"א

אמרו עלינו

נשיא המדינה שמעון פרס בתפקידו כשר הביטחון שיבח גם הוא את מערך האחזקה:

"יחידה זו הינה בית היוצר והבסיס לכושרה הטכני של מדינת ישראל כולה ומוקד הבטחת לחימתו וניידותו של צה"ל."

מר אליסטר ביוקנן מנהל המכון ללימודים אסטרטגיים בלונדון אמר על אנשי החימוש בנושא תרומתם האדירה במלחמת יום הכיפורים:

לא האלופים הם גיבורי צה"ל, אלא אנשי האחזקה שלו "

" ואת כל אנשי החיל והחרש והמסגר הכל גיבורים עושי מלחמה"

(מלכים ב', י"ז)

האלוף ישראל טל (טליק):

"בתחום הצבאי להיות הכי טובים זה אומר שחיל החימוש צריך להיות הכי טוב. חיל השריון הוא חשוב, הוא תנאי הכרחי, אבל הוא לא תנאי מספיק. חיל החימוש הוא פחות חשוב מחיל השריון, אבל גם הוא תנאי הכרחי. השריון והחימוש יחד, רק יחד, מהווים תנאי הכרחי ומספיק. מספיק לקיום ולהפעלת כוח צבאי. אבל אפילו אם חיל החימוש הוא פחות חשוב, במרכאות, מהשריון, צריך לזכור שהוא בכל זאת קודם לשריון, גם לוגית וגם כרונולוגית. בלי חימוש אין שריון, אך בלי שריון יש עדין חיל חימוש."

גם הרמטכ"ל דאז רפול הדגיש את חשיבותו הרבה של החיל לעוצמתו וחוסנו של צה"ל:

"חיל החימוש ידוע ומקובל, כזה שמאפשר לצבא להילחם, אני הייתי בהרבה מלחמות ואני חושב שהיום חיל החימוש הוא הרבה יותר חזק והרבה יותר גדול מכפי שהוא היה בעבר, היכולת שלו למלא את תפקידו היא מרשימה, כולנו מכבדים מאוד את החיל הזה ואת מה שטמון בו, כבוד גדול להשתייך לחיל החימוש."

2005-2010

הבלדה לדור מייסדי טנק המרכבה

אם תשאל.. בשנת תש"ל - נפל דבר גורלי הממשלה אישרה פיתוח של טנק ישראלי ראשון טילן עם מושקו בא וסבר ויכין עם יהודה, מוצי, אלעזר, עודד וכהן מינץ את מליח השרטט, בהשאלה לקחו וכמו כל דור המייסדים להחזירו הם שכחו ב"גרלוחה" הם עבדו, במחסן לוחט נשכח את המחנק הם שרדו, משולהבים כל כך אמרו להם הספקנים: חבל להתאמץ אתם סתם אוסף תימהוניים, רדו מטנק העץ יצרו במש"א את הטנק, פיתוח לא מלא כי בשטח יתקנו, תקלה שתתגלה כיצד הומצא, כיצד פיתחו - היום כל איש ידע פלסטלינה הם לקחו - דגם אגדה סימן 1, כה מיוחד .. סימן לבאות מאז.. 4 מרכבות, כל כך הרבה כבוד בזכות שליחות וגם חזון יכולתם להעז ולדמיין טנק שדוהר - קדימה ברוורס ויש אומרים שעד היום ברפ"ט ובמנת"ק טילן מביט מן המרום ממציא פטנט חדש טל מביט מן המרום, גאה כמו אב נרגש מבטיחים היום לכם במלוא הגאווה להמשיך את דרככם עם טנק המרכבה.

יום הולדת 40 לטנק המרכבה

3 סיבות: למה קוראים לטנק מרכבה?

- בטנק המרכבה המנוע הוא מקדימה, כמו במרכבה עם סוסים בה הסוסים המניעים ("המנוע") נמצאים קדימה.
- על שם מרכבות האש שהעלו את אליהו הנביא לשמיים.
- אבי טנק המרכבה האלוף ישראל טל ז"ל (-13.9.1924) שאף לקחת מכל טנק את הדבר הטוב שבו וממנו להרכיב טנק ישראלי חדש, לכן ניתן לטנק שמו כיוון שיוצר מהרכבה של חלקים שונים מטנקים שונים.

רקע היסטורי

מאז ימי מלחמת העולם הראשונה היווה הטנק כלי מרכזי וחשוב בשדה הקרב. גם במלחמות ישראל לאורך השנים גבר השימוש בטנק שהפך לכלי המרכזי בשדה המערכה של צה"ל. ערב מלחמת יום-ההעצמאות היו ברשות מדינת ישראל כ-15 טנקים מול 45 טנקי מדינות ערב. מדינת ישראל נאלצה להסתפק בטנקים משומשים ממלחמת העולם הראשונה והשנייה, משום שאף מדינה לא הסכימה למכור לישראל טנקים, לאור זאת נאלצה מדינת ישראל לאתר פתרונות יצירתיים בנושא שדרוג המנוע והתקנת תותחים חדשים. לאור העובדה שמדינות ערב היו בתהליך התחמשות בטנקים סובייטים חדישים בעוד ישראל "נשארה מאחור", הוחלט לבדוק אפשרות לפיתוח טנקי מערכה ייחודיים מתוצרת כחול לבן, וכך נולדה בשנת 1970 תוכנית "המרכבה".

מרכבה סימן 1

טנק מרכבה הראשון עולה על מוביל בדרכו לשטח האימונים.
אפריל 1979

ארבעת טנקי המרכבה הראשונים יוצאים משערי המש"א,
אפריל 1979

מספר תת אלוף (מיל') זאב ברגיל... כשהתחיל פרויקט טנק המרכבה בשנות ה-70 - התחילו לגייס בעלי מקצוע ונתקלו בחוסר עצום של בעלי מקצוע... המזל הגדול היה שהגיעו העולים מרוסיה וחיפשו עבודה... כשהגעתי להיות מפקד הייתי מגיע למפעל בבוקר שואל: מה העניינים ומה שלומך וכל אחד היה מספר לי את הצרות שלו... פגשתי בחור שעבד בריתון, ושאלתי: תגיד - מה עשית ברוסיה? "הייתי רקדן בלט..." אז שאלתי אותו אז מה אתה עושה פה? הוא ענה "אני באתי פה בשנת 1970 אין עבודה אז אני למדתי לרתך ואני אוהב את העבודה הזאת... הם לא בחלו באמצעים והייתה עלייה מצויינת"

הדור הראשון של טנק המרכבה הישראלי הוכנס לצה"ל בשנת 1979 והשתתף במבצע שלום הגליל, שכלל לחימה של צבא מול צבא, לחימה של צבא מול גרילה בשטח פתוח ולחימה בשטח בנוי. בעקבות המלחמה התקבל משוב רב על ביצועי הטנקים ואלו שיפורים ותיקונים יש לבצע בהם. חלק גדול מהתיקונים והשיפורים בוצע בדגם הבא - מרכבה סימן 2.

טקס מסירת טנקי מרכבה לרמטכ"ל רפאל איתן, מרס 1981 לשמאלו אל"מ צבי לבנת - מפקד המש"א ומאחוריו אלוף יוחנן גור - ראש אג"א.

2005-2010

מרכבה סימן 3

והמכללים הם חדשים וכולם, חוץ מהמנוע, הם פרי הפיתוח והייצור של ישראל. סימני היכר בולטים של מרכבה סימן 3 הם מזקו"מ חדיש, מנוע חזק מאוד בעל הספק של 1,200 כוחות סוס ותותח רב עוצמה בקוטר 120 מ"מ.

טנק המרכבה סימן 3, שנכנס לשרות בצה"ל בתחילת שנת 1990 ונקלט בחטיבת "ברק", הוא טנק משוכלל ביותר. ההבדל בינו ובין מרכבה סימן 2 הוא הבדל של מהות ולא רק של דרגה. כל המערכות

חיתוך לוח פלדה ראשון לטנק המרכבה סימן 3, נוב' 1986.

טקס סיום ייצור טנקי מרכבה סימן 3 ראשונים, אפריל 1990 יושבים משמאל לימין אל"ם עמי סגיס, האלוף אילן בירן, אלוף אורי שגיא, אלוף (מיל) ישראל טל, תא"ל יהודה אדמון, תא"ל צביקה אורן.

מרכבה סימן 2

מינויו של זאב ברגיל כראש מנת"ק.

"יום אחד אני מקבל מטליק טלפון: אמר לי "אתה מועמד לראש מנת"ק" ואמרתי "באמת... לא ציפיתי לזה באמת שלא ציפיתי לתפקיד הזה... "מה יש לך להגיד?" אמרתי - תודה אמר לי "אתה רוצה?" אמרתי לו: "אני רוצה..." כי אצלו המוטו היה תמיד שלא מציעים תפקידים לקצינים אלא אתה כקצין צריך לבקש את התפקיד, ככה זה התגלגל ומונתי לראש מנת"ק בשנת 1998, השתחררתי מצה"ל בנובמבר 2000 לאחר תקופת שירות מרתקת ומאתגרת במיוחד.

בטנק זה יושמו לקחי מלחמת "שלום הגליל". והוא הוכנס לצה"ל בשנת 1983. באופן בסיסי, זהו טנק מרכבה סימן 1 שבוצעו בו שינויים ושיפורים משמעותיים. השיפורים המרכזיים כללו בין השאר, שיפור המיגון החזיתי והצידי. שופרה העבירות, וצריכת הדלק צומצמה משמעותית. מרכבה סימן 2 יוצרה עד 1989 והיא ממשיכה להוות חלק מכוח השריון של צה"ל.

מרכבה סימן 2

2005-2010

מרכבה סימן 4

2005-2010

של מרכבה חלו שיפורי דרגה בעוד שבמעבר מדור לדור ישנו מעבר מהותי. כדי לעבור לפיתוח דור חדש של טנק צריכה להיות לכך הצדקה ממשית ומעשית בעלת נפח, בסימן 4 הוטמעו מערכות חדשות שחיכו להבשלתן שהן בעלות משקל אסטרטגי ומבצעי שמצדיק את שינוי הסימן. לכן, הרחבנו את הדרישות המבצעיות של הטנק והוספנו לו תכונות מודרניות כגון: התמודדות עם נ"א, תצפית וסריקה, שו"ב והתמצאות מהירה באופן יחסי המאפשרת לטנק לקבל מטרות מגורמים חיצוניים כמו מזל"טים ולבצע ירי יעיל. נכון להיום אינני קורא למרכבה סימן 4 טנק, הנתפס בעיני השומע התמים כמיצג ארכאי בעידן של מלחמת גרילה אלא כלי לחימה יבשתי רב תכליתי".

סימן שאלה לסימן 4

"מרכבה סימן 4 זה הטנק הכי טוב בעולם עבור צה"ל", מבהיר תא"ל (מיל) אמיר ניר, ראש מנת"ק לשעבר. "טנק המרכבה תוכנן ופותח לצרכים של צה"ל, אבל אני חושב שמה שמיוחד בו זה ש"סחטנו" את הטכנולוגיה עד תום ואפילו עוד קצת. העזנו לקחת טכנולוגיות שעדיין לא היו בשלות לגמרי, חטפנו אותן והן למעשה הגיעו לבשלות תוך כדי היישום בטנק. הטנק הזה יהיה עוד הרבה שנים מוביל בעולם מבחינת היישומים הטכנולוגיים ורמת האינטגרציה של מכלול המערכות שלו. בכל מקום שאני מבקר, אני מתרשם שמה שעושים כאן במנת"ק וברפ"ט אין בשום מקום אחר בעולם. בתוך כל דור

תת אלוף (מיל) ניר עמיר

הפרויקט. פניתי למנכ"ל משרד הביטחון ולרמטכ"ל ואמרתי להם "אני דוד ואני מייצג 100 טליקים קטנים, מאחרי עומדת דיוויזיה של טליקים, כל אנשי המרכבה, רפ"ט ומנת"ק, ב-30 השנה בהן טליק החדיר את המתודה והפילוסופיה, הוא קבע יסודות כל-כך מוצקים, שהיינו בטוחים לגמרי ביכולת שלנו להמשיך ולפתח את הטנק גם בלעדיו. זה בער בקרבנו".

"לקחתי על עצמי התחייבות יומרנית שאנחנו נייצר את המרכבה תוך שלוש שנים. החלטתי לכנס את כל הצוותים והרבצנו תורה. אמרתי - אתם דור המרכבה ודור ההקרבה. לא תקודמו, לא תחליפו תפקידים, לא יהיו סופי שבוע. תעבדו ללא לאות והכול למען הפרויקט. הייתה פעילות עצומה במשך שלוש שנים, ובסופה, ב-2003, הושלם טנק מרכבה סימן 4, הטנק המודרני ביותר עם המיגון הטוב ביותר".

טנק מרכבה סימן 4 מייצג כיום את מלוא היכולת של פרויקט המרכבה. הטנק נבנה מלכתחילה כטנק עתיר טכנולוגיה, במאמץ למצות אותה ליכולת המבצעית הגבוהה האפשרית. הטנק מצויד בחטיבת כוח (מנוע וממסרת) מתקדמת בהספק 1500 כוחות סוס, בתותח 120 מ"מ משודרג, ובמערכת אלקטרו-אופטית המכילה למעשה שתי מערכות בקרת-אש נפרדות, המשולבות ברשת מחשבים מתקדמת. כישורים אלה מעמידים את הטנק בקבוצה קטנה מאד ואיכותית של הטנקים הטובים בעולם. חיל השריון קלט את טנקי המרכבה סימן 4 מאז שנת 2003 בחטיבה 401, וכן בחטיבת ההכשרות 460. תהליך הקליטה של הטנק מורכב למדי, ומעורבים בו גורמים אנושיים וטכנולוגיים.

חודשים אחדים אחרי תחילת הפיתוח, האלוף במיל' טליק, אבי פרויקט המרכבה, נפל למשכב עובדה ששמה את כל הפרויקט בסימן שאלה גדול.

תא"ל (מיל') דוד אנגל, ראש מנת"ק דאז מספר "כשטליק נפל למשכב והוטל ספק ביכולת ההמשך של

חיל החימוש - הכל נשאר במשפחה

חיל החימוש היה ידוע מאז ומתמיד כחיל חם ומשפחתי. שלוש משפחות לקחו את התואר צעד אחד קדימה והפכו את החיל לביתן השני. שלוש הבנות לבית בר שירתו באותו התפקיד בחיל ונולדו לזוג הורים שהכירו במש"א 7000, במשפחת מימון שירתו האב והילדים כקצינים בשורות החיל, ובמשפחת שלוש ניצח הבן הצעיר מחלה קשה וצעד בעקבות אביו לקורס הקצינים. הכל נשאר במשפחה - גרסת חיל החימוש.

בנות בשירות החיל

כששואלים ילדים קטנים מה ירצו להיות כשיגדלו, לרוב נתקלים בתשובות מוכרות - וטרינר, גננת או בדיוק כמו אבא. נדירות הילדות ששייבו כי משאלתן הגדולה ביותר היא להיות חייל, אולם כשגדלים בבית שבו האב הוא איש קבע נראה שהשאיפות מתפתחות לכיוון קצת אחר. שלוש בנותיו של סא"ל (מיל') קובי בר, ששירת בתפקידו האחרון כרע"ן הדרכה במקחש"ר והיום משמש בתקן ע"צ כעוזר לרע"ן משאבי אנוש וארגון במרכז השיקום והאחזקה, בחרו ללכת בדרכו של האב ולהתגייס לחיל חימוש. נדמה כי גודלה החימושי של משפחת בר, נקבע עוד טרם נולדו הבנות, עת הכירו סא"ל (מיל') בר ואשתו בחיל.

"אני הייתי מפקד בית המלאכה והיא שימשה פקידה במש"א", משחזר בר. "באותו זמן התנגדתי ברמת העיקרון להתפתחות רומן בין קולגות, אבל בסוף החלטתי שהיא בחורה נחמדה ושהעיקרון מטופש". עם הזמן נולדו לזוג שלוש בנות, לידיה, סיוון ושני, שגדלו, כפי שמעידים ההורים, באווירה צבאית, המלווה בסדר מופתי ובגאווה היחידה. כשהגיע הזמן להתגייס, בחרה הראשונה לשרת כרל"שית של רמ"ח אל-אופ, והשתיים האחרות הלכו בדרכה ושירתו באותו תפקיד בדיוק. "הן היו כל כך טובות כרל"שיות", מתגאה האם דינה, "כשסיוון עזבה כבר שאלו אותי מתי הבת השלישית מתגייסת", סא"ל (מיל') בר מודה היום שאין מאושר ממנו שכל בנותיו בחרו לשרת בחיל. "בניגוד למה שנהוג לחשוב, חיל חימוש הוא לא חיל אפור", הוא הדגיש. "בזכותו ובזכות הצבא הקמנו בית לתפארת". אמנם לידיה וסיוון משוחררות מזה מספר שנים, ושני תסיים בקרוב את שירותה הצבאי הסדיר, אולם כאן, ככל הנראה, לא יפרדו דרכי משפחת בר וחיל החימוש. "אחרי שאסיים את תפקידי במש"א, אני מתכוון להתנדב בחיל עד גיל 80", מכריז סא"ל (מיל') בר ומוסיף בחיך, "נכדתי הקטנה בת שנתיים

וחצי, לכשתגדל אני מקווה שגם היא תשתלב בחיל. אני כבר קורא לה "דור ההמשך".

כולם לקצונה

במשפחת מימון חולקים בני הבית לא רק די.אן.איי, אלא גם נושאי שיחה משותפים בארוחות משפחתיות. שלושת ילדיו של אל"ם (מיל') חיים מימון שירתו בחיל החימוש, ואף בחרו להמשיך בשירות משמעותי בחיל ויצאו לקורס קצינים. "העובדה שהייתי קצין זה חלק מכך", מודה אל"ם (מיל') מימון. "תמיד חשבתי כשממלאים את החובה של השירות הצבאי, צריך לעשות זאת הכי טוב שאפשר, ולכן עודדתי את כל הילדים לצאת לקצונה". מאז ומעולם היה חיל חימוש נוכח בבית משפחת מימון. אל"ם (מיל') מימון שימש בעברו, בין היתר סגן מפקד בסיס ההדרכה של החיל, בה"ד 20, ומפקד מרכז ציוד הלחימה והחלפים. למרות שבשל תפקידיו נעדר מהבית לעיתים תכופות, ההווי החימושי הפך לחלק בלתי נפרד מחיי ילדיו. "כשהיינו ילדים קטנים ביקרנו הרבה בצבא, גם כשהגענו לראות את אבא בעבודה וגם כשהשתתפנו באירועים של החיל ועשינו לילות סדר בבסיס" משחזרת סגן (מיל') נטע מימון,

"מהרגע שנולדנו היינו חלק מהחיל". סגן (מיל') נטע וסרן (מיל') אורן ידעו עוד בהיותם מועמדים לשירות ביטחון שברצונם לשרת בחיל החימוש, אולם רס"ן אלון מימון, שבר את המסורת המשפחתית והתגייס לשירות קרבי בחיל השיריון. "ידעתי שאני רוצה להיות לוחם", מסביר רס"ן מימון, "ובמשך כל שירות החובה שלי שירתי בקו הראשון, והשתחררתי בלב שלם". לאחר שחרורו, החל רס"ן מימון ללמוד הנדסת תעשייה וניהול, ובסיום לימודיו החליט לחזור כאיש מקצוע לצה"ל. "כששמעתי שאלון רוצה לחזור לצבא, אמרתי לו שאם כבר הוא חוזר לקבע, שיחזור לחיל החימוש", ספר האב. "היה לי ברור שאם אני חוזר לשירות אני הולך לחיל החימוש, למרות שהיו הצעות אחרות", מחזק רס"ן אלון את דברי אביו, "אני חי את החיל מאז שאני זוכר את עצמי". רס"ן אלון אינו היחיד שרעה בחיילות זרים, שכן גם אחיו, סרן אורן, העביר חלק ניכר משירות הקבע שלו בחיל החינוך והנוער. "אפילו כשהייתי בחיל החינוך, תמיד התרגשתי להגיע למפקדת החיל". הוא מודה. "זה היה ממש כמו לחזור למשפחה אחרי הרבה זמן שלא הייתי בבית".

2005-2010

הידעת ?

אביו של תת אלוף ירון לבנת הינו אל"ם צבי לבנת ששירת בחיל החימוש כמפקד המש"א.

אביו של אל"ם שלומי אורבך הינו תת אלוף צבי אורבך ששירת בחיל החימוש כראש מנת"ק.

תת אלוף ירון ואביו אל"ם במיל' צבי, אל"ם שלומי ואביו תת אלוף צבי

נקלט בבה"ד 20, בו הוכשר כמדריך צמ"ה. במהלך השנתיים הבאות הכשיר סג"ם שלושה טירונים והעביר הדרכות במדור צמ"ה, ובתום שירותו חתם קבע ויצא לקורס קצינים, אותו סיים כחניך למופת. על אף שטיפס במהרה בסולם הדרגות הוא מעולם לא שכח את העבר ואת הלקחים שהפיק. "היה לי קשה כטירון שרוצה ומנסה לתרום, ופשוט לא מאמינים לי", נאנח סג"ם שלוש. "היום כמפקד אני לוקח ברצינות תלונות של חיילים על בעיות רפואיות ולא מזלזל באף פקוד".

"הוא הטעה אותי לאורך כל הדרך", מתגאה שלוש האב ומוסיף, "יש בו עוצמה פנימית שגוברת על החיצונית, ואני שמח שהחיל ראה בו את הפוטנציאל". החוויה הוכיחה לרס"ן שלוש כי חיל החימוש דואג לטפח את חייליו. "אנחנו חיל אפור עם בעיות תדמית, ולכן אנחנו צריכים להעצים את הישגי החיל", הוא חורף. "לא לעשות זאת יהיה עוול". רס"ן שלוש יפרוש מהשירות הצבאי בעוד כשנה, אולם נשאר רגוע לאור הידיעה שבנו ממשיך את דרכו בחיל. "אני מקווה שיהיה אפילו טוב יותר מאביו", הוא מחייך.

בזכות החיל

סג"ם איציק שלוש, מפקד מחלקת חימוש גדודית, למד בדרך הקשה, מהי חשיבותה של משפחה. בהיותו מועמד לשירות ביטחון לא ציפה שלוש לבעיות מיוחדות בגיוסו, אולם שבוע לאחר שהתחיל את הכשרתו בחיל השריון, לקה בשיתוק עצבי. מפקדיו של סג"ם שלוש והקב"ן טענו כי המחלה נובעת מבעיות ומקשיי הסתגלות מהם הוא סובל, ולא הפנו אותו לקבלת טיפול רפואי מתאים. כאב מודאג, חצה רס"ן שלוש את הארץ עד לבסיס ההכשרה של איציק על-מנת לוודא שבנו זוכה ליחס מתאים מצד מפקדיו. "כעסתי על המפקדים שלא מצאו לנכון להפנות אותו למיון", נזכר רס"ן שלוש. בבית-החולים נתגלתה בעייתו האמיתית של הטירון, ולאחר חצי שנה של טיפולים ושיקום במקום, נקבע לו פרופיל 24, והוא שוחרר באופן זמני עד להבראתו.

סג"ם שלוש לא חיכה עד תום תקופת ההבראה, והתנדב לשירות. הפעם הוא לא לקח סיכון, וביקש לשרת קרוב לאביו בפיקוד הצפון. כשהועלה לו הפרופיל והוא נקרא להמשיך שירות חובה, עשה סג"ם שלוש צעד נוסף והגיע לחיל החימוש. מטירוונות במחנה 80 הוא

פרויקט "צה"ל לנגב"

"בלי יישוב הדרום והנגב לא ייתכן ביטחון המדינה ולא נגיע לעצמאות כלכלית."

(דוד בן גוריון, 1955)

יתרונות המעבר לנגב ברורים: שדרוג ושיפור המבנה המערכתי של בסיסי ההדרכה לצד השתלבות במערך הלאומי לפיתוח וחיזוק הפריפריה והגשמת חזונו של דוד בן גוריון - הפרחת הנגב. המהלך הלאומי לעלייה לנגב משמש כפלטפורמה ליצירת ארגון טכנולוגיה-עילית. זהו מהלך המעצים את צה"ל באמצעות פיתוח יכולות ופתרונות תקשוב מתקדמים ותפעול מערכי תקשוב אינטגרטיביים.

הדמיה של עיר הבה"דים

היא השתלבות במהלך הלאומי וחיזוק הנגב תוך שיפור היכולות וחיידוש התשתיות והגברת האפקטיביות המבצעית הכוללת.

מטרת הפרויקט הוא פינוי בסיסי ההדרכה הקיימים כיום ושילובם בקמפוס צבאי משותף, בעל מעטפת תפעולית ריכוזית, המאפשר ניהול משאבים מיטבי, התמקצעות בתורת ההדרכה והפניית קשב להתמקדות בהכשרת החניך.

בשלב ראשוני בסיסי ההדרכה יהיו כפופים פיקודית לאגפים/חילות, כאשר השירותים הלוגיסטיים יבוצעו ע"י זכ"ן בשיטות הקמה מתקדמות (BOT/PFI). קריית ההדרכה תהווה ארגון המתמחה בהדרכת תומכי לחימה בצה"ל.

ההכשרה בקרית ההדרכה תתבסס על תפיסת הדרכה משותפת תוך מתן ביטוי להיבטים המקצועיים הייחודיים של כל בה"ד. במסגרת הפרויקט קריית הדרכה תכלול את מקצועות הרפואה, הלוגיסטיקה, החימוש, משאבי אנוש, התקשוב, השיטור ותאום קישור.

פרויקט "צה"ל לנגב" הינו פרויקט בעל חשיבות לאומית ממדרגה ראשונה, והוא חלק מההשתלבות במהלך הלאומי לחיזוק הנגב, תוך שיפור האפקטיביות המבצעית של צה"ל באמצעות חיידוש תשתיות ומיצוי מהלכי התייעלות ארגוניים.

לאגף הטכנולוגיה והלוגיסטיקה שני כובעים בפרויקט זה:

1. היערכות למתן מענה הלוגיסטי לגידול משמעותי של סד"כ צה"ל בדרום הארץ ברגיעה.

2. הובלת תת פרויקט "קריית הדרכה", אשר מטרתו הקמת קריית הדרכה צה"לית והעברת בסיסי ההדרכה של חילות תומכי הלחימה מהמרכז לנגב.

מעבר צה"ל לנגב הינו נושא בעל חשיבות לאומית למדינת ישראל בכלל ולצה"ל בפרט. המהלך מהווה פלטפורמה אסטרטגית לאומית ומשלב בין הבנת הצרכים המבצעיים של צה"ל (רציפות תפקודית, שיפור האפקטיביות המבצעית ועוד) לבין שיקולי משאבים ותשתיות המאפשרים העדפה נכונה של הקמת תשתיות חדשות בדרום בטווח הארוך על פני הקמת תשתיות ארעיות וזמניות במרכז הארץ בטווח הקצר. מטרת "עליית" צה"ל לנגב

המשך יבוא

לא תמה מורשת חיל החימוש
היא לנצח תיכון במורשת ארצינו
במסע הארוך של חיל נחוש
לאחזקת האמל"ח של מיטב לוחמינו

המשך יבוא למכונאים בגדודים
שפועלים במסירות ובלהט גובר
המשך יבוא לפעילות הנגדים
כאבן יסוד, כמעין מתגבר

המשך יבוא למהנדס המפתח
כלי מלחמה המנצחים את הקרב
המשך יבוא לאוחז במפתח
עם ידיים שחורות ולב של זהב

המשך יבוא למעתד במצל"ח
הפועל בלי לאות לניפוק חלפים
המשך יבוא לאדם במרת"ח
ולאנשי היחש"ם, גאים וזקופים

המשך יבוא לאנשי המילואים
המתייצבים במסירות ברגע האמת
המשך יבוא לע"צים המופלאים
שחרטו על ליבם את הכוח לתת

המשך יבוא לעוסקים בתשוקה
בשיפור מתמיד של עולם האחזקה
המשך יבוא, בעשייה מפוארת
כי אין לכולנו עוד ארץ אחרת

הקחש"ר 18 של חיל החימוש

תת אלוף צביקה קראוס הקחש"ר
ה-18 של חיל החימוש נולד
בחיפה בשנת 1964, בוגר תואר
שני במדע המדינה (אונ' חיפה
1995) ובוגר המכללה לביטחון
לאומי ותואר שני בביטחון לאומי
(מב"ל, אונ' חיפה 2008)

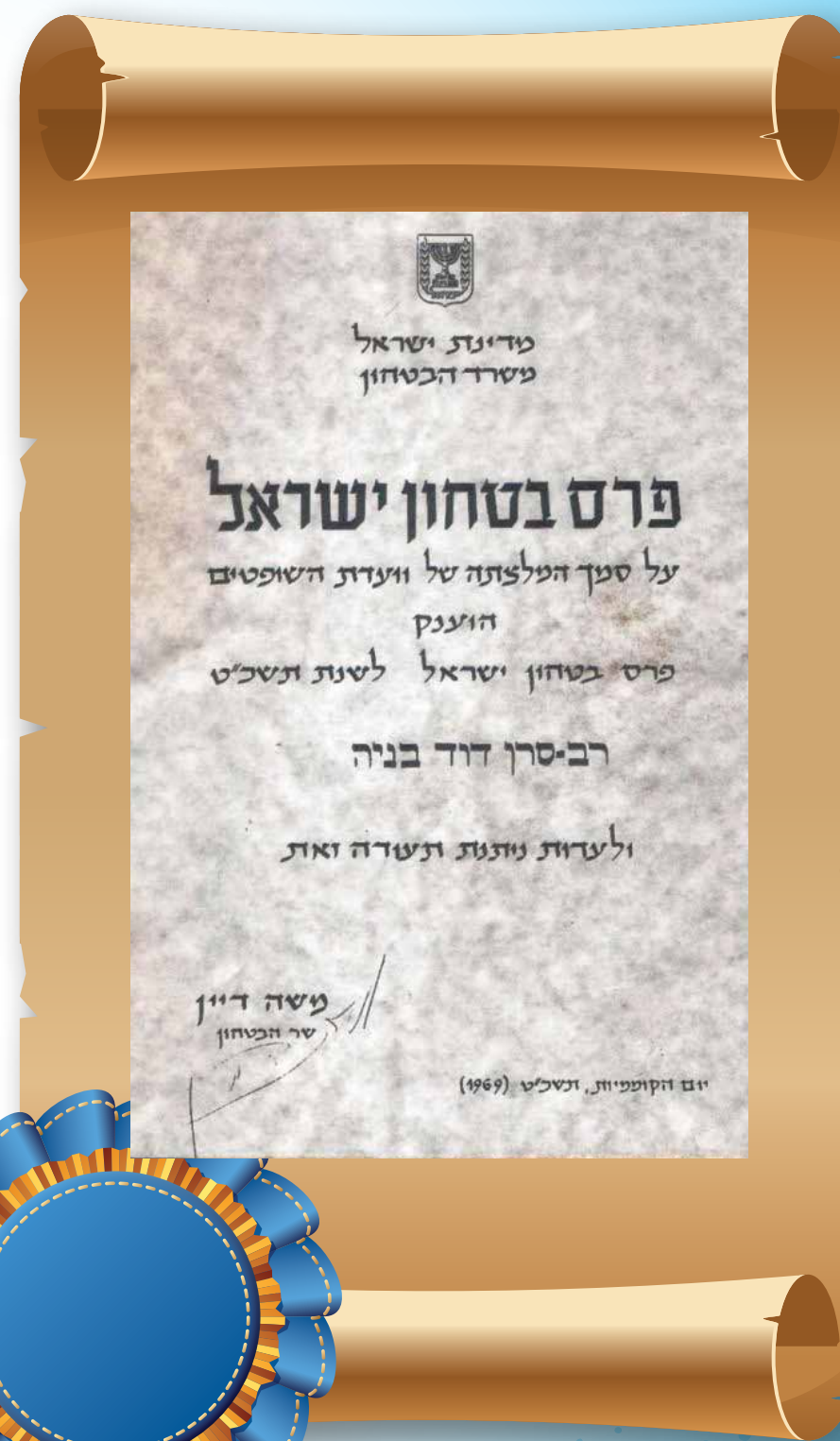
ביצע תפקידי קצין חימוש במסלול
הליבה של חיל החימוש, בכל
פיקודי צה"ל ובגזרות הלחימה
בלבנון, איו"ש ועזה:

- 1988 - קצין חימוש אגד ארטילרי מילואים.
- 1990 - קצין חימוש חטיבת חי"ר מילואים.
- 1992 - עוזר קצין חימוש באוגדת שריון סדירה.
- 1993 - מפקד סדנת רק"ם.
- 1994 - קצין חימוש ביה"ס לשריון.
- 1996 - עוזר קצין חימוש בבסיס האימונים ליחידות השדה.
- 1998 - קצין חימוש אוגדת שריון מילואים.
- 2000 - קצין חימוש אוגדת יהודה ושומרון.
- 2002 - ראש ענף שדה ותורה במפקדת קצין החימוש הראשי.
- 2004 - מפקד חימוש בפיקוד הדרום.
- 2008 - מפקד המרכז לציווד לחימה וחלפים.

בחודש אוגוסט 2010 מונה לקצין החימוש הראשי.

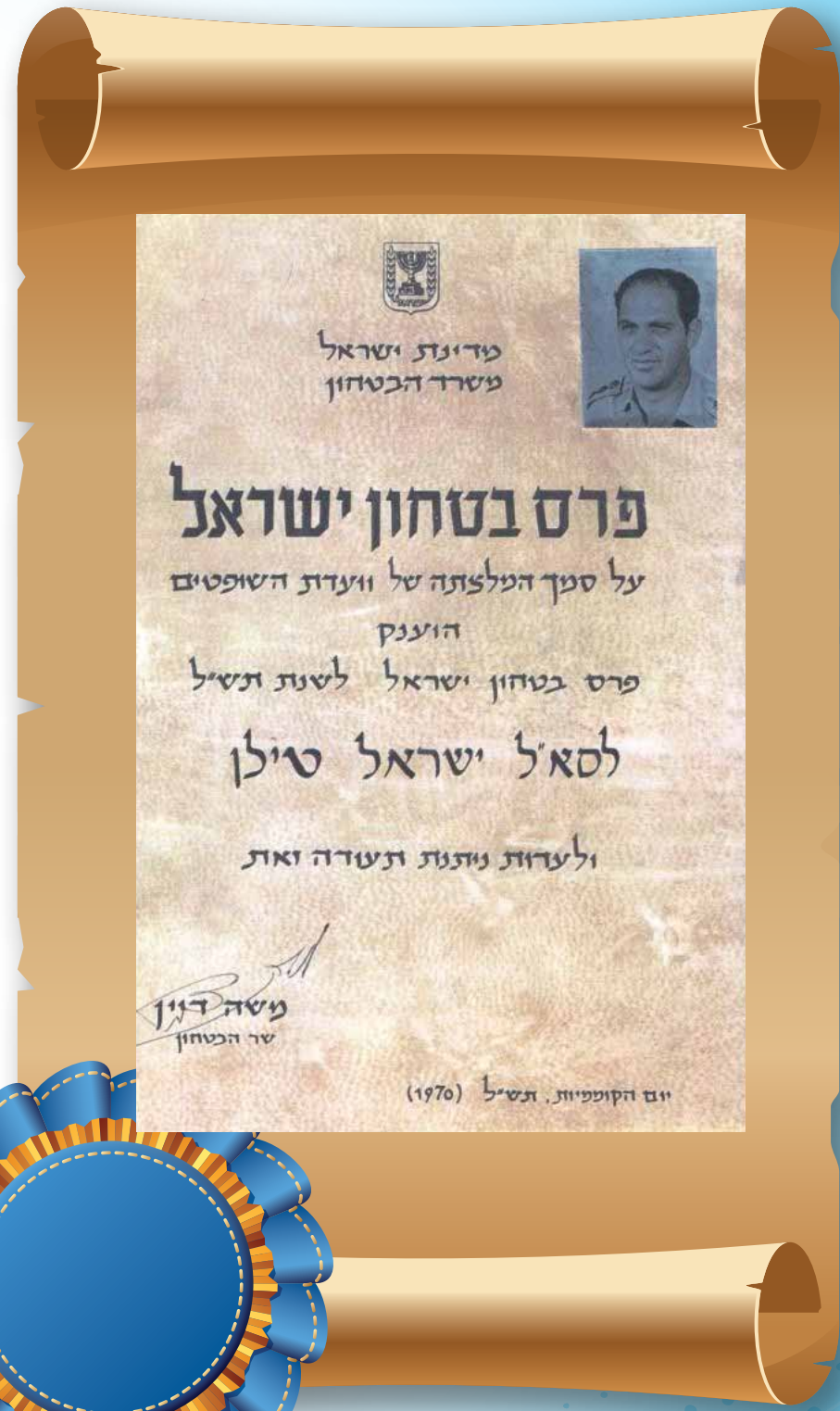
מקבלי פרס בטחון ישראל

פארס בטחון ישראל

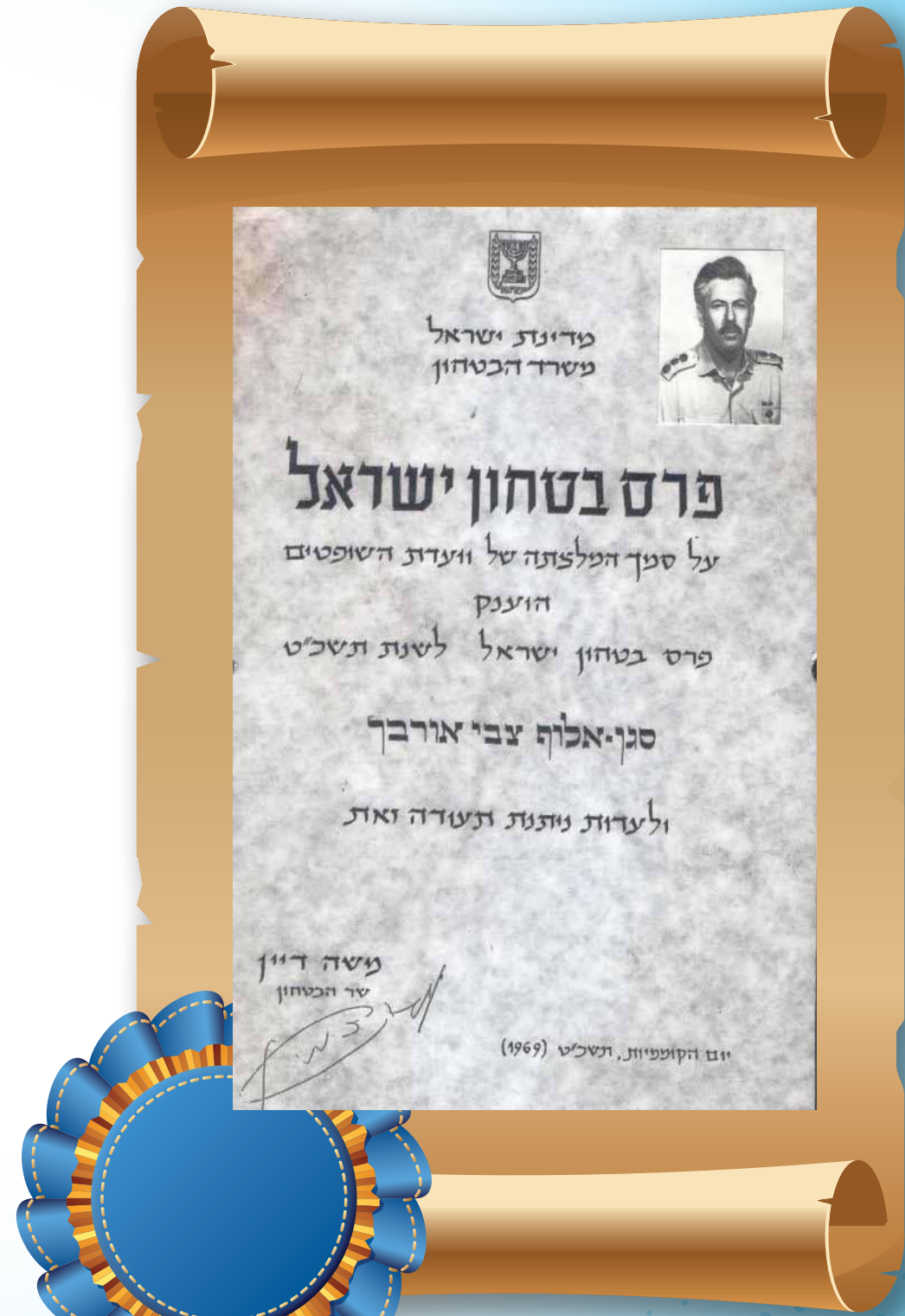
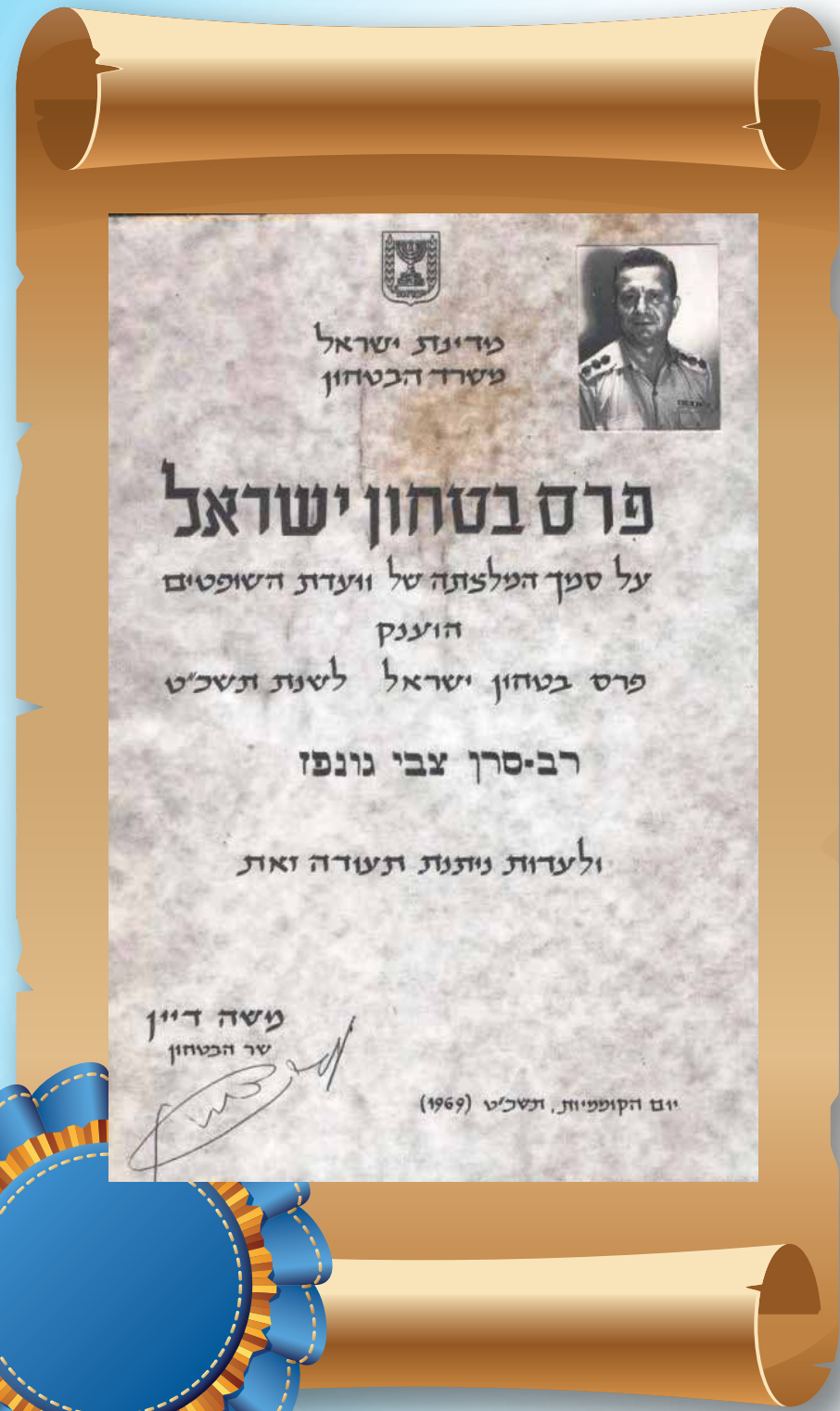

פארס ווערדן פאר א צארה ווערדן פאר א צארה

פּרס בּטחון ווערד און אַרמיה

פארס ביטחון ישראל

מדינת ישראל
 משרד הביטחון

פרס ביטחון ישראל
 ע"ש אליהו גולומב ז"ל

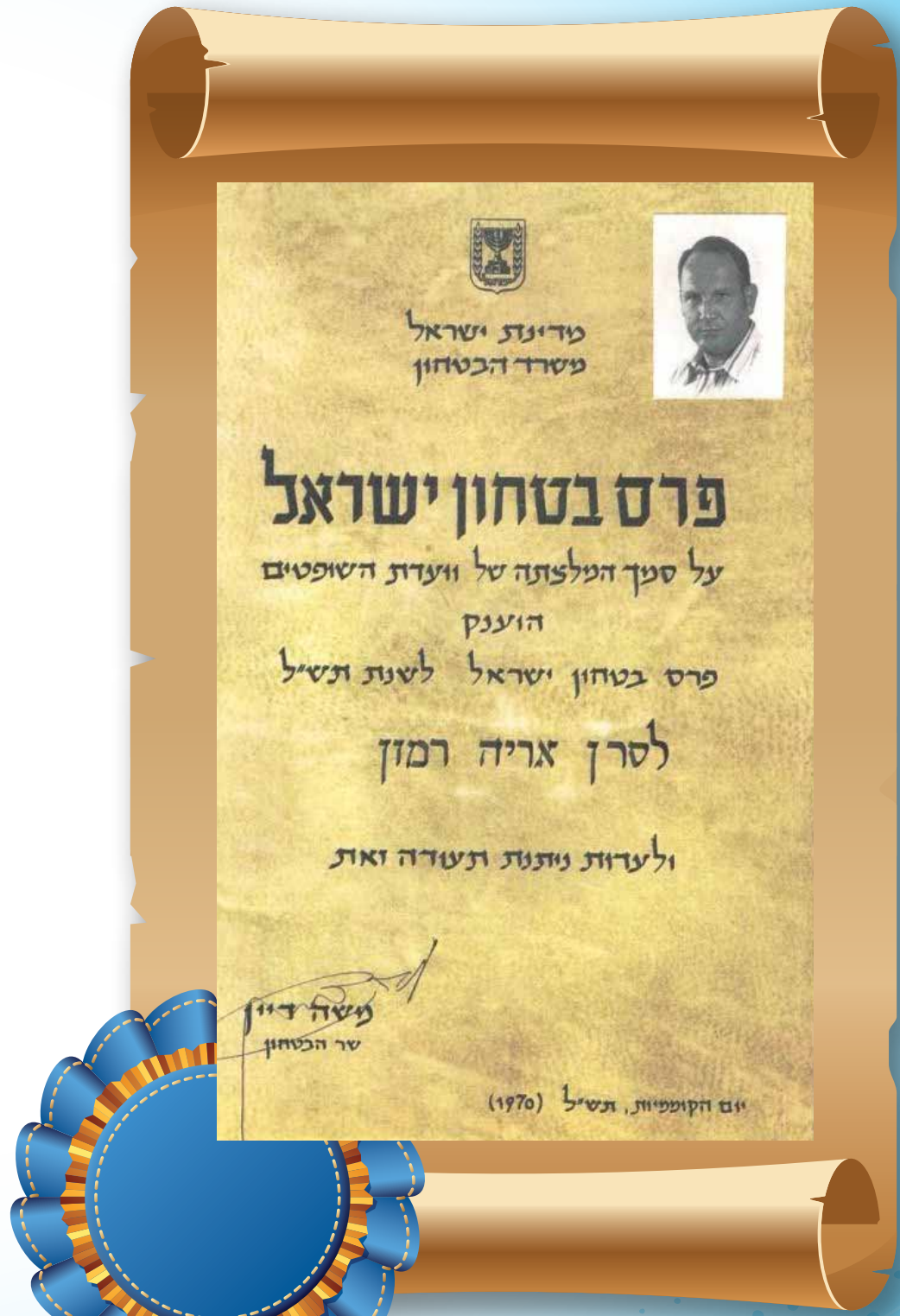
על סמך המלצתה של ועדת השופטים
 הוענק
 פרס ביטחון ישראל לשנת תשנ"ח.

לאלי"ע אביאל רון

ולעדות נותנת תעודה זאת

יצחק ערדכי
 שר הביטחון

ל' בסיון תשנ"ח (1998)

מדינת ישראל
 משרד הביטחון

פרס בטחון ישראל
 על סמך המלצתה של ועדת השופטים
 הוענק
 פרס בטחון ישראל לשנת תש"ל

לסרן אריה רמון

ולעדות נותנת תעודה זאת

מישה דיין
 שר הביטחון

יום הקומפיוטר, תש"ל (1970)

 מדינת ישראל
 משרד הביטחון
פרס ביטחון ישראל
 ע"ש אליהו גולומב ד"ר
 על סמך המלצתה של ועדת השופטים
 הוענף
 פרס ביטחון ישראל לשנת תשנ"ז
לרס"ן ירון לבנת
 וליעדוה נותנת תעודה זאת

 יצחק גרדכי
 שר הביטחון
 ב' בתמוז תשנ"ז (1997)

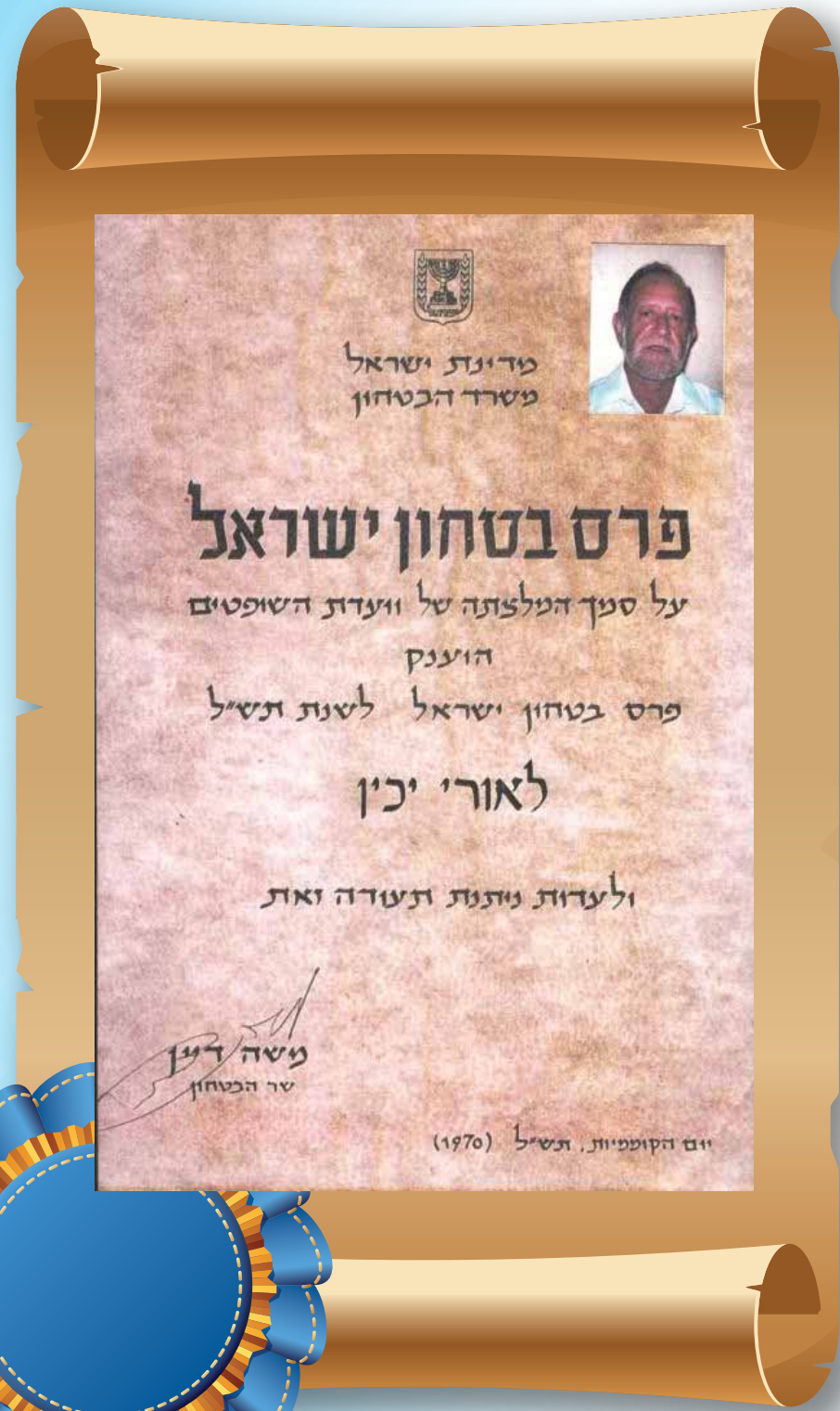

 מדינת ישראל
 משרד הביטחון
פרס ביטחון ישראל
 ע"ש אליהו גולומב ד"ר
 על סמך המלצתה של ועדת השופטים
 הוענף
 פרס ביטחון ישראל לשנת תשנ"א
לסא"ל מוכאל להט
 וליעדוה נותנת תעודה זאת

 משה ארנס
 שר הביטחון
 ל' בסיון תשנ"א (1991)

פארס בטהון ישראל אזרחי ווערן און פארס

פארס ביטחון ישראל

 מדינת ישראל
 משרד הביטחון
פרס ביטחון ישראל
 ע"ש אליהו גולומב ד"ר
 על סמך המלצתה של ועדת השופטים
 הווען
 פרס ביטחון ישראל לשנת תשנ"ז
לתא"ל שלום קורן
 ולעדות נותנת תעודה זאת

יצחק מרדכי
 שר הביטחון
ב' בתמו תשנ"ז (1997)

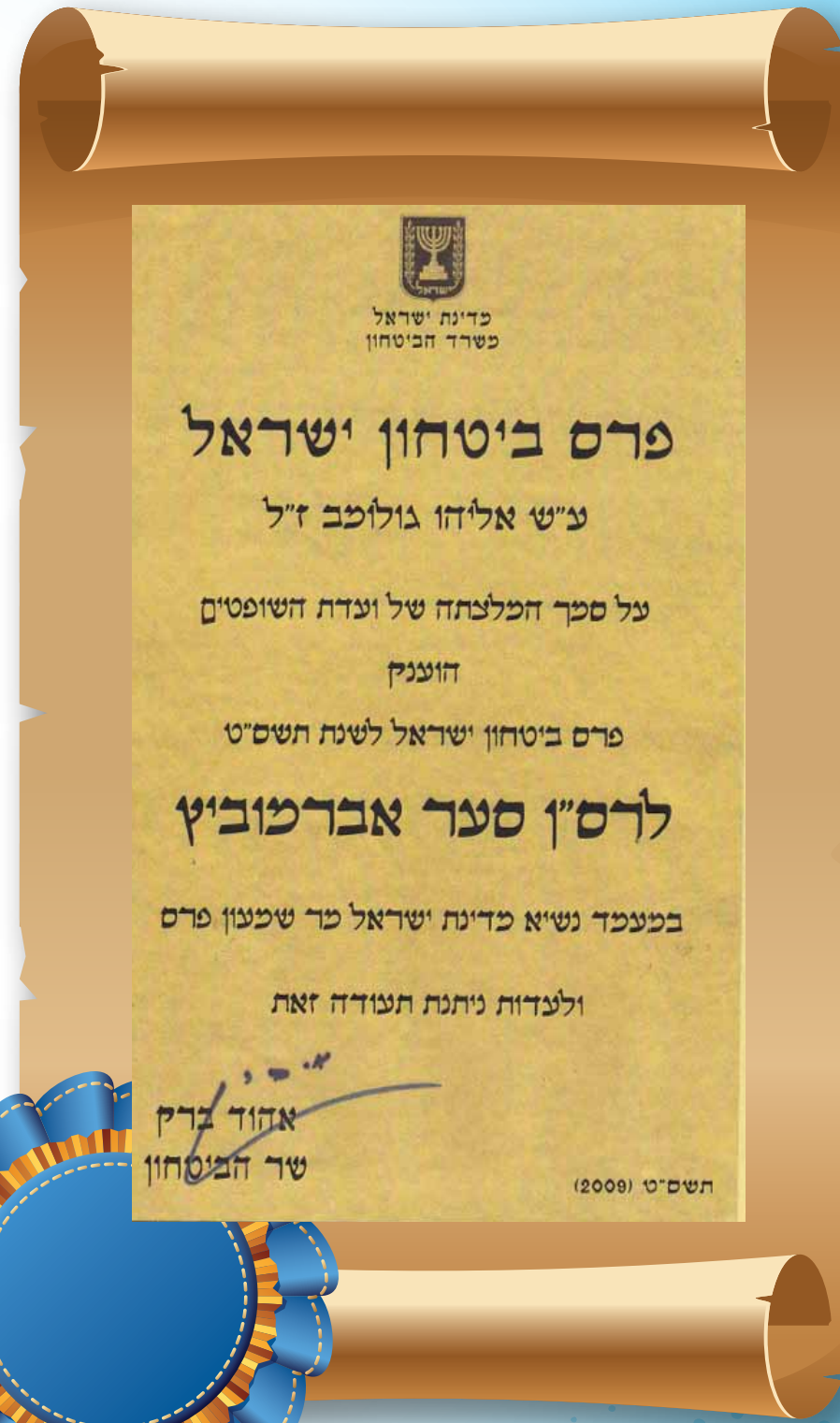
 מדינת ישראל
 משרד הביטחון
פרס ביטחון ישראל
 ע"ש אליהו גולומב ד"ר
 על סמך המלצתה של ועדת השופטים
 הווען
 פרס ביטחון ישראל לשנת תשנ"א
לסא"ל פנחס אזר
 ולעדות נותנת תעודה זאת

מושה ארנס
 שר הביטחון
4 בסיון תשנ"א (1991)

פארס ווערד סארט אזארה ווערד ישראל

מגש הכסף/ נתן אלתרמן

הארץ תשקוט, עין שמיים אודמת
תעמעם לאיטה על גבולות עשנים,
ואומה תעמוד - קרועת לב אך נושמת
לקבל את הנס, האחד, אין שני...

היא לטקס תיכון, היא תקום למול הסהר
ועמדה למולם עוטה חג ואימה.
אז מנגד יצאו נערה ונער
ואט אט יצעדו הם אל מול האומה.

לובשי חול וחגור וכבדי נעליים
בנתיב יעלו הם, הלוך והחרש
לא החליפו בגדם, לא מחו עוד במים
את עקבות יום הפרך וליל קו האש.

עייפים עד בלי קץ, נזירים ממרגוע
ונוטפים טללי נעורים עבריים...
דם השניים ייגשו ועמדו עד בלי נוע
ואין אות אם חיים הם או אם ירויים.

אז תשאל האומה שטופת דמע וקסם
ואמרה: "מי אתם?", והשניים שוקטים
יענו לה: "אנחנו מגש הכסף,
שעליו לך ניתנה מדינת היהודים."

כך יאמרו ונפלו לרגלה עוטפי צל
והשאר יסופר בתולדות ישראל.

אבי אלישע זכה פעמיים בפרס בטחון ישראל.

רשימת חללי חיל החימוש 5/1948-5/2014

אהרון קלמן ז"ל
אוגר יהורם ז"ל
אוחיון אהרון ז"ל
אוחיון שלום (שרלס) ז"ל
אוחנה אשר ז"ל
אוחנה גבריאל ז"ל
אוחנה משה (מושיק) ז"ל
אולחה מאיר ז"ל
אוסיבל יצחק ז"ל
אורלינצקי יצחק (איגנץ) ז"ל
אזולאי עומרי אביאל ז"ל
אזולאי שלומי ז"ל
אטדגי פאר ז"ל
אטיאס עדן ז"ל
אידן בני ז"ל
איטח ליאור ז"ל
איטח רפאל ז"ל
איפרגן דוד ז"ל
אלבוחר יגאל ז"ל
אלבז שלום ז"ל
אלבחרי יעקב ז"ל

אבבה אמרה (אלעד) ז"ל
אבו גודה עראף ז"ל
אבו טריף תייסיר ז"ל
אביגדור יוסף (ישעיהו) ז"ל
אבידני עמוס ז"ל
אביטל גד (דודו) ז"ל
אביטן לירון ז"ל
אביטן ניסים ז"ל
אבישר עוזיאל (עוזי) ז"ל
אבני (שטיימן) יצחק ז"ל
אברהם חנניה ז"ל
אברהם כוכב ז"ל
אברמוב אביגדור ז"ל
אברמוב יעקב זיקי ז"ל
אגמון (קלוז'ני) אהרון ז"ל
אדלמן אלוף ז"ל
אדרי אברהם ז"ל
אדרי אסף (אסי) ז"ל
אדרי ויקטור ז"ל
אדרי יצחק ז"ל
אהרון אילן ז"ל

יזכור

"יזכור עם ישראל את בניו ובנותיו, הנאמנים והאמיצים, חיילי צבא ההגנה לישראל, וכל לוחמי המחותרות וחטיבות הלוחמים במערכות העם, ואנשי קהילות המודיעין, הביטחון והמשטרה ושירות בתי הסוהר, אשר חרפו נפשם במלחמה על תקומת ישראל, וכל מי שנרצחו בארץ ומחוצה לה, בידי מרצחים מארגוני הטרור.

יזכור ישראל ויתברך בזרעו, ויאבל על זיו העלומים וחמדת הגבורה וקדושת הרצון ומסירות הנפש של הנספים במערכה הכבדה.

יהיו חללי מערכות ישראל, עטורי הניצחון, חתומים בלב ישראל לדור דור."

רוכזי

בלין שרגא צבי ז"ל
 במנולקר אשר ז"ל
 בן אבו חיים ז"ל
 בן אבו יוסף ז"ל
 בן אבו משה ז"ל
 בן אטיאס שלום ז"ל
 בן ברוך מנחם (מני) ז"ל
 בן גל (בוזגלו) אברהם ז"ל
 בן הרוש דוד ז"ל
 בן הרוש שמעון (שלמה) ז"ל
 בן חמו דוד ז"ל
 בן טולילה שמעון ז"ל
 בן יהודה שמעון ז"ל
 בן יוסף (עדני) ארנון ז"ל
 בן יוסף אבנר ז"ל
 בן עבו אילן (אלן) ז"ל
 בן עיון עמרם (עמי) ז"ל
 בן קיקי שולמית ז"ל
 בן שלום אליעזר ז"ל
 בן שמעון מאור (חיים) ז"ל
 בניאשווילי יגאל ז"ל

באבי יקיר ז"ל
 בארי אברהם (אבי) ז"ל
 בובליל רפאל ז"ל
 בוחניק אליעזר ז"ל
 בוטבול דוד ז"ל
 בוטבול חיים ז"ל
 בוסקילה אלירן ז"ל
 בוסקילה צבי ז"ל
 בורנסקי צבי ז"ל
 בורנשטיין ישראל ז"ל
 בידני אמנון ז"ל
 ביטואה סנטיהו ז"ל
 ביטון אברהם (בברט) ז"ל
 ביטון אברהם שלום ז"ל
 ביטון דוד ז"ל
 ביטון דניאל ז"ל
 ביטון הרצל ז"ל
 ביטון רחמים שלום ז"ל
 בירנבאום שמואל ז"ל
 בלאו גיל ז"ל
 בלוש אמיר ז"ל

אסד איימן ז"ל
 אסולין מרדכי (מאיר) ז"ל
 אסייג אבי ז"ל
 אסייג גבריאלי ז"ל
 אסרף אליהו ז"ל
 אפלבלט אמיר ז"ל
 אפרימוב דניאל ז"ל
 אפרת (הופרט) יהונתן ז"ל
 אפרתי יעקב ז"ל
 אקהויז צבי (צביקה) ז"ל
 אקיאן דוד ז"ל
 אקרמן דב (דובליה) ז"ל
 ארביב שמעון ז"ל
 ארגובי משה ז"ל
 ארוילי כרמל ז"ל
 ארום גדעון ז"ל
 ארזואן אברהם (אבי) ז"ל
 ארזי שגיא ז"ל
 ארצי עמוס ז"ל
 אשכנזי אברהם ז"ל
 אשכנזי חיים ז"ל

אלדן רפי ז"ל
 אלול אברהם (בבר) ז"ל
 אלול מרדכי ז"ל
 אלון (אלטמן) שמשון ז"ל
 אלון אברהם (אישביה) ז"ל
 אלוני שאול ז"ל
 אלזם משה ז"ל
 אליאס יוסף (יוסי) ז"ל
 אלימן אלי ז"ל
 אלמוזלינו יהודה ז"ל
 אלמסי ציון ז"ל
 אלמקייס ניסים ז"ל
 אלפסי דוד (דודי) ז"ל
 אלקריף אליהו ז"ל
 אמדור רוני (שלום) ז"ל
 אמור דוד ז"ל
 אמינוף מאיר ז"ל
 אמת בועז ז"ל
 אנגלמן אלדד ז"ל
 אנגר שמעון (סיומה) ז"ל
 אנדג'קו שמשון ז"ל

רוכזי

גלבר מרדכי ז"ל
 גליבטר אליעזר (לוניה) ז"ל
 גליקמן יובל ז"ל
 גלנץ ארתור ז"ל
 גלעדי יגאל ז"ל
 גמליאל משה ז"ל
 גרוסמן יחזקאל (חזי) ז"ל
 גרוסמרק פנחס ז"ל
 גרימברג דני ז"ל
 גרינברג צבי (צביקה) ז"ל
 גרינשפון אלכסנדר ז"ל
 גרמה גדי ז"ל
 גרסון יעקב ז"ל
 גרש סימון ז"ל
 דאודי אסתר (אתי) ז"ל
 דבורי מאיר ז"ל
 דבילה ניסים ז"ל
 דדון יהודה (הראל) ז"ל
 דהואן יהודה ז"ל
 דהן אלי ז"ל
 דהן דוד ז"ל

גדסי תמיר ז"ל
 גוברין עודד אלקנה ז"ל
 גוטליב עמיקם ז"ל
 גוטמן יורם ז"ל
 גולדברג זלמן ז"ל
 גולדברג משה פנחס ז"ל
 גולדנר מנחם (מנדל) ז"ל
 גולדשטיין אלי ז"ל
 גולן אביב ז"ל
 גולן רונן ז"ל
 גור גיורא ז"ל
 גורדו זאב ז"ל
 גורן (גורנשטיין) אורי ז"ל
 גורפינקל דב ז"ל
 גטהון ג'ג'או ז"ל
 גיא אריאל (צור) ז"ל
 גידו בנימין ז"ל
 גידי (גדעון) דוד ז"ל
 גייגר חיים (קרלי) ז"ל
 גילזנרט מיכאל ז"ל
 גיס יצחק ז"ל

ברזילי אברהם (אבי) ז"ל
 ברניקר יהודה ז"ל
 ברכה יצחק (איזאק) ז"ל
 ברמן יוסף ז"ל
 ברנבליט אברהם ז"ל
 ברני רחל ז"ל
 ברניקר פאול שרגא ז"ל
 ברנס יהודה ז"ל
 ברסלוף וולטר ז"ל
 ברק בינדר שלמה דוד ז"ל
 ברק יוסף ז"ל
 ברק יצחק ז"ל
 ברקו יעקב (קובי) ז"ל
 ברקוביץ אסף (אסי) ז"ל
 ברקוביץ גרשון (ברוך) ז"ל
 ברקמן שמואל (סיומה) ז"ל
 ברש שלמה ז"ל
 גאון דוד ז"ל
 גבור יוסף ז"ל
 גבעון עודד ז"ל
 גבריאל ניר ז"ל

בנימין אליהו אלי ז"ל
 בנימין יהושוע (שוקי) ז"ל
 בנימין משה ז"ל
 בסון נתן ז"ל
 בצלאל אדיר ז"ל
 בקאל שאול ז"ל
 בר טוב אילן ז"ל
 בר יוסף עזיז מנשה ז"ל
 בר עוז בן ציון (בנצוי) ז"ל
 בראשי אריה ז"ל
 בראשי צבי ז"ל
 ברב רבינוביץ משה ז"ל
 ברגר צביקה (צבי) ז"ל
 ברדה דוד ז"ל
 ברוור רפאל ז"ל
 ברוך דוד ז"ל
 ברוך רפאל (רפול) ז"ל
 ברומברג אברהם אבי ז"ל
 ברונשטיין ברוך ז"ל
 ברוק אריה ז"ל
 ברוש (הרוש) רפאל (רפי) ז"ל

זכאי

זוהר שרון ז"ל
 זומר מריאן ז"ל
 זוסמן איתן ז"ל
 זילברמן הנרייך (צבי) ז"ל
 זיס יאיר ז"ל
 זיפרוני דויד ז"ל
 זיק אל רפאל (רפי) ז"ל
 זכריה דקל ז"ל
 זלטין ולדימיר ז"ל
 זלצר חיים ז"ל
 זמצקי יעקב (גיימס) ז"ל
 זנגביל שלמה שלומיק (אמינוף) ז"ל
 זקן אורי ז"ל
 זר כבוד מרדכי קלמן (מוטקה) ז"ל
 זרזר עמי ז"ל
 זריהן שמעון (סימון) ז"ל
 חבתי נחמיה ז"ל
 חדד אשר ז"ל
 חולי יוסף (סוסו) ז"ל
 חטיב זוהיד רוקן ז"ל
 חיון רחמים (מינו) ז"ל

והב עשהאל (אסי) ז"ל
 וויסמן מיכאל (מיקי) ז"ל
 וולף חיים ז"ל
 וורצל יעקב ז"ל
 ויגדור שמואל ז"ל
 וייס (צחור) שמשון ז"ל
 וייס תמיר ז"ל
 וייסברון אברהם ז"ל
 וייסטאוב אביגדור (אבי) ז"ל
 וייסמן לייבה (אריה) ז"ל
 וילנסקי דובי ז"ל
 וינברגר צבי ז"ל
 וינשטיין עמיקם ז"ל
 וישליצקי מאיר ז"ל
 וישניה דוד ז"ל
 וישניץ אבי (אביחי) ז"ל
 וישקובסקי משה (וישי) ז"ל
 וקנין יעקב ז"ל
 ורש דניאל (דני) ז"ל
 זגורי דניאל ז"ל
 זהבי משה ז"ל

דניאל עזרא ז"ל
 דניאלוב נתנאל ז"ל
 דסקל נתן ז"ל
 דראי (דרעי) שרון ז"ל
 דראל אריה ז"ל
 דרביאנסקי פרץ ז"ל
 דרוקר אולג ז"ל
 דרעי שלום ז"ל
 הדד ורדה ז"ל
 הדר (היפש) מרדכי מנס ז"ל
 הוברמן ינון אברהם ז"ל
 הורוביץ יעקב גורג' ז"ל
 הורונציק יהודה ז"ל
 הירש קרל (אלימלך) ז"ל
 הלף גבריאל (גבי) ז"ל
 הנוך (נגאוקר) יונתן ז"ל
 העליון אליעזר ז"ל
 הרוש דוד ז"ל
 הרוש מיכאל (מכלוף) ז"ל
 הר ציון דוד ז"ל
 וגנר דן (דני) ז"ל

דהן מאיר (שמעון) ז"ל
 דהן מימון (מומי) ז"ל
 דהן משה ז"ל
 דהן שמעון ז"ל
 דובלרו ברונו ז"ל
 דוברובינסקי מירוסלב ז"ל
 דוד ישראל (טיבור) ז"ל
 דוד שרון ז"ל
 דודסקו יוסי (יוסף) ז"ל
 דודק שמעון ז"ל
 דויד אברהם ז"ל
 דוידוב ישראל (איגור) ז"ל
 דוידזון יוסף ז"ל
 דומי חיים (דומושביצקי) ז"ל
 דורי ניר ז"ל
 דורף אילן ז"ל
 דיין עופר ז"ל
 דלאל אייל ז"ל
 דנדקר רויטל ז"ל
 דנחי אסתר ז"ל
 דניאל גואל ז"ל

רוכזי

כהן אבינועם ז"ל	ייתמר דסלין ז"ל
כהן אברהם (אבי) ז"ל	ילוב אריה (אריק) חיים ז"ל
כהן אברהם ז"ל	ינובסקי אהרון ז"ל
כהן אהרון ז"ל	ינקו שמאי (שלמה) ז"ל
כהן אלברט ז"ל	ינקוביץ יצחק ז"ל
כהן אלי ז"ל	יסעור גדי ז"ל
כהן גיל ז"ל	יעקב אלברט ז"ל
כהן יצחק (ז'אן-ז'ק) ז"ל	יעקב אליהו ז"ל
כהן ירון ז"ל	יעקב אשר (חיים) ז"ל
כהן ישראל (אסי) ז"ל	יעקובי אליהו (אלק) ז"ל
כהן יששכר דב (ישא) ז"ל	יפת אייל ז"ל
כהן ליאור ז"ל	יצהרי דוד ז"ל
כהן לילך ז"ל	יצחק עמית ז"ל
כהן מרדכי (מוטי) ז"ל	יצחק שלום שי ז"ל
כהן משה - נחום ז"ל	יצחקוב מרדכי (מוטי) ז"ל
כהן ניסים (ניסו) ז"ל	ירדן (טיפנברונר) מאיר ז"ל
כהן רחמים ז"ל	ירוביץ אברהם ז"ל
כהן שגיא ז"ל	ירקוני (גרינוזה) צבי ז"ל
כהן שלמה ז"ל	כבאביה (זרחיה) אבנר ז"ל
כהן שמואל ז"ל	כדורי מור ז"ל
כהן שמריהו (שימי) ז"ל	כהן (טופיקיאן) יעקב ז"ל

חזגיאיב ויאולטה ז"ל	טלמן אבינועם ז"ל
חכים אלירן ז"ל	טפר אלכסנדר ז"ל
חכמון ציון ז"ל	טרגר רוברט ז"ל
חלבי מג'די ז"ל	יאמין חיים ז"ל
חלבי רפיק (רפי) ז"ל	יארמולניק בוריס ז"ל
חלפון חביב (אבי) ז"ל	יגאלי יואב ז"ל
חלפון שמואל ז"ל	ידגר גדעון (ג'ורג) ז"ל
חן (חנונה) יוסף ז"ל	ידעי אלעזר ז"ל
חן דרור (חסן) ז"ל	יהב פרדי (יגאל) ז"ל
חנוכייב אילונה ז"ל	יהודה יוסף ז"ל
חסון יוסף ז"ל	יודילוביץ אריה ז"ל
חסין אהרון ז"ל	יום טוב שלמה ז"ל
חסן שלמה ז"ל	יונה דוד ז"ל
חשאן עמאד ז"ל	יונה מנשה (עוזי) ז"ל
טהר רועי ז"ל	יוסופוב אלכס ז"ל
טויטו אבישג ז"ל	יוסף מאור ז"ל
טוינה אלי ז"ל	יוסף עזרא ז"ל
טוקר אלכסנדר ז"ל	יוסף שי ז"ל
טיברובסקי מאיר (מריו) ז"ל	יזדיאן אברהם (זביולה) ז"ל
טיילר זיו ז"ל	יחזקאל אריה ז"ל
טל צבי ז"ל	יחזקאל מרדכי (מוטי) ז"ל

רוכזי

מזרחי יעקב (יקי) ז"ל
 מזרחי נתן ז"ל
 מזרחי שחר ז"ל
 מזרחי ששון ז"ל
 מידאני ציון ז"ל
 מיזלס גל ז"ל
 מיכאל פרדי ז"ל
 מילר חבר צביקה ז"ל
 מילר חיים ז"ל
 מילר ישעיהו (שייקה) ז"ל
 מימון עמי ז"ל
 מכוריש שלמה ז"ל
 מלטינסקי דני (דנדוש) ז"ל
 מלכה דוד (דודו) ז"ל
 מלכה משה (דני) ז"ל
 מלכה ניסים (מקס) ז"ל
 מלכי אילן ז"ל
 ממן גיורא ז"ל
 ממן יוסף ז"ל
 מנביץ אלכסנדר (יעקב) ז"ל
 מנדינק קרול ז"ל

מבורך ניסים (ניסו) ז"ל
 מדאר (פרשטמן) אורטל ז"ל
 מדזינסקי פנחס ז"ל
 מולה מברטו ז"ל
 מולכו (איציק) יצחק ז"ל
 מולסון אלי ז"ל
 מולק נחום ז"ל
 מונוביץ שרה (שרליה) ז"ל
 מוסאי ציון ז"ל
 מוסרי יוסי (יוסף) ז"ל
 מועדי סולטאן ז"ל
 מועלם ברק ז"ל
 מור יוסף יורם ז"ל
 מורובטי מחדי ז"ל
 מוריץ מאיר ז"ל
 מורסיאנו ז'ק (יעקב) ז"ל
 מורק גיא שמואל ז"ל
 מוררי ולדימיר ז"ל
 מושל אליעזר ז"ל
 מזוז טל ז"ל
 מזרחי (גולן) יוסף ז"ל

לוי בנימין ז"ל
 לוי מיכאל ז"ל
 לוי משה ז"ל
 לוי שי יהודה ז"ל
 לוי שלום ז"ל
 לוין ישראל ז"ל
 לוין ישראל ז"ל
 לוינגר יצחק ז"ל
 לוינשטיין עמנואל ז"ל
 לופטיג משה ז"ל
 ליאלמוב מיכאל ז"ל
 ליבוביץ יחזקאל (חזי) ז"ל
 ליברכט גד ז"ל
 ליטני אורן ז"ל
 ליכט שמואל (שמוליק) ז"ל
 למברגר יעקב ז"ל
 לנג נפתלי ז"ל
 לקס צבי (צביקה) ז"ל
 לשציק יצחק (איציק) ז"ל
 מאיה ירון ז"ל
 מבה קרול-חיים ז"ל

כותה אלון ז"ל
 כחלון רפאל ז"ל
 כלב אברהם ז"ל
 כלב חנן-אברהם ז"ל
 כנפו חיים ז"ל
 כספי חיה ז"ל
 כעבייה עבד ז"ל
 כפטל נפתלי ז"ל
 כפרי רעיה ז"ל
 כץ זאב (לופו) ז"ל
 כץ (טבוריצקי) לאון ז"ל
 כץ שריאל ז"ל
 כרוב ליאון ז"ל
 כרמל מאיר ז"ל
 לאונוב ניר (נוריאל) ז"ל
 לביא אריה (אריק) ז"ל
 לדני עוזיה ז"ל
 להר גדעון (גידי) ז"ל
 לובצקי רון ז"ל
 לוגסי מיכאל ז"ל
 לוי אליהו (אלי) ז"ל

רזרבי

סלהוב יוסף (יוסי) ז"ל
 סלומון מריוס ז"ל
 סלטו אבי ז"ל
 סמדג'ה ארמון (ניסים) ז"ל
 סעדה ירון ז"ל
 סעידיאן מרדכי (מוטי) ז"ל
 ספון אנדריי ז"ל
 ספורטה שמואל (סמי) ז"ל
 ספיבק גדליהו ז"ל
 ספקטור שמשון ז"ל
 עאמר מאלק ז"ל
 עבאדי רפאל ז"ל
 עבדו יחיאל ז"ל
 עבדיאייב ישראל ז"ל
 עובדיה יעקב ז"ל
 עובדיה מרדכי (מורדי) ז"ל
 עוזרי חגי ז"ל
 עוזרי שקד ז"ל
 עומר ראובן ז"ל
 עופר ישראל ז"ל
 עוקשי שי ז"ל

נסראלדין לואי ז"ל
 נעמן בסיס ז"ל
 נצר (פולניצר) ראובן ז"ל
 נקר שלומי(שלמה)ז"ל
 נקש שלמה (ג'ררד) ז"ל
 נרקיס טוביה ז"ל
 סגל צפריר (צפי) ז"ל
 סדן עידו ז"ל
 סויסה יצחק (איציק) ז"ל
 סויסה ניסים (מקסים) ז"ל
 סוויסה ציון ז"ל
 סולטן שמואל ז"ל
 סולימן יהודה ז"ל
 סוסן מוניק ז"ל
 סטיב גיל ז"ל
 סיבוני אהרון (רירי) ז"ל
 סיביליה יוסף ז"ל
 סידר יוסף-גדליהו ז"ל
 סימסולו יצחק ז"ל
 סיני (סבח) דוד ז"ל
 סלאמה סאלמה ז"ל

נאש קוג'אן ז"ל
 נביפור יגאל ז"ל
 נגאוקר יעקב (ג'קי) ז"ל
 נגר יעקב (קוקי) ז"ל
 נגר מרדכי (מוטי) ז"ל
 נגר (שלמה) שלומי ז"ל
 נהרי ישראל ז"ל
 נוביק יקותיאל (קותי) ז"ל
 נוטי וולף זאב ז"ל
 נוריאלי אליהו (אלי) ז"ל
 נחמד עומרי (עמי) ז"ל
 נחמיאס דוד (דדי) ז"ל
 נחמני מרדכי ז"ל
 נחשון שלום ז"ל
 ניאג'י ראובן ז"ל
 ניגרקר ברק ז"ל
 נידם ניסים (מקסים) ז"ל
 ניסים יחזקאל (חזי) ז"ל
 נמר דניאל ז"ל
 נסים נסים ז"ל
 נסראלדין לוטפי ז"ל

מנשה אהרון ז"ל
 מנשס מנחם ז"ל
 מנשרוב יוסף (סוסי) ז"ל
 מסיקה יהודה ז"ל
 מסיקה יוסף (יוסי) ז"ל
 מסיקה רונן ז"ל
 מצליח אנדריי ז"ל
 מצליח ציון ז"ל
 מרדכייב יעקב ז"ל
 מרטון אהרון (ארי) ז"ל
 מרנין (מרקוביץ) יוסף ז"ל
 מרציאנו אורי ז"ל
 מרק חיים (ויוו) ז"ל
 מרקו אליעזר ז"ל
 משה דביר ז"ל
 משה יעקב ז"ל
 משולם ברוך ז"ל
 משיח ישראל ז"ל
 משיח שלמה (שלומי) ז"ל
 משעלי מנחם ז"ל
 נאור (מלכה) יעקב ז"ל

רוכזי

צ'יסמדיה אלכסנדר (אלכס) ז"ל
 ציפורי שלמה ז"ל
 ציקוואשוילי דניאל ז"ל
 צלניקר רונן ז"ל
 צמר ישראל (אירי) ז"ל
 צ'רנה שלמה ז"ל
 צרפתי אייל ז"ל
 צרפתי משה (מושיטו) ז"ל
 צרפתי ששון ז"ל
 קבלאן וסים ז"ל
 קהלני חייא ז"ל
 קויפמן צבי ז"ל
 קולרן ליאור ז"ל
 קופיטו שמעון ז"ל
 קופלמן אלחנן ז"ל
 קופרמן אפריים (אפי) ז"ל
 קוצובייבסקי אלכסנדר ז"ל
 קוצרסקי נחום ז"ל
 קוקוי יעקב ז"ל
 קורן (קורנהאוזר) יגאל ז"ל
 קורן אברהם ז"ל

פרומן ליאור ז"ל
 פרטוש שלמה ז"ל
 פריאנטי משה ז"ל
 פריג' חיים ז"ל
 פריד משה ז"ל
 פריינטה מנחם ז"ל
 פרילינג אברהם ז"ל
 פרל יהודה ז"ל
 פרל ראובן ז"ל
 פרלשטיין אריה ז"ל
 פרנצן דוד ז"ל
 פרץ אלון ז"ל
 פרץ יוסף (ג'וג'ו) ז"ל
 פרץ מאיר ז"ל
 פרץ מישל ז"ל
 פרץ שלום ז"ל
 צבאג שי ז"ל
 צבי יצחק ז"ל
 צדוקי דוד ז"ל
 צולחיאני יחזקאל (גבריאל) ז"ל
 ציטאיט יצחק ז"ל

פייר אברהם (אברימליה) ז"ל
 פילוסוף אמיר ז"ל
 פילוסוף רועי ז"ל
 פיניש אשר ז"ל
 פיק אורי ז"ל
 פיקרש טוביה (דב) ז"ל
 פכטהולד יואב ז"ל
 פלג יוסף ז"ל
 פלדמן דורל ז"ל
 פלומנבוים פז ז"ל
 פליישר שמואל (זליג) ז"ל
 פלטנר אופיר ז"ל
 פלצר אילן ז"ל
 פלש יוסף (יוסי) ז"ל
 פניז'ל יצחק ז"ל
 פנקר גוריון ז"ל
 פסח רמי (אברהם) ז"ל
 פצרקר אבי ז"ל
 פקדו דמקה שמואל ז"ל
 פרג' אורי ז"ל
 פרדו שבתאי (בטו) ז"ל

עוקשי שלמה ז"ל
 עזרא שושנה (שושי) ז"ל
 עטר יצחק (איזי) ז"ל
 עלזר צבי ז"ל
 עמדי חיים ז"ל
 עמיר שמואל ז"ל
 עמר שלמה ז"ל
 עמראן מנשה ז"ל
 עמרם דקל ז"ל
 ענבל אהוד ז"ל
 ענבר (ברנשטיין) חיים ז"ל
 עפגין עמירם ז"ל
 עקיבא אמנון ז"ל
 עתיק ניסים (ניסן) ז"ל
 פבריקר אהרון ז"ל
 פוברצ'וק אדוארד ז"ל
 פורטל אברהם (אבי) ז"ל
 פורמן אבי ז"ל
 פז (מיודובניק) אורי ז"ל
 פטרוניו יהודה (ג'ורג'יו) ז"ל
 פיגנבאום יניב ז"ל

רוכזי

שוורץ אברהם (בומי) ז"ל
 שוורץ אריה (הרי) ז"ל
 שוורץ ארמן ז"ל
 שוכן האני ז"ל
 שולשטיין מאיר ז"ל
 שור שלמה ז"ל
 שורצברג דוד (דב) ז"ל
 שושן אברהם ז"ל
 שזו שבתאי (שבי) ז"ל
 שחר איתי-נחום ז"ל
 שחר יגאל ז"ל
 שטהל ישראל ז"ל
 שטורם משה ז"ל
 שטיין אופיר ז"ל
 שטיין צבי-אריה (ליבי) ז"ל
 שטרנהיים יואב יחזקאל (יאנוש) ז"ל
 שיבק משה ז"ל
 שיטרית ארז ז"ל
 שיטרית מרסל ז"ל
 שינהורן אורי ז"ל
 שיק יעקב (למל) ז"ל

רחמים אברהם ז"ל
 רחמים אליהו ז"ל
 רחמים ישי ז"ל
 רייזל דותן ז"ל
 רייטמן יאיר ז"ל
 רייטר צביקה (צבי) ז"ל
 רייניץ אבי (אברהם) צבי ז"ל
 רייס זיו ז"ל
 רפס רפי רפאל ז"ל
 רפפורט מיכאל ז"ל
 שאולי עדי ז"ל
 שבדרון עמיחי ז"ל
 שבי יוני ז"ל
 שביב יואל (יולי) ז"ל
 שביט (שושיצקי) איתן ז"ל
 שבתאי אריה ז"ל
 שבתאי מצליח (מוטי) ז"ל
 שגב (שטנג) זאב ז"ל
 שדה צביקה ז"ל
 שדה שמואל ז"ל
 שובל צפריר (צפי) ז"ל

קריסטלוביץ דימטרי ז"ל
 קריספין דוד (דדי) ז"ל
 קרן (כרסנתי) נחום ז"ל
 קרפנקו אנסטסיה ז"ל
 ראגיפורקר יעקב (ראגי) ז"ל
 ראגיפורקר שי ז"ל
 ראובן אורי ז"ל
 רב אילן רפי ז"ל
 רביבו גבריאל (גבי) ז"ל
 רבינוביץ ברנרד ז"ל
 רביע אברהם (אבי) ז"ל
 רובינגר משה (מרויס) ז"ל
 רודה גדי ז"ל
 רווח יצחק ז"ל
 רוזנברג צבי (צביקה) ז"ל
 רוט עמוס ז"ל
 רום ליאור ז"ל
 רומנו אברהם ז"ל
 רונה חיים (פטר) ז"ל
 רוני (רוז'נסקי) דורון ז"ל
 רוסו נתן ז"ל

קורנברג אריאל ז"ל
 קחלון מאיר ז"ל
 קטני יעקב ז"ל
 קיפר אליקים (אליה) ז"ל
 קיש אמיל נתן (שמחה) ז"ל
 קלאוזנר אריה ז"ל
 קלדרון חיים (חי) ז"ל
 קלה אשר אהרון ז"ל
 קלינגהופר אלי ז"ל
 קלמרו גבריאל (קלמן) ז"ל
 קלפה זאב אברהם (קוקו) ז"ל
 קלפיש שמואל ז"ל
 קלרו ניב ז"ל
 קניג גד ז"ל
 קפלן איגור ז"ל
 קראדי אברהם (אבי) ז"ל
 קראדי קלמנטה (רחמים) ז"ל
 קרויטורו אליעזר ז"ל
 קרופניה שלמה ז"ל
 קריאף (קובי) יעקב ז"ל
 קרין גדעון ז"ל

תורג'מן שמעון ז"ל
 תירם תומר ז"ל
 תמם יהורם ז"ל
 תרדיון (אלמליח) אליהו ז"ל
 תשובה אהרון (רינטו) ז"ל

שירום גבריאל (מרדכי) ז"ל
 שירי בנימין (בנו) ז"ל
 שכטר שאול ז"ל
 שלום זיו ז"ל
 שלום טובי ז"ל
 שלום משה ז"ל
 שלום ניסים (ישראל) ז"ל
 שלום רן ז"ל
 שלוס ראובן ז"ל
 שליט יואל ז"ל
 שלימוביץ אלדד (דדי) ז"ל
 שלמה חובב ז"ל
 שלמה עדנה ז"ל
 שמאש אהרון (ארליה) ז"ל
 שמואל יורם ז"ל
 שמואל עמית ז"ל
 שמיס גיל (שמחה) ז"ל
 שמיע יעקב ז"ל
 שמיר (דודו) דוד ז"ל
 שמן מני ז"ל
 שמש שמעון ז"ל

שמשי שלמה (אמיל) ז"ל
 שנבל אריה (לאון) ז"ל
 שניידר ארוין (אלי) ז"ל
 שנפר יוסף ז"ל
 שער אביחי ז"ל
 שפיגל (שרון) דוד ז"ל
 שפן חיים ז"ל
 שצוב איליה ז"ל
 שקלנביץ יצחק מרדכי ז"ל
 שראי משה ז"ל
 שרגא יצחק ז"ל
 שרון אסף ז"ל
 שרון בן משה דוד ז"ל
 שרון דניאל ז"ל
 שרון עפר ז"ל
 שרעבי יאיר ז"ל
 שרעבי יהונתן ז"ל
 שרף ברונז ז"ל
 שרף משה (צבילי) ז"ל
 שרר אלון ז"ל
 ששון יאיר ז"ל

זכרי

